

Regeringens proposition

2001/02:85

Utgivning av elektroniska pengar

Prop.
2001/02:85

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 januari 2002

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om utgivning av elektroniska pengar. Genom den nya lagen genomförs EG-direktivet 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet. Syftet med direktivet är att uppnå en fungerande inre marknad inom EU (EES) för utgivning av elektroniska pengar genom en grundläggande harmonisering och ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas näringsrättsliga lagstiftning på området. Utformningen av lagen är sådan att den underlättar ett utnyttjande av elektroniska pengars potentiella fördelar samtidigt som den inte hindrar den tekniska utvecklingen av system för elektroniska pengar.

Elektroniska pengar definieras i lagen som ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren. För att institutet skall kunna utnyttja den inre marknaden enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande krävs dock även att de elektroniska pengarna ges ut i utbyte mot medel till minst samma belopp.

Lagen är tillämplig på alla utgivare av elektroniska pengar utom banker och kreditmarknadsföretag, som regleras i särskild lagstiftning. Lagens regler om inlösen och säkerhet och kontroll i utgivarens system skall dock gälla även för dessa institut. Finansinspektionen får under vissa förutsättningar medge att ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som avser att ge ut elektroniska pengar undantas från lagens regler.

Finansinspektionens tillstånd krävs för utgivning av elektroniska pengar. Utgivaren skall vara ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt företag. I lagen ställs vissa kvalitetskrav på verksamheten och dess organisation samt på ägare och ledning. För utgivaren gäller en ytterst strikt begränsning av annan tillåten verksamhet och stränga matchnings- och placeringsregler. I lagen tas in motsvarande regler om tillträde till den inre marknaden som gäller för banker och kreditmarknadsföretag.

Ett institut för elektroniska pengar skall stå under Finansinspektionens tillsyn. Inspektionen ges i lagen i princip samma möjligheter till kontroll och ingripande som gäller för banker och kreditmarknadsföretag.

På begäran av innehavaren skall ett institut för elektroniska pengar, en bank eller ett kreditmarknadsföretag lösa in utestående elektroniska pengar i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto om innehavaren begär det under den avtalade giltighetstiden. Vid inlösen får institutet endast ta ut en avgift som motsvarar den kostnad som är absolut nödvändig för att genomföra transaktionen.

Lagen föreslås träda i kraft den 27 april 2002. Vissa övergångsregler blir gällande för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska företag för elektroniska pengar från tredjeland som bedriver utgivning av elektroniska pengar före lagens ikraftträdande.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om utgivning av elektroniska pengar	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	18
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt	23
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag	24
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	27
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	28
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	29
3	Ärendet och dess beredning	30
4	Elektroniska pengar	32
4.1	Inledning	32
4.2	Vilka system finns för elektroniska pengar ?	33
4.3	Kortpengar	35
4.4	Nätpengar	37
4.5	Typfall av digitala värdeenheter	38
4.6	Typfall av kontobaserade elektroniska pengar	39
5	Näringsrättslig reglering på det finansiella området	40
5.1	EG:s regelverk för banker och andra kreditinstitut	40
5.2	Svensk reglering inom det finansiella området	41
5.2.1	Reglering av banker och annan finansiell verksamhet	41
5.2.2	Kapitaltäckning	43
5.2.3	Insättningsgaranti	44
6	Direktivet om elektroniska pengar	45
6.1	Direktivets syfte	45
6.2	Närmare om direktivets innehåll	46
7	Allmänna utgångspunkter	50
8	Överväganden och förslag	52
8.1	Genomförandet av direktivet om elektroniska pengar	52
8.2	Tillämpningsområdet	54
8.2.1	Utgivare av elektroniska pengar	54
8.2.2	Definition av elektroniska pengar	57
8.2.3	Undantag för vissa utgivare	61
8.3	Förutsättningar för tillstånd m.m.	63
8.4	Regler för verksamheten m.m.	66
8.5	Tillsyn	70
8.6	Inlösen m.m.	73

8.7	Insättningsgaranti	76	Prop. 2001/02:85
9	Ekonomiska konsekvenser.....	78	
10	Författningskommentarer.....	79	
10.1	Förslaget till lag om utgivning av elektroniska pengar	79	
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag .	90	
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt.....	90	
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag	90	
10.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.....	91	
10.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	91	
10.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	92	
Bilaga.1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet	93	
Bilaga.2	Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/28/EG av den 18 september 2000 om ändring av direktiv 2000/12/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut.....	102	
Bilaga.3	Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut	104	
Bilaga.4	Remissinstanser som yttrat sig över Promemoria med förslag till Lag om utgivning av elektroniska pengar	180	
Bilaga.5	Lagrådsremissens lagförslag.....	181	
Bilaga.6	Lagrådets yttrande.....	203	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 januari 2002 ...	210	
	Rättsdatablad	211	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:85

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om utgivning av elektroniska pengar,
2. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag,
3. lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt,
4. lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
6. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
7. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om utgivning av elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utgivning av elektroniska pengar.

För banker och kreditmarknadsföretag som ger ut elektroniska pengar skall endast bestämmelserna om säkerhet och kontroll i 4 kap. 2 § och om inlösen i 4 kap. 3 § tillämpas.

För utländska företags verksamhet genom filial i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag och i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Lagen gäller inte för verksamhet som bedrivs av Sveriges riksbank.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

elektroniska pengar: ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren,

institut för elektroniska pengar: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att ge ut elektroniska pengar,

kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt företags etablering av flera driftsställen i Sverige anses som en enda filial,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vidare skall enligt denna lag ett institut för elektroniska pengar och ett annat företag anses ha nära förbindelser, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,

2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller

3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.

Nära förbindelser har även en fysisk person och ett institut för elektroniska pengar, om

1. den fysiska personen

a) äger mer än 20 procent av kapitalet i institutet,

b) disponerar över mer än 20 procent av samtliga röster i institutet, eller

c) på annat sätt har sådant inflytande över institutet att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller

2. det finns en annan likartad förbindelse mellan denna person och institutet.

2 kap. Förutsättningar för tillstånd m.m.

Tillståndsplikt

1 § Elektroniska pengar får ges ut endast efter tillstånd av Finansinspektionen, om inte annat följer av denna lag. Tillstånd får ges till ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening och ett utländskt företag.

2 § Tillstånd att ge ut elektroniska pengar får ges till ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening endast om

1. bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag och andra författningar,

2. det finns skäl att tro att den planerade verksamheten kommer att ha en sund administration och redovisning som möjliggör tillräcklig intern kontroll,

3. det finns skäl att tro att den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i institutet inte kommer att motverka en sund utveckling av verksamheten i institutet och även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett institut,

4. den som skall ingå i institutets styrelse eller vara verkställande direktör eller dennes ställföreträdare har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett institut för elektroniska pengar och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. företaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Tillstånd att ge ut elektroniska pengar får inte ges om det finns skäl att tro att någon som i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kommer att ha ett kvalificerat innehav i institutet.

Om institutet kommer att ha nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges endast om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av institutet.

3 § En ansökan om tillstånd skall ges in till Finansinspektionen och innehålla en plan där systemet för elektroniska pengar och verksamheten beskrivs.

4 § Bolagsordning eller stadgar för ett institut för elektroniska pengar skall godkännas av Finansinspektionen i samband med att företaget får tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen eller stadgarna får inte registreras innan det har godkänts av inspektionen.

Startkapital

5 § Ett institut för elektroniska pengar skall när verksamheten inleds ha ett startkapital som vid tidpunkten för beslutet om tillstånd motsvarar minst en miljon euro.

Undantag

6 § Finansinspektionen får medge att ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som avser att ge ut elektroniska pengar undantas från lagens bestämmelser om det penningvärde som skall lagras på varje särskilt utgivet medium inte överstiger 150 euro och om

1. den planerade verksamheten endast har sådan omfattning att utestående skulder hänförliga till utgivna elektroniska pengar normalt inte överstiger fem miljoner euro och aldrig överstiger sex miljoner euro, eller

2. de elektroniska pengar som skall ges ut endast används som betalningsmedel mellan utgivaren och

a) ett dotterföretag som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter med anknytning till elektroniska pengar som utgivaren ger ut eller distribuerar,

b) ett moderföretag till utgivaren, eller

c) ett annat dotterföretag till moderföretaget, eller

3. de elektroniska pengar som skall ges ut godkänns som betalningsmedel endast av ett begränsat antal företag

a) med verksamhet i samma lokaler eller inom ett annat begränsat område eller

b) som står i ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till utgivaren.

Ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som medgetts undantag från lagens bestämmelser skall årligen till Finansinspektionen lämna en redogörelse för verksamheten och en redovisning av utestående skulder hänförliga till de elektroniska pengar som getts ut.

Filialverksamhet i ett land utanför EES för ett institut för elektroniska pengar

7 § Ett institut för elektroniska pengar som planerar att inrätta en filial i ett land utanför EES skall ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen.

Ett sådant tillstånd skall lämnas om det finns skäl att tro att den planerade rörelsen kommer att uppfylla kraven på en sund verksamhet.

En ansökan om tillstånd skall innehålla en plan för filialverksamheten med uppgifter om filialens organisation, ansvarig ledning, i vilket land filialen skall inrättas och filialens adress.

Tillstånd för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES

8 § Tillstånd för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES att ge ut sådana pengar från filial här i landet får ges endast om

1. företaget ger ut elektroniska pengar i det land där det har sitt säte och där står under tillsyn av en behörig myndighet, och
2. det finns skäl att tro att den planerade rörelsen kommer att uppfylla kravet på en sund verksamhet.

Styrelse och huvudkontor

9 § Ett institut för elektroniska pengar skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Institutet skall ha en verkställande direktör.

För varje institut för elektroniska pengar skall det finnas ett huvudkontor i Sverige.

Revisor

10 § En revisor i ett institut för elektroniska pengar skall vara auktoriserad eller godkänd revisor. Minst en av de revisorer som utses av institutets stämma skall vara auktoriserad.

3 kap. Kapitalkrav m.m.

Kapitalbas

1 § Ett institut för elektroniska pengar som bedriver verksamhet skall ha en kapitalbas som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stor.

Kapitalbasen får aldrig understiga startkapitalet och inte heller ett belopp motsvarande två procent av det högsta av värdet av utestående elektroniska pengar och det genomsnittliga värdet under de närmast föregående sex månaderna av utestående elektroniska pengar. För ett institut som ännu inte varit verksamt i sex månader skall det genomsnittliga värdet i stället beräknas på det totalbelopp av utestående elektroniska pengar som fastställts som mål efter sex månader från det att verksamheten har inletts.

2 § Ett institut för elektroniska pengar skall vid varje tidpunkt ha tillgångar till ett värde som minst motsvarar värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

Tillgångarna får endast placeras i fordringsrätter med låg risk. Ränte- och valutakursanknutna finansiella instrument (derivatinstrument) får användas för att skydda tillgångarna mot marknadsrisker. Tillgångarna skall även i övrigt placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås och så att institutets betalningsberedskap är tillfredsställande.

Rapporteringsplikt

3 § Ett institut för elektroniska pengar skall två gånger per år göra beräkningar av kapitalbasen och förhållandet mellan tillgångar och skulder enligt 1 och 2 §§.

Institutet skall snarast därefter överlämna resultatet av dessa beräkningar och de uppgifter som legat till grund för beräkningarna till Finansinspektionen.

4 kap. Regler om verksamheten

Verksamheten

1 § Ett institut för elektroniska pengar får endast driva verksamhet som har anknytning till egen eller någon annans utgivning av elektroniska pengar och får äga aktier eller andelar endast i företag som bedriver sådan verksamhet.

Säkerhet och kontroll

2 § Ett system för utgivning av elektroniska pengar skall vara utformat på ett sätt som garanterar hög säkerhet samt gör det möjligt att kontrollera och spåra transaktioner i systemet.

Inlösen

3 § Utgivaren skall lösa in utestående elektroniska pengar i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto, om innehavaren begär det under den avtalade giltighetstiden. Vid inlösen får utgivaren ta ut en avgift, om det kan visas att den motsvarar en kostnad som varit absolut nödvändig för att genomföra transaktionen.

Utgivaren och innehavaren får avtala om ett minsta belopp för inlösen. Beloppet får inte vara högre än tio euro.

I avtalet mellan utgivaren och innehavaren skall villkoren för inlösen klart anges.

4 § Enskildas förhållanden till ett institut för elektroniska pengar får inte obehörigen röjas.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

5 kap. Marknadstillträde inom EES

Marknadstillträde till ett land inom EES för ett institut för elektroniska pengar

1 § Ett institut för elektroniska pengar får driva verksamhet i ett annat land inom EES genom att institutet inrättar en filial i det landet eller direkt erbjuder och tillhandahåller tjänster där.

Bestämmelserna i 2–5 §§ är inte tillämpliga på en utgivare av elektroniska pengar om

a) de medel som utgivaren erhållit i utbyte mot utgivna elektroniska pengar understiger värdet på dessa, eller

b) utgivaren har medgetts undantag från lagens bestämmelser enligt 2 kap. 6 §.

2 § Ett institut för elektroniska pengar som avser att inrätta en filial i ett annat land inom EES skall underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen skall innehålla en verksamhetsplan med den information som beskrivs i 2 kap. 7 § andra stycket.

Om det inte finns skäl att ifrågasätta institutets administrativa struktur eller finansiella situation, skall Finansinspektionen inom tre månader från det att underrättelsen togs emot vidarebefordra den till behörig myndighet i det land där filialen skall inrättas. Till underrättelsen skall inspektionen foga uppgift om storleken av institutets kapitalbas.

Inspektionen skall även underrätta institutet när den vidarebefordrar underrättelsen.

Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att vidarebefordra underrättelsen, skall inspektionen fatta beslut om det inom tre månader från det att underrättelsen togs emot.

3 § Verksamheten vid filialen får påbörjas två månader efter det att den behöriga myndigheten i det andra landet tog emot de uppgifter som avses i 2 § första stycket. Verksamheten får påbörjas dessförinnan, om myndigheten medger det.

4 § Om något av de förhållanden som angetts i institutets underrättelse till Finansinspektionen enligt 2 § första stycket skall ändras efter det att filialen inrättats, skall institutet underrätta inspektionen och den behöriga myndigheten i det andra landet minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen anser att ändringen inte får göras, skall inspektionen fatta beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Den behöriga myndigheten i det andra landet skall genast underrättas om beslutet.

5 § Ett institut för elektroniska pengar som vill erbjuda sina tjänster i ett land inom EES utan att inrätta filial skall innan verksamheten påbörjas underrätta Finansinspektionen om i vilket land verksamheten skall bedrivas.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den till en behörig myndighet i det land där verksamheten skall bedrivas.

Marknadstillträde till Sverige för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES

6 § Ett utländskt företag som har säte i ett land inom EES och som har tillstånd i hemlandet att ge ut elektroniska pengar får driva verksamhet här i landet. Verksamheten får bedrivas genom att företaget inrättar en filial här i landet eller direkt erbjuder och tillhandahåller tjänster här.

7 § Ett utländskt företag som avses i 6 § får börja en filialverksamhet två månader efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i företagets hemland har fått en underrättelse med ett sådant innehåll som anges i 2 kap. 7 § andra stycket. Finansinspektionen kan dock medge att verksamheten får påbörjas dessförinnan.

Ett sådant företag får börja att direkt erbjuda och tillhandahålla tjänster utan att bedriva filialverksamhet så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i utgivarens hemland har fått en underrättelse med ett sådant innehåll som anges i 5 § första stycket.

6 kap. Tillsyn m.m.

Hur tillsynen över institut för elektroniska pengar skall bedrivas

1 § Ett institut för elektroniska pengar står under tillsyn av Finansinspektionen. Varje institut skall på tid och sätt som Finansinspektionen bestämmer lämna upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter till inspektionen.

Ett institut skall, utöver vad som anges i första stycket, i enskilda fall lämna inspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. Inspektionen får genomföra undersökning hos ett institut för elektroniska pengar när inspektionen anser det nödvändigt.

2 § Om ett institut för elektroniska pengar ingår i en koncern, skall andra företag i koncernen, även om de inte omfattas av Finansinspektionens tillsyn, lämna inspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet.

Ett institut för elektroniska pengar får ge koncernbidrag endast efter medgivande av Finansinspektionen.

3 § Finansinspektionen skall vid sin tillsyn över instituten för elektroniska pengar se till att en sund utveckling av verksamheten främjas.

4 § Om ett institut för elektroniska pengar är en ekonomisk förening, är styrelsen skyldig att genast upprätta en särskild balansräkning, om det finns skäl att tro att institutet inte kan uppfylla kravet på kapitalbas enligt 3 kap. 1 §. Balansräkningen skall granskas av institutets revisorer. Om granskningen visar att kraven inte är uppfyllda, skall institutets styrelse genast underrätta Finansinspektionen.

5 § Finansinspektionen får förordna en revisor som med övriga revisorer deltar i revisionen av ett institut för elektroniska pengar. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode från institutet för sitt arbete. Storleken på arvodet bestäms av inspektionen.

Finansinspektionen skall utfärda en instruktion för revisor som förordnats av inspektionen.

6 § När ett institut för elektroniska pengar har försatts i konkurs, skall Finansinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen (1987:672).

Det allmänna ombudet kan beträffande medförvaltare göra en sådan framställning som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av konkursboets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare gäller också det allmänna ombudet.

Rapporteringskyldighet för revisor och särskild granskare

7 § En revisor skall omgående rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett institut för elektroniska pengar får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar institutets verksamhet,
2. kan påverka institutets fortsatta drift negativt, eller
3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 10 kap. 30 eller 31 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Revisorn har en motsvarande rapporteringskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i ett instituts moderföretag eller ett dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med institutet.

Rapporteringskyldigheten gäller också sådan särskild granskare i ett institut för elektroniska pengar som har utsetts enligt 11 kap. 21 § aktiebolagslagen eller 8 kap. 17 § lagen om ekonomiska föreningar.

8 § Finansinspektionen skall i samarbete med behörig hemlandsmyndighet utöva tillsyn över att likviditeten är tillfredsställande i en här i landet inrättad filial till ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES.

Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i ett annat land inom EES göra en undersökning hos en sådan filial som anges i första stycket.

9 § När ett sådant utländskt företag som avses i 8 § driver verksamhet i Sverige från filial eller genom att direkt tillhandahålla tjänster, skall Finansinspektionen lämna de uppgifter som behörig myndighet i företagets hemland behöver för sin tillsyn av företaget.

Ägarprövning m.m.

10 § Vad som föreskrivs om kreditmarknadsföretag i 5 kap. 11–15 b §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet skall tillämpas på institut för elektroniska pengar.

Ingripande mot institut för elektroniska pengar

11 § Om ett institut för elektroniska pengar har fattat ett beslut som strider mot denna lag eller någon annan författning som reglerar dess verksamhet, mot föreskrift som meddelats med stöd av sådan författning, mot bolagsordningen eller stadgarna eller villkor som förenats med tillståndet att ge ut elektroniska pengar, får Finansinspektionen förbjuda verkställighet av beslutet. Har beslutet redan verkställts får inspektionen förelägga institutet att göra rättelse, om det är möjligt.

12 § Finansinspektionen skall förelägga ett institut att vidta lämpliga åtgärder för att rätta till förhållandet om ett institut

1. har en kapitalbas som understiger det minsta belopp som krävs enligt 3 kap. 1 §, eller

2. har tillgångar till ett värde som understiger värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

13 § Ett tillstånd för ett institut att ge ut elektroniska pengar skall återkallas av Finansinspektionen om

1. institutet inom ett år efter det att tillstånd beviljades inte har börjat ge ut elektroniska pengar eller dessförinnan förklarat sig avstå från tillståndet,

2. institutet under en sammanhängande tid av ett år inte bedrivit utgivning av elektroniska pengar,

3. institutet genom att överträda en bestämmelse som avses i 11 § eller på annat sätt visat sig olämpligt att utöva sådan rörelse som tillståndet avser,

4. institutets kapitalbas understiger startkapitalet enligt 2 kap. 5 § och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för institutet,

5. någon som ingår i institutets styrelse eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 2 och 3 i stället för att återkalla tillståndet meddela varning. I det fall som avses i första stycket 4 får inspektionen medge förlängd tid för att bristen skall täckas, om det finns särskilda skäl. I de fall som avses i första stycket 5 får tillstånd återkallas bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare.

Om tillståndet återkallas får inspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten skall ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

14 § Har Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat land inom EES underrättats om att ett institut för elektroniska pengar har överträtt föreskrifter som i det landet gäller för institutet, skall inspektionen vidta de i 11–13 §§ angivna åtgärderna mot institutet, om det föreligger någon omständighet som avses där. Inspektionen skall underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtagits.

Ingripanden mot utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES

15 § Finansinspektionen får förelägga ett utländskt företag för elektroniska pengar som har säte inom EES och som bedriver verksamhet i Sverige att göra rättelse, om företaget överträder en bestämmelse som avses i 11 § eller i övrigt visar sig olämpligt att driva sådan verksamhet.

Inspektionen skall underrätta behörig myndighet i företagets hemland, om företaget inte följer föreläggandet.

Om företaget inte gör rättelse, får inspektionen förbjuda företaget att göra nya åtaganden här i landet. Inspektionen skall innan den meddelar ett förbud underrätta den behöriga myndigheten i företagets hemland. I brådskande fall får inspektionen meddela förbud utan att hemlandsmyndigheten har underrättats. Inspektionen skall i ett sådant fall underrätta myndigheten så snart det kan ske.

16 § Om ett utländskt företag som avses i 15 § har fått sitt verksamhetstillstånd återkallat i hemlandet, skall Finansinspektionen genast förbjuda företaget att göra nya åtaganden i Sverige.

17 § Om ett företag för elektroniska pengar som har säte i ett land utanför EES och som driver verksamhet från filial här i landet överträder en bestämmelse som avses i 11 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att ge ut elektroniska pengar, får Finansinspektionen återkalla filialtillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela varning.

Om filialtillståndet återkallas tillämpas 13 § tredje och fjärde styckena. Inspektionen skall underrätta behörig myndighet i det land där företaget har sitt säte om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Ingreipanden mot den som saknar tillstånd

18 § Om någon driver verksamhet som omfattas av denna lag utan att vara berättigad till det, skall Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Inspektionen får besluta om hur avvecklingen av verksamheten skall ske.

Är det osäkert om lagen är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som driver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

I fråga om utländska företag får ett föreläggande enligt denna paragraf riktas mot såväl företaget som den som här i landet är verksam för dess räkning.

Avgifter till Finansinspektionen

19 § Institut för elektroniska pengar och utländska företag för elektroniska pengar med filial här i landet skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

Vite

20 § Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen också förelägga vite.

7 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 18 § andra stycket får inte överklagas. Detta gäller även beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Inspektionens beslut enligt 2 kap. 1 och 8 §§ samt 6 kap. 10, 13 och 17 §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut av inspektionen enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

2 § Om Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd enligt 2 kap. 1 § inte fattar beslut inom sex månader från det att ansökan gavs in till inspektionen, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Om Finansinspektionen inte har fattat beslut inom sex månader från det att en sådan förklaring avgetts, skall ansökan anses ha avslagits.

Om Finansinspektionen inte vidarebefordrar en underrättelse som avses i 5 kap. 2 § första stycket till behörig myndighet i utlandet inom tre månader från det att underrättelsen togs emot och inte heller inom samma tid fattar beslut enligt fjärde stycket samma paragraf, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Om underrättelsen inte har vidarebefordrats inom tre månader från det att en sådan förklaring avgetts, skall beslut enligt 5 kap. 2 § fjärde stycket anses ha fattats.

8 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om

1. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 5 §,
2. beräkning av storleken på kapitalbasen enligt 3 kap. 1 §,
3. beräkning av förhållandet mellan tillgångar och skulder, tillåtna tillgångsslag, värderings- och begränsningsregler samt användningen av derivatinstrument enligt 3 kap. 2 §.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i en sådan plan som krävs enligt 2 kap. 3 §,
2. den årliga redogörelse och redovisning som skall lämnas enligt 2 kap. 6 § andra stycket,
3. omfattningen av tillåten verksamhet enligt 4 kap. 1 §,
4. säkerhet och kontroll i system för utgivning av elektroniska pengar enligt 4 kap. 2 §,
5. vilka upplysningar som ett institut för elektroniska pengar skall lämna till inspektionen enligt 6 kap. 1 § första stycket.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.
2. Ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver verksamhet som omfattas av lagen får fortsätta att driva verksamheten till och med den 27 oktober 2002 eller, om ansökan om tillstånd eller om undantag inkommit till Finansinspektionen senast vid den tidpunkten, till dess ansökan har prövats slutligt.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 §, 5 kap. 4 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 § samt 9 kap. 1 och 3 §§ lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsföretag kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), sådana finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet med stöd av punkterna 3–5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses ett svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), sådana finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet med stöd av punkterna 3–5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, *institut för elektroniska pengar*, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses ett svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. skall tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är kreditinstitut eller värdepappersbolag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

2 §²

När det i denna lag hänvisas till en bestämmelse i årsredovisningslagen (1995:1554) skall bestämmelsen tillämpas utan hinder av att den anges gälla för aktiebolag om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska före-

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska före-

¹ Senaste lydelse 1997:454.

² Senaste lydelse 1999:1113.

ningar skall tillämpas på medlemsbanker *och* kreditmarknadsföreningar, om inte annat särskilt föreskrivs.

ningar skall tillämpas på medlemsbanker, kreditmarknadsföreningar *och institut för elektroniska pengar som är ekonomiska föreningar*, om inte annat särskilt föreskrivs.

Om bestämmelsen i årsredovisningslagen hänvisar till en annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet, skall även hänvisningen tillämpas, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag.

2 kap.

1 §³

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut *och* värdepappersbolag skall en finansieringsanalys ingå i årsredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag *och institut för elektroniska pengar* skall en finansieringsanalys ingå i årsredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

I kreditinstitut och värdepappersbolag som omfattas av lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, skall även en kapitaltäckningsanalys ingå i årsredovisningen.

5 kap.

4 §⁴

Utöver vad som följer av 1 § skall följande uppgifter lämnas om skulder och eget kapital:

1. För varje efterställd skuld som uppgår till mer än tio procent av samtliga efterställda skulder, skall uppgift lämnas om lånebelopp, lånevaluta, räntesats, förfallodag, omständigheter som kan medföra förtida återbetalning, efterställningsvillkoren samt förutsättningar och villkor för betalning på förfallodagen eller för konvertering. Vidare skall sammanfattande upplysningar lämnas om vilka regler som gäller för övriga efterställda skulder.

2. Större belopp i posten Övriga skulder (post 4) skall specificeras till sin storlek och art.

3. I bankaktiebolag och andra aktiebolag som omfattas av denna lag skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Aktiekapital, Överkursfond, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för

³ Senaste lydelse 1999:1113.

⁴ Senaste lydelse 2000:43.

räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

4. I sparbank skall eget kapital delas upp i fonder och vinst eller förlust för räkenskapsåret. Med fonder avses Grundfond, Uppskrivningsfond, Reservfond, Fond för orealiserade vinster samt Garantifond. Benämningen fond får inte användas för annat belopp i balansräkningen. Förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragspost.

5. I medlemsbank *och i kreditmarknadsförening* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Insatskapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

5. I medlemsbank, kreditmarknadsförening *och i institut för elektroniska pengar som är en ekonomisk förening* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Insatskapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

6. Om en sparbank har bidrag till garantifonden i annan valuta än i redovisningsvalutan, skall dessa räknas om enligt växelkursen på balansdagen.

Skillnaden mellan det omräknade beloppet och motsvarande belopp vid räkenskapsårets ingång, skall föras mot Andra fonder.

7 kap.

1 §⁴

Kreditinstitut och värdepappersbolag som är moderföretag och sådana finansiella holdingföretag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket skall för varje räkenskapsår upprätta koncernredovisning enligt denna lag, om inte annat följer av 5 §.

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag *och* finansiella holdingföretag skall en finansieringsanalys ingå i koncernredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 7 kap. 4 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag, finansiella holdingföretag *och institut för elektroniska pengar* skall en finansieringsanalys ingå i koncernredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 7 kap. 4 § andra stycket årsredo-

⁴ Senaste lydelse 1999:1113.

För finansiella holdingföretag som omfattas av lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, skall en kapitaltäckningsanalys enligt 6 kap. 3 § ingå i koncernredovisningen.

8 kap.

1 §⁵

Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för företag som omfattas av denna lag.

För andra företag som avses i denna lag än banker och hypoteksinstitut skall 8 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas, i stället för 2 – 8 §§ nedan, med följande avvikelser:

1. Vid tillämpningen av 8 kap. 3 och 4 §§ årsredovisningslagen om offentliggörande skall kreditmarknadsföreningar omfattas av bestämmelserna för aktiebolag.

2. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § årsredovisningslagen om förseningsavgifter skall kreditmarknadsföretag *och* värdepappersbolag alltid anses som publika företag.

1. Vid tillämpningen av 8 kap. 3 och 4 §§ årsredovisningslagen om offentliggörande skall kreditmarknadsföreningar *och institut för elektroniska pengar* omfattas av bestämmelserna för aktiebolag.

2. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § årsredovisningslagen om förseningsavgifter skall kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag *och institut för elektroniska pengar* alltid anses som publika företag.

9 kap.

1 §⁶

Banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut *och* värdepappersbolag skall minst en gång under ett räkenskapsår som omfattar mer än tio månader avge en särskild redovisning (delårsrapport) enligt denna lag. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket eller 7 kap. 4 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

Banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag *och institut för elektroniska pengar* skall minst en gång under ett räkenskapsår som omfattar mer än tio månader avge en särskild redovisning (delårsrapport) enligt denna lag. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket eller 7 kap. 4 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

3 §⁷

De i 2 § angivna bestämmelserna i 9 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Utöver vad som följer av 2 § första stycket om tillhandahållande av delårsrapport m.m. skall delårsrapporten

⁵ Senaste lydelse 2000:823.

⁶ Senaste lydelse 1999:1113.

⁷ Senaste lydelse 1999:1113.

– i sparbanker genast lämnas även till de huvudmän som begär det, samt

– i banker och hypoteksinstitut ges in till Finansinspektionen enligt 8 kap. 5 § denna lag så snart det kan ske och allra senast inom två månader efter rapportperiodens utgång.

2. Uppgifter för koncern enligt 3 § andra stycket skall lämnas av ett moderföretag som är bank, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut *eller* värdepappersbolag, även om koncernen inte är av sådan storlek som anges i det stycket.

2. Uppgifter för koncern enligt 3 § andra stycket skall lämnas av ett moderföretag som är bank, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag *eller institut för elektroniska pengar*, även om koncernen inte är av sådan storlek som anges i det stycket.

3. Utelämnande av uppgifter om koncernen enligt 3 § tredje stycket får ske endast om förutsättningarna enligt 7 kap. 5 § första stycket 1 och 2 denna lag föreligger.

4. I delårsrapporten skall, utöver vad som anges i 3 §, uppgifter lämnas om utvecklingen av inlåningen och utlåningen sedan föregående räkenskapsårs utgång.

---

1. Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

2. Ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har bedrivit verksamhet med stöd av punkt 2 övergångsbestämmelserna till lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar skall tillämpa denna lag från det räkenskapsår som inleds närmast efter ett beslut om tillstånd enligt den lagen. Detta gäller inte bestämmelser om koncernredovisning i 7 kap. om aktiebolaget eller den ekonomiska föreningen är att anse som ett sådant finansiellt holdingföretag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt

Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Bestämmelserna i denna lag gäller företag som driver

1. bankrörelse och annan verksamhet som består i att från allmänheten låna upp medel och att lämna krediter,

2. livförsäkringsrörelse,

3. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 kap. 3 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

4. verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn och som huvudsakligen består i att utföra en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § 2–13 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,

5. verksamhet som kräver anmälan till Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring, *samt*

6. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare.

5. verksamhet som kräver anmälan till Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring,

6. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare, *samt*

7. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.

Lagen gäller endast sådan mot kunder inriktad verksamhet som avses i första stycket och som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för vissa andra företag finns i 9 a §.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

---

¹ Lagen omtryckt 1999:162.

² Senaste lydelse 2000:952.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § samt 6 kap. 1 och 2 §§ lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag betyder

1. bank: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank,
2. kreditmarknadsföretag: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd att driva finansieringsverksamhet enligt lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsförening),
3. värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
4. kreditinstitut: bank, kreditmarknadsföretag och Svenska skeppshypotekskassan,
5. institut: kreditinstitut och värdepappersbolag,
6. finansiellt institut: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att
  - förvärva aktier eller andelar,
  - driva valutahandel,
  - driva värdepappersrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse, eller
  - driva en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § andra stycket 2–11 lagen om finansieringsverksamhet, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 2 § samma lag,
7. holdingföretag med finansiell verksamhet: ett finansiellt institut som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars dotterföretag även i övrigt

6. finansiellt institut: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar*, eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att
  - förvärva aktier eller andelar,
  - driva valutahandel,
  - driva värdepappersrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse, eller
  - driva en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § andra stycket 2–11 lagen om finansieringsverksamhet, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 2 § samma lag,
7. holdingföretag med finansiell verksamhet: ett finansiellt institut som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar* eller motsvarande utländskt

¹ Senaste lydelse 1997:463.

uteslutande eller huvudsakligen utgörs av sådana företag eller finansiella institut,

8. holdingföretag med blandad verksamhet: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, motsvarande utländskt företag eller holdingföretag med finansiell verksamhet, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag,

9. anknutet företag: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva annan liknande verksamhet som har samband med ett eller flera kreditinstituts, värdepappersbolags, eller motsvarande utländska företags huvudsakliga verksamhet,

10. ägarintresse: ett direkt eller indirekt innehav av 20 % eller mer av rösterna eller kapitalet i ett företag.

företag och vars dotterföretag även i övrigt uteslutande eller huvudsakligen utgörs av sådana företag eller finansiella institut,

8. holdingföretag med blandad verksamhet: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländskt företag eller holdingföretag med finansiell verksamhet, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar* eller motsvarande utländskt företag,

9. anknutet företag: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva annan liknande verksamhet som har samband med ett eller flera kreditinstituts, värdepappersbolags, *instituts för elektroniska pengar* eller motsvarande utländska företags huvudsakliga verksamhet,

6 kap.

1 §

En finansiell företagsgrupp består av

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de dotterföretag som är institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, eller

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har ägarintresse i och som leds tillsammans med ett eller flera andra företag, om ägarnas ansvar är begränsat till den andel av kapitalet som dessa innehar, eller

En finansiell företagsgrupp består av

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de dotterföretag som är institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, eller

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har ägarintresse i och som leds tillsammans med ett eller flera andra företag, om ägarnas ansvar är begränsat till den andel av kapitalet

som dessa innehar, eller

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och dotterföretag enligt 1 samt företag som det finns ägarintresse i enligt 2.

När en finansiell företagsgrupp föreligger enligt första stycket, skall även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i ingå i gruppen.

2 §

Regeringen får föreskriva att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla även för

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det finns andra ägarintressen i än sådana som anges i 1 § första stycket 2,

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har andra former av kapitalbindningar till,

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget utövar ett väsentligt inflytande över, eller

4. två eller flera institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

Om regeringen enligt första stycket har föreskrivit att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla, skall även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i ingå i gruppen.

Regeringen får föreskriva att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla även för

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det finns andra ägarintressen i än sådana som anges i 1 § första stycket 2,

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har andra former av kapitalbindningar till,

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget utövar ett väsentligt inflytande över, eller

---

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag avses med

1. försäkringsbolag: försäkringsaktiebolag och ömsesidigt försäkringsbolag som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. understödsförening: förening som avses i 1 kap. 1 § lagen (1972:262) om understödsföreningar,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 1 § första stycket 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 1 § första stycket 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet och institut för elektroniska pengar enligt 1 kap. 2 § lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar,

4. finansiellt företag: de företag som anges i punkterna 1–3 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 2 § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

b) fondbolag enligt 1 § första stycket 3 lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 § 1 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,

d) auktoriserad marknadsplats enligt 1 kap. 4 § 3 lagen om börs- och clearingverksamhet,

e) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 § 5 lagen om börs- och clearingverksamhet och

f) central värdepappersförvarare enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

5. finansiell företagsgrupp: grupp av företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag eller annan grupp av företag på vilka, enligt föreskrift meddelad med stöd av 6 kap. 2 § samma lag, bestämmelserna om finansiell företagsgrupp skall tillämpas och

6. koncern: detsamma som i 1 kap. 5 och 6 §§ aktiebolagslagen (1975:1385), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1§¹

När en medlem har avgått har han rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. Ett insatsbelopp i en kreditmarknadsförening får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna om kapitaltäckning i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersföretag.

När en medlem har avgått har han rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. Ett insatsbelopp i en kreditmarknadsförening får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna om kapitaltäckning i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersföretag. *Ett insatsbelopp i ett institut för elektroniska pengar får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.*

Den avgångne har vidare rätt att i samma ordning som övriga medlemmar få ut vad som belöper på honom av beslutad vinstutdelning.

Träder föreningen i likvidation inom sex månader från avgången eller meddelas inom samma tid beslut om att försätta föreningen i konkurs, skall den avgångnes rätt att få ut medlemsinsatser bedömas enligt grunderna för reglerna om skifte av föreningens tillgångar.

En medlems rätt enligt första–tredje styckena kan begränsas i stadgarna. Detta gäller dock inte i sådana fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket eller 12 kap. 4 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

---

¹ Senaste lydelse 1997:914.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 2001/02:85

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3¹ §

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
  2. för värdepappersföretag 1 kap. 3 c § och 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
  3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8–10 §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
  4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
  5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
  6. för centrala värdepappersförvarare 2 kap. 6 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
  7. för utländska fondföretag 7 a–c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.
7. för utländska fondföretag 7 a–c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
  8. för utgivare av elektroniska pengar 2 kap. 8 § sam 5 kap. 6 och 7 §§ lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

---

¹ Senaste lydelse 1999:397.

Europaparlamentet och rådet har antagit direktivet 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet (direktivet om elektroniska pengar, *bilaga 1*) och direktivet 2000/28/EG av den 18 september 2000 om ändring av direktiv 2000/12/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (ändringsdirektivet, *bilaga 2*). Det sistnämnda direktivet innebär i huvudsak att definitionen av begreppet kreditinstitut i direktivet 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet, *bilaga 3*) har utvidgats till att omfatta institut för elektroniska pengar.

I direktivet om elektroniska pengar anges att regleringen har tillkommit mot bakgrund av en snabbt ökande elektronisk handel. Syftet med direktivet är att uppnå en grundläggande harmonisering och ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas näringsrättsliga lagstiftning beträffande institut för elektroniska pengar, för att på så sätt uppnå principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn. Regelverket är tänkt att utgöra en teknikneutral ram som möjliggör ett utnyttjande av elektroniska pengars fördelar samtidigt som det inte skall hindra den tekniska utvecklingen på området.

Det åligger medlemsstaterna att senast den 27 april 2002 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Utgivning av elektroniska pengar har tidigare varit föremål för utredning i Sverige. Utredningen om elektroniska pengar överlämnade till Finansdepartementet dels delbetänkandet E-pengar – näringsrättsliga frågor (SOU 1998:14) i januari 1998, dels slutbetänkandet E-pengar – civilrättsliga frågor (SOU 1998:122) i oktober samma år. Betänkandena har inte lett till någon lagstiftning.

Finansdepartementet har lämnat i uppdrag åt hovrättsrådet Mikael Mellqvist att utreda och föreslå hur bestämmelserna i direktivet om elektroniska pengar bör genomföras i svensk lagstiftning. Utredaren har den 8 maj 2001 lämnat över en promemoria med förslag till lag om utgivning av elektroniska pengar.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi 2001/2166).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 6 december 2001 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*.

Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag och synpunkter. Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten. Lagrådets synpunkter behandlas i den allmänna motiveringen (avsnitt 8.6) och i författningskommentaren, avsnitt 10.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. (avsnitt 2.7) innehåller en följdändring till den nya lagen om utgivning av elektroniska pengar. Förslaget är av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Prop. 2001/02:85

4 Elektroniska pengar

4.1 Inledning

Innehållet i direktivet om elektroniska pengar utgörs av ett näringsrättsligt regelverk med tyngdpunkten på den harmonisering av tillsynen för utgivning av elektroniska pengar som medlemsstaterna i EU har kommit överens om. I direktivet definieras elektroniska pengar. Innehållet i definitionen är naturligtvis ett resultat av de förhandlingar som pågått mellan medlemsstaterna. Den ger därför inte en täckande eller fullständig bild av vilka rättsliga moment som kan ingå i begreppet elektroniska pengar eller vilka system för elektroniska pengar som rent faktiskt existerar.

Direktivets definition av elektroniska pengar anknyter till vissa termer av direkt betydelse för betalningar i allmänhet. Det finns därför anledning att inledningsvis redogöra för några begrepp som har anknytning till just betalningar för att lättare förstå vad elektroniska pengar är.

Elektroniska pengar ingår som en del i *betalningsväsendet* som kan beskrivas som samhällets samlade infrastruktur för att utföra betalningar. Detta kan delas upp i olika *betalsystem*, t.ex. mynt och sedlar, giro-system, checksystem, kontokortssystem och system för elektroniska pengar, som utgör mer eller mindre självständiga delar av denna infrastruktur.

Betalning kan i vid mening definieras som en rättshandling som innebär att man fullgör en betalningsförpliktelse, dvs. frigör sig från en skuld.

I betalsystemet kan själva betalningen erläggas genom att överlämna (tradera) mynt och sedlar (*kontanter*) uppgående till ett visst antal kronor, men även genom förfoganden över medel på konton (*bokpengar*).

Betalningen kan också erläggas med *e-pengar* eller *digitala kontanter*. Vid en sådan betalning överför betalaren elektroniskt medel till betalningsmottagaren, utan registrering på konton och utan användning av kontanter. De medel som motsvarar utgivna e-pengar registreras dock i vissa system på s.k. skuggkonton, som liknar vanliga inlåningskonton som banker för. I det följande markeras detta genom att traditionella konton som finansiella institut för kallas *individualiserade konton*.

Objekten, *betalningsinstrumenten*, som används för att genomföra betalningen, t.ex. checkar och sedlar och mynt, ses samtidigt som betalningsmedel. De representerar viss *betalkraft* som behöver bestämmas endast till sort och kvantitet. Även de elektroniska instrumenten kan ta sikte på att förfoga över medel på konton eller direkt representera betalkraft; med *digitala symboler*.

Betalningsinstrumenten har över tiden immaterialiserats, dvs. objektet som används för betalningen ses som direkt bärare av medlen; nya elektroniska rutiner för betalningar förutsätter inte något överlämnande eller någon transport av fysiska saker som t.ex. sedlar eller undertecknade betalningsorder.

I direktivet anges som ett led i definitionen att elektroniska pengar utgörs av ett penningvärde i form av en fordran på utgivaren.

Civilrättsligt kan begreppet *fordran* förklaras som rätten för en person att av en annan få en viss prestation. Den kan vara såväl privaträttslig som offentligrättslig och kan avse t.ex. varor, tjänster eller pengar. I det här fallet gäller fordran på utgivaren innehavarens rätt till det penningvärde som lagrats elektroniskt.

Med utgångspunkt från vad som redogjorts för ovan kan elektroniska pengar kortfattat beskrivas som pengar som finns lagrade på en elektronisk produkt av något slag, dvs. ett betalningsmedel eller ett betalningsinstrument som inte är pappersburet som sedlar, checkar etc.

4.2 Vilka system finns för elektroniska pengar ?

Det finns en rad olika tänkbara system som kan användas vid utgivning av elektroniska pengar. Dessa system kan antingen vara baserade på medel på konto eller på digitala värdeenheter som fungerar som kontanter. Rutinerna för utgivning av elektroniska pengar kan vara knutna till kontokortsliknande plastkort med chip eller till annat medium, s.k. förmedling över nät. Frågor som rör säkerhet och spårbarhet i systemen blir därvid av betydelse från en rättslig utgångspunkt. Vid en genomgång av olika system kan det därför vara av värde att vissa tekniska detaljer som rör dataflöden och säkerhetsmekanismer behandlas på en mer detaljerad nivå. Dessa tekniska detaljer blir t.ex. avgörande för om anonymitet föreligger och hur länge det är möjligt att korrigera eller återkalla en transaktion.

Konto- eller kontantbaserade system

När man talar om elektroniska pengar brukar skillnad göras mellan medel på konto och digitala värdeenheter som fungerar som kontanter. När medlen inte är registrerade på ett individualiserat konto hanteras de som värdeenheter, som i någon mening finns hos den som innehar medlen. Med att medlen finns hos innehavaren avses att han eller hon har dem i ett s.k. elektroniskt förvar. Ibland används för detta förvar uttrycken elektronisk börs eller elektronisk plånbok. De elektroniska förvararen kan vara t.ex. ett kort eller en hårddisk där innehavaren "förvarar" de symboler som bär betalkraften, dvs. de digitala värdeenheter¹. Dessa digitala värdeenheter kan innehavaren använda som betalningsmedel, dvs. fullgöra sin prestation med.

Elektroniska förvar för digitala värdeenheter kan vara utformade som ackumulerade saldon. Rutinerna för betalning påminner då ofta om traditionell överföring av bokpengar från betalarens till mottagarens konto, med den skillnaden att själva "kontoföringen" sker hos betalaren och hos betalningsmottagaren; inte hos något kontoförande institut. I vissa fall kan dock transaktionerna dessutom bli registrerade på s.k. skuggkonton hos ett finansiellt institut. I dessa senare fall blir likheten med traditionell kontoföring påtaglig.

¹ Angående begreppet "förvar" i IT-miljö, se Datalagskommitténs betänkande (SOU 1997:39) Integritet Offentlighet Informationsteknik, s. 482 f., 500 ff., 508 f. och 604 f.

De digitala värdeenhetererna kan också hanteras som fasta valörer, och hybridsystem förekommer där en viss digital ”sedel” kan delas upp i flera med mindre valörer. Sådana objekt kan förenklat beskrivas genom en jämförelse med sedlar. I stället för en sedel signerar utställaren data som representerar ”sedelnummer”, valör, giltighetstid m.m. I princip sker betalningen genom att betalningsmottagaren erhåller de digitalt signerade värdesymbolerna. Han tillgodogör sig dem därefter genom inlösen eller genom att återanvända dem för egna betalningar. Även dessa rutiner kan ha likheter med kontoföring eftersom viss registrering och avstämning behövs för att skydda mot manipulationer.

När uttrycket elektroniska pengar i vid mening används i anknytning till individualiserade konton hos finansiella institut tar beskrivningarna sikte endast på rutinerna för att initiera en betalning. Transaktioner inom och mellan finansiella institut brukar inte ses som baserade på elektroniska pengar i vid mening, trots att själva kontohållningen och kommunikationen inom och mellan instituten sköts elektroniskt. När ett kort skall laddas eller anskaffas och när digitala värdeenheter som förvaras på innehavarens hårddisk skall förvärvas från utgivaren brukar en koppling till ett individualiserat konto dock finnas. Denna kontokoppling är dock fristående i förhållande till själva de elektroniska pengarna.

De olika tillämpningarna av elektroniska pengar i vid mening erbjuder alltså en glidande skala från kontobaserade till kontantliknande rutiner där betalkraft kan hanteras som digitala värdeenheter, utformade antingen som saldon som räknas upp eller ned eller som fasta valörer som betalaren tillför betalningsmottagaren. För att närmare beskriva karaktären av olika system för elektroniska pengar används ibland det engelska uttrycket "moneyness". Det för tanken till att man försöker knyta an till i vilken utsträckning ett system för elektroniska pengar påminner, inte om pengar i betydelsen betalningsmedel, utan om sedlar (och mynt) som betalningsinstrument.

Anonymitet m.m.

Transaktioner via individualiserade konton är vanligtvis fullt spårbara medan överföringar av digitala värdeenheter mellan elektroniska förvar kan göras mer eller mindre anonyma. Graden av spårbarhet beror på utformningen av och ansvaret för de administrativa rutinerna, och det kryptografiska skyddet².

Även digitala värdeenheter (elektroniska pengar) som registreras som saldon – inte som fasta valörer – och som är spårbara via skuggkonton kan tekniskt och administrativt anonymiseras så att deras funktion motsvarar betalningar med mynt och sedlar. När t.ex. kort med elektroniska pengar säljs över disk, utan kontroll och registrering av köparens identitet, blir betalningarna anonyma. Visserligen brukar en teknisk identifiering ske av det kort med vilket en viss transaktion har genomförts, men transaktionen kan inte knytas till någon bestämd person.

² Angående kryptografiskt skydd, se vidare SOU 1998:14 s. 32 f.

Beträffande elektroniska pengar som innehavaren "förvarar" och som inte är knutna till ett kort eller någon liknande hårdvara används i stället kryptografiska rutiner för anonymitet. Dessa rutiner kan dock användas även i anknytning till kortpengar. Det är därmed möjligt att skapa rutiner på en glidande skala ända från fullständig anonymitet till fullständig registrering och identifiering. Skillnad kan alltså göras mellan betalsystem som ger anonymitet och de som kräver att parterna identifierar sig vid varje betalning.

Utöver *individanonymitet* kan man också tala om *transaktionsanonymitet*, dvs. att utgivaren inte har möjlighet att spåra vilket kort som använts var och med vilka belopp. Om ett elektroniskt betalsystem helt skall motsvara dagens sedlar får inte information om betalarens identitet finnas med på den digitala värdeenheten.

Beskrivningar av *öppna* respektive *slutna* system kan ta sikte på huruvida överföringen av betaldata sker via Internet och liknande, om de är allmänt tillgängliga eller sker i skyddade nät och i vilken omfattning varor och tjänster kan betalas med korten samt antalet berörda aktörer. En fråga i sammanhanget är vem som står som utgivare av instrumenten, vem som använder dem till betalning och vilka som i övrigt hanterar de digitala pengarna (betalningsinstrumenten).

Transfererbarhet

En annan fråga är i vilken omfattning elektroniska pengar kan transfereras; dvs. om de kan cirkulera fritt mellan användarna på i princip samma sätt som sedlar och mynt eller om de bara kan användas en gång och i en riktning, från betalare till säljställe, för att sedan lösas in av utgivaren. Vissa tillämpningar innebär att betalning kan ske endast från kund till säljställe för inlösen, medan andra innebär att privatpersoner kan betala direkt till varandra.

Från rättsliga utgångspunkter kan en indelning göras i

1. vanliga förskottsbetalningar för varor och tjänster,
2. en vidare användning av förbetalda medel inom en mindre krets eller
3. rutiner avsedda att generellt användas som ersättare för sedlar.

4.3 Kortpengar

Kortet

Rutiner för elektroniska pengar som inte är knutna till individualiserade konton bygger vanligtvis på kontokortsliknande plastkort försedda med chip³. I många fall är sådana kort aktiva och kan inte bara lagra data utan kortets egen dator kan också utföra vissa operationer och beräkningar som har säkerhetsmässig betydelse. Chipet i ett aktivt kort kan sägas ha vissa likheter med en PC men fungerar aldrig självständigt utan som en

³ Enligt en standardiserad definition är chip en bärare av en integrerad krets som på fotografisk väg framställts på ett underlag. Chipet kan rymma t.ex. minne och datorprogram.

del av ett system, oftast med speciella betalterminaler. Kortet fungerar som hjälpmedel för att hålla reda på bl.a. mängden (kvarvarande) värdeenheter och slag av valuta (t.ex. svenska kronor). Det fysiska innehavet av mynt och sedlar ersätts alltså av kortet med därpå lagrade värdeenheter i form av fasta valörer eller saldon som räknas upp och ned.

Ett skäl för att använda kort med chip och särskilda kortterminaler är behovet av fysiska skydd för databehandlingen. En säker miljö för digitala värdeenheter är betydelsefull vid bl.a. lagring och behandling av lösenord, krypteringsnycklar och uppgifter om saldon m.m.

Ett annat skäl för att använda aktiva kort är den legitimations- och kontrollfunktion de fyller, inte bara vid hanteringen av digitala värdeenheter utan också i sådana sammanhang där innehavaren skall identifieras elektroniskt eller t.ex. förse en betaltransaktion med digital signatur⁴.

Kortterminaler

De terminaler som används vid betalningar med kort är också av betydelse från säkerhetssynpunkt. De kan på samma sätt som korten vara baserade antingen på saldon som räknas upp eller ned eller på instrument som representerar fasta värden.

I vissa fall är dessa rutiner sammankopplade med konton hos finansiella institut så att värdeenheter som förvaras i en terminal kan knytas till förändringar på vissa konton. I andra fall förvaras instrumenten bara i terminalen.

Olika typer av kort

Det finns s.k. *förbetalda kort*, en beskrivning som tar sikte på kortets egenskaper; det skall kunna hantera information om att ett visst värde har reserverats för användning av kortet, och "var" det reserverade värdet förvaras; värdet får inte finnas på ett individualiserat konto. I sitt förslag till lag om betaltjänster har Betaltjänstutredningen definierat förbetalt kort som "ett kort som kan innehålla information om att det finns medel reserverade för betalningar med kortet, om medlen inte finns på ett individualiserat konto"⁵.

Interna kort som t.ex. ICA:s kundkort fyller närmast funktionen att vid köp utpeka kortinnehavaren som berättigad att åtnjuta kontodebitering i stället för t.ex. kontant betalning.

I andra fall ställs korten ut av särskilda företag som genom avtal – anslutningsavtal – knyter en mängd säljföretag till sig. Sådana externa kort syftar som framgått till att ersätta kontanter i många olika sammanhang och i förhållande till en mängd aktörer.

⁴ Angående digitala signaturer se Digitala signaturer - en teknisk och juridisk översikt (Ds 1998:14) och Elektroniska signaturer (Ds 1999:73).

⁵ Se vidare SOU 1995:69 s. 16, 127 ff. och 309 f. Definitionen innebär alltså att någon *förbetalning* inte anses ha skett om beloppet kvarstår på kortinnehavarens konto men har reserverats för betalningar med kortet.

Förvaringen av elektroniska pengar (digitala värdeenheter) på kort gör det möjligt att bära med sig dessa i t.ex. en plånbok. Innehavet av kortet fungerar därvid vanligtvis som ett slags bevis på rätten att disponera pengarna. Den som innehar kortet ses – utan att någon identitetskontroll görs när kortet används – som legitimerad att förfoga över pengarna, på motsvarande sätt som den som innehar kontanter. De kontroller som sker begränsas i princip till att värdeenheter är äkta och inte redan har spenderats. Detta kan jämföras med kontokortet som i första hand är ett bevis om att en på kortet namngiven person innehar eller har dispositionsrätt till ett individualiserat konto hos ett institut, vars namn i regel framgår av kortet.

4.4 Nätpengar

Elektroniska pengar som förekommer på annat medium än kort – t.ex. på innehavarens hårddisk – och förmedlas över öppna nät brukar kallas nätpengar. Dessa skyddas inte av särskilda hårdvaror utan endast av programvaror och kryptografiska rutiner samt av administrativa åtgärder. Härvid används begreppet elektroniska pengar ofta i en vid mening som innefattar både digitala värdeenheter och medel på individualiserade konton. Medan värdeenheter i sig avses representera den betalkraft de står för, används de övriga digitala instrumenten endast till att förfoga över individualiserade konton.

”Riktiga” nätpengar, dvs. sådana som utgörs av digitala värdeenheter, är ovanliga. I Sverige torde användningen av sådana rutiner vara mycket begränsad. Däremot pågår en snabb utveckling för att signera digitala dokument och kommunicera dem med finansiella institut via öppna nät. Visserligen rör dessa rutiner inte digitala värdeenheter utan betalningsorder och liknande, men säkerhetstekniken är densamma. Som exempel kan nämnas de nya banktjänster som erbjuds via bl.a. Internet där kunden initierar transaktioner med hjälp av sin persondator i stället för att underteckna pappersbaserade blanketter.

Dessa rutiner skyddas med de tidigare berörda kryptografiska metoderna för att säkerställa transaktionens autenticitet, dvs. att värdeenheter respektive dokumenten har ställts ut av en behörig person och att innehållet inte förvanskats. Medan Sveriges riksbank utfärdar sedlar där firmatecknarens underskrift ersätts med avancerat tryck, numrering m.m. för att säkerställa sedelns äkthet använder de finansiella instituten alltså digitala signaturer eller liknande tekniska rutiner för att säkerställa de digitala värdeenheternas äkthet; institutet signerar t.ex. valör och digitalt ”sedelnummer”. På motsvarande sätt förser kunden betalningsorder m.m. med digital signatur i stället för att underteckna ett papper i form av anvisning, uttagskvitto eller liknande.

Nätpengar on-line

Den kategori av elektroniska pengar som kan beskrivas som nätpengar on-line kännetecknas av att det saknas sådana fysiska skydd mot missbruk som chipkort och särskilda terminaler ger. I stället kontrolleras mot en central dator hos utgivaren eller någon i dennes ställe, för varje transaktion, att värdeenheter är äkta och inte redan har spenderats.

Utfärdaren har alltså i princip kontroll över varje betalning. Samma värdeenheter kan inte användas flera gånger och transfereringar kan inte ske mellan t.ex. två privatpersoner utan kontakt med utgivaren. Detta hindrar emellertid i princip inte att en mottagare av sådana värdeenheter, i stället för inlösen, kan använda den mottagna betalkraften för att i sin tur betala med elektroniska pengar. Kontakten med utgivaren vid varje transaktion utesluter inte heller anonymitet.

Nätpengar off-line

Nätpengar off-line kännetecknas av att det saknas såväl fysiska skydd mot missbruk som kontroller mot en central dator för varje transaktion. Frågan är då hur det skall kunna säkerställas att de digitala värdeenheter som erbjuds som betalning är äkta och inte redan har spenderats.

I detta sammanhang aktualiseras också en annan aspekt av betydelse för dels säkerheten, dels hur träffande analogin med mynt och sedlar blir, nämligen om en viss värdeenheter kan transfereras flera gånger och i olika riktningar, t.ex. från privatperson till privatperson, eller endast en gång och i en riktning; från kund till säljställe för att sedan lösas in. Skulle nätpengar off-line kunna transfereras gång på gång finns påtagliga risker för manipulationer m.m. som inte är kontrollerbara, med hänsyn till bl.a. bristen på revisionsspår och risken för att de digitala värdeenheter mångfaldigas. Det finns därför endast teoretiska modeller för transfererbara nätpengar off-line.

Kortpengar

Utvecklingen av kontantliknande betalningsrutiner baserade på kort med chip har varit särskilt snabb. Tillämpningar för kortpengar har – såvitt avser svenska förhållanden – begränsats till elektroniska pengar som transfereras endast från korthavare till säljställe och därifrån till ett finansiellt institut för inlösen och sedvanlig clearing. Det registreras på ett skuggkonto vem som förvärvar ett kort. Vidare registreras varje transaktion efter inlösen. Det finns emellertid tillämpningar för kort som bygger på en i princip fri transfererbarhet, så att de digitala värdeenheter kan hanteras på ett sätt som ligger betydligt närmare betalningar med kontanter. Dessa variationer har direkt betydelse för frågor om bl.a. anonymitet, avveckling av betalningar och hantering av digitala värdeenheter som inte spenderas.

De kortbaserade tillämpningarna är avsedda för betalningar off-line. Av kostnadsskäl förekommer knappast ett dubbelt skydd – dvs. kort för transaktioner on-line – eftersom nuvarande användning av elektroniska

pengar tar sikte på betalningar av mindre belopp. Av samma skäl är också användningen av asymmetrisk kryptografi begränsad, trots att hårdvaruskyddet för kortrutiner off-line därmed skulle kunna inskränkas så att särskilda skyddade betalterminaler inte längre behövs. Värdeenheter kan nämligen då äkthetsprövas med nycklar som inte behöver hållas hemliga. Asymmetriska rutiner förutsätter emellertid kraftfullare chip för de matematiska beräkningarna och ökar därmed kostnaden för kort.

4.6 Typfall av kontobaserade elektroniska pengar

Andra tillämpningar bygger på betalningar mellan individualiserade konton. Sådan registrering och kommunikation i elektronisk form har sedan länge förekommit inbördes mellan t.ex. banker eller företag inom särskilda skyddade nät – utan att termen elektroniska pengar (i vid mening) har använts. I och med att kommunikation mellan enskilda och näringsidkare, mellan näringsidkare och direkt mellan enskilda börjat ske i elektronisk form har emellertid uttrycket elektroniska pengar börjat florerat också med den vida innebörd där även betalningsorder och andra dokument som signeras digitalt och anknyttande omföringar på individualiserade konton innefattas.

Det är inte bara masstransaktioner i form av ständigt återkommande avtalsslut och betalningar som rör mindre värden som rationaliseras på detta sätt. Även betydelsefulla dokument och transaktioner på betydande belopp avses hanteras elektroniskt, ibland via öppna nät. De nya rutinerna anpassas och kombineras så att hela handels- och transaktionsmönster förändras.

5 Näringsrättslig reglering på det finansiella området

5.1 EG:s regelverk för banker och andra kreditinstitut

Banksektorn och den finansiella sektorn i övrigt är föremål för en omfattande näringsrättslig reglering som till stor del har sin grund i EG-rätten. Det grundläggande skälet bakom den övervägande delen av dessa regler är värnandet om det s.k. *systemskyddsintresset*, dvs. intresset av att skydda ett tryggt och stabilt betalningssystem. Ett annat skäl bakom regleringen är *konsumentskyddsintresset*, dvs. intresset av att skydda konsumenternas (insättarnas) besparingar och transaktionsmedel – pengar som används så gott som dagligen för löpande konsumtion av olika slag. Som ett tredje skäl bakom regleringen brukar också nämnas intresset av *konkurrensneutralitet*, dvs. att regleringen skall gynna en fri och rättvis konkurrens. All reglering syftar till att bankverksamhet och annan finansiell verksamhet skall bedrivas tryggt, sunt och effektivt.

De skyddsintressen som nämnts ovan kan sägas ha kommit till uttryck i de principer som grovt sett ligger till grund för EG:s regelverk på det finansiella tjänsteområdet, dvs. krav på auktorisation, etableringsfrihet, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande. I korthet innebär dessa principer att en auktorisation som ett finansiellt företag fått i det medlemsland där företaget har sitt säte skall ha giltighet i hela EG-området (EES). Företaget skall med stöd av denna enda auktorisation obehindrat kunna erbjuda tjänster till mottagare i andra medlemsländer genom filial-etablering eller gränsöverskridande verksamhet, utan att det där ställs ytterligare krav på tillstånd. Verksamheten skall, var den än bedrivs inom gemenskapen, i princip stå under hemlandstillsyn, dvs. hemlandets myndigheter skall ha huvudansvaret för övervakning även av filialer etablerade i andra medlemsländer. En ordning med en enda auktorisation och hemlandstillsyn förutsätter i princip att varje medlemsland godtar övriga medlemsländers rörelser regler och offentlig tillsyn som tillräckliga för att tillgodose det egna landets anspråk på sundhet i rörelsen (ömsesidigt erkännande). Det har därför i direktivform lagts fast minimiregler syftande till harmonisering av grundläggande regler för verksamheten i olika typer av finansiella företag.

Bland de harmoniserade rörelserglerna bör följande särskilt nämnas. Reglerna om kapitaltäckning innebär i korthet att finansiell verksamhet inte skall bedrivas utan en tillfredsställande egen kapitalbas och betryggande riskhantering. För att garantera en sund verksamhet finns det också regler om ägares och företagslednings lämplighet som innebär att inte vem som helst får äga en större andel i ett kreditinstitut eller leda ett sådant institut.

Dessutom har konsumentskyddet för allmänhetens insättningar i bank stärkts genom att insättningsgarantisystem införts. För att de integrerade finansiella marknaderna skall kunna fungera störningsfritt har också antagits regler om rutiner för administrativt samarbete mellan medlemsländernas tillsynsmyndigheter.

Den näringsrättsliga regleringen inom EU (EES) har främst skett genom direktiv. Vägen mot en gemensam marknad för banktjänster

inleddes 1973 genom ett direktiv (73/183/EEG) som genom harmonisering främst syftade till att avskaffa hinder för kreditinstitut att etablera sig i andra medlemsländer. En minimiharmonisering av regelverket på bankmarknaden påbörjades därefter genom direktivet om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (77/780/EEG). I direktivet, vanligen benämnt första banksamordningsdirektivet, infördes en definition av vilka företag som skulle omfattas av ett gemensamt regelverk inom gemenskapen. Direktivets definition av kreditinstitut omfattar både banker och merparten av sådana institut som svenska kreditmarknadsföretag. Genom ett nytt direktiv om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (89/646/EEG), det andra banksamordningsdirektivet, skapades därefter de verkliga förutsättningarna för en gemensam marknad. Där infördes de regler som kortfattat redogjorts för ovan och som möjliggjorde för banker och andra kreditinstitut att etablera sig och erbjuda sina tjänster inom hela gemenskapen genom filialetablering eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, med stöd av sin hemlandsauktorisering. Banksamordningsdirektiven har införlivats i svensk rätt genom lagstiftning som i huvudsak trädde i kraft den 1 januari 1994 (prop. 1992/93:89, bet.1992/93:NU9, rskr.1992/93:109). Till detta kommer direktiv som rör kapitaltäckning, gruppbaserad tillsyn och stora exponeringar.

De flesta av dessa direktiv har varit föremål för flera och omfattande ändringar. För att skapa klarhet har direktiven på kreditinstitutsområdet sammanförts i ett enda direktiv, kreditinstitutsdirektivet (2000/12/EG). Detta direktiv har i sin tur ändrats genom ändringsdirektivet (2000/98/EG). Av intresse i sammanhanget är också direktivet 94/19/EG om system för garanti av insättningar.

Utan att vara uttömmande kan man säga att den grundläggande EG-regleringen på kreditinstitutsområdet i svensk rätt numera återfinns i bankrörelselagen (1987:617), lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, lagen (1995:1570) om medlemsbanker, sparbankslagen (1987:619), lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag (kapitaltäckningslagen) och lagen (1995:1571) om insättningsgaranti (insättningsgarantilagen).

5.2 Svensk reglering inom det finansiella området

5.2.1 Reglering av banker och annan finansiell verksamhet

Det är viktigt att direktivet om elektroniska pengar placeras i en viss rättslig miljö och de ovan redovisade regelverken är av omedelbart intresse i samband med att direktivet skall genomföras i svensk rätt. Det kan konstateras att direktivets regler mycket nära knyter an till den redan befintliga regleringen av kreditinstitut i kreditinstitutsdirektivet och motsvarande svensk lagreglering. Det finns därför anledning att här mycket översiktligt beskriva de centrala lagar där kreditinstitutsdirektivets regler har införts och de verksamheter som regleras i dessa lagar.

De verksamheter som berörs av kreditinstitutsdirektivet är de som faller in under kreditinstitutsbegreppet. Ett kreditinstitut definieras i direktivet som ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalningspliktiga medel och att bevilja kredit för egen räkning. Definitionen omfattar företag som tar emot medel från allmänheten, antingen genom insättningar eller i annan form, såsom fortlöpande utgivning av obligationer eller andra jämförbara värdepapper. Kreditinstitutsbegreppet omfattar således inte bara banker utan även vissa andra företag som – utan att vara bank i svensk mening – sysslar med finansiell verksamhet. När banksamordningsdirektivets (nuvarande kreditinstitutsdirektivets) regler infördes i svensk lag sammanfördes all reglering för finansieringsverksamhet, med undantag för banker, i en gemensam lag. I svensk lagstiftning görs fortfarande åtskillnad mellan bankverksamhet och finansieringsverksamhet. De lagar som främst är av intresse vid införlivandet av direktivet av elektroniska pengar är därför bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet. Dessutom finns det anledning att här kort beskriva innehållet i kapitaltäckningslagen och insättningsgarantilagen.

Bankrörelse

I bankrörelselagen återfinns regleringen av bankverksamhet, dvs. bestämmelser om den rörelse bankaktiebolag, sparbanker och medlemsbanker får bedriva. Kompletterande rörelseregler finns i kapitaltäckningslagen. Bestämmelser om hur en bank bildas och dess organisation m.m. finns för bankaktiebolag, förutom i bankrörelselagen, också i aktiebolagslagen (1975:1385), för sparbanker i sparbankslagen (1987:619) och för medlemsbanker i lagen (1995:1570) om medlemsbanker.

Bankrörelse, dvs. verksamhet i vilken ingår inlåning på konto om behållningen är nominellt bestämd och tillgänglig för insättaren med kort varsel, får endast bedrivas av den som har fått tillstånd till det. Tillstånd ges av regeringen i form av s.k. oktroj. Sådan oktroj kan inte innehas av annan än bank. Det som skiljer bank från andra finansiella institut är rätten att ta emot inlåning på konto. Särskiljande är även skyldigheten för en bank att ta emot inlåning från allmänheten. Inlåningen gör det möjligt för bankerna att tillhandahålla effektiva betalningstjänster vilket ger dem en central roll inom betalningsväsendet. Med betalningstjänster avses t.ex. tillhandahållande av kontokort, checkar och gireringssystem. Även kreditgivningen kan ses som en del av utbudet av betalningstjänster. Däremot är det en exklusiv uppgift för Sveriges riksbank att tillhandahålla sedlar och mynt. Utgivning av elektroniska pengar har viss likhet med utgivning av sedlar och mynt, men den kan också ses som en betalningstjänst som är mer eller mindre kopplad till ett konto.

Kreditmarknadsföretag

Kreditmarknadsföretag är svenska aktiebolag eller ekonomiska föreningar som har tillstånd att driva finansieringsverksamhet enligt

lagen om finansieringsverksamhet. Dessa bolag får enligt lagen ägna sig åt näringsverksamhet som har till ändamål att lämna kredit, ställa garanti för kredit, förmedla kredit till konsumenter eller medverka till finansiering genom att förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande.

Lagen om finansieringsverksamhet innehåller bestämmelser om bl.a. tillståndsplikt, förutsättningar för tillstånd, rörelse regler och tillsynsregler. Kreditmarknadsföretagen kan delas in i olika grupper där varje grupp har sitt begränsade område för kreditgivning, vilket framgår av bolagsordning respektive stadgar. En betydelsefull sådan grupp är de s.k. bostadsinstituten.

5.2.2 Kapitaltäckning

För att tillgodose de allmänna krav på systemstabilitet, sundhet och trygghet som ställs på banker och andra kreditinstitut samt värdepappersföretag m.fl. finns det i kreditinstitutsdirektivet regler som är inriktade på att mäta institutens kapitalstyrka.

Dessa regler om kapitaltäckning har genomförts i kapitaltäckningslagen. Genom lagen har ett flertal EG-direktiv införlivats i svensk rätt. Lagen och de direktiv den bygger på är av omedelbart intresse vid genomförandet av direktivet om elektroniska pengar.

För ett företag i allmänhet brukar termen soliditet användas för att beteckna relationen mellan tillgångar och eget kapital. Soliditeten är alltså därvid ett mått på företagets kapitalstyrka. För kreditinstitut och värdepappersbolag används normalt i stället kapitaltäckning som ett mått på kapitalstyrkan. Kapitaltäckning, som är en form av soliditetsmått, betecknar relationen mellan de riskviktade tillgångarna och kapitalbasen. De riskviktade tillgångarna beräknas med hänsyn till hur riskfyllda ett instituts tillgångar i och utanför balansräkningen är. Kapitalbasen utgörs i huvudsak av sådant eget kapital och lånat kapital som är särskilt lämpat för att täcka förluster i institutet.

Det finns många tänkbara sätt att bestämma kapitalbasen och att identifiera och klassificera de risker som kapitalbasen skall täcka. I lagen om kapitaltäckning finns schabloniserade modeller för såväl beräkningen av kapitalbasen och bestämmandet av risker. I detta sammanhang skiljer man på kreditrisker och marknadsrisker. Kreditriskerna har att göra med den risk en banks motpart utgör, dvs. risken för att motparten inte fullgör sin del av ett avtal med banken. Marknadsriskerna har att göra med riskerna för att en banks placeringar, i t.ex. aktier eller valutor, minskar i värde. Marknadsriskerna delas i kapitaltäckningslagen in i positionsrisker, avvecklingsrisker, motpartsrisker, valutarisker och andra risker.

Lagens bestämmelser bygger på att riskerna avvägs på ett schabloniserat sätt, i klasserna A–D, vilket t.ex. innebär att vissa tillgångar åsätts risken 0, 20, 50 eller 100 %.

Kapitalbasen skall bestå av dels primärt kapital som utgör av eget kapital i form av aktiekapital, reservfond och balanserad vinst, dels supplementärt kapital som främst består av förlagslån.

Kapitaltäckningslagens regler innebär i huvudsak att den som omfattas av lagen skall ha en viss minsta kapitalbas som är anpassad till såväl kreditrisker som marknadsrisker. Kapitalbasen sätter på så sätt gränsen för vilka transaktioner en bank kan inlåta sig på.

Enligt kapitaltäckningslagen krävs att ett institut skall ha en kapitalbas om 8 procent av värdet av de riskavvägda tillgångarna och åtagandena för att täcka kreditriskerna. Förenklat uttryckt måste alltså ett institut ha en kapitalbas som täcker de på vissa sätt bestämda kreditriskerna. Dessutom måste kapitalbasen även täcka marknadsriskerna.

Som framgår av lagens namn innehåller den också bestämmelser om stora exponeringar, dvs. en reglering av hur ett institut får riskutsätta sig gentemot en kund eller en grupp av kunder. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om finansiella företagsgrupper och sådana grupper redovisning och riskexponering.

Som redan har nämnts är de direktiv som kapitaltäckningslagen bygger på tekniskt invecklade varför det valts att ge kapitaltäckningslagen karaktären av en ramlagstiftning som sedan konkretiseras och preciseras genom föreskrifter av Finansinspektionen med stöd av bemyndiganden. Därigenom åstadkoms en rimlig avvägning mellan å ena sidan kraven på lagreglerad förutsebarhet och å den andra sidan intresset av effektivitet och flexibilitet i den praktiska hanteringen.

Det principiella synsätt som sålunda ligger bakom nämnd regleringsmetod är av stort intresse också när direktivet om elektroniska pengar skall införlivas, eftersom direktivet rörande elektroniska pengar på vissa sätt knyter an till de direktiv som kapitaltäckningslagen grundas på (se vidare avsnitt 8.4).

5.2.3 Insättningsgaranti

Direktivet 94/19/EG om system för garanti av insättningar har i Sverige införlivats genom lagen (1995:1571) om insättningsgaranti (prop. 1995/96:60). Garantin administreras av en statlig myndighet, Insättningsgarantinämnden, men finansieras genom att de anslutna instituten betalar en årlig avgift. Insättningsgarantin, som ger ett kapital-skydd, omfattar insättningar upp till ett belopp om 250 000 kr hos banker samt värdepappersbolag och vissa utländska värdepappersföretag med tillstånd att ta emot kunders medel på konto. En förutsättning för att en insättning skall omfattas av garantin är att den är nominellt bestämd och tillgänglig för insättaren med kort varsel.

Ersättning kan aktualiseras endast om ett institut försätts i konkurs. Ersättningen skall betalas ut så snart det kan ske och senast inom tre månader från den dag domstol har försatt institutet i konkurs. Insättningsgarantinämnden kan dock ansöka om förlängning av denna tid.

6 Direktivet om elektroniska pengar

6.1 Direktivets syfte

Som redogjorts för ovan har banksamordningsdirektiven (numera kreditinstitutsdirektivet) lagt grunden för en fungerande inre marknad för finansiella tjänster. Reglerna utgör en minimiharmonisering av medlemsstaternas regelverk på området. De grundprinciper som har slagits fast motiveras bl.a. av krav på stabilitet i betalningssystemet, konsumentskydd och fungerande kapitalförsörjning.

Skyddsintressena för kreditinstitut i allmänhet kan till viss del sägas gälla även för verksamheter som består i utgivning av elektroniska pengar. Betalningssystemets stabilitet i stort skyddas i första hand genom reglering av de tongivande betalningsförmedlarna som är bankerna. Deras kontosystem och de stora girosystemen utgör ryggraden i betalningssystemet. I bankrörelse finns en inbyggd instabilitet genom kombinationen kortfristig inlåning på konto och utlåning av mer illikvid karaktär. Till detta kommer betydande ekonomiska kopplingar mellan bankerna som innebär risk för spridning av uppkommande problem.

För att skydda allmänhetens medel regleras även andra kreditinstitut som tar emot medel men som inte deltar i betalningssystemet. System för elektroniska pengar kan sägas utgöra ett delsystem för små betalningar och är av central betydelse särskilt för utvecklingen av den elektroniska handeln inom EU. Betalningsvolymerna i dessa system är ännu begränsade men kan förutses växa i framtiden. Ett huvudmål för regleringen är att säkerställa att även andra utgivare av elektroniska pengar än traditionella kreditinstitut skall vara stabila.

Systemens funktion och användning bygger i grunden på konsumenternas förtroende. Stabiliteten kan därför också ses som en viktig del av konsumentskyddet. För att skapa konkurrensneutralitet och goda förutsättningar för en inre marknad på detta område har det ansetts nödvändigt att även harmonisera medlemsstaternas regler för utgivning av elektroniska pengar och tillsyn över sådan verksamhet.

Vid en genomgång av de på marknaden existerande systemen för utgivning av elektroniska pengar blir det uppenbart att det finns en rad rättsliga frågeställningar förknippade med sådan utgivning. Det finns därför inte heller ett självklart svar på frågan hur sådan verksamhet förhåller sig till det kreditinstitutsbegrepp som finns i kreditinstitutsdirektivet, även om kreditinstitut redan i dag har rätt att ge ut och administrera betalningsmedel, inbegripet elektroniska pengar.

Emellertid har det inom EU bedömts att utgivning av elektroniska pengar är av så särskiljande karaktär i förhållande till övrig verksamhet som kreditinstitut kan bedriva, att skapandet av ett eget regelverk för sådan utgivning ansetts nödvändigt. Samtidigt skall stora delar av de direktivregler som gäller för kreditinstitut i övrigt också vara tillämpliga vid utgivning av elektroniska pengar. Tanken har varit dels att skapa ett regelverk som tar hänsyn till de särdrag som verksamhet för utgivning av elektroniska pengar uppvisar, dels se till att de skyddsintressen som finns på området motsvaras av en nödvändig reglering. I princip innebär direktivet om elektroniska pengar att kreditinstitutsdirektivets regler om

en enda auktorisation, fri etablering och hemlandstillsyn skall gälla även för institut som ger ut elektroniska pengar.

Målet har varit att genom direktivet om elektroniska pengar skapa en minimiharmonisering av medlemsstaternas regelverk för verksamheten och tillsynen över sådan verksamhet och därigenom främja utvecklingen mot en väl fungerande inre marknad för finansiella tjänster. Bestämmelser har införts som fortsatt gör det möjligt att utnyttja elektroniska pengars potentiella fördelar och som inte hämmar tekniskt nytänkande. I ingressen (punkt 5) till direktivet anges att avsikten varit att skapa en teknikneutral rättslig ram för harmonisering av tillsynen av de institut som ger ut elektroniska pengar i medlemsstaterna. Denna ram skall utgöra den miniminivå som krävs för att garantera en sund och ansvarsfull verksamhet och institutens stabilitet.

Syftet är också att lägga fast likartade konkurrensvillkor mellan institut för elektroniska pengar och andra kreditinstitut. Detta görs på så sätt att det för institut för elektroniska pengar införs mindre betungande regler om startkapital och kapitalbas än för andra kreditinstitut men strängare regler ifråga om begränsningar i den affärsverksamhet som de får bedriva och av institutens investeringar.

6.2 Närmare om direktivets innehåll

Allmänt

Att tillskapa ett särskilt direktiv för utgivning av elektroniska pengar har som nämnts ansetts nödvändigt, bl.a. eftersom sådan verksamhet, i vart fall inte utan vidare, kan anses omfattas av kreditinstitutsdirektivet. Detta har att göra med den dubbla karaktären hos elektroniska pengar. Dessa kan anses vara såväl ett betalningsmedel (dvs. pengar) som ett betalningssätt (metod att överlämna eller överföra pengar). Den som ger ut elektroniska pengar kan därför sägas inte enbart tillhandahålla en betalningstjänst utan dessutom ge ut pengar i en betydelse snarlik den som gäller sedlar och mynt. I ingressen (punkt 3) talas också om elektroniska pengar som "en elektronisk ersättning för mynt och sedlar".

Direktivet innehåller bestämmelser som rör:

- definitioner,
- tillämpning av direktivet,
- omfattning av verksamheten,
- tillstånd,
- inlösen,
- kapitalkrav och investeringsbegränsningar samt
- tillsyn.

Definitioner

I direktivet ges två grundläggande definitioner; *dels* av elektroniska pengar, *dels* av institut för (dvs. utgivare av) sådana pengar.

Med elektroniska pengar avses enligt *artikel 1.3 b* ett penningvärde i form av en fordran på utgivaren som lagras på en elektronisk produkt, som getts ut mot erhållande av medel som värdemässigt inte understiger

det penningvärde som getts ut och som godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren.

Med institut för elektroniska pengar avses enligt *artikel 1.3 a* i direktivet ett företag eller annan juridisk person som inte är ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 1.1 första stycket a i direktiv 2000/12/EG och som ger ut betalningsmedel i form av elektroniska pengar.

Denna definition måste läsas tillsammans med kreditinstitutsdirektivets definition av kreditinstitut som – efter ändring i samband med direktivet om elektroniska pengar – lyder:

- ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning, eller

- ett institut för elektroniska pengar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet.

Detta betyder att ett institut för elektroniska pengar är ett kreditinstitut, som dock inte bedriver verksamhet med upp- eller utlåning. Utgivning av elektroniska pengar är således förbehållen kreditinstitut samtidigt som begreppet kreditinstitut har utvidgats. Ett institut som enbart sysslar med utgivning av elektroniska pengar är definitionsmässigt ett kreditinstitut, men inte underkastat alla de bestämmelser som andra kreditinstitut är. Avsikten är att åstadkomma att konkurrensen inte skall hämmas genom att enbart banker och bankliknande institut får ge ut elektroniska pengar. Samtidigt är det enligt *artikel 1.4* inte tillåtet för några andra än kreditinstitut, endera ett traditionellt sådant eller ett särskilt institut för elektroniska pengar, att ge ut elektroniska pengar såsom det definieras i direktivet.

Tillämpning av direktivet

Direktivets tillämplighet är knutet till de nyss angivna definitionerna. Något förenklat innebär det att ett kreditinstitut i traditionell EG-rättslig mening, dvs. upp- och utlånande företag får ge ut elektroniska pengar. På dessa institut är kreditinstitutsdirektivet tillämpligt, men med vissa undantag inte direktivet om elektroniska pengar (se nya artikel 33 a i kreditinstitutsdirektivet). Det innebär i sin tur att banker och kreditmarknadsföretag som i Sverige faller under kreditinstitutsdirektivet och den svenska reglering som bygger på dessa direktiv, inte berörs av direktivet om elektroniska pengar på andra sätt än att sådana företag enligt direktivet om elektroniska pengar för det första har rätt att ge ut elektroniska pengar och för det andra på så vis att *artikel 3* i direktivet (inlösenskyldighet) görs tillämplig även på banker och kreditmarknadsföretag.

Direktivet om elektroniska pengar blir i övrigt enbart tillämpligt på institut för elektroniska pengar. På dessa institut är delar av kreditinstitutsdirektivet tillämpligt (se *artikel 2*).

Genom bestämmelsen i *artikel 2.1* i direktivet om elektroniska pengar undantas alla bestämmelser i kreditinstitutsdirektivet rörande kapitalbaskrav, kapitaltäckningskrav, stora exponeringar och kvalificerat

innehav i företag utanför finansområdet från att gälla för institut för elektroniska pengar. Dessa bestämmelser ersätts dock till viss del av bestämmelserna i *artikel 4 – 6* i direktivet om elektroniska pengar.

I *artikel 2.2* i direktivet om elektroniska pengar undantas ytterligare bestämmelser i kreditinstitutsdirektivet. Det rör bestämmelser om startkapital (*artikel 5*), anmälan till kommissionen (*artikel 11*), auktorisation (*artikel 13*), etablering (*artikel 19 och 20.7*) och beräkningsmetoder (*artikel 59*). Dessutom anges att kreditinstitutsdirektivets bestämmelser om ömsesidigt erkännande inte skall tillämpas på annan verksamhet än utgivning av elektroniska pengar som ett institut för elektroniska pengar kan syssla med.

Direktivet om elektroniska pengar ger i *artikel 8* därutöver medlemsstaterna ytterligare möjligheter att undanta institut för elektroniska pengar från de krav som ställs såväl i direktivet om elektroniska pengar som i kreditinstitutsdirektivet. Det gäller i följande fall.

1. Om verksamheten med utgivning av elektroniska pengar är förhållandevis liten. För att så skall anses vara fallet får utgivningen inte vid någon tidpunkt överstiga 6 miljoner euro och inte heller normalt överstiga 5 miljoner euro.

2. Om de elektroniska pengar som ges ut godkänns som betalningsmedel endast av vissa utgivaren närstående som också är inblandade i verksamheten.

3. Om de elektroniska pengar som ges ut endast används som betalningsmedel av ett begränsat antal företag som dessutom är verksamma i samma lokaler eller inom ett begränsat område.

4. Om de utgivna elektroniska pengarna inte accepteras av andra än ett begränsat antal företag som har ett nära affärsmässigt förhållande till utgivaren.

I dessa fall gäller att högst 150 euro får lagras på den elektroniska produkt som ställts till användares förfogande. Man kan alltså inte ge en användare tillgång till större betalkraft än så om man vill tillämpa något av dessa möjligheter till undantag.

Det bör särskilt noteras att institut som ger ut elektroniska pengar med stöd av dessa undantagsbestämmelser inte omfattas av ordningen för ömsesidigt erkännande enligt kreditinstitutsdirektivet.

Omfattning av verksamheten

I *artikel 1.5* anges att den som ger ut elektroniska pengar, förutom själva utgivningen av elektroniska pengar, enbart får tillhandahålla med utgivningen närbesläktade tjänster (såväl finansiella som icke-finansiella sådana). Det kan t.ex. röra sig om förvaltning av elektroniska pengar och utförande av operativa uppgifter samt datalagring.

Denna snäva begränsning av vilken verksamhet som är tillåten kan förklaras med att den som ger ut elektroniska pengar skall koncentrera sin verksamhet till utgivningen av sådana pengar och därmed inte exponeras för större risker än nödvändigt.

Genom hänvisningen i *artikel 2* till kreditinstitutsdirektivet krävs tillstånd för att ge ut elektroniska pengar.

Institut för elektroniska pengar som före den 27 april 2002 har ägnat sig åt sådan utgivning skall enligt bestämmelsen i *artikel 9* anses även fortsättningsvis ha tillstånd till det när direktivet träder i kraft, men skall åläggas att inom viss tid inkomma med vissa närmare bestämda uppgifter som möjliggör en granskning av att direktivets krav är uppfyllda. Om institutet inte har fullgjort dessa krav inom sex månader efter direktivets ikraftträdande går rätten att erkännas som en utgivare av elektroniska pengar inom gemenskapen förlorad. Direktivet hindrar dock inte att institutet nationellt även därefter kan betraktas som utgivare av elektroniska pengar.

Inlösen

I *artikel 3* i direktivet om elektroniska pengar föreskrivs att utgivaren skall vara skyldig att lösa in utestående fordringar i form av utgivna elektroniska pengar i sedlar eller mynt eller genom överföring till ett konto. Det är även möjligt att nationellt föreskriva att vissa mindre utestående skulder (mindre än 10 euro) inte behöver lösas in och att inlösen kan förenas med en särskild mindre avgift

Kapitalkrav och investeringsbegränsningar

I direktivets *artikel 4* ställs krav på startkapital och kapitalbas i ett institut för elektroniska pengar. I *artikel 5* anges vissa investeringsbegränsningar för dessa institut. I *artikel 6* ges vissa bestämmelser om kontrollmöjligheter av kraven i artikel 4 och 5.

Som redan nämnts innebär bestämmelsen i artikel 2.1 i direktivet om elektroniska pengar att alla kreditinstitutsdirektivets bestämmelser rörande krav på kapitaltäckning och kapitalbas, stora exponeringar och kvalificerat innehav i företag utanför finansområdet undantas från att gälla för den som ger ut elektroniska pengar. I stället införs krav på startkapital och kapitalbas som dock är lägre ställda än motsvarande krav i kreditinstitutsdirektivet. Högre krav ställs i stället beträffande investeringsbegränsningar.

Tillsyn

Genom hänvisningen i *artikel 2* i direktivet om elektroniska pengar är även tillsynsreglerna i kreditinstitutsdirektivet tillämpliga på den som ger ut elektroniska pengar. Särskilt föreskrivs i *artikel 6* att efterlevanden av kraven i artikel 4 om visst kapital och i artikel 5 om investeringsbegränsningar skall kontrolleras minst två gånger årligen.

I *artikel 7* föreskrivs att den som ger ut elektroniska pengar skall ha en sund och ansvarsfull verksamhet med vissa rutiner avseende administration, bokföring m.m.

De skyddsintressen som ligger till grund för kreditinstitutsdirektivet och svensk lagstiftning på det finansiella området gör sig som ovan nämnts gällande även för utgivning av elektroniska pengar. Även om utgivning av elektroniska pengar har bedömts vara en verksamhet av så särskiljande karaktär att ett eget regelverk har ansetts nödvändigt, utgör dessa gemensamma skyddsintressen den huvudsakliga orsaken till att kreditinstitutsdirektivet regler till stor del ändå skall tillämpas vid utgivning av elektroniska pengar.

De regler i kreditinstitutsdirektivet som skall tillämpas även för utgivna elektroniska pengar har i huvudsak införts i svensk lag genom bestämmelser i bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet. Dessa lagar utgör därför en nödvändig och naturlig utgångspunkt för arbetet med genomförandet av det nu aktuella direktivet.

Mot bakgrund av krisen i det finansiella systemet som drabbade i synnerhet bankerna i början av 1990-talet tillkallade regeringen i juni 1995 en kommitté, Banklagskommittén, med uppdrag att utreda behovet av ändringar i lagstiftningen för de finansiella företagen. Banklagskommittén har år 1998 i ett delbetänkande, *Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag* (SOU 1998:160), lagt fram förslag om omfattande och ingripande ändringar i flera av de angivna regelverken. Förslagen bereds för närvarande i Finansdepartementet. Kommande förslag på grundval av betänkandet kan innebära en betydande omstrukturering och förnyelse av den lagstiftning som gäller banker och annan finansiell verksamhet. Med hänsyn till detta skulle självfallet den mest tillfredsställande lösningen ha varit att behandla lagstiftning om elektroniska pengar som en del i detta sammanhang. Eftersom medlemsstaterna har åtagit sig att genomföra direktivet senast den 27 april 2002 låter sig detta emellertid inte göras.

Även om de bestämmelser som baseras på kreditinstitutsdirektivets regler kommer att bearbetas i samband med beredningen av Banklagskommitténs förslag, måste utgångspunkten vid genomförandet av direktivet om elektroniska pengar vara nu gällande bestämmelser. Ett annat förhållningssätt skulle leda till att olika regler om t.ex. tillsyn skulle – åtminstone övergångsvis – komma att gälla för institut för elektroniska pengar än för banker och andra kreditinstitut. Det är även viktigt att här behandlade förslag inte föregriper detta övergripande reformeringsarbete. Samtidigt får i det sammanhanget övervägas om justeringar behöver göras i det regelverk för utgivning av elektroniska pengar som föreslås här.

Direktivet om elektroniska pengar innehåller ett näringsrättsligt regelverk på området. Som redogjorts för ovan finns en mängd rättsliga frågor förknippade med utgivning av elektroniska pengar. Bland annat uppkommer frågor om hur elektroniska pengar förhåller sig till civilrättsliga regler samt vilka materiella och processuella regler som bör gälla vid användning av elektroniska pengar. Dessutom tillkommer konsumenträttsliga aspekter.

Nu nämnda rättsliga frågor har inte kunnat övervägas mer än översiktligt i detta lagstiftningsärende.

Slutbetänkandet från Utredningen om elektroniska pengar, E-pengar – Prop. 2001/02:85
civilrättsliga frågor m.m. (SOU 1998:122)], behandlar civilrättsliga och
konsumenträttsliga frågor med anknytning till elektroniska pengar. Dessa
frågor bereds inom Justitiedepartementet.

8.1 Genomförandet av direktivet om elektroniska pengar

Regeringens förslag: Direktivet skall genomföras genom att en särskild lag om utgivning av elektroniska pengar införs. Huvuddelen av reglerna i kreditinstitutsdirektivet – däribland bestämmelserna om en enda auktorisation för verksamhet inom EES-området, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande – skall införlivas för denna nya kategori av kreditinstitut genom att tas in i lagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Den största skillnaden är att promemorian inte föreslår att de regler i kreditinstitutsdirektivet som är tillämpliga på utgivare av elektroniska pengar införs i den nya lagen.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, utom *Stockholms handelskammare*, har tillstyrkt eller lämnat förslaget om en särskild lag utan erinran. *Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* har anfört att den nya lagen bör göras mer omfattande, bl.a. på så sätt att de regler i kreditinstitutsdirektivet som är tillämpliga på institut för elektroniska pengar bör införlivas genom att tas in i lagen. Inspektionen och *Riksbanken* har föreslagit en rad kompletteringar till promemorians lagförslag.

Skälen för regeringens förslag: Den första frågan som uppkommer är hur direktivet om elektroniska pengar bör genomföras i svensk lag. Eftersom institut för elektroniska pengar – genom ändring i kreditinstitutsdirektivet – är att anse som kreditinstitut är alternativen en särskild lag eller att reglerna införs i bankrörelselagen eller i lagen om finansieringsverksamhet.

Som framgått av redogörelsen i avsnitt 5 är den finansiella sektorn föremål för en omfattande näringsrättslig reglering. Regleringen är till stor del baserad på EG:s sekundärrätt och innebär bl.a. en minimi-harmonisering av de mest centrala reglerna för kreditinstitutens verksamhet och tillsyn. Som *Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* har påpekat skall en stor del av dessa regler – som numera finns i kreditinstitutsdirektivet – tillämpas även på institut för elektroniska pengar.

Kreditinstitutsdirektivets regler har tidigare genomförts i bankrörelselagen och i lagen om finansieringsverksamhet. Detta faktum skulle i sig kunna utgöra ett skäl att genomföra direktivet genom att införa nya bestämmelser om utgivning av elektroniska pengar i någon av dessa lagar. En av fördelarna med en sådan lösning skulle kunna vara att det är lämpligt att samla de företeelser som faller in under kreditinstitutsbegreppet i samma regelverk för att på så sätt uppnå god systematik och överblickbarhet – ett resonemang i linje med vad *Stockholms handelskammare* pläderat för i sitt remissvar.

Det finns emellertid skäl som talar i en annan riktning. Det kan konstateras att ett institut för elektroniska pengar utgör ett kreditinstitut av ett högst eget och specifikt slag med mycket begränsat verksamhetsområde. Bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet innehåller dock en mängd rörelsespecifika regler som över huvud taget inte är

tillämpliga på institut för elektroniska pengar, samtidigt som direktivet om elektroniska pengar innehåller en rad särregler som enbart skall tillämpas på dessa institut. Av denna anledning skulle ett införlivande av direktivet om elektroniska pengar i någon av de nämnda lagarna innebära ett tämligen komplicerat och omfattande lagtekniskt arbete – ett arbete som dessutom löper en avsevärd risk att resultera i en otydlig och svårtillgänglig lagstiftning.

I sammanhanget måste även vägas in att nu gällande inhemska regler för kreditinstitut är föremål för en omfattande översyn (se avsnitt 7). Det kan därför tyckas olämpligt att genomföra direktivet om elektroniska pengar i ett regelverk under omstöpning, eftersom även de nya bestämmelser som skulle bli tillämpliga på institut för elektroniska pengar i princip omgående också skulle kunna bli föremål för en övergripande omstrukturering. Om direktivet däremot genomförs genom en särskild lag får denna översyn av regelverket sannolikt en mer begränsad inverkan.

Övervägande skäl talar således för att lagstiftarens målsättning att skapa tydliga, lättillgängliga och beständiga regler i detta fall bäst tillgodoses genom att en särskild lag om utgivning av elektroniska pengar införs. I författningskommentaren, avsnitt 10, behandlas närmare hur de regler i kreditinstitutsdirektivet som är tillämpliga på institut för elektroniska pengar skall genomföras i den särskilda lagen om utgivning av elektroniska pengar som här föreslås och i kapitaltäckningslagen beträffande gruppbaserad tillsyn.

En annan viktig fråga i sammanhanget är hur pass långt en lagreglering bör gå i fråga om detaljrikedom. När det gäller centrala bestämmelser i direktivet, som t.ex. reglernas tillämpningsområde och huvudsakliga krav på institut för elektroniska pengar, kan det inte komma i fråga annat än att lägga fast dessa i lag. I likhet med *Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* anser regeringen således att den lag som nu föreslås inte bör vara av ett alltför rudimentärt slag utan innehålla klara och uttryckliga bestämmelser motsvarande alla centrala delar i såväl direktivet om elektroniska pengar som i de delar av kreditinstitutsdirektivet som skall tillämpas på institut för elektroniska pengar.

Direktiverna innehåller dock bestämmelser på vissa områden som vid införlivandet kräver tekniskt komplicerade och detaljrika regler. Detta gäller särskilt regler om kapitalkrav och placeringar. Ett genomförande av direktivet i denna del bör ha karaktären av ramregler i lag. Vissa viktigare principer bör således framgå av lag, medan de mer detaljerade reglerna som därutöver är nödvändiga för att införliva EG-rätten bör införas genom föreskrifter på myndighetsnivå.

Anmälan till kommissionen?

Enligt direktivet 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och regler har medlemsstaterna under vissa förutsättningar en skyldighet att till kommissionen anmäla nationella regler som rör dessa frågor. Genom direktivet 98/48/EG av den 20 juni 1998 om ändring av direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, skall det sistnämnda direktivets tillämpningsområde

utvidgas och även avse medlemsstaternas bestämmelser som rör informationssamhällets tjänster. Det sistnämnda begreppet definieras som tjänster som vanligtvis utförs på distans, på elektronisk väg och en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

I kommissionens handbok anges utgivning av elektroniska pengar som ett exempel på en sådan tjänst som direktivet avser.

Genom ändringen i direktivet 98/34/EG införs emellertid i artikel 1 punkten 5 ett undantag från tillämpning av detta direktiv. Undantaget gäller föreskrifter om frågor som omfattas av gemenskapsbestämmelser för finansiella tjänster. I bilaga VI till direktivet 98/34/EG ges en rad exempel på vad som avses med en finansiell tjänst. Genom de angivna exemplen i bilagan framgår det klart att banktjänster och kreditinstitutens utgivning av betalningsmedel enligt kreditinstitutsdirektivet skall undantas från anmälningssplikten i direktivet 98/34/EG. Undantaget innebär således att elektroniska pengar som ges ut av andra kreditinstitut än institut för elektroniska pengar utgör en finansiell tjänst som skall undantas från direktivets tillämpningsområde. I undantagsbestämmelsen anges särskilt att den uppräknade som görs av finansiella tjänster i bilagan inte är uttömmande. Avsikten vid ändringen av direktivet 98/34/EG kan knappast ha varit att göra åtskillnad i fråga om anmälningssplikt beroende på om det är en bank eller ett institut för elektroniska pengar som tillhandahåller samma tjänst. Det finns således inte heller skäl att göra en annan bedömning i fråga om elektroniska pengar som ges ut av institut för elektroniska pengar.

I ett tolkningsutlåtande har kommissionen meddelat att den delar bedömningen att även institutens utgivning av elektroniska pengar enligt den nu föreslagna lagen omfattas av undantagsbestämmelsen och således inte skall omfattas av anmälningssplikt.

8.2 Tillämpningsområdet

8.2.1 Utgivare av elektroniska pengar

Regeringens förslag: Den nya lagens bestämmelser skall tillämpas på de utgivare av elektroniska pengar som inte är en bank eller ett kreditmarknadsföretag. Bestämmelsen om inlösen av elektroniska pengar samt säkerhet och kontroll i utgivarens system skall dock gälla även för banker och kreditmarknadsföretag.

Lagen skall inte tillämpas på verksamhet som bedrivs av Riksbanken.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag. I promemorian har dock inte föreslagits några regler om säkerhet och kontroll i utgivarens system.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran. *Finansbolagens Förening* har dock påpekat att vissa kreditmarknadsföretag inte torde ha sådan verksamhet att de omfattas av det EG-rättsliga kreditinstitutsbegreppet och att direktivet om elektroniska pengar därför är tillämpligt i dess helhet på denna grupp

företag. *Riksbanken* har framhållit att kreditmarknadsföretag inte bör ges möjlighet att ge ut elektroniska pengar om det sker i kombination med mottagande av kortfristig inlåning. *Finansinspektionen* och *Riksbanken* har framfört att alla utgivare av elektroniska pengar, även banker och kreditmarknadsföretag, bör underkastas särskilda regler om säkerhet och kontroll vid utgivning av elektroniska pengar.

Skälen för regeringens förslag: Den fråga som under detta avsnitt inledningsvis skall behandlas rör vilka utgivare som bör falla in under lagens tillämpningsområde. Frågan om hur elektroniska pengar skall definieras behandlas i avsnitt 8.2.2.

Av direktivet om elektroniska pengar och kreditinstitutsdirektivet framgår att andra kreditinstitut än institut för elektroniska pengar är undantagna från det förstnämnda direktivets bestämmelser, med undantag för bestämmelsen om inlösen i artikel 3. Anledningen till detta är att dessa kreditinstitut redan omfattas av kreditinstitutsdirektivets regler. Det har ansetts fullt tillräckligt ur stabilitets- och konsumentskyddssynpunkt att kreditinstitut vid utgivning av elektroniska pengar omfattas av dessa regler. De traditionella kreditinstituten kan nämligen ge ut elektroniska pengar inom ramen för den verksamhet som omfattas av kreditinstitutsdirektivets tillämpningsområde. Detta framgår av punkten 5 i bilaga 1 till kreditinstitutsdirektivet, där det anges att utgivning och administration av betalningsmedel tillhör de tjänster som omfattas av systemet med ömsesidigt erkännande.

Denna strävan mot konkurrensneutralitet mellan institut för elektroniska pengar och andra kreditinstitut som ger ut sådana pengar uttrycks i ingressen till direktivet om elektroniska pengar (punkten 12). Där motiveras den ytterst strikta begränsningen av annan tillåten verksamhet samt stränga matchnings- och placeringsregler tillämpliga på institut för elektroniska pengar med att mer omfattande rörelse- och tillsynsregler gäller för den andra gruppen av kreditinstitut.

Som redogjorts för i avsnitt 5 definieras kreditinstitut som inte är institut för elektroniska pengar EG-rättsligt som företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja kredit för egen räkning. I svensk lagstiftning däremot har av tradition inriktningen varit att fokusera på å en sidan bankers inlåningsverksamhet reglerad i bankrörelselagen och å andra sidan kreditmarknadsföretagens finansieringsverksamhet reglerad i lagen om finansieringsverksamhet.

Bankrörelse definieras i bankrörelselagen som verksamhet i vilken ingår inlåning på konto om behållningen är nominellt bestämd och tillgänglig för insättaren med kort varsel. I lagens rörelse regler anges av naturliga skäl att banker även får ägna sig åt olika former av finansieringsverksamhet. De svenska bankerna torde också i praktiken vara att anse som kreditinstitut i EG:s mening eftersom de ägnar sig åt både inlåning/upplåning och finansieringsverksamhet. Skulle i något enstaka fall så inte vara fallet kan konstateras att banken omfattas av samtliga regler i kreditinstitutsdirektivet genomförda i bankrörelselagen – en fullt tillräcklig reglering även om banken väljer att vid sidan av annan verksamhet ge ut elektroniska pengar. Det är därför lämpligt att undanta alla svenska banker från den nu föreslagna lagens

tillämpningsområde. Dessa skall dock givetvis omfattas av reglerna om inlösen i direktivet om elektroniska pengar.

Finansieringsverksamhet definieras i lagen om finansieringsverksamhet som näringsverksamhet som har till ändamål att lämna kredit, ställa garanti för kredit, förmedla kredit till konsumenter eller medverka till finansiering genom att förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande. I lagens rörelse regler anges att kreditmarknadsföretag får ägna sig åt upplåning från allmänheten bl.a. genom utgivning av obligationer och andra jämförbara fordringsrätter. Merparten av kreditmarknadsföretagen torde därför vara att anse som kreditinstitut i EG:s mening, eftersom de ägnar sig åt både upplåning från allmänheten och finansieringsverksamhet. Som *Finansbolagens Förening* påpekat torde dock vissa kreditmarknadsföretag inte omfattas av det EG-rättsliga kreditinstitutsbegreppet beroende på att de inte bedriver någon upplåning från allmänheten och att direktivet om elektroniska pengar därför i stället torde vara tillämpligt i dess helhet på denna grupp företag. I det sammanhanget är det dock viktigt att notera att systematiken vid genomförandet av reglerna i kreditinstitutsdirektivet i svensk lagstiftning leder till konsekvensen att det direktivet är tillämpligt i dess helhet även för denna grupp företag. Att även dessa företag omfattas av lagen om finansieringsverksamhet får av skäl som utvecklats ovan vara fullt tillräckligt även för att tillgodose de bakomliggande skyddsbehoven till direktivet om elektroniska pengar.

Det kan konstateras att reglerna i lagen om finansieringsverksamhet i jämförelse med definitionen av bankrörelse i bankrörelselagen lämnar ett visst utrymme för kreditmarknadsföretag att motta kortfristig inlåning om detta inte sker på konto. Företagen skulle inom denna ram kunna ge ut elektroniska pengar mot vad som skulle kunna betraktas som kortfristig inlåning. *Riksbanken* har framhållit att kreditmarknadsföretag inte bör ges möjlighet att ge ut elektroniska pengar om det sker i kombination med mottagande av sådan inlåning. Mot detta kan återigen anföras att skälet till att de kreditinstitut som inte är institut för elektroniska pengar skall undantas från direktivet om elektroniska pengar är att dessa kreditinstitut redan omfattas av ett regelverk som väl tillgodoser de skyddsintressen som finns på området. Tanken är att kreditinstitut som redan omgärdas av dessa regler skall kunna ge ut elektroniska pengar inom ramen för det tillstånd de har för sin verksamhet. Sammanfattningsvis är det därför lämpligt att undanta alla svenska kreditmarknadsföretag från den nu föreslagna lagens tillämpningsområde. Dessa skall dock på samma sätt som banker omfattas av reglerna om inlösen.

Med hänsyn till behovet av stabilitet och säkerhet måste systemet för elektroniska pengar hålla en hög säkerhetsnivå. Det är exempelvis viktigt att transaktioner med elektroniska pengar skall kunna spåras för att begränsa risken för förfalskningar. Som *Finansinspektionen* och *Riksbanken* påtalat bör därför alla utgivare av elektroniska pengar, även banker och kreditmarknadsföretag, underkastas särskilda regler om säkerhet och kontroll vid utgivning av elektroniska pengar (se närmare om dessa frågor under avsnitt 8.4).

Genom hänvisning i direktivet om elektroniska pengar (artikel 1.2) till undantagen i kreditinstitutsdirektivet (artikel 2.3) framgår bl.a. att medlemsstaternas centralbanker undantas från tillämpningsområdet för

direktivet om elektroniska pengar. I den särskilda lagen skall det därför uttryckligen anges att den inte skall tillämpas på verksamhet som bedrivs av Riksbanken.

Prop. 2001/02:85

8.2.2 Definition av elektroniska pengar

Regeringens förslag: Med elektroniska pengar avses ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren.

En förutsättning för marknadstillträde för ett institut för elektroniska pengar till ett annat land inom EES enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande är att de elektroniska pengarna ges ut mot erhållande av medel som värdemässigt minst motsvarar det utgivna värdet.

Promemorians förslag: Avviker från regeringens förslag genom att elektroniska pengar definierats ordagrant som i direktivet.

Remissinstanserna: *Riksbanken* har påpekat att en ökad utgivning av elektroniska pengar kan få betydelse för säkerheten och effektiviteten i betalningsväsendet och att det därför är viktigt att försöka förhindra ett kringgående av lagen. *Riksbanken* har därför föreslagit att definitionen av elektroniska pengar vidgas till att avse även sådana instrument som ges ut på kredit eller mot erhållande av medel som understiger det utgivna penningvärdet eller som medför en fordran på annan än utgivaren. *Finansbolagens Förening* har fört ett liknande resonemang och särskilt betonat risken för kringgående av lagen genom att en utgivare av elektroniska pengar inte tar betalt för fulla värdet av utgivna elektroniska pengar, dvs. ger viss bonus. *Insättningsgarantinämnden*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* har framhållit vikten av att det klargörs vilken typ av civilrättslig fordran som avses i definitionen och vilka civilrättsliga regler som skall tillämpas. *Riksbanken* har i sitt yttrande konstaterat att 9 kap. 13 § regeringsformen inte utgör något hinder mot utgivning av elektroniska pengar, såsom de definierats i den föreslagna lagen. *Riksbanken* har dock framfört önskemål om att frågan belyses närmare i lagstiftningsarbetet.

Skälen för regeringens förslag: I ingressen till direktivet om elektroniska pengar anges att syftet med direktivet är att uppnå en grundläggande harmonisering och ett ömsesidigt erkännande av auktorisation för och tillsyn av utgivare av elektroniska pengar (punkten 4). Regelverket är tänkt att utgöra en teknikneutral rättslig ram som möjliggör ett utnyttjande av elektroniska pengars potentiella fördelar samtidigt som det inte skall hindra den tekniska utvecklingen på området (punkten 5).

Det är mot denna bakgrund som direktivets neutralt utformade definition av elektroniska pengar skall ses. Definitionen lägger fast gränser för vilken utgivning av elektroniska pengar som skall omfattas av den inre marknad på området som skapas genom direktivet. Medlemsstaterna har åtagit sig att i nationell lag genomföra vad som avses med elektroniska

pengar i direktivets mening, för att på så sätt ge de utgivare som faller under definitionen en möjlighet att njuta frukterna av en fungerande inre marknad. För att säkra stabiliteten i systemet åläggs dessa utgivare dock bl.a. strikta begränsningar av annan verksamhet samt stränga matchnings- och placeringsregler.

Som *Riksbanken* påpekat kan en ökad utgivning av elektroniska pengar få betydelse för säkerheten och effektiviteten i betalningsväsendet. Det är därför viktigt att försöka förhindra ett kringgående av lagen. Ur nationell synvinkel kan det därför finnas anledning att försöka införa en definition som fångar in de företeelser som inte direkt faller in under direktivets definition, men som det ändå kan finnas skäl att reglera.

Samtidigt som regelverket inte bör vara alltför lätt att kringgå för utgivare av elektroniska pengar är det å andra sidan av vikt att det inte hämmar marknadstillträde eller utveckling av nya system och instrument på marknaden. Det finns därför skäl att i dagsläget vara återhållsam i fråga om reglering på området för att inte riskera att lägga hinder i vägen för den utveckling som kan följa med en ökad elektronisk handel i samhället.

Riksbanken och *Finansbolagens Förening* har föreslagit att definitionen vidgas till att omfatta även sådana instrument som ges ut mot erhållande av medel som understiger det utgivna penningvärdet. *Finansbolagens Förening* har i sammanhanget särskilt pekat på hur en utgivare genom ett enkelt bonussystem skulle kunna kringgå lagen. Den reglering av utgivning av elektroniska pengar som här föreslås innebär icke obetydliga kostnader för de institut som kommer att omfattas av den. Det kan därför finnas risk för att institut som inte har ambition att gränsöverskrida ger ut elektroniska pengar med ett bonussystem för att systemet skall falla utanför lagens tillämpningsområde. Ett sådant förfarande skulle kunna leda till avsevärda konkurrensfördelar på marknaden. Det bör även noteras att den verksamhet som instituten skulle bedriva utgör samma eller högre stabilitetsrisk och risk ur konsumentsynpunkt, beroende på bonussystemets utformning, som andra motsvarande institut för elektroniska pengar. En sådan utgivning skulle kunna ske utan att institutet skulle behöva omfattas av någon näringsrättslig reglering eller stå under *Finansinspektionens* tillsyn. Det finns därför skäl att låta den nu föreslagna definitionen omfatta utgivning av elektroniska pengar som sker till ett annat värde än det nominella värdet.

En liknande situation kan, som påpekats av *Riksbanken*, uppkomma om en utgivare av elektroniska pengar konstruerar utgivningen på ett sådant sätt att den medför en fordran på annan än utgivaren. Det finns därför anledning att utforma lagens bestämmelser om inlösen som en ovillkorlig rätt för innehavaren att få utestående elektroniska pengar inlösta av utgivaren. På så sätt kvarstår fodringsförhållandet mellan innehavaren och utgivaren till dess att de elektroniska pengarna är förbrukade, vilket torde omöjliggöra ett kringgående av lagen på denna grund.

Utgivning av elektroniska pengar till ett annat värde än det nominella värdet utgör en utvidgning av direktivets definition och kan därför endast bli gällande nationellt. Svenska utgivare ges alltså i dessa fall inte någon

möjlighet att med stöd av det svenska tillståndet etablera sig i eller gränsöverskrida till ett annat land inom EES.

Riksbanken har väckt frågan om att utvidga definitionen även till att omfatta utgivning av elektroniska pengar mot kredit. Det kan dock konstateras att ett företag som ger ut elektroniska pengar mot kredit faller in under lagen om finansieringsverksamhet och omfattas därför i stället av ett tillståndskrav i denna lag. Detta får, som utvecklats i avsnitt 8.2.1, anses fullt tillräckligt för att tillgodose behovet av stabilitet och konsumentskydd. Något skäl att utsträcka definitionen av elektroniska pengar till att omfatta sådana fall finns således inte.

I ingressen till direktivet påpekas att det är elektroniska pengars karaktär av ersättning för sedlar och mynt som ger elektroniska pengar dess särskilda karaktär. I jämförelse med andra betalningsmedel är det frikopplingen från ett kontotillgodohavande som främst kan anses ge elektroniska pengar den särprägel som kan motivera en särskild reglering av lagstiftaren. Det finns även i direktivet stöd för ett sådant synsätt. I ingressen (punkten 8) påpekas att om de medel som erhålls från allmänheten i utbyte mot elektroniska pengar leder till ett tillgodohavande på ett konto skall detta betraktas som insättningar eller andra återbetalbara medel enligt kreditinstitutsdirektivet. De medel som erhålls vid inlösen skall däremot inte betraktas på ett sådant sätt (punkten 9; jfr kreditinstitutsdirektivets definition av kreditinstitut och den svenska bankrörelsedefinitionen). Av ingresstexten kan således utläsas att tanken är att den elektroniska ersättningen för pengar inte skall kopplas till ett kontotillgodohavande. Det finns därför skäl att för klarhetens skull ge direkt uttryck för detta i definitionen av elektroniska pengar [se även Utredningen om elektroniska pengar, delbetänkandet E-pengar – näringsrättsliga frågor (SOU 1998:14)].

Med ledning av vad som hittills sagts bör elektroniska pengar ges följande definition i den nya lagen: ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren.

Elektroniska pengar enligt den nu föreslagna definitionen aktualiserar flera av de juridiska frågeställningar som Utredningen om elektroniska pengar har behandlat i sina två betänkanden (SOU 1998:14 och 122). Flera remissinstanser har också framhållit vikten av att det klargörs vilken typ av civilrättslig fordran som avses i definitionen och vilka civilrättsliga regler som skall tillämpas. De civilrättsliga frågorna som aktualiserats av utredningen i betänkandena är emellertid föremål för beredning i Justitiedepartementet (se avsnitt 7). Utan att föregripa ställningstaganden till dessa frågor finns anledning att kort beröra de rättsliga utgångspunkterna i direktivets definition av elektroniska pengar.

I definitionen har inte uttryckligen angetts vem som är innehavare av den fordran som finns på det utgivande institutet. Innebörden av detta får anses vara att den som har tillgång till det lagrade penningvärdet har rätt att göra den gällande mot utgivaren, dvs. innehavaren av det lagrade penningvärdet. Rätten till inlösen är också kopplad till innehavet av ett lagrat penningvärde. Med denna utgångspunkt i direktivet kan man alltså betrakta penningvärdet som något som civilrättsligt liknar skuldebrevslagens löpande fordringar, där det lagrade penningvärdet i

egenskap av värdeenheter överlämnas vid betalning. Det finns dock även väsentliga olikheter. Det lagrade penningvärdet har t.ex. delvis en annan funktion än löpande skuldebrev. Tanken är att de elektroniska pengarna i princip uteslutande skall användas som ett betalningsmedel i likhet med sedlar och mynt; i definitionen anges således att elektroniska pengar skall gälla som ett betalningsmedel och godtas av andra än utgivaren. Det finns också fysiska skillnader som gör att det knappast skulle kunna påstås att de elektroniskt lagrade värdeenheter skulle kunna utgöra ett skuldebrev i lagens mening.

Sammanfattningsvis kan konstateras att samtidigt som det lagrade penningvärdet i form av digitala värdeenheter kan ses som en särskild typ av lös egendom som liknar löpande skuldebrev uppvisar detta även väsentliga likheter med kontanter och lösöre. De rättsprinciper som gäller för andra traditionella bärare av rättigheter, som löpande skuldebrev, sedlar och mynt eller en lös sak borde därför kunna tillämpas även för elektroniska pengar. Eftersom det lagrade penningvärdet lämnas över vid en betalning kan däremot inte reglerna om enkla skuldebrev tillämpas på elektroniska pengar.

Riksbankens sedelutgivningsmonopol

Riksbanken har enligt 9 kap. 13 § regeringsformen ensamrätt att ge ut sedlar och mynt. Detta har ursprungligen ansetts utgöra en förutsättning för en effektiv penningpolitik. Ett annat motiv till bestämmelsen är intresset av att upprätthålla stabiliteten i betalningsväsendet.

Av redogörelsen ovan framgår att elektroniska pengar så som de definieras i den föreslagna lagen har vissa likheter med sedlar och mynt. Både elektroniska pengar och sedlar och mynt är ett betalningsmedel som representerar ett självständigt värde. Det är i princip möjligt att använda dessa till betalning till alla som godtar dem. En fråga som aktualiseras i detta sammanhang är därför om utgivning av elektroniska pengar kan anses stå i strid med Riksbankens ensamrätt att ge ut sedlar och mynt.

För att besvara frågan finns det anledning att kort också belysa vissa betydelsefulla skillnader mellan elektroniska pengar och sedlar och mynt. En sådan skillnad är att endast sedlar och mynt är legala betalningsmedel enligt 5 § andra och tredje stycket lagen (1988:1385) om Sveriges Riksbank. Detta innebär att var och en är skyldig att ta emot sedlar och mynt som betalning. Sedlarnas rättsliga natur har på så sätt övergått från att vara ett fordringsbevis till att bli ett betalningsmedel som representerar ett självständigt värde. Sedlar och mynt är alltså det enda betalningsmedel som någon enligt lag är skyldig att acceptera. En annan sak är att vem som helst kan avtala om att acceptera något som betalningsmedel. Elektroniska pengar faller inom denna kategori; det är således endast den som genom avtal godtar dessa som betalningsmedel som är skyldig att ta emot dem.

En annan betydelsefull skillnad mellan elektroniska pengar och traditionella betalningsinstrument som sedlar och mynt är att de sistnämnda utgörs av unika fysiska föremål, i många fall numrerade, originalexemplar med unika kännetecken. Dessa äkthetstecken utgörs av underskrifter, stämplor, papper av särskild kvalitet, särskilt tryck med

mönster som är svåra att reproducera, etc. Elektroniska pengar utgör, såsom de definierats i den föreslagna lagen, som instrument endast ett originalinnehåll som representeras av digitala data. Dessa digitala symboler representerar direkt betalkraft.

De elektroniska pengarna representerar enligt lagens definition en fordran på utgivaren. Som konstaterats ovan utgör inte sedlar något fordringsbevis. En sedel kan inte heller kan vara föremål för preskription eftersom den inte medför någon fordran (se prop. 1985/86:123 s.16 och prop.1979/80:119 s. 88). Det har i detta sammanhang också påpekats att sedlar och mynt inte rättsligt kan jämföras med lös egendom.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns likheter med sedlar och mynt och elektroniska pengar men också avgörande rättsliga skillnader. Elektroniska pengar har ovan beskrivits som en särskild typ av lös egendom som i flera avseenden liknar löpande fordringar. Sedlar och mynt har inte en sådan rättslig karaktär. Med hänsyn till dessa skillnader kan den rätt som Riksbanken har att ensam ge ut sedlar och mynt inte anses utgöra ett hinder för att institut för elektroniska pengar skall få ge ut elektroniska pengar enligt lagförslaget.

8.2.3 Undantag för vissa utgivare

Regeringens förslag: Finansinspektionen får medge att ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som avser att ge ut elektroniska pengar undantas från lagens bestämmelser om det penningvärde som lagrats på varje utgivet medium inte överstiger 150 euro och om

1. den planerade verksamheten endast har sådan omfattning att utestående skulder hänförliga till utgivna elektroniska pengar normalt inte överstiger 5 miljoner euro och aldrig överstiger 6 miljoner euro, eller

2. de elektroniska pengar som skall ges ut endast används som betalningsmedel mellan utgivaren och en i lagen fastställd företagsgrupp bestående av till utgivaren närstående företag, eller

3. de elektroniska pengar som skall ges ut godkänns som betalningsmedel endast av ett begränsat antal företag med verksamhet i samma lokaler eller inom ett annat begränsat område, eller som står i ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till utgivaren.

Ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som medgetts undantag från lagens bestämmelser skall årligen till Finansinspektionen lämna en redogörelse för verksamheten och en redovisning av utestående skulder hänförliga till de elektroniska pengar som getts ut.

När undantag medgetts har utgivaren inte rätt till marknadstillträde till ett annat land inom EES enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås ett undantag från huvuddelen av lagens regler för de utgivare av elektroniska pengar som uppfyller de kriterier som beskrivs i regeringens förslag. Förslaget innehåller inte någon regel om den inre marknaden för utgivare av elektroniska pengar.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag: En kraftigt ökad utgivning av elektroniska pengar inom gemenskapen kan påverka det finansiella systemets stabilitet och effektiviteten i betalningsväsendet. Direktivet har tillkommit för att ge medlemsstaterna goda möjligheter att hantera problem som kan uppkomma vid en sådan framtida utveckling. Syftet med direktivet är således att uppnå en grundläggande harmonisering och ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas näringsrättsliga lagstiftning på område, för att på så sätt uppnå principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn. I ingressen till direktivet anges att det krävs ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och dess tillsynsmyndigheter för att hantera den inre marknad för utgivning av elektroniska pengar som skapas genom direktivet.

All utgivning av elektroniska pengar utgör naturligtvis inte i sig en stabilitetsrisk för betalningssystemet. Så är exempelvis inte fallet när utgivningen endast sker i en beloppsmässigt begränsad omfattning eller till en begränsad krets. I dessa fall får medlemsstaterna enligt artikel 8 i direktivet tillåta att de behöriga myndigheterna undantar utgivaren från tillämpningen av bestämmelserna i direktivet om elektroniska pengar och kreditinstitutsdirektivet. Det bör dock särskilt uppmärksammas att i de fall undantag medgetts har utgivaren inte rätt till marknadstillträde till ett annat land inom EES enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande.

Den utgivning som medlemsstaterna tillåts helt eller delvis undanta från direktivets tillämpningsområde är följande:

a) där utgivningen ger upphov till utestående skulder som normalt inte överstiger 5 miljoner euro och aldrig överstiger 6 miljoner euro,

b) där utgivna elektroniska pengar godkänns som betalningsmedel endast av ett dotterbolag till utgivaren som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter med anknytning till elektroniska pengar som ges ut eller distribueras av institutet, ett moderbolag till utgivaren eller ett annat dotterbolag till moderbolaget, eller

c) där utgivna elektroniska pengar används för betalning endast till

i) ett begränsat antal företag med verksamhet inom samma lokaler eller ett annat begränsat område,

ii) ett företag som står i ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till institutet.

Undantag får göras om något av dessa fall är uppfyllt. I samtliga fall gäller att utgivningen inte får innebära att den betalkraft i form av elektroniska pengar som ställs till användarens förfogande överstiger 150 euro.

Även om en medlemsstat väljer att ge behöriga myndigheter tillåtelse att utnyttja möjligheten att undanta vissa utgivare från direktivets tillämpningsområde, skall utgivare som undantagits regelbundet rapportera om sin verksamhet och redovisa sina skulder hänförliga till elektroniska pengar (artikel 8.3). Det innebär att inte någon utgivare av elektroniska pengar, såsom de definieras i direktivet, helt och hållet kan undantas från de krav som ställs i detta.

Sammanfattningsvis omfattar undantagsmöjligheterna utgivare som ägnar sig åt en utgivning av elektroniska pengar som totalt sett är beloppsmässigt begränsad eller där möjligheten att använda de utgivna

pengarna är kringskuren. Dessutom gäller i dessa fall att den enskilde innehavaren av elektroniska pengar endast får tillgång till betalkraft i mindre omfattning. Det kan konstateras att samtliga dessa undantagsmöjligheter rör sådana fall där risken för att utgivningen kan komma att påverka stabiliteten i betalningssystemet är liten. För den enskilde konsumenten är också risken begränsad.

Ett skäl för att ge Finansinspektionen dessa undantagsmöjligheter är att det kan leda till en ökad flexibilitet vid tillämpningen av det nya regelsystemet för utgivning av elektroniska pengar. Det torde kunna bidra till en effektivisering och förenkling av såväl tillståndsgivning som tillsyn. Samtidigt innebär denna bestämmelse att inspektionen – inom den uppställda ramen – kan medge undantag från lagens regler, utom vad gäller viss rapporteringsskyldighet. Detta kan innebära att utgivare av elektroniska pengar kan pröva och utveckla nya system och instrument på marknaden – någonting som kan gynna uppkomsten av säkrare och effektivare betalningssätt som på sikt kan få en vidare spridning. Att införa undantagsmöjligheter kan på så sätt också bidra till att utvecklingen på området inte hämmas.

Sammanfattningsvis finns det en rad starkt vägande skäl för att tillåta Finansinspektionen att medge undantag från lagens regler. De undantagsmöjligheter som lämnas i direktivets artikel 8 bör således genomföras i lagen om utgivning av elektroniska pengar.

8.3 Förutsättningar för tillstånd m.m.

Regeringens förslag: Finansinspektionens tillstånd skall krävas för utgivare av elektroniska pengar. Tillstånd kan ges till verksamhet som bedrivs i någon av associationsformerna svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening.

I lagen ställs vissa kvalitetskrav på verksamheten och dess organisation samt på ägare och ledning. Ett institut för elektroniska pengar skall när verksamheten påbörjas ha ett bundet eget kapital som motsvarar minst en miljon euro.

Tillstånd att ge ut elektroniska pengar från filial här i landet kan ges till ett utländskt företag för elektroniska pengar från tredjeland. Ett svenskt institut för elektroniska pengar får efter tillstånd från Finansinspektionen möjlighet att inrätta filial i tredjeland.

Särskilt tillstånd krävs inte för filialetablering och gränsöverskridande verksamhet när en utgivare av elektroniska pengar har säte och tillstånd i ett land inom EES.

En utgivare av elektroniska pengar som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver verksamhet som omfattas av lagen får fortsätta driva verksamheten till och med den 27 oktober 2002 eller, om ansökan om tillstånd eller om undantag inkommit till Finansinspektionen senast vid den tidpunkten, till dess ansökan har prövats slutligt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag till viss del. I promemorians lagförslag saknas regler om marknadstillträde och övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: *Riksbanken, Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* har konstaterat att trots att ett av det huvudsakliga syftet med direktivet är att säkerställa att en inre marknad inrättas även för institut som ger ut elektroniska pengar saknas sådana bestämmelser i lagförslaget. De har påtalat att dessa regler om marknadstillträde måste läggas fast i lag.

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om tillståndskrav för kreditinstitut

Kraven på tillstånd samt reglerna för rörelse och tillsyn är som tidigare berörts centrala i kreditinstitutsdirektivet – ett direktiv som utgör grunden för den svenska lagregleringen av den verksamhet banker och kreditmarknadsföretag bedriver.

I kreditinstitutsdirektivet ställs ett flertal krav avseende organisation, ägare, ledning och finansiell stabilitet som måste vara uppfyllda för att tillstånd skall lämnas. I princip skall dessa krav också vidmakthållas för att institutet i fråga skall undvika att tillståndet återkallas. Tillsynen av instituten har också den inriktningen att på olika sätt granska att rörelsereglerna följs.

Av hänvisningen i direktivet om elektroniska pengar till kreditinstitutsdirektivet följer bl.a. att utgivning av elektroniska pengar skall vara tillståndspliktig, omfatta vissa rörelseregler och stå under tillsyn. Överfört på svenska förhållanden behöver banker och kreditmarknadsföretag inte ha något särskilt tillstånd för att ge ut elektroniska pengar. För dessa företag ryms, som nämnts, redan en sådan utgivning inom det tidigare lämnade verksamhetstillståndet. Denna ordning är också en utgångspunkt i direktiven.

Associationsform för institut för elektroniska pengar

På det finansiella området finns det bestämmelser om i vilka särskilt reglerade former verksamheten får bedrivas. Kravet på viss associationsform motiveras ofta av att endast sådana företagsformer som innebär garanti för viss säkerhet och varaktighet vad gäller kapitalinsats, revision etc. bör komma i fråga. Skälen till detta står att finna i de skyddsintressen som är grunden för den omfattande näringsrättsliga regleringen på området (se närmare i avsnitt 5.1). Samma skyddsintressen gäller även för den verksamhet som bedrivs av institut för elektroniska pengar. Det finns därför skäl att även i detta sammanhang endast tillåta associationsformer som regleras i särskild lag. På så sätt uppnås också den fördelen att den nu föreslagna lagen kan begränsas till specialbestämmelser som har direkt samband med utgivning av elektroniska pengar samtidigt som de grundregler som gäller för den valda associationsformen redan finns angivna i den särskilda lagen.

Den som, utan att vara bank eller kreditmarknadsföretag, vill ge ut elektroniska pengar måste enligt den nu föreslagna lagen ansöka hos Finansinspektionen om och beviljas tillstånd till sådan utgivning. De tillståndskrav som ställs på utgivare av elektroniska pengar är i princip samma krav som ställs på andra kreditinstitut enligt kreditinstitutsdirektivet. Det som skiljer är främst startkapitalets storlek som i normalfallet är betydligt lägre än för andra kreditinstitut. Det skall vid verksamhetens igångsättande motsvara minst en miljon euro (jfr. dock artikel 5 i kreditinstitutsdirektivet). Institutens kapitalbas får därefter aldrig understiga startkapitalet. Detta har ansetts rimligt eftersom den verksamhet som institut för elektroniska pengar får bedriva i princip är begränsad till just utgivning av elektroniska pengar. Även om denna verksamhet har bedömts kunna utgöra en stabilitetsrisk anses riskerna i samband med den begränsade verksamhet som instituten för elektroniska pengar kan bedriva som betydligt mindre än för andra kreditinstitut.

Som ett ytterligare preciserat krav i fråga om sund och ansvarsfull verksamhet ställs i direktivets artikel 7 krav på sunda och ansvarsfulla förfaranden för administration och bokföring samt på en tillräcklig internkontroll. I direktivet ges också den rekommendationen att dessa regler skall anpassas efter de finansiella och icke-finansiella risker, inbegripet även tekniska och processuella risker, som instituten utsätts för. Det påpekas i detta sammanhang att vid en sådan bedömning måste även risker som har samband med institutens samarbete med andra företag som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter som sammanhänger med deras affärsverksamhet vägas in.

Utöver dessa för institut för elektroniska pengar speciella tillståndskrav finns det i kreditinstitutsdirektivet vissa regler om ägare, ledning, revisorer, styrelse, verkställande direktör, huvudkontorets säte, krav på verksamhetsplan etc. Dessa regler är också tillämpliga på institut för elektroniska pengar. Regler med motsvarande innehåll skall därför införas i den nu föreslagna lagen.

Som *Riksbanken*, *Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* har påtalat måste reglerna om marknadstillträde läggas fast i lag. Eftersom kreditinstitutsdirektivets regler om en enda auktorisation och gränsöverskridande verksamhet även skall gälla för utgivare av elektroniska pengar bör därför i lagen införas bestämmelser om att utgivare av elektroniska pengar med säte inom EES kan öppna filial eller bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige utan att begära särskilt tillstånd från Finansinspektionen. Utgivaren skall alltså kunna ge ut elektroniska pengar i Sverige efter att ha fått tillstånd i hemlandet och står därefter också under hemlandets tillsyn. Samma möjligheter skall naturligtvis öppnas för svenska företag att inom EES etablera filial eller bedriva gränsöverskridande verksamhet. För utgivare av elektroniska pengar från tredjeland, dvs. utgivare med säte i länder utanför EES, bör det däremot i den nu föreslagna lagen ställas krav på att dessa företag ansöker om tillstånd för att få bedriva filialverksamhet i Sverige. Ett institut för elektroniska pengar som planerar att inrätta en filial i tredjeland skall ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen.

När det gäller utgivare som redan bedriver verksamhet vid den tidpunkt som den föreslagna lagen skall träda i kraft och som enligt lagens definition kommer att omfattas av dess tillämpningsområde måste det naturligtvis ställas samma krav som för de utgivare som söker tillstånd efter lagens ikraftträdande. Enligt artikel 10 i direktivet skall dessa utgivare visserligen redan anses ha tillstånd för sin verksamhet, men utgivarna skall inom sex månader efter lagens ikraftträdande inkomma med uppgifter till medlemsstaternas behöriga myndigheter för att dessa skall kunna bedöma om utgivarna uppfyller lagens krav.

En bestämmelse bör därför tas in i övergångsreglerna till den föreslagna lagen om att ett svenskt aktiebolag, en ekonomisk förening eller ett utländskt företag för elektroniska pengar från tredjeland som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver verksamhet som omfattas av lagen får fortsätta driva verksamheten till och med den 27 oktober 2002 eller, om ansökan om tillstånd eller om undantag inkommit till Finansinspektionen senast vid den tidpunkten, till dess ansökan har prövats slutligt.

8.4 Regler för verksamheten m.m.

Regeringens förslag: Möjligheterna för ett institut för elektroniska pengar att bedriva annan verksamhet vid sidan av utgivningen och att äga andelar i andra företag begränsas. Dessutom skall vissa rörelse-regler i enlighet med EG:s kreditinstitutsdirektiv gälla. Ett institut för elektroniska pengar skall ha en kapitalbas som uppgår till ett belopp motsvarande minst två procent av dess sammanlagda skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar. Vidare skall vissa matchnings- och placeringsregler gälla.

Institut för elektroniska pengar, banker och kreditmarknadsföretag som ger ut elektroniska pengar skall ha ett system för utgivning som är utformat på ett sätt som garanterar hög säkerhet samt gör det möjligt att kontrollera och spåra transaktioner i systemet.

Institut för elektroniska pengar skall omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Promemorians förslag: Överensstämmer till viss del med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock inte att de regler i kreditinstitutsdirektivet som är tillämpliga på institut för elektroniska pengar förs in i den nya lagen på ett liknande sätt som i bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet. Inte heller behandlas redovisningsfrågor i promemorian.

Remissinstanserna har i huvudsak inte haft någon erinran mot förslaget. *Finansinspektionen* och *Finansbolagens Förening* har anfört att den nya lagen bör göras mer omfattande (se närmare under avsnitt 8.1). *Riksbanken* och *Finansinspektionen* har anmärkt att en särskild bestämmelse om säkerhet och kontroll bör införas i lagen och att Finansinspektionen ges föreskriftsrätt i denna fråga. Finansinspektionen

har framhållit att en sådan bestämmelse även skall omfatta banker och kreditmarknadsföretag som ger ut elektroniska pengar. Prop. 2001/02:85

Skälen för regeringens förslag

Begränsningar för verksamheten m.m.

I direktivets artikel 1.5 finns en bestämmelse som innebär en begränsning för ett institut för elektroniska pengar att bedriva annan verksamhet vid sidan av utgivningen av elektroniska pengar. Institutet får enligt direktivbestämmelsen inte tillhandahålla annat än närbesläktade finansiella och icke-finansiella tjänster, t.ex. förvaltning av elektroniska pengar, utförande av operativa uppgifter och andra uppgifter med anknytning till utgivningen, samt utgivning och förvaltning av andra betalningsmedel förutom beviljande av kredit.

Begränsningsregeln innebär att ett institut inte får syssla med något annat än sådant som har anknytning till den egna utgivningen eller annans utgivning av elektroniska pengar. När det gäller den egna utgivningen är det tillåtet att bedriva verksamhet som är direkt förknippad med denna, såsom t.ex. operativ, teknisk och administrativ verksamhet med nära anknytning till själva utgivningen. Därutöver är det tillåtet att ge ut och förvalta andra betalningsmedel – givetvis med undantag för sedlar och mynt. Andra betalningsmedel kan vara olika former av kontobaserade kort eller betalningskuponger och liknande. Sådant utgivning får enligt direktivbestämmelsen emellertid inte vara förenad med att kredit i någon form lämnas. När det gäller annans utgivning av elektroniska pengar är det tillåtet att utföra uppgifter som att t.ex. lagra data på den elektroniska produkten.

Det står således klart att begränsningsregeln innebär en kraftig inskränkning av möjligheterna för ett institut för elektroniska pengar att bedriva annan verksamhet vid sidan av utgivningen av elektroniska pengar. Enbart verksamhet med mycket nära anknytning till denna är tillåten. Vid genomförandet av denna begränsningsregel i lagen om utgivning av elektroniska pengar finns det anledning att inte göra någon skillnad mellan verksamhet som bedrivs i egen eller annans regi, så länge det rör sig om till den egna utgivningen närbesläktad verksamhet.

För att reglerna om vilken verksamhet som får bedrivas inte för lätt skall kunna kringgås bör inte heller instituten få äga andelar i andra företag som bedriver annan verksamhet än den som beskrivits ovan. Detta skall därför klart komma till uttryck i lagtexten.

Kapitaltäckningslagen

Som redogjorts för i avsnitt 5.2.2 har kreditinstitutsdirektivets regler om kapitaltäckning för banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag och vissa andra institut införlivats i kapitaltäckningslagen. Denna lag och de EG-direktiv den bygger på har omedelbart intresse för direktivet om elektroniska pengar på så sätt att vissa delar av detta regelverk också skall gälla för institut som ger ut elektroniska pengar.

Kapitaltäckningslagen har karaktär av en ramlaglagstiftning och innehåller centrala och övergripande bestämmelser om kapitaltäckning,

stora exponeringar och tillsyn över finansiella företagsgrupper. Dessa bestämmelser har kompletterats med föreskrifter från Finansinspektionen. Skälet till att en sådan lagstiftningsteknik valts är att EG-direktiven på området innehåller en mångfald tekniskt komplicerade och detaljerade regler. Som exempel har nämnts regler med beskrivningar av hur olika typer av risker i handel med finansiella instrument skall beräknas. Med hänsyn härtill har det inte framstått som lämpligt eller praktiskt genomförbart att i i lagtext precisera närmare förutsättningarna för val av beräkningsmetoder m.m. Ett ytterligare skäl som nämnts i detta sammanhang är de finansiella marknadernas ständiga förändring och utveckling, vilken genererar behov av återkommande justeringar i regelsystemet (prop. 1994/95:50 s. 283).

Direktivets bestämmelser om startkapital, kapitalbas och investeringsbegränsningar har i många delar stora likheter med de regler som finns i kapitaltäckningslagen. Det närmare innehållet i dessa regler redogörs för nedan. De skäl som ligger till grund för den valda lagstiftningstekniken i kapitaltäckningslagen är därför också aktuella vid genomförandet av direktivets bestämmelser i dessa delar (se även avsnitt 8.1).

Startkapital och kapitalbas

Som närmare beskrivits i avsnitt 5.2.2 syftar reglerna om kapitaltäckning till att se till att banker och andra har en så stark finansiell ställning att de kan bära de risker som är förenade med verksamheten. När det gäller institut för elektroniska pengar har de risker som förknippas med utgivningen dock inte bedömts vara lika stora som för andra kreditinstitut. I direktivets ingress (punkten 11) anges att tillsynssystemet för instituten för elektroniska pengar därför skall göras mindre betungande än för andra kreditinstitut. I direktivet anges också att det skall ställas lägre krav på startkapital för institut för elektroniska pengar och att kreditinstitutsdirektivets regler om krav på kapitaltäckning och kapitalbas, stora exponeringar och kvalificerat innehav i företag utanför finansområdet undantas från att gälla den som ger ut elektroniska pengar.

För instituten som ger ut elektroniska pengar införs genom artikel 4 i direktivet i stället en regel om att dessa institut skall ha ett startkapital om minst en miljon euro och att kapitalbasen därefter aldrig får understiga detta belopp. Detta innebär att ett institut som omfattas av lagens tillståndskrav måste ha minst en sådan kapitalstyrka, oavsett om någon utgivning av elektroniska pengar rent faktiskt har skett eller inte.

I samma artikel ställs vidare krav på att den som ger ut elektroniska pengar alltid skall ha en kapitalbas som uppgår till minst två procent av det högre beloppet av antingen utgivarens sammanlagda skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar eller genomsnittsvärdet av de föregående sex månadernas utestående elektroniska pengar. För ett institut som ännu inte varit verksamt i sex månader skall det genomsnittliga värdet i stället beräknas på det totalbelopp av utestående elektroniska pengar som fastställts som mål efter sex månader från det att verksamheten inletts.

Det ställs därmed lägre krav på kapitalbas för institut för elektroniska pengar än vad som gäller för banker. Kapitalstyrkan skall dock stå i

relation till de risker som en bank respektive ett institut för elektroniska pengar utsätter sig för. Reglerna om kapitalbas och startkapital är centrala och av övergripande karaktär. Det finns därför skäl att införa bestämmelser om de grundläggande kraven för startkapital och kapitalbas i lag. Finansinspektionen bör genom bemyndigande ges möjlighet att lämna närmare föreskrifter vad gäller dessa krav.

Investeringsbegränsningar m.m.

Även om de risker som en bank utsätts för får anses vara betydligt större än för institut som ger ut elektroniska pengar, har strängare regler än för banker införts för de investeringar som institut för elektroniska pengar tillåts göra. I direktivet anges också att i vissa av dessa fall skall institutens investeringar dessutom begränsas av regler som är minst lika stränga som för andra kreditinstitut.

Motivet till detta anges i direktivet vara att bevara likartade konkurrensvillkor mellan olika kreditinstitut på marknaden. Det lindrigare startkapitalkravet och ett lägre krav på kapitalbas för institut för elektroniska pengar skall vägas upp genom vissa bestämmelser som är strängare än de som tillämpas på andra kreditinstitut. Enligt direktivets ingress (punkten 12) uppnås detta mål genom införande av begränsningar – förutom för annan affärsverksamhet för de investeringar som instituten kan tillåtas göra. Sistnämnda begränsning syftar till att säkerställa att institutens skulder hänförliga till elektroniska pengar hela tiden skall garanteras genom tillräckligt likvida medel med låg risk.

I direktivets artikel 5 har det därför införts strikta regler beträffande vilka investeringar ett institut för elektroniska pengar får ägna sig åt och vilken omfattning dessa investeringar får ha. Där sägs också att vid vissa investeringar skall medlemsstaterna ombesörja att det införs begränsningar i fråga om stora exponeringar som är minst lika stränga som de som gäller för andra kreditinstitut. Det påpekas vidare att medlemsstaterna skall införa lämpliga begränsningar för hur stora marknadsrisker som instituten får ta på sig genom de investeringar som är tillåtna.

Medlemsstaterna åläggs således att införa tämligen stränga regler för vilka investeringar som instituten tillåts göra och långt gående begränsningar vad gäller omfattningen av dessa. Genomförandet av samtliga dessa krav i direktivet ställer krav på en detaljerad och ingående reglering som med största sannolikhet kommer att generera behov av återkommande justeringar i regleringen. Av samma skäl som redogjorts för under avsnittet om kapitaltäckningslagen finns det därför anledning att genomföra direktivets bestämmelser om investeringsbegränsningar m.m. genom grundläggande regler i lag kompletterat med föreskrifter från Finansinspektionen.

Säkerhet i systemen och kontrollmöjligheter

Det är inte enkelt att utforma ett system för elektroniska pengar så att en balans mellan säkerhet och funktionsduglighet för systemen kan uppnås. I likhet med vad *Finansinspektionen* har påpekat måste det dock finnas

en viss säkerhetsnivå och kontrollbarhet i de system som används av instituten för elektroniska pengar. Med utgångspunkt från den definition som anges i lagen kommer det vid lagens tillämpning vara fråga om system där medlen inte är registrerade på ett individualiserat konto utan hanteras som värdeenheter i elektroniskt förvar hos den som innehar medlen. Dessa elektroniska förvar kan utgöras av t.ex. kort eller en hårddisk där innehavaren förvarar de digitala värdeenheter. Det blir i detta sammanhang sannolikt främst fråga om system som på skalan ligger närmast kontantliknande rutiner där betalkraft kan hanteras som digitala värdeenheter, dvs. enheter utformade antingen som saldon eller som fasta valörer som betalaren tillför betalningsmottagaren.

För att uppnå tillräcklig säkerhet vid utgivning av elektroniska pengar kan endast system med begränsad transfererbarhet och tillräcklig spårbarhet komma i fråga. Graden av spårbarhet kan bestämmas genom utformningen av det kryptografiska skyddet och det administrativa rutinerna samt ansvaret för dessa. Det är fullt möjligt att skapa rutiner på en skala från fullständig anonymitet till fullständig registrering och identifiering. Dessa variationsmöjligheter har också direkt betydelse för avveckling av betalningar och hantering av digitala värdeenheter som inte förbrukats. Ett system måste naturligtvis utformas på ett sådant sätt att de digitala värdeenheter är tillräckligt spårbara för att innehavaren skall kunna lösa in återstående värdeenheter när denne så önskar. I lagen bör därför införas en regel om att utgivarnas system skall uppfylla vissa minimikrav på säkerhet, spårbarhet och kontrollmöjligheter. Denna bestämmelse skall också gälla för banker och kreditmarknadsföretags utgivning av elektroniska pengar. Hur dessa krav i detalj skall utformas överlämnas till Finansinspektionen att bestämma genom närmare föreskrifter.

Redovisningsregler

De redovisningsregler som för närvarande är tillämpliga för banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag finns i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Genom denna lag har bestämmelserna i direktivet (86/635/EEG) om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (bankredovisningsdirektivet) genomförts. Det är lämpligt att även institut för elektroniska pengar omfattas av lagens bestämmelser.

8.5 Tillsyn

Regeringens förslag: Ett institut för elektroniska pengar skall stå under Finansinspektionens tillsyn. Inspektionen ges i princip samma möjligheter till kontroll och ingripande som gäller i fråga om banker och kreditmarknadsföretag.

Promemorians förslag: I promemorians lagförslag fastslås endast att en utgivare av elektroniska pengar skall stå under tillsyn av

Finansinspektionen och att inspektionen efter bemyndigande får meddela närmare föreskrifter om formerna för tillsynen.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har påpekat att det saknas bestämmelser i lagförslaget om hur tillsynen skall bedrivas och om ingripande mot institut som bryter mot reglerna eller bedriver tillståndspliktig verksamhet utan tillstånd. Inspektionen har föreslagit att lagförslaget kompletteras i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Principen om hemlandstillsyn

Kravet på tillsyn utgör en av de mest centrala och viktigaste grunderna för ett gemensamt regelverk inom EU på det näringsrättsliga området. Tanken är att en harmonisering av medlemsstaternas tillsynsregler för kreditinstitut skall utgöra en garanti för stabilitet i betalningssystemen och konsumentskyddet på området. Dessa skyddsintressen är också i hög grad gällande för utgivare av elektroniska pengar. En självklar utgångspunkt är därför att även institut som ger ut elektroniska pengar skall stå under tillsyn. Det främsta målet med ett tillsynssystem uppges även för dessa institut i direktivets ingress (punkten 4) vara att säkra medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av tillstånd och tillsyn över institut för elektroniska pengar. Principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande, som redogjorts för ovan, blir tillämpliga på dessa institut genom en hänvisning till kreditinstitutsdirektivet.

Även om målet har varit att skapa ett eget tillsynssystem för institut för elektroniska pengar har alltså stora delar av kreditinstitutsdirektivet ändå kommit att bli tillämpligt på dessa institut genom hänvisningar till detta direktiv. Som ett ytterligare exempel kan nämnas att kreditinstitutsdirektivets regler om gruppbaserad tillsyn också skall tillämpas på institut som ger ut elektroniska pengar.

Sammanfattningsvis bör reglerna om hemlandstillsyn för institut för elektroniska pengar uttryckligen genomföras i den nu föreslagna lagen. Dessa regler bör införlivas genom bestämmelser motsvarande de som finns i bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet (jfr resonemanget om marknadstillträde under avsnitt 8.3).

Allmänna tillsynsregler

När det gäller kreditinstitutsdirektivets övriga regler om tillsyn, ingripandemöjligheter och ledningsprövning skall också dessa införas i lagen genom bestämmelser motsvarande de som finns i bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet. Även reglerna om ägarprövning görs tillämpliga på institut för elektroniska pengar. Det är lämpligt att i lagen om utgivning av elektroniska pengar införa huvuddelen de tillsynsregler som gäller för banker och kreditmarknadsföretag (se närmare om detta i författningskommentaren, avsnitt 10).

Tillsynsregler för banker, kreditmarknadsföretag och nu genom den föreslagna lagen även institut för elektroniska pengar får likartat innehåll med utgångspunkt i kreditinstitutsdirektivets bestämmelser. Det innebär

bl.a. att Finansinspektionen får rätt att även när det gäller institut för elektroniska pengar genomföra undersökningar hos institutet i syfte att se till att verksamheten bedrivs på ett sunt och effektivt sätt. Mot detta svarar en skyldighet för institutet att lämna inspektionen de uppgifter som inspektionen begär; i princip oavsett vad som efterfrågas. Finansinspektionen ges dessutom rätt att utse revisorer i institutet vid sidan av de ordinarie revisorerna.

Finansinspektionen ges vidare långt gående befogenheter att gripa in i ett instituts verksamhet. Inspektionen kan således förbjuda att ett beslut fattat av ett institut verkställs, dvs. hindra att ett i och för sig i behörig ordning fattat beslut genomförs. Inspektionen kan dessutom genom rättelse sätta ett annat beslut i det andra beslutets ställe. I allvarliga fall kan inspektionen också återkalla institutets tillstånd att bedriva verksamheten. I den föreslagna lagen ges också Finansinspektionen möjlighet till den mindre ingripande åtgärden att meddela institutet en varning. Inspektionen kan också vidta åtgärder mot den som bedriver utgivning av elektroniska pengar utan att ha tillstånd till det.

I lagen införs också bestämmelser om Finansinspektionens rätt att i samband med föreläggande eller förbud också förelägga vite samt att ta ut årliga avgifter av instituten för att bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Särregel om ingripande

Som redogjorts för tidigare har elektroniska pengar ansetts vara av så särskild karaktär att det ansetts nödvändigt med ett eget tillsynssystem och regelverk för institut som bedriver utgivning av elektroniska pengar. De mest utmärkande särreglerna i detta sammanhang är bestämmelserna i direktivet, som behandlats i avsnitt 8.4 ovan, om lindrigare krav på startkapital och kapitalbas än för andra kreditinstitut och de strängare kraven på begränsningar av de investeringar och den verksamhet som dessa institut får bedriva.

I artikel 5.5 i direktivet åläggs medlemsstaternas behöriga myndigheter att om institutets tillgångar understiger institutets skulder som kan hänföras till utestående elektroniska pengar se till att institutet snabbt vidtar åtgärder för att rätta till situationen. För en kort tid tillåts instituten ha tillgångar i ett annat tillgångsslag med annan riskviktning än enligt normala regler i artikel 5.1. Medlemsstaternas myndigheter åläggs också att göra beräkningar två gånger om året för att kontrollera att bestämmelserna i direktivet om kapitalbas och investeringsbegränsningar efterlevs (artikel 6). I direktivet ställs sålunda krav på medlemsstaterna att införa ingripanderegler som är särskilt kopplade till direktivets bestämmelser om investeringsbegränsningar.

Finansinspektionen bör i det ovan nämnda fallet kunna förelägga instituten att vidta lämpliga åtgärder för att rätta till förhållandet.

Detsamma bör gälla om institutets kapitalbas understiger ett belopp som motsvarar 2 procent av i lagen fastställt belopp. Om däremot institutets kapitalbas understiger startkapitalet bör Finansinspektionen ha en möjlighet att som yttersta åtgärd återkalla tillståndet, om bristen inte rättas till inom tre månader från det att den blev känd för institutet.

Regeringens förslag: Utgivaren skall lösa in utestående elektroniska pengar i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto, om innehavaren begär det under den avtalade giltighetstiden. Vid inlösen får utgivaren ta ut en avgift, om det kan visas att den motsvarar en kostnad som varit absolut nödvändig för att genomföra transaktionen.

Utgivaren och innehavaren får avtala om ett minsta belopp för inlösen. Beloppet får inte vara högre än tio euro.

I avtalet mellan utgivaren och innehavaren skall villkoren för inlösen klart anges.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås en skyldighet för en utgivare att utan särskild avgift lösa in utestående elektroniska pengar och detta oavsett storleken på den fordran innehavaren har på utgivaren.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Finansbolagens Förening* har ansett att det rimligaste ur konsumentsynpunkt måste vara att låta den som vill utnyttja möjligheten att lösa in elektroniska pengar bära de kostnader som kan uppstå för utgivaren. De har därför förordat att det införs en avgift för inlösen. De har även ansett att möjligheten till inlösen, av effektivitetsskäl, bör begränsas till något större belopp och att inlösenplikten skall begränsas till viss tid, exempelvis till ett år efter det att giltighetstiden för de elektroniska pengarna upphört. *Riksbanken* har särskilt förordat att det i lagen skall ges en möjlighet att avtala om avgift vid inlösen, eftersom betalningssystemets effektivitet främjas av att utgivarnas avgifter återspeglar deras faktiska kostnadsstruktur. *Riksbanken* har ansett att det i lagtexten bör finnas en uttrycklig regel om att innehavare av elektroniska pengar skall ha rätt till inlösen genom en överföring till ett konto i ett kreditinstitut, för att på så sätt ge ökad rörlighet mellan olika utgivare. *Konkurrensverket*, *Konsumentverket* och *Svensk Handel* har stött promemorians förslag om en skyldighet för utgivaren att utan särskild avgift lösa in utestående elektroniska pengar. *Konsumentverket* har särskilt betonat vikten av att det inte fastställs någon undre beloppsgräns för inlösen och understrukit att ett införande av en sådan gräns kan minska förtroendet och tilliten till systemen.

Skälen för regeringens förslag: I direktivet har elektroniska pengar definierats som ett penningvärde som lagras på ett elektroniskt sätt och representerar en fordran på utgivaren. I definitionen bestäms inte vem som är innehavare av fordran. Det är i stället själva penningvärdet som kopplas till fordringsförhållandet. Innebörden av detta får anses vara att den som har tillgång till penningvärdet som lagrats elektroniskt har rätt att göra fordran gällande, dvs. den som innehar fordran. Med denna utgångspunkt ligger det alltså nära till hands att betrakta det elektroniskt lagrade penningvärdet som något som civilrättsligt liknar skuldebrevslagens löpande fordringar.

Med detta synsätt skiljer sig det elektroniskt lagrade penningvärdet från medel som finns som tillgodohavande på ett bankkonto. Bankmedel finns på ett individualiserat konto som är kopplat till innehavarens identitet, där just kontoinnehavaren har en fordran mot banken. I dessa fall är banken ovillkorligen skyldig att på anmodan fullgöra sin

betalningsförpliktelse genom att t.ex. ge ut sedlar och mynt till just insättaren. Samtidigt som elektroniska pengar civilrättsligt har stora likheter med löpande fordringar finns det emellertid olikheter. När det gäller elektroniska pengar har dessa en annan funktion än löpande skuldebrev. Elektroniska pengar används generellt sett i princip uteslutande som betalningsmedel i likhet med sedlar och mynt.

Tanken i direktivet är att inte heller att möjligheten till inlösen skall leda till ett förändrat synsätt på den rättsliga karaktären av elektroniska pengar. I direktivets ingress (punkten 9) klargörs att den möjlighet att lösa in elektroniska pengar som ges i direktivet inte i sig innebär att de medel som erhålls i utbyte mot elektroniska pengar skall betraktas som insättningar eller andra återbetalbara medel enligt kreditinstitutsdirektivet.

När det gäller elektroniska pengar är det alltså innehavaren av det elektroniskt lagrade penningvärdet som kan ha rätt att göra det gällande gentemot utgivaren. Rätten att lösa in utestående elektroniska pengar är i direktivet därför också kopplat till innehavet av dessa pengar. Enligt artikel 3 i direktivet ges innehavaren av elektroniska pengar en möjlighet att under giltighetsperioden begära att utgivaren löser in dem till det nominella beloppet i sedlar eller mynt. Denna regel uppges i direktivets ingress (punkten 9) främst ha tillkommit för att en sådan möjlighet anses nödvändig för att säkerställa innehavarnas förtroende. Ur konsumenternas synvinkel är det naturligtvis av vikt att när som helst kunna få lösa in elektroniska pengar och få tillbaka inbetalda medel.

Direktivet stadgar att utgivaren samtidigt ges en rätt att i samband med inlösen ta ut den avgift som är strikt nödvändig för genomförande av transaktionen (artikel 3). Vissa remissinstanser har uttryckt stöd för promemorians förslag om en skyldighet för utgivaren att utan särskild avgift lösa in utestående elektroniska pengar. Som flertalet remissinstanser emellertid har framhållit är det av vikt att möjligheten till avgifter utnyttjas, eftersom det annars finns en risk för att de kostnader som uppkommer till följd av inlösen övervältras till hela kundkollektivet. Därtill kommer, som påpekats av *Riksbanken*, att förekomsten av avtalade avgifter och storleken på avgiften är ett konkurrensmedel, där betalningssystemets effektivitet främjas om utgivarnas avgifter återspeglar deras faktiska kostnadsstruktur. Sammantaget kan en bestämmelse om rätt för utgivaren att avtala om ett avgiftsuttag generellt anses gynna konsumenterna. Övervägande skäl talar således för att utgivaren i den nu föreslagna lagen skall ges en rätt att genom avtal med innehavaren ta ut en avgift vid inlösen. Det är dock givetvis viktigt att avgiften ovillkorligen begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att genomföra transaktionen. Finansinspektion bör genom sin tillsyn över instituten se till att bestämmelsen följs.

I direktivet stadgas dessutom att det i avtalet mellan utgivaren och konsumenten får anges en minimitröskel för inlösen, men att tröskelvärdet inte får överstiga tio euro (artikel 3.3). Det kan anföras vissa praktiska skäl för ett sådant minsta belopp för inlösen. I likhet med vad flera remissinstanser har framhållit skulle en sådan miniminivå kunna anses leda till att onödiga förvärv och inlösen av elektroniska pengar motverkas. Ett tröskelvärde skulle därmed kunna utgöra ett led i en strävan mot en rimlig effektivitet i det finansiella systemet. Det bör

dessutom särskilt betonas att ett införande av denna bestämmelse endast innebär ett konstaterande om att utgivaren i avtalet kan fastställa ett minsta belopp för inlösen och i så fall – av konsumentskyddsskäl – begränsat till tio euro. Införandet av en sådan bestämmelse kan därför knappast, som *Konsumentverket* anfört, minska förtroendet och tilliten till systemet.

I direktivet anges att inlösningsrätten skall bestå av en rätt att lösa in sitt tillgodohavande i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto, om innehavaren begär det under den avtalade giltighetstiden. Detta ger utgivaren möjlighet att i avtalet med innehavaren bestämma att eventuell framtida inlösen skall ske genom överföring till ett visst konto. Sett ur det perspektivet får möjligheten att göra en kontoöverföring i samband med inlösen självständig betydelse och gynnar, som påpekats av *Riksbanken*, rörligheten i betalningssystemen. En sådan ordning får också sägas vara praktiskt värdefull för konsumenten. Det är även rimligt att knyta inlösningsrätten till den mellan parterna avtalade giltighetstiden.

I direktivet anges också att villkoren för inlösen klart skall anges i avtalet mellan utgivaren och innehavaren av elektroniska pengar. Det är naturligtvis ur ett konsumentperspektiv värdefullt att avtalet är klart och fullständigt. Även utgivaren befrämjas av att avtalen är klara. I den nu föreslagna lagen bör det därför uttryckligen föreskrivas att avtalet mellan parterna skall ha ett klart och tydligt innehåll vad gäller villkoren för inlösen.

Som redan har nämnts kräver kreditinstitutsdirektivet att vad som här föreslås beträffande inlösen för institut för elektroniska pengar även skall gälla för andra kreditinstitut som ger ut elektroniska pengar, dvs. i Sverige banker och kreditmarknadsföretag. Lagen skall därför även i detta avseende innehålla en motsvarighet till regleringen i direktiven, dvs. även banker och kreditmarknadsföretag skall vara skyldiga att lösa in elektroniska pengar på samma villkor som gäller för de institut som har tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

Som *Lagrådet* påpekat är innebörden av vad som sägs i ingresspunkterna 4 och 16 att direktivet innehåller det minimum av regler som behövs för att få till stånd en eftersträvd harmonisering på området i fråga. När det gäller den närmare tolkningen av ett direktiv och bedömningen av möjligheten att införa strängare nationella bestämmelser i något avseende, finns det dock inga generella principer att tillämpa. En sådan tolkning måste i stället göras med utgångspunkt från syftet med direktivet samt från utformningen av bestämmelserna och ingressatserna i det aktuella direktivet. Som *Lagrådet* har påpekat, anges i vissa fall uttryckligen i ett direktiv de fall där det skall vara tillåtet att i något avseende ha strängare nationella regler än de som finns i direktivet. Det finns emellertid även exempel på direktiv där sådana regler får införas utan att vara uttryckligen angivna i detta.

I fråga om bestämmelsen om inlösen syftar den, enligt ingresspunkt 9, till att säkerställa innehavarnas förtroende. Det är en konsumenträttslig bestämmelse och är således av en annan karaktär än övriga regler i direktivet. Den knyter inte heller särskilt an till den i direktivet speciellt nämnda artikeln i Fördraget (artikel 47.2). Detta skulle i sig kunna utgöra ett skäl för att en medlemsstat i något avseende nationellt skulle kunna

införa gynnsammare regler för konsumenter än vad som anges i direktivets artikel om inlösen.

Å andra sidan är direktivets bestämmelse tämligen uttömmande i fråga om inlösenförfarandet och riktlinjerna för avtal mellan utgivaren och innehavaren. Detta skulle i sig kunna anses ge visst stöd för att avsikten inte har varit att den nationella rätten skall få avvika från direktivets bestämmelse. Lagrådet har i sitt yttrande påpekat att om avsikten hade varit att den nationella rätten skulle få avvika från direktivets bestämmelser, borde det ha framgått tydligare. Det kan således konstateras att det råder en oklarhet om i vilken mån det finns ett utrymme för strängare nationella regler om inlösen. I en sådan situation bör bestämmelsen genomföras i enlighet med lydelsen i direktivet. Som framgått av resonemanget ovan innebär detta dessutom ett lämpligt införlivande av direktivet.

8.7 Insättningsgaranti

Regeringens bedömning: Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti skall inte vara tillämplig på den fordran som en innehavare har på ett institut för elektroniska pengar.

Promemorians bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Insättningsgarantinämnden* och *Riksbanken* har framfört att det redan nu bör övervägas om elektroniska pengar bör omfattas av en insättningsgaranti. *Insättningsgarantinämnden* har påpekat att utvecklingen på området redan inom några år kan leda till en ökad användning av nätpengar till större belopp och att det kan ifrågasättas om det skulle anses konsumentpolitiskt godtagbart att sådana tillgodohavanden inte skulle ersättas vid en banks konkurs. I detta sammanhang har nämnden anfört att det framstår som rimligt att system som ger en möjlighet till hantering av belopp över en viss nivå och som får en sådan omfattning och karaktär att de kan betecknas som ett generellt betalningsmedel omfattas av en garanti. Dessutom har nämnden påpekat att det vore något ologiskt om inte elektroniska pengar skulle omfattas av insättningsgarantin när definitionen av sådana pengar ligger så nära ett vanligt bankkonto.

Skälen för regeringens bedömning: I avsnitt 5.2.3 ges en översiktlig redogörelse för den insättningsgaranti som regleras i insättningsgarantilagen. Lagen innehåller bestämmelser om garanti för insättningar hos banker och vissa värdepappersföretag. Avsikten med det svenska insättningsgarantisystemet har varit att skapa ett konsumentskydd som garanterar allmänhetens spar- och transaktionsmedel samtidigt som det bidrar till att trygga centrala betalningsfunktioner i samhällsekonomin. Systemets omfattning är dock begränsat för att inte snedvrider konkurrensen på kapitalmarknaden. Vilka medel som kan omfattas av insättningsgarantin har kommit att knytas till bankrörelselagens definition av bankrörelse, dvs. inlåning på konto om behållningen är nominellt bestämd och tillgänglig för insättaren med kort varsel. Enligt motiven till insättningsgarantilagen innebär detta att alla

slags konton i banker och värdepappersföretag som uppfyller nämnda kriterier skall omfattas av lagen (prop. 1995/96:60 s. 55 ff).

Regeringen gjorde vid tidpunkten för insättningsgarantilagens införande den bedömningen att det var tillräckligt att bankers och värdepappersföretags inlånade medel på konto omfattades av lagen för att trygga de skyddsintressen som nämnts i föregående stycke. I takt med samhällsutvecklingen kan det emellertid i framtiden uppstå behov av att reglera andra företag och betalningsmedel om sådana verksamheter skulle kunna anses omfatta skyddsvärda intressen. En sådan utveckling är inte otänkbar när det gäller verksamhet för utgivning av elektroniska pengar. Den svenska marknaden på detta område har dock hittills varit begränsad till ett fåtal utgivare och system med förhållandevis liten omsättning och därmed låg riskbild. En ökad användning av system för elektroniska pengar med många aktörer på marknaden skulle däremot innebära större risker för betalningssystemen och därmed för konsumenterna.

Ett av de huvudsakliga motiven till direktivet om elektroniska pengar anges i ingressen just vara att instituten som ger ut sådana pengar kan utgöra en potentiell stabilitetsrisk i betalningssystemet och därmed också en risk för innehavarna av elektroniska pengar. Det finns dock regler i direktivet om kapitalkrav (artikel 4) och investeringsbegränsningar (artikel 5) som är utformade på ett sådant strikt sätt att dessa innehavare kan anses ha ett visst skydd för sina pengar. Av ingressen till direktivet (punkt 17) framgår också att medlemsstaterna överenskommit om att avvakta med att vidta särskilda åtgärder för att skydda innehavare av elektroniska pengar. Den främsta anledningen till detta är den osäkerhet som finns beträffande den framtida utvecklingen på denna marknad. Enligt direktivet skall kommissionen i sin utvärdering av tillämpningen av direktivet – som skall överlämnas till Europaparlamentet och rådet senast fem år efter genomförandet i medlemsstaterna – bl.a. behandla frågan om det eventuella behovet av att införa ett garantisystem.

Det finns i och för sig ingenting som hindrar att medlemsstaterna knyter utgivning av elektroniska pengar till någon form av nationell garanti, även om medlemsstaterna skall avvakta med en gemensam lösning av denna fråga. Vid en ökad användning av system för elektroniska pengar och utgivning i större omfattning med många aktörer på marknaden kan det finnas skäl att överväga att införa någon form av gemensamt enhetligt garantisystem. En sådan åtgärd kan bidra till att minska risken för snedvriden konkurrens och samtidigt ge ökad transperens. Genom en garanti ökar också förtroendet för systemen vilket stimulerar till ett effektivt användande av elektroniska pengar i betalningssystemet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det för närvarande inte finns behov av att låta institut för elektroniska pengar omfattas av något garantisystem. Det är i stället lämpligt att avvakta den utvärdering som skall göras av kommissionen för ytterligare ställningstagande i denna fråga.

9 Ekonomiska konsekvenser

Som framgått genomförs direktivet genom att en särskild lag om elektroniska pengar införs. Denna relativt omfattande reglering av institut för elektroniska pengar bygger – i likhet med motsvarande lagstiftning för banker och kreditmarknadsföretag – på grundprinciperna för EG:s regelverk på det finansiella tjänsteområdet om krav på auktorisation, etableringsfrihet, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande av minimiharmoniserade rörelseregler. Bankrörelselagen och lagen om finansieringsverksamhet innehåller dock en mängd rörelsespecifika regler som överhuvudtaget inte är tillämpliga på institut för elektroniska pengar, i stället har vissa särregler införts för dessa institut i den nya lagen. Sammanfattningsvis innebär den nya lagen att i huvudsak lika omfattande regler om tillstånd, verksamhet och tillsyn blir gällande för institut för elektroniska pengar som för andra kreditinstitut.

Ett införande av den nya lagen skulle av detta skäl i och för sig kunna innebära en avsevärt ökad arbetsbelastning för Finansinspektionen. Det kan dock konstateras att antalet inhemska utgivare av elektroniska pengar som nu bedriver verksamhet som kommer att omfattas av lagen är begränsad till ett ytterst fåtal och att endast en svag tendens till en ökad sådan utgivning kan märkas. På vissa utländska marknader är dessa institut vanligare förekommande. Det är dock en öppen fråga i vilken utsträckning dessa utländska utgivare av elektroniska pengar har för avsikt att träda in på den svenska marknaden. Såvitt nu går att bedöma skulle således ett införande av den nya lagstiftningen om utgivning av elektroniska pengar endast medföra en viss mindre ökning av arbetsbelastningen för Finansinspektionen, bestående i föreskriftsarbete etc. Denna bedömning gäller i vart fall under de närmaste åren. Det finns dock skäl att noga följa utvecklingen på marknaden för att kunna bedöma behovet av framtida resursförstärkningar.

Den nu skisserade marknadssituationen innebär att ett liknande resonemang kan föras beträffande övriga tänkbara konsekvenser av förslaget. Av särskild betydelse för myndigheterna är naturligtvis eventuella framtida ändrade förutsättningar för stabiliteten och funktionen av de stora betalningssystemen. Så länge förekomsten av utgivna elektroniska pengar är ringa blir dock de ekonomiska konsekvenserna försumbara och skall därför finansieras inom befintlig budgetram.

10 Författningskommentarer

10.1 Förslaget till lag om utgivning av elektroniska pengar

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 §

Lagen innehåller bestämmelser om utgivning av elektroniska pengar. Det är endast den som har fått Finansinspektionens tillstånd enligt 2 kap. 1 och 8 §§ som har rätt att ge ut elektroniska pengar såsom de definieras i lagen. Detta innebär att lagen är tillämplig på svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och filialer till utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES som har fått tillstånd till sådan utgivning.

Vissa av lagens regler skall också tillämpas på utländska företag med säte i ett land inom EES som bedriver verksamhet i Sverige genom filial eller gränsöverskridande verksamhet med stöd av tillstånd från hemlandet (se författningskommentaren till 5 kap.).

Enligt *andra stycket* faller även bankers och kreditmarknadsföretags utgivning av elektroniska pengar i princip inom lagens definition och omfattas av dess tillämpningsområde. För banker och kreditmarknadsföretag som ger ut elektroniska pengar skall dock endast lagens bestämmelser om säkerhet och kontroll i 4 kap. 2 § och om inlösen i 4 kap. 3 § tillämpas. Skälet till detta är att verksamheten redan regleras i bankrörelselagen (1987:617) eller i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet. Banker och kreditmarknadsföretag får nämligen i den tillståndspliktiga verksamhet de bedriver tillhandahålla betalningsmedel, vilket inkluderar elektroniska pengar (se närmare under avsnitt 8.2.1)

I *tredje stycket* fastslås att denna lag gäller för utländska företags verksamhet genom filial här i landet och att lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. gäller i övrigt. Att lagen inte gäller för verksamhet som bedrivs av Riksbanken uttrycks i *fjärde stycket* (se även avsnitt 8.2.1).

Definitioner

2 §

Paragrafen innehåller definitioner av en rad begrepp som används i lagen. Definitionerna av kvalificerat innehav, filial, EES och nära förbindelser har sina motsvarigheter i bl.a. lagen om finansieringsverksamhet. Vissa, närmast redaktionella, ändringar har gjorts efter förslag från *Lagrådet*.

Ett av de huvudsakliga momenten i lagens definition är att elektroniska pengar skall representera *en fordran på utgivaren*. Lagens definition utesluter således en utgivning av elektroniska pengar där innehavaren vid användning av sina elektroniska pengar upparbetar en skuld till det utgivande institutet. I princip innebär definitionen att innehavaren i utbyte mot betalning får tillgång till elektroniska pengar och därigenom rätt att när som helst begära inlösen av sitt innehav av dessa hos utgivaren.

Lagens definition utesluter inte att ett institut kan ha ett system för betalning av de utgivna elektroniska pengarna som i princip innebär att kortare betalningsanskrif lämnas. En sådan situation kan t.ex. uppkomma om betalningen görs genom fakturering eller genom postgiroinbetalning.

Det är däremot inte tillåtet för ett institut för elektroniska pengar att i sin verksamhet lämna kredit (se 4 kap. 1 §). Utgivning av elektroniska pengar mot kredit faller in under lagen om finansieringsverksamhet och omfattas därför i stället av ett tillståndskrav i denna lag.

Enligt lagens definition skall de elektroniska pengar som ges ut motsvaras av ett visst *penningvärde*. Det är alltså pengar i allmän betydelse som utgör värdemätare för elektroniska pengar och bestämmer den betalkraft som dessa har. Utgångspunkten i direktivet är att det utgivande institutet skall erhålla medel som inte understiger värdet av den elektroniskt lagrade betalkraft som institutet ger ut. Detta är också en förutsättning för marknadstillträde för en svensk utgivare av elektroniska pengar till ett annat EES-land enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande (se 5 kap 1 § och ett närmare resonemang i avsnitt 8.2.2).

I jämförelse med andra betalningsmedel är det främst frikopplingen från ett kontotillgodohavande som kan anses ge elektroniska pengar en särskiljande karaktär. I lagens definition har detta kommit till direkt uttryck genom att orden *utan att finnas på ett individualiserat konto* införts i lagtexten. På så sätt skiljs elektroniska pengar i lagens mening från annan registrering av betalningsmedel i elektronisk form. Lagens definition omfattar således inte system för elektroniska pengar där traditionella bokpengar anses föreligga. Den omfattar däremot rutiner där värdeenheter i digital form förs från betalare till betalningsmottagare. Detta innebär att elektroniska pengar i lagens mening utgörs av elektroniskt lagrade digitala symboler som i egenskap av bärare av ett värde representerar direkt betalkraft. Dessa digitala symboler för penningmedel kan tekniskt utformas som ackumulerade saldon, fasta odelbara valörer eller hybrider av sådana. Digitala värdeenheter är således elektroniska registreringar av medel som kan användas för betalningar utan att finnas på ett individualiserat konto.

Genom att införa orden utan att finnas på ett individualiserat konto markeras i lagtexten det synsätt som har kommit till uttryck i direktivet, dvs. att betrakta elektroniska pengar som en elektronisk ersättning för sedlar och mynt.

De digitala värdeenhetererna skall enligt lagens definition *lagras på ett elektroniskt medium*. Den tekniska definition som valts i lagen är

avsiktligt vid och generell. Direktivets målsättning om att skapa en teknikneutral rättslig ram som inte hindrar teknisk utveckling på området kan endast uppnås på detta sätt, dvs. genom en definition som inte slår fast hur det elektroniska mediumet skall vara beskaffat och vilka närmare egenskaper det skall ha. Avsikten är således att lagens begrepp skall kunna omfatta utgivning av elektroniska pengar med system för både kort och nät. I lagen har uttrycket elektroniskt medium valts, eftersom det står i överensstämmelse med den terminologi som tidigare använts i annan lagstiftning på det finansiella området.

Enligt det sista momentet i definitionen skall den elektroniskt lagrade betalkraften *godkännas som betalningsmedel av andra företag än utgivaren*. Även detta moment bidrar till att ge elektroniska pengar en karaktär som påminner om sedlar och mynt. Elektroniska pengar skall alltså i princip accepteras som ett allmänt betalningsmedel. Definitionen ställer dock inga krav på i hur vida kretsar de elektroniska pengarna skall godtas. Rent interna elektroniska pengar, dvs. elektroniska pengar som enbart går att använda till betalning hos utgivaren, är inte elektroniska pengar i lagens mening. Om kretsen är begränsad till ett fåtal acceptanter kan det dock definitionsmässigt vara frågan om elektroniska pengar såsom de definieras i lagen. I dessa fall kan en utgivare av elektroniska pengar under vissa förutsättningar medges undantag från lagens regler, se 2 kap. 6 §.

2 kap. Förutsättningar för tillstånd m.m.

Tillståndsplikt

1 §

Finansinspektionens tillstånd är en förutsättning för att ge ut elektroniska pengar. Det är endast svenska aktieföretag, svenska ekonomiska föreningar och utländska företag som kan komma i fråga för tillstånd för sådan utgivning. För svenska företag är det således endast tillåtet att ge ut elektroniska pengar enligt lagens definition om verksamheten bedrivs i någon av associationsformerna svenskt aktieföretag eller svensk ekonomisk förening. När det gäller utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES krävs Finansinspektionens tillstånd, enligt 8 §, för att dessa skall få ge ut elektroniska pengar genom en filialetablering.

Av paragrafen följer vidare att det kan vara tillåtet att ge ut elektroniska pengar enligt lagens definition även om Finansinspektionen inte har meddelat tillstånd. Detta gäller utländska företag i ett land inom EES som har möjlighet att ge ut elektroniska pengar genom filial i Sverige eller genom gränsöverskridande verksamhet hit enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande, om de har tillstånd i hemlandet för sådan utgivning.

2 §

Bestämmelsen anger vilka krav som måste vara uppfyllda för att Finansinspektionen skall lämna tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

Bestämmelsen överensstämmer i stort med 2 kap. 1 § lagen om finansieringsverksamhet.

I *punkt 2* finns ett allmänt krav på att utgivarens verksamhet och organisation skall uppfylla vissa krav. Den planerade verksamheten skall ha en sund administration och redovisning som möjliggör tillräcklig intern kontroll. Detta gäller givetvis det tekniska och administrativa systemet för själva utgivningen, men det gäller i lika hög grad utgivarens verksamhet och organisation i övrigt. Förutsättningar måste således skapas för att verksamheten skall kunna bedrivas seriöst och säkert. Det ställs därför krav på en bokföring och ekonomisk redovisning i övrigt som gör insyn och kontroll möjlig. Dessa allmänna krav syftar i första hand till att underlätta tillsynen över utgivarens verksamhet.

I *tredje och fjärde punkten* föreskrivs som ett krav för tillstånd att ägare och ledning uppfyller vissa kvalifikationer. Dessa krav ställs för att garantera att dessa skall ha förutsättningar att bedriva verksamheten på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

3 §

I paragrafen anges att en ansökan skall ges in till Finansinspektionen. Ansökan skall innehålla en redogörelse för det system för utgivning av elektroniska pengar som institutet avser att använda. Redogörelsen skall innefatta tekniska, ekonomiska och andra detaljer som är nödvändiga för att ansökan skall kunna bedömas. Bestämmelsen kompletteras genom ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om innehållet i planen enligt 8 kap. 2 § 1. Finansinspektionen har även möjlighet att begära in de uppgifter som inspektionen finner lämpliga.

4 §

I paragrafen stadgas, på samma sätt som för banker och kreditmarknadsföretag, att institutets bolagsordning eller stadgar skall godkännas av Finansinspektionen i samband med att företaget får tillstånd till utgivning av elektroniska pengar. Det åligger även inspektionen, enligt *andra stycket*, att godkänna varje ändring av dessa handlingar. För inspektionen gäller det att särskilt beakta de inskränkta verksamhetsförutsättningarna för institut för elektroniska pengar som beskrivs i 4 kap. 1 §.

Startkapital

5 §

I paragrafen anges att ett institut för elektroniska pengar skall ha ett startkapital om minst en miljon euro. Startkapitalet måste uppgå till detta belopp när verksamheten inleds, dvs. vid den tidpunkt som Finansinspektionen meddelar tillstånd att ge ut elektroniska pengar. Vidare framgår av 3 kap. 1 § att institutets kapitalbas aldrig får understiga detta startkapital. Om så skulle vara fallet skall Finansinspektionen enligt 6 kap. 12 § förelägga institutet att vidta lämpliga åtgärder för att rätta till förhållandet. Om institutets kapitalbas

understiger startkapitalet och bristen inte täcks inom viss tid kan Finansinspektionen enligt 6 kap. 13 § återkalla institutets tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

Finansinspektionen skall, enligt 8 kap. 1 § 1 p, meddela föreskrifter om vilka poster som får räknas in i startkapitalet.

Undantag

6 §

I paragrafens bestämmelse, som behandlas i avsnitt 8.2.3, ges Finansinspektionen en möjlighet att i vissa fall undanta ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som avser att ge ut elektroniska pengar från lagens regler. Eftersom ett medgivande till undantag även omfattar bestämmelserna i lagen om krav på tillstånd för utgivning av elektroniska pengar är det, som *Lagrådet* påpekat, inte förenligt med definitionen av institut för elektroniska pengar att i undantagsregleringen använda sig av detta uttryck i någon form. Paragrafens lydelse har därför justerats så att det där i stället talas om de företag som avser att ge ut elektroniska pengar och om de företag som medgetts undantag från lagens bestämmelser.

Undantagsbestämmelserna rör i samtliga fall utgivning av elektroniska pengar som på något sätt är begränsad. Begränsningen avser antingen den totala omfattningen eller annars möjligheterna att utnyttja utgivna elektroniska pengar. I *första stycket* föreskrivs som en generell begränsning att den betalkraft som får ges ut i form av elektroniska pengar på ett elektronisk medium inte får överstiga 150 euro för att en utgivare skall få undantas från lagens regler.

Den utgivning som enligt första stycket *punkt 1* kan komma ifråga att undantas från lagens regler är utgivning som är beloppsmässigt begränsad. Det gäller verksamhet där utgivningen total aldrig överstiger sex miljoner euro. De utestående skulderna hänförliga till utgivna elektroniska pengar får således inte vid någon tidpunkt överstiga detta belopp.

Det andra fallet av utgivning av elektroniska pengar som får undantas enligt *punkt 2* kan sägas vara begränsad genom en inskränkning till en viss grupp av företag. Med det avses att de utgivna elektroniska pengarna enbart kan användas vid betalningar inom en och samma grupp av företag inom vilken något företag ger ut elektroniska pengar. Det är alltså här frågan om en dubbel begränsning, dels skall det vara fråga om företag i samma företagsgrupp, dels skall i denna grupp ingå ett företag som ger ut elektroniska pengar.

Slutligen kan, enligt *punkt 3*, den undantas som ger ut elektroniska pengar som endast kan användas inom en begränsad krets. Denna krets kan vara begränsad på två olika sätt. Det kan antingen vara frågan om företag som samverkar inom samma lokaler, t.ex. ett köpcentrum. Det kan också vara frågan om företag som står i ett nära förhållande till utgivaren. Det förhållandet kan vara av såväl affärsmässig som finansiell art. Företaget som ger ut elektroniska pengar och de som accepterar dessa elektroniska pengar vid betalning kan t.ex. i samverkan marknadsföra varor eller tjänster. Det är dock inte nödvändigt att det

föreligger någon form av ägarförhållande mellan utgivaren och andra här aktuella företag.

Det bör särskilt uppmärksammas att i de fall undantag har medgetts har utgivaren inte möjlighet till marknadstillträde till ett annat EES-land enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande, se 5 kap. 1 § andra stycket och avsnitt 8.2.3.

Även om en utgivare av elektroniska pengar undantagits från lagens bestämmelser skall utgivaren enligt *andra stycket* årligen till Finansinspektionen rapportera om sin verksamhet hänförlig till utgivningen av elektroniska pengar. Denna rapporteringsskyldighet innefattar verksamheten och ett angivande av de skulder som hänför sig till utgivningen av elektroniska pengar. Finansinspektionen får, enligt 8 kap. 2 § 2, meddela föreskrifter om denna årliga redogörelse och redovisning.

7 – 10 §§

Bestämmelserna behandlar regler om filialverksamhet i tredjeland för ett institut för elektroniska pengar, marknadstillträde till Sverige för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i tredjeland, styrelse och huvudkontor samt revisor.

Bestämmelserna motsvaras i huvudsak av 2 kap. 5, 6, 8 och 11 §§ i lagen om finansieringsverksamhet.

3 kap. Kapitalkrav m.m.

Kapitalbas

1 §

I paragrafen slås fast att ett institut för elektroniska pengar under rörelsens gång skall ha en kapitalbas som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stor. Vidare ges den begränsningen att kapitalbasen aldrig får understiga startkapitalet enligt 2 kap. 5 § eller ett belopp motsvarande två procent av det högsta värdet av utestående elektroniska pengar och det genomsnittliga värdet under det närmast föregående sex månaderna av utestående elektroniska pengar.

För ett institut som ännu inte varit verksamt i sex månader skall det genomsnittliga värdet i stället beräknas på det totalbelopp av utestående elektroniska pengar som fastställts som mål efter sex månader från det att verksamheten har inletts. Även detta förhållande är av så grundläggande art att det, som *Lagrådet* förordat, bör tas in i lag (se även avsnitt 8.4).

Institutet skall, enligt 3 §, två gånger per år göra beräkningar av kapitalbasen. Föreskrifter om denna beräkning skall, enligt 8 kap. 1 § 2, meddelas av Finansinspektionen. Det åligger sedan institutet att rapportera om resultatet av dessa beräkningar till Finansinspektionen.

2 §

Första stycket innehåller en matchningsregel som innebär att institutet vid varje tidpunkt skall ha tillgångar till ett värde som minst motsvarar värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

Andra stycket innehåller placeringsregler. Tillgångarna får endast placeras i fordringsrätter med låg risk. Derivatinstrument får användas endast om det sker för att skydda tillgångarna mot marknadsrisker. Även i övrigt skall tillgångarna placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås och så att institutets betalningsberedskap är tillfredsställande.

Finansinspektionen skall enligt 8 kap. 1 § 3 meddela föreskrifter om beräkning av förhållandet mellan tillgångar och skulder, tillåtna tillgångsslag, värderings- och begränsningsregler samt om användning av derivatinstrument. Genom bemyndigandet genomförs huvuddelen av artikel 5 i direktivet om elektroniska pengar som inte i detalj föreslås införlivad genom lag. Närmare om beräkningarna stadgas i 3 §.

Rapporteringsplikt

3 §

Paragrafen innehåller ett åliggande för ett institut för elektroniska pengar att två gånger per år göra beräkningar av kapitalbasen och förhållandet mellan tillgångar och skulder. Resultatet och beräkningsunderlaget skall överlämnas till Finansinspektionen.

4 kap. Regler om verksamheten**Verksamheten**

1 §

Den som ger ut elektroniska pengar är enligt denna bestämmelse föremål för inskränkningar i två hänseenden. För det första får ett institut för elektroniska pengar inte syssla med annan verksamhet än sådan som har anknytning till utgivningen. Anknytningen kan vara av olika slag. Det kan t.ex. röra sig om närbesläktade finansiella och icke-finansiella tjänster.

Institutet har således möjlighet att tillhandahålla tjänster som är direkt kopplade till själva utgivningen, såsom förvaltning av elektroniska pengar, teknisk och administrativ verksamhet samt operativa tjänster med anknytning till utgivningen. Operativa tjänster kan avse inte bara egen utan även annans utgivning av elektroniska pengar. Institutet kan även ge ut och förvalta andra betalningsmedel med undantag för sedlar och mynt. Andra betalningsmedel kan t.ex. vara kort eller betalningskuponger eller liknande som inte är förenad med att någon

form av kredit lämnas. När det gäller annans utgivning är det tillåtet att utföra uppgifter som att t.ex. lagra data på den elektroniska produkten.

För det andra får den som ger ut elektroniska pengar inte äga aktier eller andelar i företag som sysslar med annan verksamhet än sådan som har anknytning till egen utgivning av elektroniska pengar. Ägandeförbudet är absolut såtillvida att det inte är tillåtet att äga någon som helst andel i företag som tillhör den förbjudna kretsen.

Finansinspektionen får, enligt 8 kap. 2 § 3, meddela föreskrifter om omfattningen av tillåten verksamhet.

Säkerhet och kontroll

2 §

De system som faller under lagens tillämpning är sådana där medlen inte är registrerade på ett individualiserat konto utan hanteras som värdeenheter i elektroniskt förvar i form av kort eller hårddisk. I sådana system där betalkraften hanteras som digitala värdeenheter kan enheterna utformas antingen som saldon eller fasta valörer som betalaren tillför betalningsmottagaren. För att uppnå tillräcklig säkerhet kan endast system med begränsad transfererbarhet och tillräcklig spårbarhet komma i fråga. Tillräcklig spårbarhet är också nödvändig för att hantera avveckling av betalningar och hantering av digitala värdeenheter som inte är förbrukade vid ett inlösningsförfarande. Finansinspektionen får i bemyndigande enligt 8 kap. 2 § 4 meddela föreskrifter om hur dessa krav skall utformas i detalj.

Inlösen

3 §

Paragrafen har fått sin lydelse i enlighet med *Lagrådets* förslag. Innebörden av bestämmelsen är att utgivaren är skyldig att på innehavarens begäran ovillkorligen lösa in utestående elektroniska pengar till det nominella beloppet i sedlar eller mynt. Skyldigheten omfattar också en rätt för innehavaren att få sin utestående fordran inlöst genom en insättning på ett av denne angivet konto.

Av bestämmelsen framgår även att utgivaren har rätt att ta ut en avgift i samband med inlösenförfarandet. Denne har dock inte rätt att ta ut större avgift än vad som motsvarar de kostnader som är absolut nödvändiga för att genomföra transaktionen.

I *andra stycket* stadgas att det i avtalet mellan utgivaren och konsumenten får anges en minimitröskel för inlösen, men att beloppet inte får vara högre än tio euro.

Vad som föreskrivs i *tredje stycket* innebär att de villkor som gäller för inlösen klart skall kunna utläsas av avtalet. Detta gäller t.ex. storleken på den avgift som tas ut vid inlösen.

Denna bestämmelse om tystnadsplikt har sin motsvarighet i 1 kap. 5 § lagen om finansieringsverksamhet.

5 kap. Marknadstillträde inom EES

Marknadstillträde till ett land inom EES för ett institut för elektroniska pengar

1 §

I 5 kap. ges regler beträffande marknadstillträde för företag med säte inom EES till länder inom detta område enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande. Dessa regler följer av hänvisningen i direktivet om elektroniska pengar till kreditinstitutsdirektivet (se även avsnitt 8.3).

Lagen omfattar även utgivning av elektroniska pengar till ett annat värde än det nominella. Tillämpningsområdet har i detta avseende utvidgats i förhållande till hur det är bestämt i direktivets definition. För sådan utgivning är lagens regler därför endast gällande för elektroniska pengar som ges ut i Sverige.

Enligt paragrafens *andra stycke (punkt a)* innebär detta att reglerna om marknadstillträde enligt paragrafens första stycke inte är tillämpliga när elektroniska pengar ges ut mot ett värde som understiger värdet av de utgivna elektroniska pengarna. Det skall särskilt framhållas att detta inte hindrar en utgivare av elektroniska pengar att utöva rätten till fria kapitalrörelser enligt Fördraget.

Enligt *andra stycket (punkt b)* är bestämmelserna om marknadstillträde i första stycket inte heller tillämpliga om utgivaren har medgetts undantag från lagens bestämmelser enligt 2 kap. 6 § (se även avsnitt 8.2.2 och 8.2.3).

2–7 §§

Paragraferna motsvarar i huvudsak 2 kap. 9 § och 12–13 §§ lagen om finansieringsverksamhet.

6 kap. Tillsyn m.m.

1–11 och 14–20 §§

Paragraferna innehåller regler om tillsyn, ägarprövning, rapporteringsplikt för revisor och särskild granskare, ingripanderegler, avgifter till Finansinspektionen och vite. Bestämmelserna motsvarar 4 kap. 1, 3–5, 8–24 §§ samt 2 kap. 7 a § lagen om finansieringsverksamhet (se avsnitt 8.5). I 6 kap. 1 § finns bestämmelser om upplysningsskyldighet till Finansinspektionen för ett institut för elektroniska pengar. I bestämmelsen skiljs en generell upplysningsskyldighet (*första stycket*) från en sådan skyldighet i enskilda

fall (*andra stycket*). Till den generella upplysningsskyldigheten knyts en föreskriftsrätt enligt 8 kap. 2 § 5. Prop. 2001/02:85

12 och 3 §§

Paragraferna rör Finansinspektionens ingripande mot institut för elektroniska pengar. I 12 § regleras inspektionens skyldighet att ingripa mot ett institut för elektroniska pengar i det fall kapitalbaskravet i 3 kap. 1 § inte är uppfyllt. En motsvarande regel finns i kapitaltäckningslagen för andra kreditinstituts kapitaltäckning. Inspektionen skall enligt bestämmelsen också ingripa om institutet inte har tillgångar som motsvarar värdet av utestående elektroniska pengar. Finansinspektionen skall således som säkerhetsåtgärd förelägga institutet att så fort ett sådant förhållande blir känt vidta lämpliga åtgärder för att rätta till den uppkomna situationen. Regeln i 4 § för institut som är ekonomiska föreningar och motsvarande regel i aktiebolagslagen knyter an till innehållet i denna paragraf på så sätt att en styrelse i ett institut för elektroniska pengar är skyldig att genast upprätta en särskild balansräkning, om det finns skäl att tro att institutet inte kan uppfylla kapitalbaskraven och genast underrätta Finansinspektionen om förhållandena.

Inspektionen skall alltså i första hand förelägga ett institut att vidta lämpliga åtgärder innan andra ingripandeåtgärder vidtas. Om institutets kapitalbas understiger startkapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för institutet är Finansinspektionen, enligt 13 §, dock skyldig att återkalla institutets tillstånd. Inspektionen har dock en möjlighet att dessförinnan – om det finns särskilda skäl – medge förlängd tid för täckande av bristen (se *andra stycket*).

Paragrafens andra stycke har samma sakliga innebörd som 5 kap. 17 § andra stycket lagen om finansieringsverksamhet. Den i lagrådsremissen föreslagna lydelsen kan dock leda till viss oklarhet på denna punkt. Bestämmelsen har därför förtydligats efter förslag från *Lagrådet*.

7 kap. Överklagande

Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 6 kap. 1 och 2 §§ lagen om finansieringsverksamhet. I 7 kap. 1 § har en viss redaktionell justering gjorts efter förslag från *Lagrådet*.

8 kap. Bemyndiganden

Bestämmelserna innehåller bemyndiganden för Finansinspektionen att meddela föreskrifter till lagens bestämmelser. De har kommenterats närmare under respektive bestämmelse ovan.

Lagrådet har beträffande bemyndigandet i 8 kap. 2 § ifrågasatt om det i praktiken rör sig om något annat än verkställighetsföreskrifter. Något bemyndigande skall då inte ges i lag eftersom regeringens rätt att meddela sådana föreskrifter grundar sig direkt på 8 kap. 13 § regeringsformen. Det kan dock konstateras att riksdagen tidigare godkänt att det inte är fråga om verkställighetsföreskrifter beträffande i huvudsak

motsvarande bestämmelser om verksamhetsplan och om verksamhetens omfattning i lagen om finansieringsverksamhet (se bemyndiganden i 2 kap. 2 § andra stycket och 3 kap. 4 §). Detta gäller även andra lagar på det finansiella området. I övrigt innehåller lagförslaget i denna del bemyndiganden om den årliga redogörelse och redovisning som skall lämnas enligt 2 kap. 6 § samt om säkerhet och kontroll i system för utgivning av elektroniska pengar enligt 4 kap. 2 §. Inte heller dessa bestämmelser är så detaljerade att det med säkerhet kan sägas inte något väsentligt nytt kan eller bör tillföras regleringen genom ett bemyndigande. Ett bemyndigande bedöms därför vara nödvändigt även i dessa fall.

Som *Lagrådet* har påpekat innebär föreskrifter meddelade av regeringen med stöd av bemyndigandet i 8 kap. 2 § 5 i praktiken en inskränkning i den befogenhet som Finansinspektionen fått enligt bestämmelserna i 6 kap. 1 § i lagrådsremissens förslag. Lagrådet har därför förordat att denna föreskriftsrätt utgår. Ett sådant förfarande skulle dock leda till praktiska problem eftersom det finns ett uppenbart behov av att Finansinspektionen – med stöd av ett sådant bemyndigande – för tillsynsändamål kan meddela föreskrifter om sådant uppgiftslämnande som rör i vart fall redovisning samt lednings- och koncernförhållanden.

Det finns därför anledning att utforma 6 kap. 1 § så att en generell upplysningsskyldighet (första stycket), till vilken föreskriftsrätten kan knytas, skiljs från en sådan skyldighet i enskilda fall (andra stycket). På detta sätt möjliggörs ett bemyndigande även i nu aktuell del. I första stycket stadgas nu att varje institut på tid och sätt som inspektionen bestämmer skall lämna upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter till inspektionen. Om föreskriftsrätten i 8 kap. 2 § 5 sedan begränsas till denna generella upplysningsskyldighet undanröjs de problem Lagrådet påtalat.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 27 april 2002. För svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES som redan bedriver verksamhet vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, gäller att dessa företag får fortsätta med sin verksamhet i sex månader efter denna tidpunkt. En motsvarande frist bör finnas även för de företag som enligt 2 kap. 6 § av Finansinspektionen får medges undantag från lagens bestämmelser. Paragrafen har därför justerats på detta sätt efter inrådan av *Lagrådet*.

Om ett sådant företag har inkommit med en ansökan om tillstånd eller om undantag inom sex månader efter lagens ikraftträdande, får företaget fortsätta med sin verksamhet till dess att Finansinspektionen slutligen har prövat om de uppfyller lagens krav för tillstånd eller undantag.

Ett företag som inte har lämnat in en ansökan om tillstånd eller om undantag inom sex månader efter lagens ikraftträdande får inte fortsätta att bedriva verksamhet. Finansinspektionen skall i dessa fall vidta de ingripande åtgärder som föreskrivs i lagen.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag Prop. 2001/02:85

Förslagen innebär att ÅRKL är tillämplig på institut för elektroniska pengar. Avsikten är att i redovisningshänseende jämställa dessa institut med kreditmarknadsföretag. Förslagen innebär bl.a. att ett institut för elektroniska pengar skall upprätta finansieringsanalys och avge delårsrapporter.

Övergångsbestämmelserna, andra punkten innebär att ett institut för elektroniska pengar skall börja tillämpa ÅRKL från det räkenskapsår som inleds närmast efter dagen för beslut om tillstånd att bedriva utgivning av elektroniska pengar eller, om tillståndet ges samma dag som det nya räkenskapsåret inleds, dagen för beslutet. Denna övergångsbestämmelse påverkar inte tillämpligheten av bestämmelserna i 7 kap. om koncernredovisning om aktieföretaget eller den ekonomiska föreningen är att anse som ett sådant finansiellt holdingföretag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket ÅRKL.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt

1 kap. 1 §

Förslaget innebär att lagen är tillämplig på institut för elektroniska pengar.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

Förslagen innebär att ett institut för elektroniska pengar inte skall omfattas av huvuddelen av bestämmelserna i denna lag. Dessa institut skall i stället omfattas av de bestämmelser om kapitaltäckning som föreslås i 3 kap. lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar och de närmare föreskrifter på området som Finansinspektionen meddelar efter bemyndigande från regeringen. Ett institut för elektroniska pengar kan dock indirekt omfattas av bestämmelserna i kapitaltäckningslagen om det ingår i en finansiell företagsgrupp. Genom ändringar i 6 kap. parat med en föreskriftsrätt för Finansinspektionen genomförs kreditinstitutsdirektivets bestämmelser om gruppbaserad tillsyn i denna lag.

1 kap. 1 §

Sjätte punkten har ändrats så att institut för elektroniska pengar inte omfattas av definitionen av finansiella institut.

Sjunde punkten har ändrats så att ett finansiellt institut som äger ett institut för elektroniska pengar är ett holdingföretag med finansiell verksamhet, om övriga förutsättningar enligt punkten är uppfyllda.

Åttonde punkten har ändrats så att institut för elektroniska pengar inte omfattas av definitionen av holdingföretag med blandad verksamhet. Ett institut för elektroniska pengar kan dock vara ett dotterföretag till ett sådant holdingföretag.

Nionde punkten har ändrats så att ett företag som tillhandahåller datatjänster eller bedriver annan liknande verksamhet som har samband med utgivning av elektroniska pengar omfattas av definitionen av anknutet företag.

6 kap. 1 §

I *första stycket* har *första* och *andra punkten* ändrats. Ändringarna innebär att ett institut för elektroniska pengar omfattas av definitionen av en finansiell företagsgrupp och därmed i huvudsak av gruppbaseade kapitalkrav och redovisning enligt 6 kap. samt av tillsynsredovisning (gruppbasead redovisning respektive samlad information) och i viss utsträckning tillsynsansvar enligt 7 kap. När en finansiell företagsgrupp föreligger skall även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i ingå i gruppen.

6 kap. 2 §

I *första stycket* har *första*, *andra* och *tredje punkten* ändrats. Ändringarna innebär att regeringen får föreskriva att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper även skall gälla i andra fall än som avses i 1 § när det finns kopplingar till ett institut för elektroniska pengar.

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

1 §

Ett institut för elektroniska pengar skall omfattas av lagen för att möjliggöra byte av redovisningsvaluta för dessa institut. Ändringen i *tredje punkten* innebär att instituten omfattas av definitionen av kreditinstitut och därmed även av definitionen av finansiella företag.

10.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

4 kap. 1 §

Bestämmelsen rör återbetalning av medlemsinsatser. I likhet med kreditmarknadsföreningar kan det uppstå problem för ett institut för elektroniska pengar som är en ekonomisk förening att återbetala medlemsinsatser med hänsyn till kapitalkrav m.m. En motsvarande

restriktion som för kreditmarknadsföreningar införs därför i denna Prop. 2001/02:85 paragraf.

10.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

3 §

Denna paragraf innehåller en hänvisning till de särskilda bestämmelserna om utländska företags verksamhet genom filial i Sverige som finns i lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 första och tredje meningen i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande³,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁴, och

av följande skäl:

1. Omfattningen av den verksamhet som bedrivs i kreditinstitut i den mening som avses i definitionen i artikel 1.1 första stycket b i direktiv 2000/12/EG⁵ är begränsad.

2. Det är nödvändigt att ta hänsyn till den särskilda karaktären hos dessa institut och att vidta lämpliga åtgärder som behövs för att samordna och harmonisera medlemstaternas lagar och andra författningar om att starta och driva verksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet.

3. I detta direktiv kan elektroniska pengar betraktas som en elektronisk ersättning för mynt och sedlar vilken lagras på en elektronisk produkt såsom ett kontantkort eller ett dataminne och som i allmänhet är avsedd för elektroniska betalningar av mindre belopp.

4. Det tillvägagångssätt som valts är lämpligt för att uppnå den grundläggande harmonisering som är nödvändig och tillräcklig för att säkra ett ömsesidigt erkännande av auktorisationer för och tillsyn av institut för elektroniska pengar, vilket gör det möjligt att bevilja en enda

---

¹ EGT C 317, 15.10.1998, s. 7.

² EGT C 101, 12.4.1999, s. 64.

³ EGT C 189, 6.7.1999, s. 7.

⁴ Europaparlamentets yttrande av den 15 april 1999 (EGT C 219, 30.7.1999, s. 415), bekräftat den 27 oktober 1999, rådets gemensamma ståndpunkt av den 29 november 1999 (EGT C 26, 28.1.2000, s. 1) och Europaparlamentets beslut av den 11 april 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets beslut av den 16 juni 2000.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 126, 26.5.2000, s. 1). Direktivet senast ändrat genom direktiv 2000/28/EG (EGT L 275 27.10.2000, s. 37).

auktorisation, som erkänns inom hela gemenskapen och som är avsedd att säkerställa innehavarnas förtroende, samt att tillämpa principen om tillsyn från hemlandet.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 1

5. Mot bakgrund av den snabbt ökande elektroniska handeln är det önskvärt att införa ett regelverk som gör det möjligt att utnyttja elektroniska pengars potentiella fördelar och som framför allt inte hämmar teknisk innovation. Genom detta direktiv inför därför en teknikneutral rättslig ram som harmoniserar tillsynen av institut för elektroniska pengar i den utsträckning som krävs för att garantera en sund och ansvarsfull verksamhet och, framför allt, institutens finansiella integritet.

6. Enligt punkt 5 i bilaga I till direktiv 2000/12/EG har kreditinstitut redan idag rätt att ge ut och administrera betalningsmedel, inbegripet elektroniska pengar, och att bedriva sådan verksamhet inom hela gemenskapen under förutsättning av ömsesidigt erkännande och ett omfattande tillsynssystem som tillämpas på kreditinstituten i enlighet med gemenskapens bankdirektiv.

7. Det är motiverat och önskvärt att införa ett särskilt tillsynssystem för institut för elektroniska pengar som även om det utformas efter det tillsynssystem som tillämpas på andra kreditinstitut, särskilt enligt direktiv 2000/12/EG, utom avdelning V kapitel 2 och 3 i detta, skiljer sig från det systemet eftersom utgivning av elektroniska pengar, på grund av dessa pengars särskilda karaktär som en elektronisk ersättning för mynt och sedlar, inte i sig utgör mottagande av insättningar enligt artikel 3 i direktiv 2000/12/EG om de erhållna medlen omedelbart byts ut till elektroniska pengar.

8. Ett erhållande av medel från allmänheten i utbyte mot elektroniska pengar som leder till ett tillgodohavande på ett konto hos det utgivande institutet utgör ett erhållande av insättningar eller andra återbetalbara medel enligt direktiv 2000/12/EG.

9. För att säkerställa innehavarnas förtroende är det nödvändigt att elektroniska pengar kan lösas in. Möjligheterna till inlösen innebär inte i sig att de medel som erhålls i utbyte mot elektroniska pengar betraktas som insättningar eller andra återbetalbara medel i enlighet med 2000/12/EG.

10. Möjlighet till inlösen bör alltid förstås som inlösen till det nominella beloppet.

11. För att säkra sig mot de risker som är förknippade med utgivningen av elektroniska pengar måste tillsynssystemet göras mer målinriktat och därigenom mindre betungande än det tillsynssystem som tillämpas på kreditinstitut, framför allt genom lägre krav i fråga om startkapital och

genom att direktiv 93/6/EEG⁶ och avdelning V kapitel 2 avsnitt 2 och 3 i direktiv 2000/12/EG inte är tillämpliga.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 1

12. Det är emellertid nödvändigt att bevara likartade konkurrensvillkor mellan institut för elektroniska pengar och andra kreditinstitut som ger ut elektroniska pengar och därigenom garantera sund konkurrens mellan ett större antal institut till förmån för innehavarna. Detta uppnås eftersom de mindre betungande inslagen i det tillsynssystem som tillämpas på institut för elektroniska pengar uppvägs genom bestämmelser som är strängare än de som tillämpas på andra kreditinstitut, särskilt när det gäller begränsningar av den affärsverksamhet som kan bedrivas av institut för elektroniska pengar och, i synnerhet, väl avvägda begränsningar av institutens investeringar, vilket syftar till att säkerställa att deras skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar hela tiden garanteras genom tillräckligt likvida medel med låg risk.

13. I avvaktan på en harmonisering av tillsynen av verksamhet som ett annat företag utför för ett kreditinstituts räkning bör institut för elektroniska pengar ha sunda och ansvarsfulla förfaranden för ledning och kontroll. Med tanke på att operativ verksamhet eller annan verksamhet i samband med utgivningen av elektroniska pengar kan utföras av företag som inte står under tillsyn är det av största vikt att institut för elektroniska pengar har interna organisationer som svarar mot de finansiella och icke-finansiella risker de utsätts för.

14. Utgivning av elektroniska pengar kan påverka det finansiella systemets stabilitet och betalningssystemens smidiga sätt att fungera. Det krävs ett nära samarbete vid bedömningen av integriteten hos system för elektroniska pengar.

15. De behöriga myndigheterna bör ges möjlighet att medge undantag från en del av eller alla kraven i detta direktiv när det gäller institut för elektroniska pengar som bedriver verksamhet endast inom respektive medlemsstats territorium.

16. Antagande av detta direktiv är det lämpligaste sättet att uppnå de eftersträvade målen. Detta direktiv begränsas till det minimum som krävs för att uppnå dessa mål och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.

17. Det bör fastställas bestämmelser om att se över detta direktiv mot bakgrund av erfarenheterna av utvecklingen på marknaden samt skyddet för innehavare av elektroniska pengar.

18. Rådgivande bankrörelsekommittén har hörts om antagandet av detta direktiv.

---

⁶ Rådets direktiv 93/6/EEG av den 15 mars 1993 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (EGT L 141, 11.6.1993, s. 1). Direktivet senast ändrat genom direktiv 93/33/EG (EGT L 204, 21.7.1998, s. 29).

Artikel 1 - Omfattning, definitioner och begränsning av verksamheten

1. Detta direktiv skall tillämpas på institut för elektroniska pengar.

2. Det skall inte tillämpas på de institut som anges i artikel 2.3 i direktiv 2000/12/EG.

3. I detta direktiv avses med

a) institut för elektroniska pengar: ett företag eller annan juridisk person som inte är ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 1.1. första stycket a i direktiv 2000/12/EG och som ger ut betalningsmedel i form av elektroniska pengar,

b) elektroniska pengar: ett penningvärde i form av en fordran på utgivaren

i) som lagras på en elektronisk produkt,

ii) som givits ut mot erhållande av medel som värdemässigt inte understiger det penningvärde som givits ut,

iii) som godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren.

4. Medlemsstaterna skall förbjuda personer eller företag som inte är kreditinstitut enligt definitionen i artikel 1.1 första stycket i direktiv 2000/12/EG att bedriva affärsverksamhet för utgivning av elektroniska pengar.

5. Annan affärsverksamhet i ett institut för elektroniska pengar än utgivning av elektroniska pengar skall begränsas till

a) att tillhandahålla närbesläktade finansiella och icke-finansiella tjänster, till exempel förvaltning av elektroniska pengar, genom att utföra operativa uppgifter och andra uppgifter med anknytning till utgivningen, samt utgivning och förvaltning av andra betalningsmedel med uteslutande av beviljande av varje form av kredit, och

b) lagring av data på den elektroniska produkten på andra företags eller offentliga institutioners vägnar.

Artikel 2 - Tillämpning av bankdirektiven

1. om inte annat uttryckligen anges skall endast hänvisningar till kreditinstitut i direktiv 91/308/EEG och direktiv 2000/12/EG, utom

avdelning V kapitel 2 i detta, tillämpas på institut för elektroniska pengar.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 1

2. Artiklarna 5, 11, 13, 19, 20.7, 51 och 59 i direktiv 2000/12/EG skall inte tillämpas. De ordningar för ömsesidigt erkännande som ange sig i direktiv 2000/12/EG skall inte tillämpas på annan verksamhet i institut för elektroniska pengar än utgivning av elektroniska pengar.

3. Erhållande av medel i den mening som avses i artikel 1.3 b ii utgör inte en insättning eller andra återbetalningsbara medel i enlighet med artikel 3 i direktiv 2000/12/EG om de erhållna medlen omedelbart byts ut mot elektroniska pengar.

Artikel 3 - Möjlighet till inlösen

1. En innehavare av elektroniska pengar kan under giltighetsperioden begära att utgivaren löser in dem till det nominella beloppet i sedlar eller mynt genom överföring till ett konto utan andra avgifter än de som är strikt nödvändiga för utförandet av denna operation.

2. I avtalet mellan utgivaren och innehavaren skall klart anges på vilka villkor inlösen kan ske.

3. I avtalet får anges en minimitröskel för inlösen. Tröskelvärdet får inte överstiga 10 euro.

Artikel 4 - Startkapital och krav på kapitalbas

1. Ett institut för elektroniska pengar skall ha ett startkapital, i enlighet med artikel 34.2.1 och 34.2.2 i direktiv 2000/12/EG på minst 1 miljon euro. Trots vad som sägs i punkterna 2 och 3 får kapitalbasen såsom den definieras i direktiv 2000/12/EG inte understiga detta belopp.

2. Ett institut för elektroniska pengar skall alltid ha en kapitalbas på minst 2 % av det högre av följande två belopp: det aktuella beloppet eller de föregående sex månadernas genomsnittsvärde på institutets sammanlagda skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

3. Ett institut för elektroniska pengar som ännu inte har varit verksamt i sex månader, inbegripet dagen då verksamheten inleddes, skall ha en kapitalbas på minst 2 % av det högre av följande två belopp: det aktuella beloppet eller totala belopp som fastställts som mål efter sex månader för skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar. Det totala belopp som fastställt som mål efter sex månader för institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar skall framgå av institutets verksamhetsplan med förbehåll för eventuella ändringar som begärts av de behöriga myndigheterna.

Artikel 5 - Investeringsbegränsningar

Prop. 2001/02:85
Bilaga 1

1. Ett institut för elektroniska pengar skall ha investeringar som uppgår till ett belopp som inte understiger institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar, men endast i följande tillgångar:

a) Tillgångsposter som med avseende på kreditrisken åsätts nollvikt enligt artikel 43.1 a punkterna 1-4 och artikel 44.1 i direktiv 2000/12/EG och som är tillräckligt likvida.

b) Avistamedel hos kreditinstitut i zon A enligt definitionen i direktiv 2000/12/EG.

c) Skuldebrev som

i) är tillräckligt likvida,

ii) inte omfattas av punkt 1 a,

iii) av behöriga myndigheter erkänns som kvalificerade poster enligt artikel 2.12 i direktiv 93/6/EEG, och

iv) ges ut av andra företag än de som har ett kvalificerat innehav enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 2000/12/EG i det berörda institutet för elektroniska pengar eller som måste tas upp i dessa företags koncernredovisning.

2. Investeringarna enligt punkt 1 b och 1 c får inte tjugo gånger överstiga det berörda institutets kapitalbas och skall omfattas av begränsningar som är minst lika stränga som de som tillämpas på kreditinstitut enligt avdelning V kapitel 2 och avsnitt 3 i direktiv 2000/12/EG.

3. Institut för elektroniska pengar får använda tillräckligt likvida ränte- och valutakursrelaterade poster utanför balansräkningen i form av derivatinstrument som omsätts på börser (dvs. andra derivatinstrument än dem som handlas på OTC-marknad) om de dagligen är föremål för marginalsäkerhetskrav eller valutakontrakt med en ursprunglig löptid av högst fjorton kalenderdagar, för att säkra sig mot marknadsrisker som härrör från utgivningen av elektroniska pengar och från investeringarna enligt punkt 1. Användningen av derivatinstrument enligt första meningen är tillåten endast om det sker i avsikt att fullständigt undanröja marknadsriskerna och, i den mån det är möjligt, detta verkligen uppnås.

4. Medlemsstaterna skall införa lämpliga begränsningar för hur stora marknadsrisker institut för elektroniska pengar får ta på sig genom investeringar enligt punkt 1.

5. Vid tillämpning av punkt 1 skall tillgångar värderas till det lägre av anskaffningsvärdet eller marknadsvärdet.

6. Om värdet av tillgångarna enligt punkt 1 understiger skulderna hänförliga till utestående elektroniska pengar skall de behöriga myndigheterna se till att berörda institut för elektroniska pengar vidtar lämpliga åtgärder för att snabbt rätta till situationen. För detta ändamål, och endast för en begränsad tid, kan de berörda myndigheterna tillåta att institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar garanteras genom andra tillgångar än de som anges i punkt 1 upp till ett belopp som inte överstiger 5 % av dessa skulder eller institutets sammanlagda kapitalbas, om detta värde är lägre.

Artikel 6 - Behöriga myndigheters kontroll av särskilda krav

De behöriga myndigheterna skall se till att beräkningar för att kontrollera efterlevnaden av artiklarna 4 och 5 görs minst två gånger om året, antingen av instituten för elektroniska pengar själva, som skall överlämna resultaten samt alla för beräkningen nödvändiga uppgifter till de behöriga myndigheterna, eller de behöriga myndigheterna på grundval av uppgifter som tillhandahållits av instituten för elektroniska pengar.

Artikel 7 - Sund och ansvarsfull verksamhet

Ett institut för elektroniska pengar skall ha en sund och ansvarsfull ledning och sunda och ansvarsfulla förfaranden för administration och bokföring samt en tillräcklig internkontroll. Dessa bör anpassas till det finansiella och icke-finansiella risker institutet utsätts för, inbegripet tekniska och processuella risker samt risker som har samband med institutets samarbete med företag som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter som sammanhänger med deras affärsverksamhet.

Artikel 8 - Undantag

1. Medlemsstaterna får tillåta att deras behöriga myndigheter undantar institut för elektroniska pengar från tillämpningen av en del eller alla bestämmelserna i detta direktiv och från tillämpningen av direktiv 2000/12/EG om något av följande villkor är uppfyllt:

a) All affärsverksamhet av det slag som avses i artikel 1.3 a i detta direktiv som bedrivs av institutet ger upphov till skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar och som normalt inte överstiger 5 miljoner euro och aldrig överstiger 6 miljoner euro.

b) De elektroniska pengar som ges ut av institutet godkänns som betalningsmedel endast av ett dotterbolag till institutet som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter med anknytning till elektroniska pengar som ges ut eller distribueras av institutet, ett moderbolag till institutet eller ett annat dotterbolag till moderbolaget.

c) De elektroniska pengar som ges ut av institutet godkänns som betalningsmedel endast av ett begränsat antal företag, som kan särskiljas klart genom

i) att de är belägna i samma lokaler eller inom ett annat begränsat område, eller

ii) att de har ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till det utgivande institutet, t.ex. en gemensam markandsförings- eller distributionsstruktur.

I de avtal som ligger till grund för verksamheten måste föreskrivas att högst 150 euro får lagras på den elektroniska produkt som ställs till användarens förfogande för att göra betalningar.

2. Ett institut för elektroniska pengar för vilket ett undantag beviljats enligt punkt 1 skall inte omfattas av ordningarna för ömsesidigt erkännande enligt direktiv 2000/12/EG.

3. Medlemsstaterna skall kräva att alla institut för elektroniska pengar som undantagits från tillämpningen av detta direktiv samt direktiv 2000/12/EG regelbundet rapporterar om sin verksamhet och redovisar sina skulder hänförliga till elektroniska pengar.

Artikel 9 - Auktorisation för redan verksamma institut

Auktorisation skall anses föreligga i fråga om sådana institut för elektroniska pengar som omfattas av detta direktiv och som inledde sin verksamhet enligt gällande bestämmelser i den medlemsstat i vilket institutets huvudkontor ligger före ikraftträdandet av de bestämmelser som antas för att genomföra detta direktiv eller före det datum som anges i artikel 10.1, beroende på vilket datum som inträffar först. Medlemsstaterna skall ålägga sådana institut för elektroniska pengar att inkomma med alla uppgifter som är relevanta till de behöriga myndigheterna för att dessa inom sex månader efter ikraftträdandet av de bestämmelser som antas för att genomföra detta direktiv skall kunna bedöma om institutet uppfyller kraven i detta direktiv, vilka åtgärder som krävs för att se till att de uppfylls eller om det är lämpligt att återkalla auktorisationen. Om detta krav inte uppfylls inom sex månader från det datum som anges i artikel 10.1 skall ifrågavarande institut för elektroniska pengar efter denna tidpunkt inte åtnjuta ömsesidigt erkännande.

Artikel 10 - Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 27 april 2002. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när det offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv. Prop. 2001/02:85
Bilaga 1

Artikel 11 - Översyn

Senast den 27 april 2005 skall kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv, särskilt när det gäller

– åtgärder för att skydda innehavare av elektroniska pengar, inbegripet eventuellt behov att införa ett garantisystem,

– kapitalkrav,

– undantag,

– eventuellt behov av att förbjuda att ränta betalas på medel som mottas i utbyte mot elektroniska pengar

vid behov åtföljt av förslag till ändringar av direktivet.

Artikel 12 - Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 13

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna,.

Utfärdat i Bryssel den 18 september 2000.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/28/EG av den 18 september 2000 om ändring av direktiv 2000/12/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 första och tredje meningen i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁸,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁹,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande¹⁰,

enligt förfarandet i artikel 251 i fördraget¹¹, och av följande skäl:

1. I enlighet med målen i fördraget är det önskvärt att främja en enhetlig utveckling av kreditinstitutens verksamhet i hela gemenskapen, särskilt när det gäller utgivning av elektroniska pengar.

2. Vissa institut begränsar sin verksamhet till att huvudsakligen omfatta utgivning av elektroniska pengar. För att undvika att konkurrens mellan olika utgivare av elektroniska pengar snedvrids, även när det gäller tillämpningen av penningpolitiska åtgärder, bör dessa institut, under förutsättning att lämpliga särbestämmelser antas som tar hänsyn till deras särskilda karaktär, omfattas av direktiv 2000/12/EG¹².

3. Definitionen av kreditinstitut i artikel 1 i direktiv 2000/12/EG bör därför utvidgas till att också omfatta dessa institut.

4. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet definieras institut för elektroniska pengar.

---

⁸ EGT C 317, 15.10.1998, s. 12.

⁹ EGT C 101, 12.4.1999, s. 64.

¹⁰ EGT C 189, 6.7.1999, s. 7.

¹¹ Europaparlamentets yttrande av den 15 april 1999 (EGT C 219, 30.7.1999, s. 421), bekräftat den 27 oktober 1999, rådets gemensamma ståndpunkt av den 29 november 1999 (EGT C 26, 28.1.2000, s. 12) och Europaparlamentets beslut av den 11 april 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT).

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 126, 26.5.2000, s. 1).

5. För att säkerställa innehavarnas förtroende är det nödvändigt att elektroniska pengar kan lösas in.
Härigenom föreskrivs följande.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 2

Artikel 1

1. Artikel 1.1. första stycket skall ersättas med följande:

”1. kreditinstitut

a) ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning, eller

b) ett institut för elektroniska pengar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet.

2. Följande artikel föras in i avdelning V:

”Artikel 33a

Artikel 3 i direktiv 2000/46/EG skall tillämpas på kreditinstitut.”

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 27 april 2002. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om ur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 18 september 2000.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD
HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 första och tredje meningarna i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommittéens yttrande(1),

i enlighet med det förfarande som anges i artikel 251 i fördraget(2), och av följande skäl:

1. Rådets direktiv 73/183/EEG av den 28 juni 1973 om upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster vid självständig verksamhet hos banker och andra finansiella institut(3), rådets första direktiv (77/780/EEG) av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut(4), rådets direktiv (89/299/EEG) av den 17 april 1989 om kapitalbasen i kreditinstitut(5), rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut(6), rådets direktiv 89/647/EEG av den 18 december 1989 om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut(7), rådets direktiv 92/30/EEG av den 6 april 1992 om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut(8), och rådets direktiv 92/121/EEG av den 21 december 1992 om övervakning och kontroll av kreditinstituts stora exponeringar(9) har undergått flera och omfattande ändringar. För att skapa klarhet och av praktiska skäl bör därför en kodifiering företas av nämnda direktiv genom att sammanföra dem i en enda text.

2. Enligt fördraget är all diskriminerade behandling med avseende på etablering och tillhandahållande av tjänster, vare sig på grund av nationalitet eller på grund av det förhållandet att ett företag inte är etablerat i de medlemsstater där tjänsterna tillhandahålls, förbjuden.

3. För att göra det lättare att starta och driva verksamhet i kreditinstitut är det nödvändigt att undanröja de mest störande skillnaderna mellan medlemsstaternas rättsregler för dessa institut.

4. Detta direktiv utgör det väsentliga instrumentet för uppbyggnad av den inre marknaden, en inriktning som fastställts genom den Europeiska enhetsakten och för vilken det i kommissionens vitbok ställts upp en tidsplan, som syftar till såväl etableringsfrihet för kreditinstitut som frihet för sådana institut att tillhandahålla tjänster.

5. Samordningen bör gälla alla kreditinstitut, både för att ge skydd åt sparmedel och för att skapa lika konkurrensvillkor för instituten. Skälig hänsyn måste, där det är befogat, tas till objektiva skillnader i fråga om institutens verksamhetsbetingelser och till deras ändamål, så som föreskrivits genom nationell lagstiftning.

6. Samordningen bör alltså vara så omfattande som möjligt och gälla alla institut, vars verksamhet består i att ta emot återbetalbara medel från allmänheten, antingen genom insättningar eller i annan form, såsom fortlöpande utgivning av obligationer och andra jämförbara värdepapper, samt att bevilja kredit för egen räkning. Det måste dock ges möjlighet till undantag för vissa kreditinstitut, för vilka detta direktiv inte är tillämpligt. Direktivets bestämmelser skall inte hindra tillämpning av sådana nationella författningar, som innehåller föreskrifter om särskild, kompletterande auktorisation för kreditinstitut att bedriva visst slags verksamhet eller att genomföra vissa typer av transaktioner.

7. Den väg som valts åsyftar endast en sådan harmonisering som är nödvändig och tillräcklig för att säkra ett ömsesidigt erkännande av auktorisationer och av tillsynsfunktioner, en harmonisering som skall möjliggöra ett enda, för hela gemenskapen giltigt verksamhetstillstånd samt tillämpning av principen om hemlandstillsyn. Kravet på att en verksamhetsplan skall upprättas bör därför ses främst som ett hjälpmedel för de behöriga myndigheterna att fatta beslut på grundval av mera exakt information, utifrån objektiva kriterier. I inledningsskedet bör det dock finnas utrymme för viss flexibilitet såvitt gäller krav på särskild rättslig form för kreditinstitut och skydd för bankfirma.

8. Enhetliga finansiella krav på kreditinstitut behövs för att ge spararna likvärdigt skydd och för att skapa rättvisa konkurrensvillkor mellan jämförbara grupper av kreditinstitut. I avvaktan på ytterligare samordning bör det fastställas lämpliga relationstal, som gör det möjligt för nationella myndigheter att i samarbete och efter standardiserade metoder följa utvecklingen hos jämförbara kategorier av kreditinstitut. En sådan ordning bör göra det lättare att efter hand jämma ut skillnaderna mellan de koefficientsystem som antagits och tillämpas av medlemsstaterna. Det är dock nödvändigt att göra skillnad mellan de koefficienter som är avsedda att säkra en sund ledning av kreditinstitut och de som införts för finans- och penningpolitiska ändamål.

9. Principerna om ömsesidigt erkännande och om hemlandstillsyn kräver att de enskilda medlemsstaternas behöriga myndigheter inte skall meddela auktorisation eller skall återkalla auktorisationen i sådana fall där verksamhetsplanen, lokaliseringen eller den faktiskt utövade verksamheten klart visar att ett kreditinstitut har valt rättssystemet i en medlemsstat i syfte att undgå de strängare normer som gäller i en annan medlemsstat inom vars område det bedriver eller har för avsikt att bedriva sin huvudsakliga verksamhet. Ett kreditinstitut som är en juridisk person bör vara auktoriserat i den medlemsstat i vilken det har sitt stadgeenliga säte. Ett kreditinstitut som inte är en juridisk person bör ha sitt huvudkontor i den medlemsstat där det är auktoriserat. Dessutom bör

medlemsstaterna kräva att ett kreditinstitut har huvudkontor i sin ursprungsmedlemsstat och att det faktiskt bedriver sin verksamhet där.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

10. De behöriga myndigheterna bör inte bevilja auktorisation eller upprätthålla denna auktorisation för ett kreditinstitut om en effektiv tillsyn förhindras av att företaget har nära förbindelser med en annan fysisk eller juridisk person. De kreditinstitut som redan är auktoriserade bör också uppfylla de behöriga myndigheternas krav i detta avseende. Definitionen av "nära förbindelser" i detta direktiv bygger på minimikrav som inte hindrar medlemsstaterna från att tillämpa den även på andra situationer än de som avses av definitionen. Den enda omständigheten att förvärv av en betydande del av ett bolags kapital har skett, utgör inte i sig ägarintresse enligt definitionen av "nära förbindelser" om kapitalandelen förvärvats endast som en tillfällig placering som inte ger inflytande över företagets organisation eller ekonomiska inriktning.

11. Hänvisningen till ett effektivt utövande av tillsynsmyndigheternas uppgifter omfattar gruppbaserad tillsyn över ett kreditinstitut när bestämmelserna i gemenskapsrätten föreskriver det. I sådana fall måste de myndigheter hos vilka tillstånd söks kunna avgöra vilka myndigheter som är behöriga att utöva gruppbaserad tillsyn över detta kreditinstitut.

12. Ett hemland får i fråga om kreditinstitut, auktoriserade av landets egna behöriga myndigheter, införa strängare regler än dem som gäller enligt artikel 5.1 första stycket och 5.2 samt artiklarna 7, 16, 30, 51 och 65.

13. Avskaffandet av kravet på auktorisation av filialer till kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen medför att något särskilt tillskjutet kapital inte längre skall kunna krävas för sådana filialer.

14. Den ordning som valts för ömsesidigt erkännande medger kreditinstitut som auktoriserats i ett hemland att inom hela gemenskapen bedriva vissa eller samtliga verksamheter som anges i bilaga I. Detta kan ske genom etablering av filialer eller genom direkt tillhandahållande av tjänster. Beträffande andra verksamheter än dem som förtecknats i bilaga I skall etableringsrätt och frihet att tillhandahålla tjänster gälla enligt fördragets allmänna bestämmelse.

15. Principen om ömsesidigt erkännande bör även gälla för i bilaga I angivna verksamheter vilka bedrivs av finansiella institut som är dotterbolag till kreditinstitut, förutsatt att sådana dotterbolag omfattas av gruppbaserad tillsyn över moderföretagen och uppfyller vissa bestämda villkor.

16. Ett värdland får, då rätten till etablering eller rätten att direkt tillhandahålla tjänster utnyttjas, tillämpa särskilda nationella föreskrifter på institut som inte är auktoriserade som kreditinstitut i hemlandet och med avseende på verksamheter som inte är angivna i bilaga I, förutsatt att, för det första, sådana föreskrifter står i överensstämmelse med gemenskapslagstiftning och är motiverade av hänsyn till det allmännas

bästa och att, för det andra, de ifrågavarande instituten eller verksamheterna inte är underkastade likvärdiga lagbestämmelser eller föreskrifter i hemlandet.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

17. Medlemsstaterna bör se till att inga hinder föreligger för att verksamhet, som är föremål för ömsesidigt erkännande, kan bedrivas på samma sätt som i hemlandet, förutsatt att sådan verksamhet inte står i strid med värdlandets föreskrifter till skydd för det allmännas bästa.

18. Det föreligger ett nödvändigt samband mellan detta direktivs ändamål och den liberalisering av kapitalrörelser som skall ske till följd av annan gemenskapslagstiftning. Åtgärder med avseende på liberalisering av bankverksamhet måste under alla förhållanden stå i samklang med åtgärder för liberalisering av kapitalrörelser.

19. De regler som gäller för filialer till kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen bör vara enhetliga i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att se till att sådana regler inte är gynnsammare än dem som gäller för filialer till institut från en annan medlemsstat. Det bör slås fast att gemenskapen, med beaktande av principen om reciprocitet, får träffa överenskommelser med tredje länder om regler som tillförsäkrar de nämnda filialerna samma behandling inom gemenskapens område. Filialer till kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen kommer inte att åtnjuta frihet att tillhandahålla tjänster enligt fördragets artikel 49 andra stycket eller frihet att etablera sig i andra medlemsstater än dem i vilka de är etablerade. Ansökningar om auktorisation av dotterbolag till företag som är underkastade tredje lands lagar samt ansökningar beträffande sådana företags förvärv av ägarandelar skall prövas i en ordning som är avsedd att tillförsäkra reciprok behandling av kreditinstitut från gemenskapen vilka är verksamma i tredje land.

20. Auktorisationer som behöriga myndigheter meddelat kreditinstitut i enlighet med detta direktiv har giltighet för hela gemenskapen och inte längre endast för enskilda länder. Gällande reciprocitetsbestämmelser har därför inte någon verkan. Därför behövs en flexibel procedur för prövning av reciprociteten på gemenskapsbasis. Syftet med denna procedur är inte att stänga gemenskapens finansiella marknader utan i stället att hålla dessa marknader öppna för omvärlden och att globalt främja liberalisering av kapitalmarknader i tredje land. För dessa ändamål anvisar direktivet en ordning för underhandlingar med tredje land och, som en sista utväg, för åtgärder som bl.a. innefattar uppskov med prövning av nya ansökningar om auktorisation och begränsning av nya auktorisationer.

21. Det är önskvärt att avtal på grundval av reciprocitet träffas mellan gemenskapen och tredje länder så att den gruppbaseade tillsynen kan utövas över ett så stort geografiskt område som möjligt.

22. Ansvaret för tillsyn av ett kreditinstituts finansiella status, särskilt beträffande soliditet, åvilar hemlandets behöriga myndigheter. Värdländernas behöriga myndigheter bibehåller ansvaret för tillsyn av

likviditet och för penningpolitik. Övervakning av marknadsrisker bör utövas i nära samverkan mellan de behöriga myndigheterna i hemländerna och värdländerna.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

23. En väl fungerande inre bankmarknad kräver inte endast lagstiftning utan även ett nära och regelbundet samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Den för banktillsynsmyndigheter gemensamma kontaktgruppen är alltså lämpligaste forum för bedömning av problem beträffande enskilda kreditinstitut. Gruppen är lämpligt organ för ömsesidigt utbyte av sådan information som angivits i artikel 28.

24. Denna ordning för ömsesidigt informationsutbyte skall inte i något fall ersätta sådant bilateralt samarbete som inrättats i artikel 28. Värdländernas behöriga myndigheter får, oberoende av tillsynsbehörighet i övrigt, på eget initiativ i nödfallssituationer och i övrigt på begäran av ett hemlands behöriga myndigheter, fortsätta att kontrollera att ett i värdlandet etablerat kreditinstituts verksamhet bedrivs i överensstämmelse med tillämpliga lagar och i enlighet med principer om sund förvaltning, god redovisningssed och tillfredsställande internkontroll.

25. Det är lämpligt att tillåta utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och myndigheter eller organ som i kraft av sin uppgift bidrar till att stärka stabiliteten hos det finansiella systemet. För att bevara informationens konfidentiella karaktär bör antalet mottagare hållas mycket begränsat.

26. Vissa handlingar såsom till exempel bedrägeri och insiderbrott påverkar det finansiella systemets stabilitet och integritet, även när andra företag än kreditinstitut berörs.

27. Det är nödvändigt att fastställa under vilka förutsättningar det ovan nämnda informationsutbytet skall tillåtas.

28. När det föreskrivs att informationen får offentliggöras endast med de behöriga myndigheternas uttryckliga tillstånd får dessa, när så är lämpligt, ställa stränga krav som villkor för tillståndet.

29. Utbyte av information bör också tillåtas mellan å ena sidan de behöriga myndigheterna och å andra sidan centralbanker och andra organ med liknande uppgifter i deras egenskap av monetära myndigheter samt, i förekommande fall, andra myndigheter med uppgift att utöva tillsyn över betalningssystemen.

30. För att stärka tillsynen över kreditinstitut och skyddet för deras kunder bör det föreskrivas att en revisor omgående skall rapportera till de behöriga myndigheterna då han, enligt vad som föreskrivs i detta direktiv under fullgörandet av sitt uppdrag får kännedom om förhållanden som riskerar att allvarligt påverka ett kreditinstituts finansiella ställning eller dess organisation av administration och redovisning. Med tanke på det eftersträvade syftet är det lämpligt att

medlemsstaterna tillser att denna skyldighet gäller alla de tillfällen då en revisor upptäcker sådana omständigheter vid fullgörandet av sina uppdrag i ett företag som har nära förbindelser med ett kreditinstitut. Revisorernas skyldighet att vid behov meddela de behöriga myndigheterna vissa förhållanden och beslut rörande ett kreditinstitut som de upptäcker vid fullgörandet av sina uppdrag hos ett icke-finansiellt företag ändrar inte i sig arten av deras uppdrag hos detta företag, inte heller det sätt på vilket de bör fullgöra sina uppgifter där.

31. Allmänt tillämpade normer i fråga om kapitalbasen i kreditinstitut utgör en avgörande faktor vid upprättandet av en inre marknad inom banksektorn, eftersom kapitalbasen gör det möjligt att säkra kontinuitet i kreditinstitutets verksamhet och att skydda sparmedel. En harmonisering av normerna förstärker tillsynen av kreditinstituten och bidrar till en samordning inom banksektorn.

32. Sådana normer bör gälla för alla kreditinstitut som auktoriserats inom gemenskapen.

33 Ett kreditinstituts kapitalbas kan täcka förluster som inte motsvaras av tillräckligt stora vinster. Kapitalbasen kan också tjäna som ett viktigt mätinstrument för de behöriga myndigheterna, särskilt när det gäller bedömningen av kreditinstituts soliditet samt för andra tillsynsändamål.

34. Inom en gemensam bankmarknad konkurrerar kreditinstitut direkt med varandra, och de definitioner och normer som hänför sig till kapitalbasen bör därför vara enhetliga. Med hänsyn till detta kan det inte vara enbart medlemsstaternas sak att bestämma kriterierna för kapitalbasens sammansättning. Gemenskapens intressen tillvaratas bäst genom införande av gemensamma, grundläggande normer, eftersom man därmed kan förebygga konkurrensstörningar och samtidigt stärka bankväsendet inom gemenskapen.

35. I den definition av kapitalbasen som läggs fast i detta direktiv ingår de flesta tänkbara poster och kvalificerande beloppsgränser, på ett sätt som ger medlemsstaterna möjlighet att utnyttja samtliga eller endast vissa av dessa poster eller att fastställa lägre gränsvärden.

36. I detta direktiv anges närmare kriterier för vissa poster i kapitalbasen, varvid gäller att medlemsstaterna har frihet att tillämpa strängare regler.

37. I inledningsskedet definieras de gemensamma, grundläggande normerna mer allmänt för att kunna omfatta samtliga poster som ingår i kapitalbasen i de olika medlemsstaterna.

38. I detta direktiv görs åtskillnad, alltefter den typ av poster som ingår i kapitalbasen, mellan å ena sidan poster som utgör primärt kapital och, å andra sidan, poster som utgör supplementärt kapital.

39. För att beakta det förhållandet att de poster som utgör det supplementära kapitalet inte är av samma slag som de, som ingår i det

primära kapitalet, bör de förstnämnda inte räknas in i kapitalbasen med ett större sammanlagt belopp än som motsvarar det primära kapitalet. Vidare bör summan av vissa poster i det supplementära kapitalet medräknas med ett belopp motsvarande högst hälften av det primära kapitalet.

40. Till undvikande av konkurrensstörningar får offentliga kreditinstitut inte i sin kapitalbas inräkna garantiförbindelser som utställts av medlemsstaterna eller lokala myndigheter.

41. Närhelst det inom ramen för tillsyn är nödvändigt att bestämma den konsoliderade kapitalbasen inom en bankkoncern, kommer beräkningen att utföras i enlighet med detta direktiv.

42. De närmare redovisningsmetoder som skall användas vid beräkning av ett kreditinstituts kapitalbas, kapitaltäckningsgrad och exponeringar bör stå i överensstämmelse med bestämmelserna i rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut(10), vilket direktiv innebär en anpassning i vissa avseenden av bestämmelserna i rådets direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g i fördraget om sammanställd redovisning(11).

43. Bestämmelserna rörande kapitalbasen ingår som ett led i vidare internationella strävanden att undanröja skillnader mellan viktigare länders kapitalbasregler.

44. Kommissionen kommer att utarbeta en rapport och periodiskt ta upp bestämmelserna rörande kapitalbasen till förnyat övervägande i avsikt att skärpa dessa bestämmelser och därmed uppnå ökad samstämmighet när det gäller en gemensam definition av kapitalbasen. En sådan ökad samstämmighet kommer att ge förutsättningar för enhetlighet i fråga om kapitalbasen hos gemenskapens kreditinstitut.

45. Bestämmelserna rörande soliditetstal är resultatet av det arbete som utförts av Rådgivande bankrörelsekommittén som har att lämna förslag till kommissionen beträffande samordning av de koefficienter som tillämpas i medlemsstaterna.

46. Det är av särskild betydelse vid tillsyn av kreditinstitut att ett väl avvägt soliditetstal fastställs.

47. Ett relationstal som innebär att tillgångar och poster utanför balansräkningen viktas efter graden av kreditrisk, är ett särskilt användbart mått på soliditeten.

48. Utarbetandet av gemensamma normer för kapitalbasen i förhållande till tillgångar och poster utanför balansräkningen, som är förenade med kreditrisker, utgör en väsentlig del av den harmonisering som fordras för ömsesidigt erkännande av tillsynsförfaranden och därmed för förverkligandet av den inre marknaden inom banksektorn.

49. Således bör bestämmelserna rörande kapitaltäckningsgraden ses som ett av flera instrument för harmonisering av de grundläggande principerna för tillsyn av kreditinstitut.

50. På en gemensam bankmarknad skall kreditinstituten verka i direkt konkurrens med varandra, och införandet av gemensamma soliditetsnormer i form av en lägsta kapitaltäckningsgrad förebygger konkurrensstörningar och stärker bankväsendet inom gemenskapen.

51. Detta direktiv innehåller bestämmelser om att garantier, som utfärdas av olika finansiella institut, skall ges olika vikt. Kommissionen skall därför undersöka om direktivet som sådant väsentligt stör konkurrensen mellan kreditinstitut och försäkringsföretag och skall, mot bakgrund av undersökningen, överväga om några åtgärder behövs för att möta sådana störningar.

52. I bilaga III fastställs behandlingen av poster utanför balansräkningen. För att den inre marknaden skall fungera väl och särskilt för att säkerställa lika konkurrensvillkor, är medlemsstaterna förpliktade att sträva efter en enhetlig bedömning av avtalen om nettning från de behöriga myndigheternas sida. Bilaga III är förenlig med det arbete som bedrivits i ett internationellt forum för myndigheter som utför banktillsyn, och som rör tillsynsmyndigheternas godkännande av bilateral nettning, särskilt möjligheten att beräkna kapitalkravet för vissas transaktioner på ett nettobelopp i stället för på ett bruttobelopp, under förutsättning att det finns juridiskt bindande avtal som säkerställer att kreditrisken begränsas till nettobeloppet. För internationellt verksamma kreditinstitut och grupper av kreditinstitut i flera olika tredje länder, vilka konkurrerar med gemenskapens kreditinstitut, kommer de regler som antas inom större internationella sammanhang att medföra en förfinad tillsynsbehandling av OTC-derivat. Denna förfining leder till en lämpligare obligatorisk kapitaltäckning som beaktar den riskreducerande effekten av nettningsoverenskommelser, som har godkänts av tillsynsmyndigheterna, när det gäller eventuella framtida kreditrisker. Clearing av Over-the-counter (OTC)-derivat utförd av clearingorganisationer när de fungerar som central motpart har en stor betydelse i vissa medlemsstater. Det är lämpligt att erkänna fördelarna med en sådan clearing när det gäller minskning av kreditrisken och den relaterade systemrisken vid tillsynsbehandling av kreditrisken. Det är nödvändigt att det ställs säkerhet fullt ut för löpande och eventuell framtida exponering som härrör från clearade OTC-derivatkontrakt och att risken för att clearingorganisationens exponering överstiger marknadsvärdet på ställda säkerheter elimineras så att clearade OTC-derivat under ett övergångsskede erhåller samma tillsynsbehandling som börshandlade derivat. Behöriga myndigheter måste vara tillfredsställda med nivån på de initiala säkerheterna och marginalsäkerheterna som krävs samt med kvaliteten och nivån på det skydd som de ställda säkerheterna ger. Vad gäller kreditinstitut i medlemsstaterna möjliggör bilaga II de behöriga myndigheternas godkännande av bilateral nettning

och därigenom ges kreditinstituten lika konkurrensvillkor. Reglerna är både väl avvägda och lämpade för att ytterligare förstärka tillämpningen av tillsynsåtgärder för kreditinstitut. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna bör säkerställa att beräkningen av tilläggfaktorer grundas på faktiska snarare än nominella belopp.

53. Den lägsta kapitalräckningsgrad som föreskrivs i detta direktiv innebär en ökning av kapitalbasen för kreditinstitut inom gemenskapen. Nivån 8 % har fastställts mot bakgrund av en statistisk undersökning av de kapitalkrav som gällde i början av år 1988.

54. De väsentliga reglerna för övervakning av kreditinstituts stora exponeringar bör harmoniseras. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att införa strängare regler än dem som följer av detta direktiv.

55. Övervakning och kontroll av ett kreditinstituts exponeringar ingår som en integrerad del av tillsynen över institutet. En alltför stor koncentration av exponeringar gentemot en enskild kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning kan medföra oacceptabelt hög förlustrisk. Ett sådant förhållande kan äventyra ett kreditinstituts soliditet.

56. På en integrerad bankmarknad konkurrerar kreditinstitut direkt med varandra, och kraven på övervakning bör därför vara likvärdiga i hela gemenskapen. För att detta skall uppnås kan det inte helt lämnas åt medlemsstaterna att självständigt fastställa kriterierna för att bestämma riskkoncentrationen, utan dessa måste underkastas juridiskt bindande regler på gemenskapsnivå. Gemenskapens intresse tjänas därför bäst genom att gemensamma regler antas, eftersom detta förebygger skillnader i konkurrensvillkoren samtidigt som gemenskapens banksystem stärks.

57. Bestämmelserna rörande kapitaltäckningsgraden för kreditinstitut innehåller en förteckning över kreditrisker som kreditinstitut kan ådra sig. Denna förteckning bör därför användas för att definiera exponeringar när det gäller begränsningen av stora exponeringar. Det är dock inte lämpligt att som princip hänvisa till de viktal och risknivåer som fastställs i nämnda bestämmelser. Syftet med dem var att skapa ett generellt kapitaltäckningskrav för att täcka kreditrisker i kreditinstitut. Syftet med regleringen av stora exponeringar är att begränsa den maximala förlust som ett kreditinstitut kan ådra sig genom en enskild kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning. Det är därför lämpligt att inta en försiktig hållning vid tillämpningen och att vid beräkning av en exponering som en huvudregel utgå från det nominella beloppet utan hänsyn till viktal eller risknivåer.

58. När ett kreditinstitut exponerar sig gentemot sitt moderföretag eller gentemot andra dotterföretag till moderföretaget, är särskild försiktighet påkallad. Kreditinstituts exponeringar måste handhas på ett helt självständigt sätt i enlighet med principerna om sund bankledning utan hänsyn till andra omständigheter än dessa principer. Bestämmelserna i

detta direktiv föreskriver för det fall att personer som har ett kvalificerat innehav i ett kreditinstitut utövar sitt inflytande direkt eller indirekt på ett sätt som är ägnat att vara till förfång för en sund och ansvarsfull ledning av institutet, att de behöriga myndigheterna skall vidta lämpliga åtgärder för att detta förhållande skall upphöra. När det gäller stora exponeringar bör särskilda normer fastställas för dem som ett kreditinstitut gör gentemot sin egen företagsgrupp, och i sådana fall är det motiverat med strängare regler än för andra exponeringar. Strängare regler bör dock inte tillämpas om moderföretaget är ett finansiellt holdingföretag eller kreditinstitut eller om övriga dotterföretag är antingen kreditinstitut eller finansinstitut eller företag som tillhandahåller bankanknutna tjänster under förutsättning att samtliga företag i gruppen omfattas av tillsynen över kreditinstitutet på grundval av sammanställning. I sådana fall möjliggör den gruppbaseade övervakningen av företagen i gruppen tillräckligt effektiv tillsyn utan att hårdare begränsningar av exponeringarna behöver införas. Med detta tillvägagångssätt uppmuntras också bankgrupper att organisera sig så att gruppbasead övervakning blir möjlig, vilket är önskvärt eftersom det möjliggör en mer övergripande övervakning.

59. För att vara verksam måste tillsynen tillämpas på alla bankgrupper, även sådana där moderföretaget inte är ett kreditinstitut. De behöriga myndigheterna bör ges de befogenheter som är nödvändiga för att de skall kunna utöva tillsynen.

60. I företagsgrupper med blandad verksamhet där moderföretaget kontrollerar minst ett dotterkreditinstitut måste de behöriga myndigheterna ges möjlighet att bedöma den ekonomiska ställningen för kreditinstitutet. I avvaktan på en senare samordning får medlemsstaterna fastställa de metoder för sammanställd redovisning som är lämpliga för att syftet med detta direktiv skall uppnås. De behöriga myndigheterna måste åtminstone ha möjlighet att från alla företag inom en grupp inhämta den information som behövs för att tillsynen skall kunna utövas. Samarbete mellan myndigheter med ansvar för tillsyn över olika finansiella sektorer bör etableras för övervakning av företagsgrupper som utövar olika typer av finansiell verksamhet.

61. Medlemsstaterna kan vidare vägra att lämna tillstånd att driva bankrörelse eller återkalla ett tillstånd om strukturen i företagsgruppen kan anses olämplig för bedrivande av bankrörelse, särskilt om tillsynen av företagsgruppen inte kan utövas på ett effektivt sätt. För att säkra en sund ledning av kreditinstitut har de behöriga myndigheterna de befogenheter som anges i artikel 7.1 första stycket och 7.2, artikel 14.1 c och artikel 16.

62. Medlemsstaterna kan även tillämpa lämpliga metoder för tillsyn över företagsgrupper som har en struktur som inte omfattas av detta direktiv. Om sådana företagsgrupper blir vanliga bör bestämmelserna i detta direktiv utvidgas till att omfatta även dessa företagsgrupper.

63. Gruppbaserad tillsyn bör omfatta all verksamhet som definieras i bilaga I. Alla företag som huvudsakligen ägnar sig åt sådan verksamhet bör därför omfattas av den gruppbaseade tillsynen. Definitionen av finansiella institut måste därför omfatta sådan verksamhet.

64. Genom direktiv 86/635/EEG tillsammans med direktiv 83/349/EEG infördes regler för den sammanställda redovisning som skall offentliggöras av kreditinstitut. Därför är det nu möjligt att noggrannare ange de metoder som skall användas i samband med gruppbasead tillsyn.

65. Gruppbasead tillsyn över kreditinstitut bör särskilt inriktas på att skydda insättarnas intressen och att säkerställa stabilitet i det finansiella systemet.

66. En undersökning av problem inom områden som täcks av såväl detta direktiv som andra direktiv om kreditinstituts verksamhet fordrar samarbete mellan behöriga myndigheter och kommissionen i en rådgivande kommitté, särskilt med avseende på närmare samordning. Inrättandet av en rådgivande bankrörelsekommitté för de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna utesluter inte andra former av samarbete mellan myndigheter som utövar tillsyn över etablering av och verksamhet i kreditinstitut, i synnerhet samarbete inom den kontaktgrupp som inrättats mellan banktillsynsmyndigheterna.

67. Tekniska jämkningar av de detaljregler som föreskrivs i detta kan återkommande behövas med hänsyn till utvecklingen inom banksektorn. Kommissionen kommer, efter hörande av den rådgivande bankrörelsekommittén och inom ramen för den verkställande myndighet som genom fördraget givits kommissionen, att vidta nödvändiga jämkningar. De åtgärder som krävs för att genomföra denna rättsakt bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter(12).

68. Enligt artikel 36.1 i detta direktiv får solidariska förpliktelser från låntagare i kreditinstitut som är organiserade som kooperativa institut eller fonder behandlas som delposter i kapitalbasen enligt artikel 34.2.7. Danska regeringen har uttryckt stort intresse för att ombilda sina få hypotekskreditinstitut som är organiserade som kooperativa institut eller fonder till aktieföretag. För att underlätta eller möjliggöra ombildningen behövs en temporär avvikelse så att delar av solidariska åtaganden kan inräknas i kapitalbasen. En sådan temporär avvikelse torde inte negativt påverka konkurrensen mellan kreditinstituten.

69. Användningen av ett viktal om 20 % för kreditinstitutens innehav av obligationer som är utgivna av hypotekskreditinstitut, kan framkalla störningar på nationella kapitalmarknader, där sådana instrument spelar en dominerande roll. I sådana fall fattas beslut om att övergångsvis tillämpa 10 % vikt. Marknaden för värdepapper genomgår en snabb utveckling. Det är därför önskvärt att kommissionen tillsammans med

medlemsstaterna granskar tillsynsbehandlingen av tillgångsbaserade värdepapper och före den 22 juni 1999 lägger fram förslag i syfte att ändra befintlig lagstiftning så att en lämplig tillsynsbehandling av tillgångsbaserade värdepapper kan fastställas. Till och med den 31 december 2006 får medlemsstaternas behöriga myndigheter tillåta sina kreditinstitut att tillämpa 50 % riskvikt i fråga om lån som enligt dessa myndigheters bedömning är fullt ut säkrade genom panträtt i kontorsbyggnader eller företagslokaler för olika ändamål. En fastighet som intecknas måste vara föremål för strikta bedömningskriterier och regelbundna omvärderingar för att beakta utvecklingen på marknaden för företagsfastigheter. Fastighetsägaren måste själv använda eller hyra ut fastigheten. Lån till fastigheter under uppförande undantas från bestämmelsen om riskvikt på 50 %.

70. För att säkerställa en harmoniserad tillämpning av bestämmelserna om stora exponeringar bör medlemsstaterna ges möjlighet att införa de nya gränserna i två steg. För mindre kreditinstitut kan en längre övergångstid vara motiverad eftersom en alltför snabb tillämpning av 25-procentsregeln skulle kunna leda till att deras utlåningsverksamhet minskar alltför snabbt.

71. En harmonisering är också på väg av regler avseende rekonstruktion, konkurs och likvidation av kreditinstitut.

72. Harmonisering kommer att krävas även beträffande övervakning av likviditetsrisker.

73. Detta direktiv får inte påverka medlemsstaternas förpliktelser vad gäller de tidsgränser för genomförande av de direktiv som anges i bilaga V, del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1 - Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *kreditinstitut*: ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning. Vid tillämpningen av tillsyn på gruppnivå skall kreditinstitut enligt första stycket samt privata eller offentliga företag som omfattas av definitionen i första stycket och som är auktoriserade i ett tredje land betraktas som kreditinstitut. Vid tillämpningen av tillsyn och kontroll av stora exponeringar skall kreditinstitut enligt första stycket samt filialer till ett sådant kreditinstitut i tredje land, privata och offentliga företag samt deras filialer, som motsvarar definitionen i första

stycket och som är auktoriserade i ett tredje land betraktas som kreditinstitut.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

2. *auktorisation*: ett myndighetstillstånd i någon form innebärande en rätt för kreditinstitut att driva verksamhet.

3. *filial*: ett driftställe som utgör en legalt beroende del av ett kreditinstitut och som självständigt utför alla eller vissa av de transaktioner som är hänförliga till verksamhet i kreditinstitut, samtliga de driftställen som i en medlemsstat är inrättade av ett kreditinstitut med huvudkontor i en annan medlemsstat skall anses utgöra en enda filial.

4. *behöriga myndigheter*: de nationella myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över kreditinstitut.

5. *finansiella institut*: företag som inte är kreditinstitut men vars huvudsakliga verksamhet består i att förvärva aktier eller andelar eller att utföra en eller flera av de verksamheter som är upptagna i punkt 2-12 i bilaga I.

6. *hemland*: den medlemsstat i vilken ett kreditinstitut har blivit auktoriserat i enlighet med artiklarna 4-11.

7. *värdland*: den medlemsstat i vilken ett kreditinstitut har en filial eller där det tillhandahåller tjänster.

8. *ägarkontroll*: förhållandet mellan ett moderföretag och ett dotterföretag, så som definierats i artikel 1 i direktiv 83/349/EEG eller ett motsvarande förhållande mellan en fysisk eller juridisk person och ett företag.

9. *ägarintresse vid tillämpningen av gruppbaserad tillsyn*: direkt eller indirekt innehav av 20 % eller mer av kapitalet i ett företag.

10. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, där innehavet representerar 10 % eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller som möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

11. *startkapital*: kapital så som definierats i artikel 34.2.1 och artikel 34.2.2

12. *moderföretag*: ett moderföretag så som definierats i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG.

Vid tillämpningen av gruppbaserad tillsyn och kontrollen av stora exponeringar skall ett moderföretag enligt definitionen i artikel 1.1 i direktiv 83/349/EEG samt alla företag som enligt de behöriga myndigheternas bedömning utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag betraktas som moderföretag.

13. *dotterföretag*: ett dotterföretag så som definierats i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG:

Vid tillämpningen av gruppbaserad tillsyn och kontrollen av stora exponeringar skall ett dotterföretag, enligt definitionen i artikel 1.1 i direktiv 83/349/EEG, samt alla företag över vilka, enligt de behöriga myndigheternas bedömning, ett moderföretag utövar ett bestämmande inflytande betraktas som dotterföretag.

Ett dotterföretag till ett dotterföretag skall också anses som ett dotterföretag till moderföretag som är överordnat dessa företag.

14. *zon A*: alla medlemsstater och alla de andra länder som är fullvärdiga medlemmar av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt de länder som slutit särskilda låneavtal med Internationella valutafonden (IMF) inom ramen för fondens Allmänna låneprogram (GAB). Varje land som lägger om sin utlandsskuld skall dock uteslutas ur zon A under en period av fem år.

15. *zon B*: alla länder som inte ingår i zon A.

16. *kreditinstitut i zon A*: alla kreditinstitut som är auktoriserade i medlemsstaterna, i enlighet med artikel 4, inklusive deras filialer i tredje land, samt alla privata och offentliga företag som omfattas av definitionen i punkt 1 första stycket och som är auktoriserade i andra länder inom zon A, inklusive deras filialer.

17. *kreditinstitut i zon B*: alla privata och offentliga företag som är auktoriserade utanför zon A och som omfattas av definitionen i punkt 1 första stycket, inklusive deras filialer inom gemenskapen.

18. *icke-banksektorn*: alla andra låntagare än kreditinstitut, så som definierade i punkterna 16 och 17, centralregeringar och centralbanker, regionregeringar och lokala myndigheter, Europeiska gemenskaperna, Europeiska investeringsbanken samt multilaterala utvecklingsbanker så som definierats i punkt 19.

19. *multilaterala utvecklingsbanker*: Världsbanken (International Bank for Reconstruction and Development), International Finance Corporation, Inter-American Development Bank, Asian Development Bank, African Development Bank, Council of Europe Resettlement Bank, Nordiska Investeringsbanken, Caribbean Development Bank, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, Europeiska investeringsfonden och Inter-American Investment Corporation.

20. *poster utanför balansräkningen*, betecknade högrisk, medelrisk, medellågrisk, och lågrisk: sådana poster som beskrivits i artikel 43.2 och som är uppräknade i bilaga II.

21. *finansiellt holdingföretag*: ett finansiellt institut vars dotterföretag uteslutande eller huvudsakligen är kreditinstitut eller finansiella institut, minst ett av dotterföretagen skall vara ett kreditinstitut.

22. *holdingföretag med blandad verksamhet*: ett moderföretag som inte är ett finansiellt holdingföretag eller ett kreditinstitut, men som har minst ett kreditinstitut bland sina dotterföretag.

23. *företag som tillhandahåller tjänster anknutna till bankverksamhet*: ett företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva annan liknande verksamhet som har samband med ett eller flera kreditinstituts huvudsakliga verksamhet.

24. *exponeringar vid tillämpningen av artiklarna 48, 49 och 50*: de tillgångsposter och poster utanför balansräkningen som avses i artikel 43 och i bilagorna 2 och 4 utan tillämpning av de viktal eller risknivåer som anges där. Sådana risker som avses i bilaga IV beräknas enligt en av de metoder som anges i bilaga III, utan tillämpning av viktning för motpartsrisk. Alla poster som i sin helhet täcks av eget kapital får med de behöriga myndigheternas medgivande undantas från definitionen av exponeringar under förutsättning att detta egna kapital inte ingår i beräkningen av kapitaltäckningsgraden eller andra beräkningskvoter för övervakning som fastställts i detta direktiv samt i annan gemenskapslagstiftning. Exponeringar omfattar inte följande poster:

- Vid valutatransaktioner: exponeringar som uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under två dygn efter betalning,

- vid köp eller försäljning av värdepapper: exponeringar som uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under fem vardagar efter den tidpunkt då antingen betalning har skett eller värdepapperen har levererats.

25. *grupp av kunder med inbördes anknytning*:

- två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet ur risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över den eller de andra, eller

- de utan att stå i sådant förhållande som avses i första strecksatsen har sådan inbördes anknytning att någon, eller samtliga av de övriga, kan befaras råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av ekonomisk problem.

26. *nära förbindelser*: en situation där två eller flera fysiska eller juridiska personer är förenade genom

a) ägarintresse, innebärande ett innehav, direkt eller genom kontroll av 20 % eller mer av rösterna eller kapitalet i ett företag, eller

b) kontroll, innebärande förbindelse mellan ett moderföretag och ett dotterföretag i alla de fall som omfattas av artikel 1.1 och 1.2 i direktiv 83/349/EEG, eller en likartad förbindelse mellan någon fysisk eller

juridisk person och ett företag. Varje dotterföretag till ett dotterföretag skall också anses som dotterföretag till moderföretaget vilket står över dessa företag.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

Som nära förbindelse skall även anses en situation där två eller flera fysiska eller juridiska personer kontrolleras genom en varaktig förbindelse till en och samma person.

27. *erkända börser*: skall avse börser som har erkänts av de behöriga myndigheterna och som

i) verkar regelbundet,

ii) har regler som har utfärdats eller godkänts av lämpliga myndigheter i börsens hemland, i vilka villkoren för börsens verksamhet, villkoren för tillträde till börserna samt de villkor som ett kontrakt måste uppfylla innan det kan omsättas på börserna anges,

iii) har ett clearingsförfarande som innebär att kontrakt angivna i bilaga IV blir föremål för dagliga marginalsäkerhetskrav som enligt de behöriga myndigheternas uppfattning ger ett lämpligt skydd.

Artikel 2 - Tillämpningsområde

1. Detta direktiv gäller i fråga om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och är tillämpligt på alla kreditinstitut.

2. Artiklarna 25 och 52-56 gäller även för finansiella holdingföretag och holdingföretag med blandad verksamhet med huvudkontor i gemenskapen. De institut som permanent undantagits i punkt 3, dock inte medlemsstaternas centralbanker, skall behandlas som finansiella institut vid tillämpning av artiklarna 25 och 52-56.

3. Detta direktiv gäller inte

- medlemsstaternas centralbanker,

- postgiroinstitut,

- i Belgien, "Institut de réescompte et de Garantie/Herdiscontering- en Waarborginstitut",

- i Danmark, "Dansk Eksportfinansieringsfond", "Danmarks Skibskreditfond" och "Dansk Landbrugs Realkreditfond",

- i Tyskland, "Kreditanstalt für Wiederaufbau", företag som med stöd av "Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz" är erkända för genomförande av statlig bostadspolitik och som inte huvudsakligen bedriver bankverksamhet, samt företag som enligt samma lag anses som allmännyttiga bostadsföretag.

- i Grekland: [G],
- i Spanien, "Instituto de Crédito Oficial",
- i Frankrike, "Caisse des dépôts et consignations",
- i Irland, "credit unions" och "friendly societies",
- i Italien, "Cassa Depositi e Prestiti",
- i Nederländerna, "Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV", "NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij", "NV Industriebank limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering", och "Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV",
- i Österrike, företag som är godkända som allmännyttiga byggnadsföretag och "Österreichische Kontrollbank AG",
- i Portugal, "Caixas Económicas" som fanns den 1 januari 1986, med undantag av, å ena sidan, dem som blivit aktiebolag samt, å andra sidan, "Caixa Económica Montepio Geral",
- i Finland, "Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete AB" och "Kera Oy/Kera AB",
- i Sverige, "Svenska Skeppshypotekskassan".
- i Förenade kungariket, "National Savings Bank", "Commonwealth Development Finance Company Ltd", "Agricultural Mortgage Corporation Ltd", "Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd", "Crown Agents for overseas governments and administrations", "credit unions" och "municipal banks".

4. Rådet skall, efter förslag från kommissionen, som för ändamålet skall samråda med den i artikel 57 nämnda kommittén (i fortsättningen kallad den rådgivande bankrörelsekommittén), besluta i fråga om ändringar i förteckningen i punkt 3.

5. Ett kreditinstitut som fanns i en medlemsstat den 15 december 1977 och som, vid detta datum, var varaktigt underställt en i samma medlemsstat etablerad central företagsenhet som övervakar institutet, får undantas från tillämpning av villkorsbestämmelserna i såväl artikel 6.1 som artiklarna 8 och 59, förutsatt att, senast den 15 december 1979, den nationella lagstiftningen innehåller följande:

- Antingen gäller solidariskt ansvar för åtaganden som gjorts av den centrala företagsenheten och dess underställda institut eller också garanteras de senare institutens åtaganden fullt ut av den centrala företagsenheten.

- Soliditeten och likviditeten hos den centrala företagsenheten och alla dess underställda institut övervakas sammantaget, på grundval av sammanställd redovisning.

- Den centrala företagsenhetens verkställande ledning är bemyndigad att utfärda instruktioner till den verkställande ledningen för varje underställt institut.

Vad som sägs i första stycket gäller även lokalt verksamma kreditinstitut, som efter den 15 december 1977 knutits till en central företagsenhet i den mening som anges i första stycket, i fall det är fråga om en normal utvidgning av företagsnätet. I fråga om andra kreditinstitut än sådana som etableras på nyligen uppdämt vattenområde eller som tillkommit genom uppdelning eller sammanslagning av befintliga institut, organisatoriskt beroende av eller underordnade den centrala företagsenheten, får rådet efter förslag från kommissionen, som för detta ändamål skall samråda med den rådgivande bankrörelsekommittén, utfärda ytterligare bestämmelser om tillämpningen av andra stycket, inbegripet beslut om upphävande av undantag enligt första stycket, i fall då rådet finner att anknytningen av nya institut, som drar fördel av bestämmelserna i andra stycket, kan påverka konkurrensen negativt. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet.

6. Ett kreditinstitut som, enligt vad som sägs i punkt 5 första stycket, är underställt en i samma medlemsstat etablerad central företagsenhet, får också undantas från tillämpningen av artiklarna 5, 40-51 och 65, under förutsättning, utan att tillämpningen av nämnda bestämmelser på den centrala företagsenheten påverkas, att helheten bestående av den centrala företagsenheten och underställda institut omfattas av nämnda bestämmelser på gruppnivå. Om undantag görs, skall artiklarna 13, 18, 19, artikel 20.1-20.6 samt artiklarna 21 och 22 tillämpas på den centrala företagsenhetens och de underställda institutens sammantagna rörelse.

Artikel 3 - Förbud för företag som inte är kreditinstitut att driva rörelse som omfattar att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel

Medlemsstaterna skall förbjuda personer eller företag som inte är kreditinstitut att driva rörelse som omfattar att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel. Förbudet skall inte gälla mottagande av insättningar eller andra medel i fall då återbetalningsskyldigheten åvilar en medlemsstat eller dess regionala eller lokala myndigheter eller offentliga internationella organ i vilka en eller flera medlemsstater ingår, inte heller i fall som är särskilt omfattade av nationell lagstiftning eller av regler antagna av gemenskapen, allt under förutsättning att verksamheten är underkastad regler och övervakning till skydd för insättare och investerare.

**VILLKOR FÖR RÄTTEN ATT STARTA OCH DRIVA
VERKSAMHET I KREDITINSTITUT OCH FÖR UTÖVANDE AV
SÅDAN VERKSAMHET**

Artikel 4 - Auktorisation

Medlemsstaterna skall föreskriva att kreditinstitut skall ha erhållit auktorisation innan de inleder sin verksamhet. Medlemsstaterna skall fastställa de villkor som skall gälla för auktorisationen om inte annat följer av artikel 5-9 och anmäla dem till kommissionen och den rådgivande bankrörelsekommittén.

Artikel 5 - Startkapital

1. Oberoende av de villkor som gäller enligt andra allmänt tillämpliga bestämmelser i nationell lag, skall de behöriga myndigheterna inte bevilja auktorisation i fall då kreditinstitutet inte har en särskild egen kapitalbas eller då startkapitalet är mindre än fem miljoner euro. Medlemsstaterna får besluta att kreditinstitut, som inte uppfyller villkoren som rör en särskild egen kapitalbas och som existerade den 15 december 1979, får fortsätta att driva verksamhet. De får befria dessa företag från skyldighet att uppfylla villkoren enligt artikel 6.1 första stycket.

2. Medlemsstaterna får dock bevilja auktorisation för särskilda kategorier av kreditinstitut, vars startkapital uppgår till mindre belopp än som föreskrivs i punkt 1. I sådana fall skall

- a) startkapitalet uppgå till minst en miljon euro,
- b) medlemsstaten göra anmälan till kommissionen om skälen för undantag från denna punkt,
- c) vid offentliggörandet av listor enligt artikel 11, namnen på kreditinstitutet efterföljas av en not om att de inte uppfyller kravet på startkapital enligt punkt 1.

3. Ett kreditinstituts kapitalbas får inte understiga beloppet för det startkapital som enligt punkterna 1 och 2 krävs vid tidpunkten för auktorisation av institutet.

4. Medlemsstaterna får besluta att kreditinstitut, som existerade den 1 januari 1993, och vars kapitalbas inte uppnådde den nivå för startkapital som föreskrivs i punkterna 1 och 2, får fortsätta att driva verksamhet. I sådant fall får kapitalbasen inte tillåtas understiga den högsta beloppsnivå som uppnåtts efter den 22 december 1989.

5. Om ägarkontrollen över ett sådant kreditinstitut som avses i punkt 4 övertas av en annan fysisk eller juridisk person än den som tidigare hade

ägarkontroll över institutet, måste institutets kapitalbas motsvara lägst den nivå som enligt punkterna 1 och 2 är föreskriven för startkapital.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

6. Under särskilda förhållanden och med behöriga myndigheters samtycke, får, vid fusion mellan två eller flera kreditinstitut som avses i punkt 4, kapitalbasen för det genom fusion bildade institutet inte tillåtas underskrida summan av kapitalbaserna för de sammanslagna instituten vid tidpunkten för fusionen, intill dess de i punkterna 1 och 2 föreskrivna nivåerna har uppnåtts.

7. Om kapitalbasen nedgått i fall som sägs i punkterna 3, 4 och 6, får behöriga myndigheter, då förhållandena motiverar det, medge ett institut att inom viss tid vidta rättelse eller upphöra med sin verksamhet.

Artikel 6 - Ansvar för ledning och lokalisering av kreditinstitutets centrala administration

1. De behöriga myndigheterna skall bevilja auktorisation endast under förutsättning att verksamheten i kreditinstitutet effektivt leds av minst två personer. Myndigheterna får inte bevilja auktorisation om dessa personer inte är tillräckligt väl ansedda eller saknar tillräcklig erfarenhet för att kunna fullgöra sina uppgifter.

2. Medlemsstaterna skall kräva följande:

- Kreditinstitut som är juridiska personer och som enligt sin nationella lagstiftning har ett stadgeenligt säte skall ha sitt huvudkontor i samma medlemsstat som sitt stadgeenliga säte.

- Andra kreditinstitut skall ha sitt huvudkontor i den medlemsstat som auktoriserat institutet och i vilken de faktiskt bedriver sin verksamhet.

Artikel 7 - Aktieägare och medlemmar

1. De behöriga myndigheterna får inte bevilja auktorisation för verksamhet i kreditinstitut förrän de fått information om vilka aktieägare eller medlemmar, fysiska eller juridiska personer, som direkt eller indirekt har kvalificerade innehav, och om storleken av sådana innehav. Vid tillämpning av begreppet kvalificerat innehav på denna artikel, skall beaktas vad som i artikel 7 i rådets direktiv 88/627/EEG(13) sägs om rösträtter.

2. De behöriga myndigheterna skall vägra auktorisation om de, med hänsyn till behovet av sund och ansvarsfull ledning av kreditinstitut, bedömer att lämpligheten hos aktieägare eller medlemmar som avses i första stycket inte är tillfredsställande.

3. Om det dessutom finns nära förbindelser mellan kreditinstitut och andra fysiska eller juridiska personer skall de behöriga myndigheterna endast bevilja auktorisation om dessa förbindelser inte hindrar

myndigheterna från att utöva en effektiv tillsyn. De behöriga myndigheterna skall också vägra tillstånd om lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser i ett tredje land, som gäller för en eller flera fysiska eller juridiska personer till vilka kreditinstitutet har nära förbindelser, eller svårigheter vid tillämpningen av dessa bestämmelser, hindrar myndigheterna från att utöva en effektiv tillsyn. De behöriga myndigheterna skall kräva att kreditinstituten förser dem med erforderliga uppgifter för att de fortlöpande skall kunna övervaka att bestämmelserna i denna punkt efterlevs.

Artikel 8 - Verksamhetsplan och organisationsstruktur

Medlemsstaterna skall föreskriva att det till varje ansökan om auktorisation skall fogas en verksamhetsplan i vilken bl.a. den tilltänkta verksamhetsinriktningen skall anges och institutets organisationsstruktur beskrivas.

Artikel 9 - Ekonomiska behov

Medlemsstaten får inte föreskriva att det vid prövning av en auktorisationsansökan skall tas hänsyn till marknadens ekonomiska behov.

Artikel 10 - Vägran av auktorisation

När auktorisation vägras skall beslutet motiveras och skälen ges sökanden till känna inom sex månader från det att ansökningen gjordes eller, om den då var ofullständig, från det att sökanden givit in sådan kompletterande information som krävs för beslut. Under alla förhållanden skall beslut fattas inom tolv månader från det att ansökningen mottagits.

Artikel 11 - Anmälan av auktorisation till kommissionen

Varje auktorisation skall anmälas till kommissionen. Varje enskilt kreditinstitut skall uppföras på en lista som kommissionen skall offentliggöra i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och hålla aktuell.

Artikel 12 - Samråd med behöriga myndigheter i andra medlemsstater

Samråd med behöriga myndigheter i den andra berörda medlemsstaten skall ske innan auktorisation beviljas för ett kreditinstitut som

- är dotterföretag till ett kreditinstitut som är auktoriserat i en annan medlemsstat,
- är dotterföretag till moderföretaget till ett kreditinstitut som är auktoriserat i en annan medlemsstat, eller

- står under ägarkontroll av samma fysiska eller juridiska personer som har ägarkontrollen över ett kreditinstitut auktoriserat i en annan medlemsstat.

Artikel 13 - Filialer till kreditinstitut auktoriserade i andra medlemsstater

Ett värdland får, i fråga om filialer till kreditinstitut som är auktoriserade i andra medlemsstater, inte kräva vare sig auktorisation eller särskilt tillskjutet kapital. Beträffande etablering och tillsyn av sådana filialer skall bestämmelserna i artikel 17, artikel 20.1-20.6 samt artiklarna 22 och 26 gälla.

Artikel 14 - Återkallelse av auktorisation

1. De behöriga myndigheterna får återkalla en auktorisation, som beviljats ett kreditinstitut endast under förutsättning att institutet

a) inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader, eller uttryckligen avstår från auktorisationen, eller inte bedrivit någon verksamhet på minst sex månader, om inte i sådana fall auktorisationen ändå förlorar sin verkan enligt medlemsstatens bestämmelser,

b) har utverkat auktorisation på grundval av oriktiga uppgifter eller på något annat sätt i strid med gällande regler,

c) inte längre uppfyller de villkor som gäller för auktorisationen,

d) inte längre har tillräcklig kapitalbas eller inte längre kan förväntas komma att fullgöra sina skyldigheter gentemot borgenärerna, särskilt då det inte längre föreligger säkerhet för anförtrodda medel.

e) omfattas av något annat fall där det i nationell lag föreskrivs att auktorisationen skall återkallas.

2. En återkallelse av en auktorisation skall motiveras och skälen ges dem till känna som berörs av beslutet; sådana återkallelser skall anmälas till kommissionen.

Artikel 15 - Firma

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, oavsett vilka regler som gäller beträffande användningen av orden "bank", "sparbank" och andra banknamn som kan förekomma i värdmedlemsstaten, inom gemenskapens hela område använda samma firma som institutet brukar i den medlemsstat, i vilken huvudkontoret finns. Om det föreligger risk för förväxling får värdmedlemsstaten i förtydligande syfte föreskriva att firman skall förses med ett förklarande tillägg.

1. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person, som avser att förvärva, direkt eller indirekt, ett kvalificerat innehav i ett kreditinstitut, underrättar behöriga myndigheter om storleken av det tilltänkta innehavet. Underrättelse skall lämnas även av den som avser att öka sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller kapitalet kommer att uppgå till 20 %, 33 % eller 50 %, eller så att kreditinstitutet kommer att få ställning av dotterföretag. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 2 skall de behöriga myndigheterna ha rätt att, inom en tid av högst tre månader från det att underrättelse enligt föregående stycke gjorts, motsätta sig förvärvet, om de, med hänsyn till behovet av sund och ansvarfull ledning av kreditinstitut, bedömer att lämpligheten inte är tillfredsställande hos de personer som avses i föregående stycke. Om myndigheterna inte motsätter sig förvärvet, får de föreskriva en viss tid inom vilket förvärvet skall vara genomfört.

2. Om förvärvaren av innehav, som avses i punkt 1, är ett kreditinstitut auktoriserat i en annan medlemsstat eller moderföretag till ett kreditinstitut auktoriserat i en annan medlemsstat, eller en fysisk eller juridisk person som har ägarkontroll över ett kreditinstitut auktoriserat i en annan medlemsstat och om det institut i vilket innehavet finns till följd därav skulle få ställning av dotterföretag eller komma under förvärvarens ägarkontroll, skall prövning av förvärvet föregås av samråd enligt artikel 12.

3. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person, som avser att avyttra, direkt eller indirekt, ett kvalificerat innehav i ett kreditinstitut, underrättar behöriga myndigheter om storleken av innehavet. Underrättelse skall lämnas även av den som avser att minska sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller kapitalet skulle understiga 20 %, 33 % eller 50 % eller så att kreditinstitutets ställning som dotterföretag skulle upphöra.

4. Ett kreditinstitut skall, då det får kännedom därom, underrätta behöriga myndigheter om sådana förvärv eller avyttringar av innehav i institutets kapital som får till följd att innehaven överstiger eller understiger något av de gränstal som anges i punkterna 1 och 3. Varje kreditinstitut skall också, minst en gång om året, underrätta behöriga myndigheter om namnen på aktieägare och medlemmar med kvalificerade innehav samt om storleken på sådana innehav, så som framgår t.ex. av uppgifter som lämnats vid bolagsstämma om aktieägare och medlemmar eller av uppgifter som redovisats i enlighet med föreskrifter som gäller för börsregistrerade bolag.

5. Medlemsstaterna skall, i fall då de personer som avses i punkt 1, utövar sitt inflytande på ett sätt som är ägnat att vara till förfång för en sund och ansvarsfull ledning av institutet, föreskriva skyldighet för behöriga myndigheter att vidta åtgärder. Sådana åtgärder får bl.a. bestå i förelägganden, sanktioner gentemot styrelsen och den verkställande ledningen samt i upphävande av rösträtt som är knuten till de

ifrågavarande aktieägarnas eller medlemmarnas aktier eller andelar. Motsvarande åtgärder skall vidtas i fråga om fysiska eller juridiska personer, som underlåter att lämna sådana underrättelser, som avses i punkt 1. Om aktier eller andelar har förvärvats trots att behöriga myndigheter har motsatt sig förvärvet, skall medlemsstaterna, oavsett de åtgärder som i övrigt vidtas, föreskriva antingen att rösträtterna för sådana innehav inte får utövas eller att avgivna röster skall vara ogiltiga eller att de får förklaras ogiltiga.

6. Vid tillämpning av begreppet kvalificerat innehav och andra nivåer av ägande i denna artikel, skall beaktas vad som i artikel 7 i direktiv 88/627/EEG sägs om rösträtter.

Artikel 17 - Rutiner för intern kontroll

Hemländernas behöriga myndigheter skall kräva att varje kreditinstitut tillämpar sunda rutiner för administration, redovisning och erforderlig intern kontroll.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER OM ETABLERINGSFRIHET OCH FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

Artikel 18 - Kreditinstitut

Medlemsstaterna skall svara för att de verksamheter som anges i bilaga I får bedrivas inom det egna territoriet så som sägs i artiklarna 20.1-20.6, 21.1, 21.2 och artikel 22, antingen genom etablering av en filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, av varje kreditinstitut som är auktoriserat och underkastat tillsyn av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat, förutsatt att verksamheterna omfattas av auktorisationen.

Artikel 19 - Finansiella institut

Medlemsstaterna skall också tillse att alla verksamheter som anges i bilaga I får bedrivas inom det egna territoriet så som sägs i artikel 20.1-20.6, 21.1, 21.2 och i artikel 22, antingen genom etablering av en filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, av varje finansiellt institut från en annan medlemsstat, i fall då institutet antingen är dotterföretag till ett kreditinstitut eller ägs gemensamt av två eller flera kreditinstitut, vars stadgar eller bolagsordning tillåter sådan verksamhet och vilka uppfyller samtliga av följande villkoren:

- Moderföretaget eller moderföretagen är auktoriserade som kreditinstitut i den medlemsstat vars lag gäller för dotterföretaget.

- De ifrågavarande verksamheterna bedrivs inom samma medlemsstats territorium.

- Moderföretaget eller moderföretagen innehar 90 % eller mer av samtliga rösträtter i dotterföretaget.

- Moderföretaget eller moderföretagen har att tillgodose behöriga myndigheters krav på sund förvaltning av dotterföretaget och har utfäst sig att, med samtycke av vederbörande hemlands behöriga myndigheter, solidariskt svara för de åtaganden som dotterföretaget gjort.

- Dotterföretaget omfattas effektivt, särskilt med avseende på de ifrågavarande verksamheterna, av gruppbaserad tillsyn, som moderföretaget eller vart och ett av moderföretagen är föremål för i enlighet med artikel 52-56, i synnerhet beträffande beräkning av kapitaltäckningsgrad, kontroll av större engagemang och begränsning av innehav så som föreskrivits i artikel 51. Hemlandets behöriga myndigheter skall intyga och lämna dotterföretaget bevis om att de nu angivna villkoren är uppfyllda. Beviset skall utgöra en del av den underrättelse som avses i artiklarna 20.1-20.6, 21.1 och 21.2. Hemlandets behöriga myndigheter skall svara för att tillsyn av dotterföretaget sker i enlighet med artikel 5.3 samt artiklarna 16, 17, 26, 28, 29, 30 och 32.

Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar gälla för dotterföretag. Därvid skall "kreditinstitut" läsas som "finansiella institut som uppfyller de i artikel 19 föreskrivna villkoren" och "auktorisering" läsas som "stadgar eller bolagsordning". Artikel 20.3 andra stycket skall läsas som: "Hemlandets behöriga myndigheter skall också lämna uppgift om storleken av det dotterägda finansiella institutets kapitalbas och om den konsoliderade kapitaltäckningsgraden för det kreditinstitut som är dess moderföretag." Om ett finansiellt institut som avses i denna artikel inte längre uppfyller alla de föreskrivna villkoren, skall hemlandet underrätta värdlandets behöriga myndigheter. Värdlandets lagar skall då gälla för det finansiella institutets verksamhet i värdlandet.

Artikel 20 - Utövande av etableringsrätten

1. Ett kreditinstitut som önskar etablera en filial på en annan medlemsstats territorium skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter därom.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva skyldighet för varje kreditinstitut, som önskar etablera en filial i en annan medlemsstat, att vid underrättelse enligt punkt 1 lämna uppgifter om följande:

a) Den medlemsstat på vars territorium etableringen avses ske.

b) En verksamhetsplan som anger bl.a. filialens tilltänkta affärsverksamhet och organisationsstruktur.

c) En adress i värdmedlemsstaten där handlingar skall finnas tillgängliga.

d) Namnen på de personer som skall ha ansvaret för filialens ledning.

3. I andra fall än då de behöriga myndigheterna har anledning att ifrågasätta kreditinstitutens administrativa struktur eller finansiella situation, skall myndigheterna, med beaktande av de tilltänkta verksamheterna, inom tre månader från mottagande av underrättelse enligt punkt 2 översända den erhållna informationen till värdlandets behöriga myndigheter och underrätta det berörda institutet. Hemlandets behöriga myndigheter skall också lämna uppgift om storleken av kreditinstitutets kapitalbas och kapitaltäckningsgrad. I fall då hemlandets behöriga myndigheter vägrar att översända den i punkt 2 omnämnda informationen till värdlandets behöriga myndigheter, skall skälen härför lämnas till det berörda kreditinstitutet inom tre månader från det att fullständig information föreligger. En vägran att översända information eller underlåtenhet att lämna besked skall kunna prövas av domstol i hemlandet.

4. Innan en filial till ett kreditinstitut inleder sin verksamhet skall värdlandets behöriga myndigheter inom två månader från det att underrättelse enligt punkt 3 erhållits förbereda tillsyn av kreditinstitutet i enlighet med artikel 22 och, om så erfordras, ange under vilka villkor, motiverade av hänsyn till det allmännas bästa, verksamheterna får bedrivas i värdlandet.

5. Efter underrättelse från värdlandets behöriga myndigheter eller sedan den i punkt 4 angivna fristen löpt ut utan att någon underrättelse erhållits från myndigheterna, får filialen etableras och inleda sin verksamhet.

6. Om förändringar sker i något avseende som uppgivits i en underrättelse enligt punkt 2 b, c eller d, skall kreditinstitutet skriftligen underrätta behöriga myndigheter i hemlandet och värdlandet. Underrättelse skall lämnas minst en månad innan förändringen sker, så att det blir möjligt för hemlandets behöriga myndigheter att fatta beslut enligt punkt 3 och för värdlandets behöriga myndigheter att i anledning av förändringen fatta beslut enligt punkt 4.

7. En filial som, i enlighet med bestämmelser i värdlandet, har inlett verksamhet före den 1 januari 1993, skall anses ha blivit föremål för sådant förfarande som föreskrivs i punkt 1-5 i denna artikel. För sådana filialer skall från detta datum gälla punkt 6 i denna artikel och artiklarna 18, 19, 22 och 29.

Artikel 21 - Utövande av rätten till fritt tillhandahållande av tjänster

1. Ett kreditinstitut som för första gången önskar utnyttja rätten att, inom ramen för fritt tillhandahållande av tjänster, driva verksamhet på en annan medlemsstats territorium, skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter om vilka av de i bilaga I upptagna verksamheterna som institutet avser att bedriva.

2. Hemlandets behöriga myndigheter skall inom en månad från det att underrättelse enligt punkt 1 mottagits, översända underrättelsen till värdlandets behöriga myndigheter.

3. Denna artikel skall inte påverka de rättigheter som givits kreditinstitut, vilka tillhandahållit tjänster före den 1 januari 1993.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

Artikel 22 - Befogenheter för värdlandets behöriga myndigheter

1. Vårdlandet får för statistiska ändamål föreskriva skyldighet för alla kreditinstitut som har filial på dess territorium att till värdlandets behöriga myndigheter lämna periodiska rapporter om verksamheten på dess territorium. Vid fullgörande av åligganden enligt artikel 27 får värdlandet föreskriva skyldighet för filialer till kreditinstitut från andra medlemsstater att lämna samma information som för ändamålet krävs av inhemska kreditinstitut.

2. Om ett värdlands behöriga myndigheter finner att ett institut, som har en filial eller som tillhandahåller tjänster inom värdlandets territorium, inte efterlever de föreskrifter som utfärdats i anledning av bestämmelserna i detta direktiv om befogenheter för värdlandets behöriga myndigheter, skall dessa myndigheter förelägga institutet att vidta rättelse.

3. Om det berörda institutet underlåter att vidta erforderliga åtgärder för rättelse, skall värdlandets behöriga myndigheter underrätta hemlandets behöriga myndigheter. Hemlandets behöriga myndigheter skall snarast vidta alla erforderliga åtgärder för att institutet skall åstadkomma rättelse. Underrättelse skall ske till värdlandets behöriga myndigheter om vilka åtgärder som vidtas.

4. Om institutet, trots de åtgärder som vidtagits av hemlandet eller beroende på att sådana åtgärder visar sig otillräckliga eller inte kan genomföras i den ifrågavarande medlemsstaten, fortsätter att överträda i värdlandet gällande föreskrifter som avses i punkt 2, får värdlandet, efter att ha underrättat hemlandets behöriga myndigheter, vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa vidare överträdelser och, i den mån det är nödvändigt, hindra institutet att göra nya åtaganden inom det egna territoriet. Medlemsstaterna skall tillse att delgivning kan ske inom deras territorier av sådana handlingar som är nödvändiga för dessa åtgärder mot kreditinstitut.

5. Bestämmelserna i punkt 1-4 skall inte påverka möjligheterna för ett värdland att vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa överträdelser inom sitt territorium av föreskrifter som utfärdats i det allmännas intresse. Sådana åtgärder skall kunna innefatta hinder för institut att göra nya åtaganden inom värdlandets territorium.

6. Varje åtgärd som vidtagits med stöd av punkterna 3, 4 och 5 och som innebär påföljder för eller inskränkningar i rätten att tillhandahålla tjänster skall vara väl befogad och delges berörda institut. Varje sådan åtgärd skall kunna prövas av domstol i den medlemsstat vars myndigheter beslutat om åtgärden.

7. Innan åtgärder vidtas i den ordning som föreskrivs i punkterna 2, 3 och 4, får värdlandets behöriga myndigheter i brådskande fall interimistiskt vidta de åtgärder som är nödvändiga till skydd för insättare, investerare och andra mottagare av tjänster. Kommissionen och de andra medlemsstaternas behöriga myndigheter skall underrättas om sådana åtgärder så snart det kan ske. Kommissionen får, efter hörande av berörda medlemsstaters behöriga myndigheter, besluta att den ifrågavarande medlemsstaten skall ändra eller återkalla åtgärder som nu sagts.

8. Värdlandet får utöva befogenheter som givits det enligt detta direktiv genom att vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa överträdelser inom dess territorium. Sådana åtgärder skall kunna innefatta förbud för institut att göra nya åtaganden inom vederbörande värdlands territorium.

9. Om en auktorisation återkallas skall underrättelse därom ske till värdlandet, som skall vidta erforderliga åtgärder för att hindra berörda institut att göra nya åtaganden inom det egna territoriet och för att skydda insättarnas intressen. Kommissionen skall vartannat år tillställa den rådgivande bankrörelsekommittén en rapport om sådana fall.

10. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om antalet och arten av de fall i vilka underrättelse vägrats enligt artikel 20.1-20.6 och i vilka fall åtgärder har vidtagits med stöd av punkt 4 i denna artikel. Kommissionen skall vartannat år tillställa den rådgivande bankrörelsekommittén en rapport om sådana fall.

11. Denna artikel skall ej till någon del hindra kreditinstitut med huvudkontor i en annan medlemsstat från att marknadsföra sina tjänster med anlitande av alla tillgängliga media i värdlandet, detta i överensstämmelse med bestämmelser om formen och innehållet i sådan reklam vilka antagits i det allmännas intresse.

AVDELNING IV

FÖRHÅLLANDE TILL TREDJE LAND

Artikel 23 - Anmälan av dotterföretag till företag i tredje land och om villkor för marknadstillträde i tredje land

1. Medlemsstaternas behöriga myndigheter skall underrätta kommissionen

a) om varje auktorisation av ett direkt eller indirekt dotterföretag till ett eller flera företag som är underkastade tredje lands lagar. Kommissionen skall därefter informera den rådgivande bankrörelsekommittén,

b) närhelst ett sådant moderföretag förvärvar aktier eller andelar i ett kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen så att det senare blir det förras dotterföretag. Kommissionen skall därefter informera den

rådgivande bankrörelsekommittén. När auktorisation beviljas för ett direkt eller indirekt dotterföretag till ett eller flera moderföretag som är underkastade tredje lands lagar, skall gruppstrukturen specificeras i den anmälan som den behöriga myndigheten skall göra till kommissionen enligt artikel 11.

2. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om alla svårigheter av allmän natur som deras kreditinstitut mött vid etablering eller utövande av bankverksamhet i tredje land.

3. Kommissionen skall periodvis upprätta rapporter om i vad mån tredje länder ger kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen sådan behandling som avses i punkterna 4 och 5, med avseende på etablering och utövande av bankverksamhet samt förvärv av aktier eller andelar i tredje lands kreditinstitut. Kommissionen skall till rådet överlämna rapporterna med lämpliga förslag.

4. Närhelst det kommer till kommissionens kännedom, antingen genom de rapporter som avses i punkt 3 eller genom annan information, att ett tredje land inte erbjuder kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen effektivt marknadstillträde, jämförbart med det som gemenskapen erbjuder kreditinstitut från samma tredje land, får kommissionen lämna förslag till rådet om lämpligt mandat för underhandlingar med ändamål att uppnå jämförbara konkurrensmöjligheter för kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet.

5. Närhelst det kommer till kommissionens kännedom, antingen genom de rapporter som avses i punkt 3 eller genom annan information, att kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen inte får nationell behandling i ett tredje land, innebärande samma konkurrensmöjligheter som erbjuds inhemska kreditinstitut, och att kravet på effektiv marknadstillträde inte är uppfyllt, får kommissionen ta initiativ till underhandlingar med ändamål att åstadkomma rättelse. I fall som avses i föregående stycke får, utöver initiativ till underhandlingar, när som helst beslutas i den ordning som föreskrivs i artikel 60.2 att medlemsstaternas behöriga myndigheter skall begränsa eller uppskjuta prövningen av inneliggande eller framtida ansökningar om auktorisation och förvärv av aktier eller andelar, då ansökningarna gjorts av direkta eller indirekta moderföretag underställda ett tredje lands lagar. Sådana åtgärder får inte gälla för längre tid än tre månader. Före utgången av tremånadersperioden får rådet, med beaktande av resultaten av underhandlingarna, med kvalificerad majoritet besluta efter förslag av kommissionen huruvida åtgärderna skall bestå. Sådana begränsningar eller uppskov får inte tillämpas i fall då ansökningen om etablering av ett dotterföretag eller om tillstånd att förvärva aktier eller andelar i ett kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen gjorts av ett kreditinstitut, som är auktoriserat inom gemenskapen eller av ett där auktoriserat dotterföretag till ett kreditinstitut.

6. Närhelst det kommer till kommissionens kännedom att något av de fall som avses i punkterna 4 och 5 uppkommer, skall medlemsstaterna på kommissionens begäran underrätta denna

a) om varje ansökan om auktorisation av ett direkt eller indirekt ägt dotterföretag till ett eller flera moderföretag som är underkastade vederbörande tredje lands lagar,

b) närhelst de får underrättelse enligt artikel 16 om att ett sådant företag avser att förvärva en ägarandel i ett kreditinstitut hemmahörande i gemenskapen, så att det senare institutet blir det förras dotterföretag.

Denna skyldighet att lämna information skall upphöra så snart en överenskommelse har träffats med det tredje land som avses i punkt 4 eller 5, eller när de åtgärder som avses i punkt 5 andra och tredje styckena upphör att gälla.

7. Åtgärder som vidtas med stöd av denna artikel skall stå i överensstämmelse med gemenskapens förpliktelser enligt internationella överenskommelser, bilaterala eller multilaterala, om rätt för kreditinstitut att starta och driva verksamhet.

Artikel 24 - Filialer till kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen

1. När filialer till kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen startar eller bedriver verksamhet, får medlemsstaterna inte tillämpa bestämmelser som medför att dessa filialer ges en förmånligare behandling än filialer till kreditinstitut med huvudkontor inom gemenskapen.

2. De behöriga myndigheterna skall göra anmälan till kommissionen och till den rådgivande kommitén om alla auktorisationer för filialer som beviljats kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen.

3. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 1 får gemenskapen, med stöd av fördraget, träffa avtal med tredje land om tillämpning av bestämmelser, vilka på grundval av principen om reciprocitet, innebär att filialer till kreditinstitut med huvudkontor utanför gemenskapen ges identisk behandling inom gemenskapens hela område.

Artikel 25 - Samarbete med behöriga myndigheter i tredje land om gruppbaserad tillsyn

1. Kommissionen kan på begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ lägga fram förslag till rådet om att inleda förhandlingar med ett eller flera tredje länder om möjligheterna att utöva gruppbaserad tillsyn över

- kreditinstitut vars moderföretag har huvudkontor i ett tredje land, och

- kreditinstitut som är belägna i tredje land och vars moderföretag, antingen detta är ett kreditinstitut eller ett finansiellt holdingföretag, har huvudkontor inom gemenskapen.

2. Överenskommelser som avses i punkt 1 skall särskilt säkerställa

- dels att medlemsstaternas behöriga myndigheter kan inhämta information som behövs för gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut eller finansiella holdingföretag som är belägna inom gemenskapen och som har dotterföretag som är kreditinstitut eller finansiella institut utanför gemenskapen eller som innehar ägarintressen i sådana institut,

- dels att de behöriga myndigheterna i tredje land kan inhämta information som behövs för tillsyn över moderföretag med huvudkontor inom deras territorium och med dotterföretag som är kreditinstitut eller finansiella institut i ett eller flera medlemsländer eller med ägarintressen i sådana institut.

3. Kommissionen och den rådgivande bankrörelsekommittén skall granska resultatet av de i punkt 1 nämnda förhandlingarna och de förhållanden som uppkommer till följd därav.

AVDELNING V

PRINCIPER OCH TEKNISKA INSTRUMENT FÖR TILLSYN

KAPITEL 1 - PRINCIPER FÖR TILLSYNSANSVAR

Artikel 26 - Kontrollbehörighet för hemlandet

1. Ansvar för tillsyn över kreditinstitut, innefattande tillsyn över verksamheter som bedrivs i enlighet med artiklarna 18 och 19, skall åvila hemländernas behöriga myndigheter, i den mån behörighet för värdländernas myndigheter inte följer av bestämmelser i detta direktiv.

2. Vad som sägs i punkt 1 skall inte utgöra hinder för gruppbaserad tillsyn i enlighet med detta direktiv.

Artikel 27 - Behörighet för värdlandet

Intill dess vidare harmonisering skett skall värdländernas behöriga myndigheter, i samarbete med hemländernas behöriga myndigheter, utöva tillsyn över likviditeten hos filialer till kreditinstitut. I fråga om andra åtgärder än som krävs för genomförande av det Europeiska monetära systemet skall värdländerna ha oinskränkt rätt att vidta penningpolitiskt betingade åtgärder. Sådana åtgärder får inte innefatta diskriminerande behandling eller restriktioner gentemot kreditinstitut som är auktoriserade i en annan medlemsstat.

Artikel 28 - Samarbete angående tillsyn

De behöriga myndigheterna skall i nära samarbete utöva tillsyn av kreditinstitut, som driver verksamhet i en eller flera medlemsstater utöver den där huvudkontoret finns, särskilt i fall då filialer inrättats i de förra staterna. Myndigheterna skall förse varandra med all den information rörande ledningen och ägandeförhållandena i sådana kreditinstitut, som är ägnad att underlätta såväl tillsynen som bedömningen av om auktorisationsvillkoren iakttas, och all information ägnad att underlätta övervakningen av sådana institut, särskilt med avseende på likviditet, soliditet, inlåningsgaranti, begränsning av stora exponeringar samt rutiner för administration, redovisning och intern kontroll.

Artikel 29 - Inspektion på plats av filialer etablerade i en annan medlemsstat

1. Om ett kreditinstitut, auktoriserat i en medlemsstat, driver verksamhet genom filial i en annan medlemsstat, skall värdlandet ge hemlandets behöriga myndigheter rätt att, efter underrättelse till värdlandets behöriga myndigheter, självständigt eller genom särskilt utsedda personer utföra inspektion på platsen för att skaffa sig sådan information som avses i artikel 28.
2. Hemlandets behöriga myndigheter får också, för kontroll av filialer, tillämpa något av de andra förfaranden som avses i artikel 56.7.
3. Denna artikel skall inte utgöra hinder för värdlandets behöriga myndigheter att, för fullgörande av tillsynsansvar enligt detta direktiv, utföra inspektion på platsen av filialer etablerade på det egna territoriet.

Artikel 30 - Utbyte av information och tystnadsplikt

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att alla personer, som arbetar eller som har arbetat för behöriga myndigheter, samt revisorer och experter som är verksamma för behöriga myndigheters räkning skall vara bundna av tystnadsplikt. Tystnadsplikten skall innebära att ingen förtrolig information som erhålls i tjänsten får röjas till någon person eller myndighet utom i sammandrag eller i sammanställning som omöjliggör identifikation av enskilda institut, dock med förbehåll för fall som omfattas av straffrättslig lagstiftning. Dock får, i fall då ett kreditinstitut har försatts i konkurs eller underkastats tvångslikvidation, förtrolig information som inte berör tredje part, engagerad i försök att rädda institutet, yppas vid civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.
2. Vad som sägs i punkt 1 skall inte hindra medlemsstaternas behöriga myndigheter att utbyta information i enlighet med såväl detta direktiv som andra direktiv som gäller för kreditinstitut. För sådan information skall tystnadsplikt gälla enligt punkt 1.
3. Medlemsstaterna får ingå samarbetsavtal om utbyte av information med behöriga myndigheter i tredje land samt med myndigheter eller

organ i tredje land enligt definitionen i punkt 5 och punkt 6 endast om den lämnade informationen är föremål för garantier om tystnadsplikt som minst är likvärdiga dem som avses i denna artikel. Detta utbyte av information får endast göras för att de ovan nämnda myndigheterna eller organen skall kunna utföra sin tillsynsuppgift. Om informationen ursprungligen kommer från en annan medlemsstat får den inte lämnas vidare utan uttryckligt medgivande från de behöriga myndigheter som har lämnat den, och i så fall, endast i det syfte som avsågs när dessa myndigheter gav sitt medgivande.

4. Behöriga myndigheter, som erhåller förtrolig information enligt vad som sägs i punkt 1 eller 2, får använda den endast i tjänsten och där endast

- för att kontrollera att villkoren för att kreditinstitut skall få starta verksamhet är uppfyllda och för att underlätta gruppbaserad eller icke gruppbaserad tillsyn, över sådan verksamhet, särskilt med avseende på kontroll av likviditet, soliditet, större engagemang och rutiner för administration, redovisning och intern kontroll,

- för att ålägga sanktioner,

- vid överklagande i administrativ ordning av beslut som fattats av den behöriga myndigheten, eller

- vid domstolsförfarande som har inletts enligt artikel 33 eller enligt särskilda bestämmelser i detta direktiv samt i andra direktiv antagna med avseende på kreditinstitut.

5. Vad som sägs i punkterna 1 och 4 skall inte utgöra hinder för utbyte av information mellan behöriga myndigheter i samma medlemsstat, inte heller mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater i fall då informationen lämnas till

- myndigheter med ansvar för tillsyn över andra finansiella organisationer och över försäkringsbolag samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader,

- organ som har befattning med kreditinstituts konkurs eller likvidation eller liknande förfaranden,

- personer ansvariga för obligatorisk revision av kreditinstituts och andra finansiella instituts räkenskaper, vid deras fullgörande av tillsynsuppgifter samt för utlämnande till organ för inlåningskydd av sådan information som de behöver för sin verksamhet. Den information som erhållits av dessa myndigheter, organ och personer skall vara underkastad tystnadsplikt enligt punkt 1.

6. Utan hinder av punkt 1-4 får medlemsstaterna tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och

- myndigheter med ansvar för tillsyn över de organ som har befattning med kreditinstituts likvidation, konkurs och liknande förfaranden,

- myndigheter med ansvar för tillsyn över de personer som ansvarar för lagstadgad revision av försäkringsföretags, kreditinstituts, värdepappersföretags och andra finansiella instituts räkenskaper.

Medlemsstater som tillämpar bestämmelsen i första stycket skall kräva att minst följande villkor uppfylls:

- Informationen skall användas för att utöva den tillsyn som anges i första stycket.

- Den information som mottas i detta sammanhang omfattas av tystnadsplikt enligt punkt 1.

- När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte vidarebefordras utan uttryckligt tillstånd från de myndigheter som har lämnat ut den, och då endast för de ändamål för vilket myndigheter givit sitt tillstånd. Medlemsstaterna skall meddela kommissionen och de andra medlemsstaterna vilka myndigheter som har tillåtelse att motta information enligt denna punkt.

7. Utan hinder av punkt 1-4 får medlemsstaterna, för att stärka stabiliteten och integriteten hos det finansiella systemet, tillåta utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och myndigheter eller organ som enligt lag är ansvariga för att upptäcka och utreda överträdelser av bolagsrätten. Medlemsstater som tillämpar bestämmelsen i första stycket skall kräva att minst följande villkor uppfylls:

- Informationen skall användas för att utföra den uppgift som anges i första stycket.

- Den information som mottas i detta sammanhang omfattas av tystnadsplikt enligt punkt 1.

- När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte vidarebefordras utan uttryckligt tillstånd från de behöriga myndigheter som har lämnat ut den, och då endast för de ändamål för vilket dessa myndigheter givit sitt tillstånd. Om en medlemsstats myndigheter eller organ som avses i första stycket utför sin uppgift att upptäcka och utreda överträdelser med hjälp av personer som genom sin särskilda kompetens är utsedda till detta och som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen, kan möjligheten till det informationsutbyte som avses i första stycket utsträckas till att omfatta dessa personer enligt de villkor som föreskrivs i andra stycket. För genomförande av andra stycket tredje strecksatsen skall de myndigheter eller organ som avses i första stycket till de behöriga myndigheter som lämnat ut information uppge identitet och exakt ansvarsområde för de personer som får tillgång till denna. Medlemsstaterna skall meddela kommissionen och de andra medlemsstaterna vilka myndigheter eller organ som får motta information enligt denna punkt.

Kommissionen skall före den 31 december 2000 upprätta en rapport om tillämpningen av bestämmelserna i denna punkt.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

8. Bestämmelserna i denna artikel skall inte utgöra hinder för en behörig myndighet att lämna ut information

- till centralbanker och andra organ med liknande uppgifter i deras egen-
skap av monetära myndigheter, och

- i förekommande fall till andra myndigheter med uppgift att utöva tillsyn
över betalningssystem

för att dessa skall kunna fullgöra sina uppgifter. Inte heller skall bestämmelserna utgöra hinder för dessa myndigheter eller organ att till de behöriga myndigheterna vidarebefordra sådan information som är nödvändig för att uppfylla de syften som framgår av punkt 4. Informationen som mottas i detta sammanhang skall vara underkastad tystnadsplikt enligt denna artikel.

9. Oavsett sådana bestämmelser som avses i punkterna 1 och 4 får medlemsstaterna med stöd av bestämmelser i lag eller annan författning tillåta att viss information lämnas ut såväl till andra organ för den centrala regeringsmakten med ansvar för lagstiftning om tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsbolag som till personer som företräder sådana organ.

Sådant utlämnande får dock ske endast då det är nödvändigt för utövande av offentlig tillsyn.

Vidare skall medlemsstaterna föreskriva att sådan information som erhållits med stöd av punkterna 2 och 5, och sådan som erhållits vid inspektion på platsen i enlighet med artikel 29.1 och 29.2, aldrig får röjas i de fall som sägs i denna punkt utan uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter som lämnat ut informationen, eller av behöriga myndigheter i den medlemsstat i vilken inspektionen verkställts.

10. Denna artikel skall inte hindra de behöriga myndigheterna från att vidarebefordra information enligt punkt 1-4 till en clearingorganisation eller ett annat liknande organ, som är erkänt enligt nationell lagstiftning för att tillhandahålla clearing- eller avvecklingstjänster åt någon av marknaderna i medlemsstaten, om de anser att detta är nödvändigt för att säkerställa att dessa organ fungerar vid försummelser eller möjliga försummelser från en marknadsaktörs sida. Information som mottas i ett sådant sammanhang skall vara underkastad tystnadsplikt enligt punkt 1. Medlemsstaterna skall dock se till att information som mottagits enligt punkt 2 inte får yppas under de omständigheter som avses i denna punkt utan uttryckligt medgivande av de behöriga myndigheter som har lämnat den.

Artikel 31 - Skyldighet för personer ansvariga för den lagenliga kontrollen av årsbokslut och sammanställd årsredovisning

1. Medlemsstaterna skall föreskriva åtminstone

a) att varje auktoriserad person, i enlighet med rådets direktiv 84/253/EEG(14) som i ett kreditinstitut utför ett i artikel 51 i rådets direktiv 78/660/EEG(15), artikel 37 i direktiv 83/349/EEG eller i artikel 31 i rådets direktiv 85/611/EEG(16) angivet uppdrag eller annat uppdrag föreskrivet i lag, är skyldig att omgående rapportera till de behöriga myndigheterna alla uppgifter eller beslut rörande detta institut, som han har fått kännedom om vid utförande av sitt uppdrag, som är ägnade att

- utgöra en påtaglig överträdelse av lagar, förordningar eller bestämmelser som reglerar villkoren för auktorisation eller som särskilt reglerar bedrivandet av kreditinstituts verksamhet,

- påverkar kreditinstitutets fortsatta drift, eller

- leda till vägran att godkänna räkenskaperna eller till att reservationer framställs,

b) att det på samma sätt skall åligga denna person att omgående rapportera alla uppgifter eller beslut som han har fått kännedom om vid utförandet av sitt under a beskrivna uppdrag, i ett företag som har nära förbindelser härrörande från kontroll över det kreditinstitut i vilket han utför det ovan nämnda uppdraget.

2. De förhållandet att de personer som auktoriserats enligt direktiv 84/253/EEG till de behöriga myndigheterna i god tro yppar sådana uppgifter eller beslut som avses i punkt 1 utgör inte en överträdelse av någon tystnadsplikt föreskriven i avtal, lag, eller annan bestämmelse, och medför inte något som helst ansvar för dessa personer.

Artikel 32 - Behöriga myndigheters befogenheter att vidta sanktioner

Medlemsstaterna skall svara för att deras behöriga myndigheter kan besluta och vidta de åtgärder och sanktioner som behövs för att överträdelser av lagar och andra författningar om verksamhet i kreditinstitut skall upphöra. Sådana åtgärder och sanktioner skall kunna riktas mot kreditinstitutet och mot dem som har ett bestämmande inflytande i instituten. Vad som nu sagts skall inte påverka förfaranden för återkallelse av auktorisationer, inte heller tillämpning av straffrättslig lag.

Artikel 33 - Domstolsprövning

Medlemsstaterna skall svara för att beslut, som rör kreditinstitut och som fattats med stöd av lagar och andra författningar, utfärdade i enlighet med detta direktiv, kan prövas av domstol. En möjlighet till domstolsprövning skall finnas också för fall då inget beslut har fattats inom sex månader från det en auktorisationsansökan, som innehåller alla de uppgifter, som krävs enligt gällande bestämmelser, har givits in.

Avsnitt 1 - Kapitalbas

Artikel 34 - Allmänna principer

1. Närhelst en medlemsstat i lag eller annan författning, antagen för genomförande av gemenskapslagstiftning avseende tillsyn över verksamma kreditinstitut, använder uttrycket kapitalbas eller hänvisar till begreppet kapitalbas, skall uttrycket eller begreppet stå i överensstämmelse med den definition som ges i punkterna 2, 3 och 4 och artikel 35-38.

2. Med iakttagande av de begränsningar som föreskrivs i artikel 38 skall ett kreditinstituts icke-gruppbaseade kapitalbas utgöras av följande:

1) Kapital som avses i artikel 22 i direktiv 86/635/EEG, till den del det är inbetalt, samt överkurs vid aktieemission, dock med undantag för kumulativa preferensaktier.

2) Reserver som avses i artikel 23 i direktiv 86/635/EEG samt balanserad vinst och förlust från föregående räkenskapsår. Medlemsstaterna får medge kreditinstitut att inräkna interimsoverskott redan innan stämmobeslut föreligger, dock endast om sådant överskott verifierats av de för revision ansvariga och förutsatt att de behöriga myndigheterna finner det styrkt att beloppet räknats fram enligt de principer som anges i direktiv 86/635/EEG och att det beräknats netto, efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar.

3) Sådana reserveringar för allmänna risker i bankrörelse som avses i artikel 38 i direktiv 86/635/EEG.

4) Uppskrivningsfond enligt artikel 33 i direktiv 78/660/EEG.

5) Värderegleringskonton som avses i artikel 37.2 i direktiv 86/635/EEG.

6) Övriga poster som avses i artikel 35.

7) Förpliktelser som gäller för medlemmar i kreditinstitut, bildade som kooperativa institut, och solidariska förpliktelser för låntagare hos vissa institut av sådan fondkaraktär som avses i artikel 36.1.

8) Kumulativa preferensaktier med bestämd löptid samt sådana skuldförbindelser med efterställd rätt till betalning som avses i artikel 36.3. Avdrag för följande poster skall ske i enlighet med artikel 38:

9) Kreditinstituts innehav av egna aktier till bokföringsvärde.

10) Immateriella anläggningstillgångar som avses i artikel 4.9 (Tillgångar) i direktiv 86/635/EEG.

11) Reella förluster under löpande räkenskapsår.

12) Sådana ägarposter i andra kreditinstitut och finansiella institut som motsvarar mer än 10 % av dessa instituts kapital, samt fordringar med efterställd rätt till betalning och sådana i artikel 35 nämnda instrument som ett kreditinstitut innehar hos andra kreditinstitut och finansiella institut, i vilka kreditinstitutet har en ägarandel som i varje enskilt fall motsvarar mer än 10 % av kapitalet. I fall då aktier i ett annat kreditinstitut eller finansiellt institut innehas tillfälligt, i syfte att ge finansiellt bistånd för att rekonstruera och rädda institutet, får behörig tillsynsmyndighet bortse från denna bestämmelse.

13) Ägarposter i andra kreditinstitut och finansiella institut, motsvarande högst 10 % av respektive instituts kapital, fordringar med efterställd rätt till betalning samt sådana i artikel 35 nämnda instrument som ett kreditinstitut innehar hos andra kreditinstitut och finansiella institut än dem som avses i punkt 12 och som tillsammans överstiger 10 % av det egna institutets kapitalbas beräknad före avdrag för posterna enligt punkt 12 och denna punkt. Medlemsstaterna får förordna att moderföretag, som är föremål för gruppbasead tillsyn, vid beräkning av den egna icke gruppbaseade kapitalbasen inte behöver göra avdrag för ägarposter i andra kreditinstitut eller finansiella institut som omfattas av sammanställningen. Denna bestämmelse skall gälla för alla tillsynsregler som harmoniserats genom gemenskapslagstiftning.

3. Kapitalbasbegreppet så som definierat i punkt 2.1-2.8 omfattar de flesta tänkbara poster och gränsbelopp. Medlemsstaterna skall ha frihet att besluta i vad mån dessa poster skall användas, huruvida lägre gränsvärden skall gälla, samt huruvida avdrag skall ske för andra poster än dem som angivits i punkt 2.9-2.13. Medlemsstaterna skall dock eftersträva ökad enhetlighet i syfte att åstadkomma en gemensam definition av kapitalbasbegreppet. För att nå detta mål skall kommissionen senast den 1 januari 1996 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna artikel och artikel 35-39, i förekommande fall kompletterat med sådana förslag till ändringar som kommissionen finner erforderliga. Senast den 1 januari 1998 skall Europaparlamentet och rådet i enlighet med förfarandet i fördragets artikel 251, och efter samråd med Ekonomiska och sociala kommittén, göra en översyn av definitionen av kapitalbasbegreppet, med en enhetligt tillämpad gemensam definition.

4. De poster som anges i punkt 2.1- 2.5 skall stå till ett kreditinstituts förfogande för obegränsad och omedelbar användning till täckning av risker eller förluster när sådana uppkommer. Beloppet skall anges netto efter avräkning av varje skattepålaga som kan förutses när beräkningen görs, eller vara vederbörligen justerat i förhållande till hur mycket skatten minskar det belopp som kan användas till täckning av risker eller förluster.

Artikel 35 - Övriga poster

1. Det av en medlemsstat använda kapitalbasbegreppet får innefatta även övriga poster, oavsett deras juridiska eller redovisningsmässiga benämningar, förutsatt att dessa har följande egenskaper:

a) De kan fritt nyttjas av kreditinstitutet till täckning av normala risker i bankrörelse i fall där förlust eller nedgång i kapitalet ännu inte har konstaterats.

b) De framgår av kreditinstitutet internredovisning.

c) Deras storlek är fastställd av kreditinstitutets verkställande ledning, är reviderad av fristående revisorer, tillkännagiven för de behöriga myndigheterna och underkastad deras tillsyn.

2. Värdepapper med obegränsad löptid och andra instrument kan också godtas som övriga poster om de uppfyller följande villkor:

a) De skall inte kunna återbetalas på innehavarens initiativ eller utan behörig myndighets förhandsgodkännande.

b) I låneavtalet skall kreditinstitutet tillförsäkras möjlighet att uppskjuta betalning av skuldräntan.

c) Långivarens fordran på kreditinstitutet skall vara helt efterställd samtliga fordringar vars rätt till betalning ej är efterställd.

d) De handlingar, i vilka emissionsvillkoren anges, skall innehålla en bestämmelse om att skuld och obetald ränta skall kunna tas i anspråk till täckning av förluster, under det att kreditinstitutet skall medges möjlighet att fortsätta sin verksamhet.

e) Endast till fullo inbetalt belopp får medräknas. Härutöver får medräknas andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i artikel 34.2.8.

Artikel 36 - Övriga bestämmelser om kapitalbasen

1. Förpliktelser som gäller för medlemmar i kreditinstitut, bildade i form av kooperativa institut som avses i artikel 34.2.7, skall inbegripa ansvarighet för tecknat, ännu ej inbetalt kapital, samt skyldighet att utan rätt till återbetalning tillskjuta ytterligare medel när förlust uppkommit hos kreditinstitutet, i vilket fall det skall kunna krävas omedelbar inbetalning av sådana medel. Detsamma skall gälla i fråga om solidarisk ansvarighet som åvilar låntagare hos kreditinstitut av fondkaraktär. Alla sådana poster får medräknas i kapitalbasen i den utsträckning de enligt nationell lagstiftning kan ingå i kapitalbasen för ifrågavarande institut.

2. Medlemsstaterna får inte i offentliga kreditinstituts kapitalbas inräkna garantiförbindelser som staten eller lokala myndigheter utställt till sådana institut.

3. Medlemsstaterna eller de behöriga myndigheterna får i kapitalbasen inräkna sådana kumulativa preferensaktier med begränsad löptid, som avses i artikel 34.2.8, samt sådana skuldförbindelser med efterställd rätt till betalning som avses i samma bestämmelse, förutsatt att det föreligger bindande avtal, enligt vilket sådana förbindelser vid kreditinstitutets konkurs eller likvidation efterställs alla andra borgenärens fordringar och inte återbetalas förrän alla andra samtidigt utestående skulder har reglerats. Skuldförbindelser med efterställd rätt till betalning måste även uppfylla följande villkor:

a) Endast till fullo inbetalda belopp får medräknas.

b) Lånen skall ha en ursprunglig löptid av minst fem år, varefter de får återbetalas, om löptiden inte är bestämd skall återbetalning kunna ske först efter fem års uppsägningstid, med mindre lånen inte längre anses ingå i kapitalbasen eller förhandsmedgivande av behöriga myndigheter är särskilt föreskrivet för förtida återbetalning. De behöriga myndigheterna får medge förtida återbetalning av sådana lån, förutsatt att begäran härom görs på emittentens initiativ och att ifrågavarande kreditinstituts soliditet därmed inte påverkas.

c) Den del till vilken de får inräknas som eget kapital skall gradvis minskas under i vart fall de senaste fem åren före förfallodagen.

d) Låneavtalet får inte innehålla någon bestämmelse om att skulden skall förfalla till betalning före avtalad förfallodag, under några andra särskilda omständigheter än då kreditinstitut är föremål för likvidation.

Artikel 37 - Beräkning av kapitalbasen på gruppbasis

1. När kapitalbasen beräknas på gruppbasis, skall gruppbaseerade belopp, hänförliga till poster som angivits i artikel 34.2, användas i enlighet med bestämmelserna i artikel 52-56. Dessutom får följande poster, i de fall de är kreditposter (negativa), betraktas som gruppbaseerade reserver vid beräkning av kapitalbasen.

- Minoritetsintressen som avses i artikel 21 i direktiv 83/349/EEG, då metoden för global integration tillämpas.

- Sådana differenser vid första sammanställning som avses i artiklarna 19, 30 och 31 i direktiv 83/349/EEG.

- Sådana omräkningsskillnader som avses i artikel 39.6 i direktiv 86/635/EEG.

- Skillnader som uppkommer då vissa ägarintressen beaktas i enlighet med den metod som anges i artikel 33 i direktiv 83/349/EEG.

2. När ovannämnda poster är debetposter (positiva) skall avdrag ske för dem vid beräkning av den gruppbaseade kapitalbasen.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

Artikel 38 - Avdragsposter och gränsvärden

1. För de poster som avses i artikel 34.2.4-34.2.8 skall följande gränsvärden gälla:

a) Summan av posterna enligt punkt 4-8 får inte överstiga 100 % av posterna enligt punkt 1 plus 2 och 3 minus 9, 10 och 11.

b) Summan av posterna enligt punkt 7 och 8 får inte överstiga 50 % av posterna enligt punkt 1 plus 2 och 3 minus 9, 10 och 11.

c) Summan av posterna enligt punkterna 12 och 13 skall dras ifrån summan av samtliga poster.

2. De behöriga myndigheterna får medge kreditinstitut att överskrida gränsvärdet enligt punkt 1 under förhållanden som är exceptionella och av tillfällig natur.

Artikel 39 - Styrkande inför behöriga myndigheter

Det skall nöjaktigt styrkas inför de behöriga myndigheterna att de i artiklarna 34.2, 34.3, 34.4 och 35-38 angivna villkoren har uppfyllts.

Avsnitt 2 - Kapitaltäckningsgrad

Artikel 40 - Allmänna principer

1. Kapitaltäckningsgraden uttrycker kapitalbasen, definierad i artikel 41, som en andel av samtliga tillgångar och poster utanför balansräkningen, riskjusterade i enlighet med artikel 42.

2. Kapitaltäckningsgraden för kreditinstitut, som är varken moderföretag, enligt artikel i direktiv 83/349/EEG, eller dotterföretag till sådana företag, skall beräknas individuellt.

3. Kapitaltäckningsgraden för kreditinstitut, som är moderföretag, skall beräknas på gruppbasis i enlighet med de metoder som anges i detta direktiv samt i direktiv 86/635/EEG.

4. Behöriga myndigheter med ansvar för auktorisation och tillsyn av kreditinstitut som är moderföretag, får kräva även underkonsoliderad eller okonsoliderad kapitaltäckning för moderföretaget och för vart och ett av dess dotterföretag som är föremål för auktorisation och tillsyn av myndigheten. Om en sådan övervakning beträffande den godtagbara fördelningen av kapital inom en bankkoncern inte sker, skall andra åtgärder vidtas för ändamålet.

5. Om kreditinstitutens tillämpning av punkterna 2, 3 och 4 och artikel 52.8 och 52.9 inte föranleder något annat, skall behöriga myndigheter se till att kapitaltäckningsgraden beräknas minst två gånger per år, antingen självständigt av kreditinstitutet, som då skall till myndigheterna översända uppgifterna tillsammans med övrig begärd information, eller av de behöriga myndigheterna, med användning av uppgifter som tillhandahållits av kreditinstitutet.

6. Värdering av tillgångar och poster utanför balansräkningen skall ske i enlighet med direktiv 86/635/EEG.

Artikel 41 - Täljaren: kapitalbasen

Täljaren i kapitaltäckningsgraden skall utgöras av kapitalbasen, som den definieras i detta direktiv.

Artikel 42 - Nämnaren: riskjusterade tillgångar och poster utanför balansräkningen

1. Kreditrisken för tillgångsposter skall graderas efter en procentuell viktning, i enlighet med artiklarna 43 och 44, samt i undantagsfall artiklarna 45, 62 och 63. Balansräkningsvärdet skall sedan multipliceras med det relevanta vikttalet, varvid det riskjusterade värdet erhålls.

2. I fråga om sådana poster utanför balansräkningen som är uppräknade i bilaga II skall en beräkning i två steg företas, så som föreskrivs i artikel 43.2.

3. I fråga om sådana ränte- och valutakursrelaterade poster utanför balansräkningen som avses i artikel 43.3 skall de potentiella kostnaderna för att ersätta ett kontrakt i händelse av motpartens oförmåga till prestation beräknas med tillämpning av en av de två metoder som anges i bilaga III. Dessas kostnader skall multipliceras med de för motparten relevanta vikttalet som anges i artikel 43.1 förutom att vikttalet 100 % skall ersättas med vikttalet 50 % för att riskjusterade värden skall erhållas.

4. De sammantagna riskjusterade värdena för tillgångarna och de poster utanför balansräkningen som anges i punkterna 2 och 3, skall utgöra nämnaren i kapitaltäckningsgraden.

Artikel 43 - Riskviktning

1. Följande vikttalet skall åsättas olika kategorier av tillgångsposter, ehuru behöriga myndigheter får bestämma de högre vikttalet som de anser lämpliga:

a) Nollvikt

1. Inneliggande kassa och likvärdiga poster.

2. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på centralregeringar och centralbanker i zon A.

3. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på Europeiska gemenskaperna.

4. Tillgångsposter som utgörs av fordringar som direkt garanterats av centralregeringar och centralbanker i zon A eller av Europeiska gemenskaperna.

5. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på centralregeringar och centralbanker i zon B, gällande och refinansierade i låntagarens nationella valuta.

6. Tillgångsposter som utgörs av fordringar som direkt garanterats av centralregeringar och centralbanker i zon B, gällande och refinansierade i den nationella valuta som är gemensam för garantigivaren och låntagaren.

7. Tillgångsposter för vilka det enligt behöriga myndigheters bedömning finns betryggande säkerhet i form av värdepapper, utgivna av centralregeringar eller centralbanker i zon A, eller av värdepapper utgivna av Europeiska gemenskaperna, eller genom insättning av kontanta medel hos det långivande institutet, eller genom depositionsbevis eller liknande instrument, utgivna och förvarade av detta institut.

b) 20 % vikt

1. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på EIB.

2. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på multilaterala utvecklingsbanker.

3. Tillgångsposter som utgörs av fordringar som direkt garanterats av EIB.

4. Tillgångsposter som utgörs av fordringar som direkt garanterats av multilaterala utvecklingsbanker.

5. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på regionregeringar och lokala myndigheter i zon A, om annat inte följer av artikel 44.

6. Tillgångsposter som utgörs av fordringar som direkt garanterats av regionregeringar eller lokala myndigheter i zon A, om annat inte följer av artikel 44.

7. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på kreditinstitut i zon A men som inte ingår i dessa instituts kapitalbas.

8. Tillgångsposter som utgörs av fordringar med en löptid av högst ett år på kreditinstitut i zon B, dock inte värdepapper som utgivits av sådana institut och som får ingå i deras kapitalbas.

9. Tillgångsposter som direkt garanterats av kreditinstitut i zon A.

10. Tillgångsposter som utgörs av fordringar med en löptid av högst ett år och som direkt garanterats av kreditinstitut i zon B.

11. Tillgångsposter för vilka det enligt behöriga myndigheters bedömning finns betryggande säkerhet i form av värdepapper, utgivna av Europeiska investeringsbanken eller av multilaterala utvecklingsbanker.

12. Likvida medel på väg att inflyta.

c) 50 % vikt

1. Lån som i enlighet med de behöriga myndigheternas bedömning är fullt ut säkrade genom panträtt i bostadsfastighet som är eller kommer att bli bebodd eller uthyrd av låntagaren. Lån som i enlighet med de behöriga myndigheternas bedömning är fullt ut säkrade genom aktier i sådana finska bostadsaktiebolag som är verksamma enligt den finska lagen om bostadsaktiebolag av år 1991 eller senare antagna författningar med motsvarande innehåll, i fall då bostäderna är eller kommer att bli bebodda eller uthyrda av låntagarna.

"Värdepapper baserade på panträtt i fast egendom" vilka kan likställas med de lån som avses i första stycket i denna punkt eller i artikel 62.1, om de behöriga myndigheterna, med beaktande av gällande rätt i varje medlemsstat, anser att de är likvärdiga med hänsyn till graden av kreditrisk. Utan att detta påverkar de typer av värdepapper som kan omfattas av och uppfylla villkoren i detta stycke kan "värdepapper baserade på panträtt i fast egendom" omfatta instrument som avses i avsnitt B.1 a och b i bilagan till rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet(17). De behöriga myndigheterna skall särskilt försäkra sig om

i) att dessa värdepapper är fullt ut och direkt säkrade genom ett antal panträtter av samma typ som de som anges i första stycket eller i artikel 62.1 och som är helt säkra när dessa värdepapper utfärdas.

ii) att antingen investerare i värdepapper baserade på panträtt i fast egendom direkt eller i deras ställe en förvaltare eller befullmäktigad företrädare har en godtagbart prioriterad förmånsrätt i de underliggande pantförskrivna tillgångsposterna i proportion till deras innehav av värdepapper.

2. Förskottsbetalningar och upplupna intäkter. Dessa tillgångar skall, om kreditinstitut kan identifiera motparten i enlighet med direktiv 86/635/EEG, ges en för denne motsvarande vikt. Om han inte kan identifieras skall 50 % vikt tillämpas.

d) 100 % vikt

1. Tillgångsposter som utgörs av andra fordringar på centralregeringar och centralbanker i zon B än som är gällande och refinansierade i låntagarens nationella valuta.

2. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på regionregeringar eller lokala myndigheter i zon B.

3. Tillgångsposter som utgörs av fordringar med en löptid överstigande ett år på kreditinstitut i zon B.

4. Tillgångsposter som utgörs av fordringar på icke-banksektorn i zon A och zon B.

5. Materiella anläggningstillgångar som avses i artikel 4.10 (Tillgångar) i direktiv 86/635/EEG.

6. Innehav av aktier, andelar och andra tillgångar som ingår i kapitalbasen för andra kreditinstitut och som inte har räknats av från det långivande institutets egen kapitalbas.

7. Alla övriga tillgångar utom sådana som har räknats av från kapitalbasen.

2. Poster utanför balansräkningen som inte omfattas av punkt 3 skall behandlas enligt följande. De skall först indelas i riskgrupper enligt bilaga II. Högriskposter skall tas upp till fulla värdet, medelriskposter till 50 % och medellågriskposter till 20 % medan lågriskposter skall tas upp till noll. I ett andra steg skall de på så sätt riskjusterade värdena för poster utanför balansräkningen multipliceras med de vikttal som skall tillämpas för respektive motparter, i enlighet med vad som sägs i punkt 1 och artikel 44. I fråga om avtal om försäljning och återköp och om rena terminköp skall användas de vikttal som hänför sig till tillgångarna i fråga, och inte de som gäller för motparten. Den andel av kapitalet i Europeiska investeringsfonden som har tecknats men inte betalats in får tilldelas ett vikttal på 20 %.

3. De metoder som anges i bilaga III skall tillämpas på sådana poster utanför balansräkningen som är uppräknade i bilaga IV med undantag av

- kontrakt som handlas på erkända börser,

- valutakontrakt (utom kontrakt som gäller guld) med en ursprunglig löptid på fjorton kalenderdagar eller mindre.

Till och med den 31 december 2006 får medlemsstaternas behöriga myndigheter från tillämpningen av metoderna enligt bilaga III undanta OTC-kontrakt som clearats av clearingorganisationer som utgör rättslig motpart och vars deltagare alla dagligen ställer full säkerhet för den exponering de utsätter clearingorganisationen för, vilken säkerhet täcker

både löpande exponering och eventuell framtida exponering. Berörda myndigheter måste vara övertygade om att den ställda säkerheten ger samma grad av skydd som säkerheter som uppfyller bestämmelserna i punkt 1 a.7 och att risken för att clearingorganisationens exponering överstiger marknadsvärdet på ställda säkerheter elimineras. Medlemsstaterna skall informera kommissionen om hur de använder sig av denna möjlighet.

4. När poster utanför balansräkningen har direkt garanterats, skall posterna viktas så som om åtagandena gjorts för garantigivarens räkning och inte för motpartens. Ifall potentiella risker som uppkommit genom åtaganden utanför balansräkningen, enligt de behöriga myndigheternas bedömning har fullt ut säkrats genom någon av de tillgångsposter som godtagits som säkerhet i punkt 1 a.7 eller b.11, skall 0 eller 20 % vikt tillämpas, beroende på säkerhetens beskaffenhet. Medlemsstaterna får tillämpa ett viktital på 50 % på poster utanför balansräkningen som utgör borgensåtaganden eller garantiförbindelser med karaktären av kreditsubstitut och som enligt behöriga myndigheters bedömning fullt ut säkras genom panträtt i fast egendom som uppfyller villkoren i punkt 1 c.1, under förutsättning att garanten har en direkt rätt till denna säkerhet.

5. När tillgångsposter och poster utanför balansräkningen har givits en lägre vikt till följd av att det ställts sådana direkta garantier eller säkerheter, som de behöriga myndigheterna finner betryggande, skall den lägre vikten gälla endast för den del som är garanterad eller fullt ut täckt av säkerheten.

Artikel 44 - Viktning av fordringar på medlemsstaternas regionregeringar och lokala myndigheter

1. Trots vad som föreskrivs i artikel 43.1 b får medlemsstaterna fastställa 0 % vikt för egna regionregeringar och lokala myndigheter, om det i fråga om risker inte föreligger någon skillnad mellan fordringar på de senare och fordringar på centralregeringen, och detta på grund av att regionregeringarna och de lokala myndigheterna har befogenheter att inkräva offentlig uppbörd och att särskilda institutionella ordningar gäller med ändamål att minska risken för att någondera skall brista i fullgörande. En nollvikt som fastställts efter dessa kriterier skall tillämpas för fordringar på regionregeringarna och de lokala myndigheterna och på åtaganden utanför balansräkningen som gjorts för deras räkning, samt för fordringar på andra och åtaganden utanför balansräkningen som gjorts för andras räkning, då posterna garanterats av de nämnda regionregeringarna respektive myndigheterna, eller som enligt de behöriga myndigheternas bedömning, på ett betryggande sätt garanteras av säkerhet i form av värdepapper som har getts ut av dessa regionregeringar eller lokala myndigheter.

2. Medlemsstaterna skall göra anmälan till kommissionen, om de finner en nollviktning befogad efter de kriterier som anges i punkt 1. Kommissionen skall vidarebefordra denna information. Övriga medlemsstater får ge kreditinstitut, som står under tillsyn av den egna

statens behöriga myndigheter, möjlighet att tillämpa en nollvikt i fall då de företar affärer med regionregeringarna och de lokala myndigheterna i fråga eller då de innehar fordringar som är garanterade av de senare däri inbegripet säkerhet i form av värdepapper.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

Artikel 45 - Övriga viktningar

1. Medlemsstaterna får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 44.1, tillämpa ett viktital på 20 % för tillgångsposter som, enligt de berörda behöriga myndigheternas bedömning, på ett betryggande sätt garanteras av säkerhet i form av värdepapper som har utgivits av regionregeringar eller lokala myndigheter i zon A, eller genom medel som har satts in hos andra kreditinstitut i zon A än det långivande institutet, eller genom depositionsbevis eller liknande instrument som dessa kreditinstitut har givit ut.

2. Medlemsstaterna får tillämpa 10 % vikt beträffande fordringar på institut som har specialiserat sig på verksamhet inom interbank- och statslånamarknader i hemlandsmedlemsstaten och som är föremål för ingående tillsyn av behöriga myndigheter, under förutsättning att det för sådana tillgångsposter, enligt den bedömning som hemlandets behöriga myndigheter gör, finns fullgod säkerhet i form av en kombination av sådana tillgångar som anges i artikel 43.1 a och b som av myndigheterna godtagits som betryggande säkerhet.

3. Medlemsstaterna skall göra anmälan till kommissionen om alla föreskrifter som utfärdas med stöd av punkterna 1 och 2 och om skälen för sådana föreskrifter. Kommissionen skall vidarebefordra informationen till medlemsstaterna. Kommissionen skall periodvis undersöka effekterna av sådana föreskrifter för att säkerställa att de inte leder till några konkurrensstörningar.

Artikel 46 - Icke-kommersiella administrativa institutioner och företag

Vid tillämpning av artikel 43.1 b får de behöriga myndigheterna med regionregeringar och lokala myndigheter jämställa icke-kommersiella administrativa institutioner, som är ansvariga inför regionregeringar eller lokala myndigheter, samt icke-kommersiella företag som ägs av centralregeringar, regionregeringar eller lokala myndigheter eller av myndigheter som, enligt behöriga myndigheters bedömning, utövar samma myndighet som regionala och lokala myndigheter. Behöriga myndigheter får i begreppet regionregeringar och lokala myndigheter även räkna in kyrkor och religiösa samfund som har bildats som juridiska personer enligt offentlig rätt, om de har laglig rätt att uppbära skatt. I detta fall gäller emellertid inte den möjlighet som anges i artikel 44.

Artikel 47 - Kapitaltäckningsgradens nivå

1. Kreditinstitutet skall alltid ha en kapitaltäckningsgrad, så som definieras i artikel 40, om minst 8 %.

2. Bestämmelser i punkt 1 hindrar inte behöriga myndigheter från att föreskriva den högre minsta kapitaltäckningsgrad som de finner lämplig.

3. Om kapitaltäckningsgraden går ned under 8 % skall de behöriga myndigheterna se till att kreditinstitutet i fråga vidtar erforderliga åtgärder för att så snart som möjligt återställa kapitaltäckningsgraden till den lägsta nivå som föreskrivs.

Avsnitt 3 - Stora exponeringar

Artikel 48 - Rapportering av stora exponeringar

1. Ett kreditinstituts exponering gentemot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning skall anses som en större exponering när värdet uppgår till eller överstiger 10 procent av kreditinstitutets kapitalbas.

2. Ett kreditinstitut skall rapportera alla sådana stora exponeringar som avses i punkt 1 till de behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna skall föreskriva att rapporteringen skall ske enligt en av följande metoder. De får bestämma vilken av metoderna som skall tillämpas.

- Rapportering av alla stora exponeringar minst en gång om året samt rapportering under året av alla nya stora exponeringar och alla ökningar av befintliga exponeringar som uppgår till minst 20 procent i förhållande till den senaste rapporten.

- Rapportering av alla stora exponeringar minst fyra gånger om året.

3. Exponeringar som har undantagits enligt artikel 49.7 a-h behöver dock inte rapporteras på det sätt som föreskrivs i punkt 2. För sådana exponeringar som avses i artikel 49.7 e och i-s samt i artikel 49.8-49.10 får rapporteringen inskränkas till två gånger om året.

4. De behöriga myndigheterna skall kräva att varje kreditinstitut har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt lämpliga interna kontrollrutiner för att kunna identifiera och registrera alla stora exponeringar och senare ändringar av dessa i enlighet med definitionerna och kraven i detta direktiv och för att kunna övervaka dessa exponeringar mot bakgrund av kreditinstitutets egen strategi vad gäller exponeringar. När ett kreditinstitut åberopar punkt 3, skall institutet bevara uppgifter om de skäl som åberopats i minst ett år efter det att det förhållande som föranledde undantaget inträffade, så att de behöriga myndigheterna kan fastställa om undantaget alltjämt är motiverat.

Artikel 49 - Begränsningar av stora exponeringar

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

1. Ett kreditinstitut får inte exponera sig gentemot en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning om värdet överstiger 25 procent av institutets kapitalbas.

2. När en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning är moderföretag eller dotterföretag till kreditinstitutet eller ett eller flera dotterföretag till moderföretaget, skall den procentsats som anges i punkt 1 minskas till 20 procent. Medlemsstaterna får dock undanta exponeringar gentemot sådana kunder från 20-procentsgränsen om de föreskriver särskild övervakning av sådana exponeringar genom andra åtgärder eller förfaranden. De skall i så fall underrätta kommissionen och Rådgivande bankrörelsekommittén om de åtgärderna eller förfarandena.

3. Ett kreditinstitut får inte göra stora exponeringar som sammanlagt överstiger 800 procent av institutets kapitalbas.

4. Medlemsstaterna får sätta lägre gränser än dem som anges i punkt 1-3.

5. Ett kreditinstitut skall vid varje tidpunkt iaktta de i punkt 1-3 föreskrivna gränserna för sina exponeringar. Om exponeringarna i undantagsfall överstiger dessa gränser skall detta förhållande utan dröjsmål anmälas till de behöriga myndigheterna som, när omständigheterna föranleder det, får medge kreditinstitutet en viss tidsfrist inom vilken det skall se till att gränsvärdena iakttas.

6. Medlemsstaterna får från tillämpningen av punkt 1-3 helt eller delvis undanta exponeringar gentemot kreditinstitutets moderföretag, gentemot andra dotterföretag till moderföretaget eller gentemot egna dotterföretag under förutsättning att dessa företag omfattas av sådan gruppbaserad tillsyn som kreditinstitutet självt är underkastat enligt detta direktiv eller av motsvarande regler i tredje land.

7. Medlemsstaterna får helt eller delvis undanta följande exponeringar från tillämpningen av punkt 1-3:

a) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på centralregeringar och centralbanker i zon A.

b) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på Europeiska gemenskaperna.

c) Tillgångsposter som utgörs av fordringar för vilka centralregeringar eller centralbanker i zon A eller Europeiska gemenskaperna har lämnat uttryckliga garantier.

d) Andra exponeringar gentemot centralregeringar eller centralbanker i zon A eller gentemot Europeiska gemenskaperna, eller exponeringar garanterade av dessa.

e) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot centralregeringar eller centralbanker i zon B om de är angivna i, och i förekommande fall finansierade i, låntagarnas nationella valuta.

f) Tillgångsposter och andra exponeringar för vilka det enligt de behöriga myndigheternas bedömning finns betryggande säkerhet i form av värdepapper utgivna av centralregeringar eller centralbanker i zon A eller av Europeiska gemenskaperna eller av en medlemsstats regionala eller lokala myndigheter för vilka 0 procents vikt gäller beträffande soliditet enligt artikel 44.

g) Tillgångsposter och andra exponeringar för vilka det enligt de behöriga myndigheternas bedömning finns betryggande säkerhet i form av kontanta medel insatta hos det långivande institutet eller hos ett kreditinstitut som är moderföretag eller dotterföretag till det långivande institutet.

h) Tillgångsposter och andra exponeringar för vilka det enligt de behöriga myndigheternas bedömning finns betryggande säkerhet i form av depositionsbevis, utgivna av det långivande institutet eller av ett kreditinstitut som är moderföretag eller dotterföretag till detta och förvarade hos något av dem.

i) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot kreditinstitut med en löptid av högst ett år och som inte ingår i institutens kapitalbas.

j) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot institut som inte är kreditinstitut men som uppfyller villkoren i artikel 45.2 och som har en löptid av högst ett år och för vilka det finns säkerhet enligt samma punkt.

k) Växlar och andra liknande skuldebrev med en löptid av högst ett år och med underskrift av andra kreditinstitut.

l) Sådana räntebärande värdepapper som avses i artikel 22.4 i direktiv 85/611/EEG.

m) I avvaktan på en senare samordning, innehav i sådana försäkringsbolag som avses i artikel 51.3 upp till 40 procent av kapitalbasen i det kreditinstitut som förvärvar innehavet.

n) Tillgångsposter som utgörs av fordringar på regionala eller centrala kreditinstitut till vilka det långivande institutet är knutet genom en sammanslutning enligt bestämmelser i lag, bolagsordning eller motsvarande och som enligt dessa bestämmelser är ansvariga för likviditetsutjämnningar inom sammanslutningen.

o) Exponeringar för vilka det enligt de behöriga myndigheternas bedömning finns betryggande säkerhet i form av andra värdepapper än sådan som avses i f, under förutsättning att dessa värdepapper inte är

utgivna av kreditinstitutet självt, dess moderföretag eller något av deras dotterföretag eller av den kund eller grupp av kunder exponeringen avser. De värdepapper som används som säkerhet skall värderas till marknadspris, ha ett värde som överstiger de exponeringar för vilka de utgör säkerhet och vara föremål för börshandel eller för omsättning och regelbunden notering på en marknad som upprätthålls genom erkänt yrkesmässiga aktörer. Vidare skall det enligt de behöriga myndigheternas bedömning, i den medlemsstat som utgör kreditinstitutets hemland vara möjligt att fastställa ett objektivt pris så att värdepapperens övervärde vid varje tidpunkt kan fastställas. Det övervärde som erfordras skall utgöra 100 procent. Det skall dock utgöra 150 procent i fråga om aktier och 50 procent i fråga om räntebärande värdepapper utgivna av kreditinstitut, av regionala eller lokala myndigheter hos medlemsstaterna med undantag för dem som avses i artikel 44; och i fråga om räntebärande värdepapper av EIB och multilaterala utvecklingsbanker. Värdepapper som används som säkerhet får inte ingå i ett kreditinstituts kapitalbas.

p) Lån som i enlighet med de behöriga myndigheternas bedömning är säkrade genom panträtt i bostadsfastigheter eller genom aktier i finska bostadsaktiebolag, som är verksamma enligt den finska lagen om bostadsaktiebolag av år 1991 eller senare antagna författningar med motsvarande innehåll, och leasingavtal där uthyraren behåller full äganderätt till den uthyrda bostaden så länge förhyraren inte har utnyttjat sin köption, i bägge fallen upp till 50 procent av bostadsfastighetens värde. Värdet av egendomen skall beräknas på ett sätt som kan godtas av de behöriga myndigheterna på grundval av stränga värderingsnormer som fastställts i lagar eller andra författningar. Värdering skall genomföras minst en gång om året. Vid tillämpningen av denna punkt skall med bostadsfastighet avses en fastighet som är eller kommer att bli bebodd eller uthyrd av låntagaren.

q) 50 procent av de medel- och lågriskposter utanför balansräkningen som avses i bilaga II.

r) Efter godkännande av de behöriga myndigheterna, andra garantier än kreditgarantier som grundas på bestämmelser i lag eller föreskrifter och som av ömsesidiga garantifonder med ställning som kreditinstitut ställs ut till medlemmar, varvid 20 procents vikt skall tillämpas på beloppet. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om denna möjlighet tas i anspråk för att säkerställa att den inte leder till snedvridning av konkurrensen.

s) De lågriskposter utanför balansräkningen som avses i bilaga II, om avtal har träffats med kunden eller kundgruppen i fråga om att exponeringar kan göras endast om det har konstaterats att det inte medför att de gränsvärden som är tillämpliga enligt punkt 1-3 överskrids.

8. Vid tillämpning av punkterna 1, 2 och 3 får medlemsstaterna tillämpa 20 procents vikt beträffande tillgångsposter som utgörs av fordringar på medlemsstats regionala och lokala myndigheter och beträffande andra exponeringar gentemot eller garanterade av sådana myndigheter.

Medlemsstaterna får dock reducera detta viktetal till 0 procent enligt de villkor som fastställs i artikel 44.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

9. Vid tillämpning av punkterna 1, 2 och 3 får medlemsstaterna tillämpa 20 procents vikt beträffande tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot kreditinstitut, om de har en löptid av mer än ett men högst tre år och 50 procents vikt beträffande tillgångsposter som utgörs av fordringar på kreditinstitut om de har en löptid av mer än tre år, under förutsättning att obligationer har utgivits av ett kreditinstitut för de sist nämnda tillgångsposterna, och att dessa obligationer enligt de behöriga myndigheternas bedömning är föremål för omsättning på en marknad bestående av yrkesmässiga aktörer och dagligen noteras på denna marknad eller att de behöriga myndigheterna i det kreditinstituts hemland som har utgivit obligationerna har lämnat tillstånd till utgivandet. Dessa poster får inte under några omständigheter utgöra kapitalbas.

10. Med avvikelse från punkterna 7 i och 9 får medlemsstaterna tillämpa 20 procents vikt på tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot kreditinstitut, oavsett löptid.

11. När en exponering gentemot en kund garanterats av en tredje part eller genom säkerhet i form av värdepapper utgivna av en tredje part på de villkor som har fastställts i punkt 7 o får medlemsstaterna behandla exponeringen som om den hade ingåtts med denna tredje part i stället för med kunden

- om denna tredje part enligt de behöriga myndigheternas bedömning lämnat betryggande direkta och ovillkorliga garantier,

- om det för exponeringar som definierats i punkt 7 o finns säkerhet på villkor som där anges.

12. Senast den 1 januari 1999 skall rådet på grundval av en rapport från kommissionen granska den behandling av interbankexponeringar som har föreskrivits i punkterna 7 i, 9 och 10. Rådet skall på förslag från kommissionen besluta om eventuella ändringar.

Artikel 50 - Tillsyn av stora exponeringar på gruppnivå och företagsnivå

1. Om ett kreditinstitut varken är moder- eller dotterföretag skall övervakningen av att de förpliktelser som följer av artiklarna 48 och 49 eller av någon annan gemenskapsbestämmelse inom detta område efterlevs utövas på företagsnivå.

2. I övriga fall skall övervakningen av att de förpliktelser som följer av artiklarna 48 och 49 eller av någon gemenskapsbestämmelse inom detta område efterlevs utövas på gruppnivå i enlighet med artikel 52-56.

3. Medlemsstaterna får avstå från att övervaka, individuellt eller på grundval av delsammanställning, att de förpliktelser som följer av artiklarna 48 och 49, eller av någon annan gemenskapsbestämmelse som är tillämplig inom detta område, efterlevs av ett kreditinstitut som i egenskap av moderföretag är underkastat övervakning på grundval av sammanställning, och av varje dotterföretag till ett sådant kreditinstitut som är föremål för deras tillståndsgivning och tillsyn och ingår i övervakning på grundval av sammanställning.

Medlemsstaterna får även avstå från sådan övervakning om moderföretaget är ett finansiellt holdingföretag som är etablerat i samma medlemsstat som kreditinstitutet, under förutsättning att detta företag är underkastat samma övervakning som gäller för kreditinstitut. I de fall som avses i första och andra stycket skall åtgärder vidtas för att säkerställa en lämplig riskfördelning inom gruppen.

Avsnitt 4 - Kvalificerat innehav i företag utanför finansområdet

Artikel 51 - Begränsningar av kvalificerat innehav i icke-finansiella företag

1. Inget kreditinstitut får ha ett kvalificerat innehav, som motsvarar mer än 15 % av institutets kapitalbas, i ett företag som är varken ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut eller som driver sådan verksamhet som avses i artikel 43.2 f i direktiv 86/635/EEG.

2. Ett kreditinstituts sammantagna kvalificerade innehav i andra företag än kreditinstitut, finansiella institut och företag som driver sådan verksamhet som avses i artikel 43.2 f i direktiv 86/635/EEG, får inte överstiga 60 % av institutets kapitalbas.

3. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa de gränstal som föreskrivs i punkterna 1 och 2 i fråga om innehav i sådana försäkringsbolag som definieras i direktiv 73/239/EEG(18) och direktiv 79/267/EEG(19).

4. Aktier eller andelar som tillfälligt innehas under tiden för finansiell rekonstruktion eller till skydd för verksamhet eller som ett normalt led i emissionsverksamhet eller i ett instituts namn för annans räkning skall inte räknas som kvalificerade innehav vid beräkning av de i punkterna 1 och 2 angivna gränstalen. Aktier och andelar som inte utgör finansiella anläggningstillgångar enligt definitionen i artikel 35.2 i direktiv 86/635/EEG skall inte medräknas.

5. De gränstal som föreskrivits i punkterna 1 och 2 får överskridas endast under exceptionella förhållanden. I sådana fall skall behöriga myndigheter förelägga kreditinstitutet att antingen öka sin kapitalbas eller vidta andra likvärdiga åtgärder.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att behöriga myndigheter inte skall tillämpa de i punkterna 1 och 2 angivna gränstalen, om det föreskrivs att 100 % av de belopp varmed kreditinstitutens kvalificerade innehav

överskrider dessa gränstal måste täckas av egen kapitalbas och att avdrag för motsvarande del av kapitalbasen skall ske vid beräkning av kapitaltäckningsgraden. Om båda de gränstal som angivits i punkterna 1 och 2 överskridits, skall det större av de överskridna beloppen täckas av egen kapitalbas.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

KAPITEL 3 - GRUPPBASERAD TILLSYN

Artikel 52 - Gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut

1. Ett kreditinstitut som är moderföretag till ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut eller som har ett ägarintresse i ett sådant institut skall, i den omfattning och på det sätt som föreskrivs i artikel 54, stå under tillsyn utövad på grundval av sammanställning av institutens finansiella ställning. Tillsynen skall minst omfatta de områden som anges i punkterna 5 och 6.

2. Ett kreditinstitut vars moderföretag är ett finansiellt holdingföretag skall, i den omfattning och på det sätt som föreskrivs i artikel 54, stå under tillsyn på grundval av sammanställning av institutets finansiella ställning med den som gäller för det finansiella holdingföretaget. Tillsynen skall minst omfatta de områden som anges i punkterna 5 och 6. Sammanställningen skall inte på något sätt anses innebära att de behöriga myndigheterna utövar någon tillsynsfunktion i förhållande till det enskilda finansiella holdingföretaget.

3. Medlemsstaterna eller de behöriga myndigheter som enligt artikel 53 har till uppgift att utöva den gruppbaserade tillsynen får besluta att undanta ett kreditinstitut, ett finansiellt institut eller ett företag som tillhandahåller tjänster knutna till bankverksamhet från reglerna om gruppbaserad tillsyn när institutet eller företaget är ett dotterföretag eller ett företag i vilket ägarintresse innehas

- om företaget är beläget i ett tredje land där rättsliga hinder föreligger för överföring av nödvändig information,

- om företaget enligt de behöriga myndigheternas bedömning endast är av mindre betydelse med hänsyn till syftet med övervakningen av kreditinstitut och i samtliga fall om företagets totala balansomslutning uppgår till mindre än det lägsta av följande belopp: 10 miljoner euro eller 1 % av den totala balansomslutningen i moderföretaget eller i det företag som innehar ägarintresse; även om flera företag var för sig uppfyller dessa kriterier skall de omfattas av bestämmelserna om sammanställd redovisning om de tillsammans är av icke oväsentlig betydelse med hänsyn till det ovan nämnda syftet,

- om de behöriga myndigheter som har ansvar för den gruppbaserade tillsynen bedömer att sammanställning av den finansiella ställningen i företaget skulle vara olämplig eller vilseledande med hänsyn till syftet med den gruppbaserade tillsynen.

4. När en medlemsstats behöriga myndigheter beslutat undanta ett dotterkreditinstitut från reglerna om gruppbaserad tillsyn i något av de fall som avses i punkt 3 andra och tredje strecksatsen, får de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där dotterkreditinstitutet är beläget begära information från moderföretaget som kan underlätta tillsynen över detta kreditinstitut.

5. Tillsyn vad gäller soliditet och uppfyllande av kapitaltäckningskrav för marknadsrisker samt kontroll av stora exponeringar skall utövas på grundval av sammanställning i enlighet med denna artikel och artikel 53-56. Medlemsstaterna skall när det är lämpligt besluta om de åtgärder som behövs för att finansiella holdingföretag skall omfattas av bestämmelserna om gruppbaserad tillsyn i enlighet med punkt 2. Kontrollen av att de gränser som anges i artikel 51.1 och 51.2 inte överskrids skall utövas genom tillsyn och övervakning på grundval av sammanställning eller kvotsammanställning av kreditinstituts finansiella ställning.

6. De behöriga myndigheterna skall se till att det i alla företag, som omfattas av sådan gruppbaserad tillsyn som utövas över ett kreditinstitut med tillämpning av punkterna 1 och 2, finns tillfredsställande interna kontrollrutiner för att ta fram den information som kan vara av betydelse för att uppnå syftet med gruppbaserad tillsyn.

7. Utan att detta påverkar tillämpningen av speciella bestämmelser i andra direktiv får medlemsstaterna avstå från att tillämpa reglerna i punkt 5, genom kvotsammanställning eller individuellt, på ett kreditinstitut som i egenskap av moderföretag är underkastat gruppbaserad tillsyn och på varje dotterföretag till ett sådant kreditinstitut, under förutsättning att dotterföretaget är föremål för deras auktorisation och står under deras tillsyn samt ingår i den gruppbaserade tillsynen över moderföretaget. Samma möjlighet till undantag gäller när moderföretaget är ett finansiellt holdingföretag som har huvudkontor i samma medlemsstat som kreditinstitutet, under förutsättning att det är underkastat samma tillsyn som den som gäller för kreditinstitutet, i synnerhet såvitt avser reglerna i punkt 5. I båda de fall som avses i första stycket måste åtgärder vidtas för att säkerställa en lämplig fördelning av kapitalet inom bankgruppen. Om de behöriga myndigheterna tillämpar dessa regler individuellt på ett sådant kreditinstitut får de tillämpa bestämmelsen i artikel 34.2 sista stycket vid beräkning av kapitalbasen.

8. Om ett kreditinstitut vars moderföretag är ett kreditinstitut är beläget i en annan medlemsstat och har beviljats auktorisation där, skall de behöriga myndigheter som har beviljat auktorisationen tillämpa reglerna i punkt 5 individuellt på kreditinstitutet, eller i förekommande fall på grundval av delsammansättning.

9. Trots vad som föreskrivs i punkt 8 får de behöriga myndigheter som auktoriserat ett dotterföretag vars moderföretag är ett kreditinstitut, genom bilaterala avtal delegera ansvaret för tillsynen till de behöriga

myndigheter som beviljat moderföretaget auktorisation och utövar tillsyn över detta, så att dessa myndigheter ikläder sig ansvar för tillsynen över dotterföretaget i enlighet med detta direktiv. Kommissionen skall hållas underrättad om förekomsten av sådana avtal och om deras innehåll. Den skall vidarebefordra sådan information till de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater och till rådgivande bankrörelsekommittén.

10. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga myndigheter som har ansvaret för den gruppbaseade tillsynen kan inhämta sådan information som avses i artikel 55, från dotterföretag till ett kreditinstitut eller ett finansiellt holdingföretag som inte omfattas av bestämmelserna om gruppbasead tillsyn. I sådana fall skall reglerna i samma artikel om överföring och kontroll av information gälla.

Artikel 53 - Behöriga myndigheter med ansvar för gruppbasead tillsyn

1. Om moderföretaget är ett kreditinstitut skall den gruppbaseade tillsynen utövas av de behöriga myndigheter som beviljat moderföretaget auktorisation enligt artikel 4.

2. Om ett kreditinstituts moderföretag är ett finansiellt holdingföretag skall den gruppbaseade tillsynen utövas av de behöriga myndigheter som beviljat kreditinstitutet auktorisation enligt artikel 4.

När kreditinstitut som beviljats auktorisation i två eller flera medlemsstater har samma finansiella holdingföretag som moderföretag, skall dock den gruppbaseade tillsynen utövas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det finansiella holdingföretaget etablerades.

Om det finansiella holdingföretaget inte har något dotterkreditinstitut som beviljats auktorisation i den medlemsstat där holdingföretaget etablerades, skall de behöriga myndigheterna i berörda medlemsstater (inklusive de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det finansiella holdingföretaget etablerades) söka träffa överenskommelse om vilken av dessa myndigheter som skall utöva den gruppbaseade tillsynen. I avsaknad av sådan överenskommelse skall den gruppbaseade tillsynen utövas av de behöriga myndigheter som beviljat det kreditinstitut som har den största balansomslutningen auktorisation. Om flera kreditinstitut har lika stor balansomslutning skall den gruppbaseade tillsynen utövas av de behöriga myndigheter som först beviljade sådan auktorisation som avses i artikel 4.

3. De behöriga myndigheter som berörs får efter gemensam överenskommelse avstå från att tillämpa reglerna i punkt 2 första och andra styckena.

4. De överenskommelser som avses i punkt 2 tredje stycket och punkt 3 skall innehålla bestämmelser om samarbete och överföring av sådan information som behövs för att syftet med den gruppbaseade tillsynen skall kunna uppnås.

5. Om en medlemsstat har mer än en behörig myndighet som har befogenhet att utöva tillsyn över kreditinstitut och finansiella institut, skall medlemsstaten vidta nödvändiga åtgärder för att en samordning mellan dessa myndigheter skall etableras.

Artikel 54 - Sammanställningens form och omfattning

1. De behöriga myndigheter som är ansvariga för den gruppbaseade tillsynen skall för att utöva tillsynen kräva fullständig sammanställning av alla kreditinstitut och finansiella institut som är dotterföretag.

Dock får sammanställning på proportionell grund föreskrivas i de fall där, enligt de behöriga myndigheternas bedömning, moderföretagets ansvar är begränsat till moderföretagets andel av kapitalet i dotterföretaget med hänsyn till det ansvar som åvilar andra aktieägare, andelsägare eller medlemmar med tillfredsställande soliditet. Övriga aktieägares, andelsägares och medlemmars ansvar skall klart fastställas, om så erfordras genom formella, undertecknade förbindelser.

2. De behöriga myndigheter som är ansvariga för utövandet av den gruppbaseade tillsynen skall för detta ändamål kräva sammanställning på proportionell grund av ägarintressen i kreditinstitut och finansiella institut, som leds av ett företag som omfattas av sammanställningen jämte ett eller flera företag som inte omfattas av sammanställningen när dessa företags ansvar är begränsat till den andel av kapital som de innehar.

3. Om det finns andra ägarintressen eller andra former av kapitalbindningar än de som anges i punkterna 1 och 2, skall de behöriga myndigheterna bestämma om och hur sammanställning skall ske. De får tillåta eller kräva att kapitalandelsmetoden används. Tillämpning av denna metod skall dock inte innebära att företagen i fråga omfattas av den gruppbaseade tillsynen.

4. Utan att detta påverkar tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3, skall de behöriga myndigheterna bestämma om och hur sammanställning skall ske i följande fall:

- De behöriga myndigheterna bedömer att ett kreditinstitut, utan att institutet innehar ett ägarintresse eller andra kapitalbindningar, utövar ett väsentligt inflytande över ett eller flera kreditinstitut eller finansiella institut.

- Två eller flera kreditinstitut eller finansiella institut har samma ledning utan att detta följer av avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund, bolagsordning eller motsvarande.

- Två eller flera kreditinstitut eller finansiella institut har en förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganisation som till övervägande del består av samma personer. De behöriga myndigheterna får tillåta eller kräva att den metod som föreskrivs i artikel 12 i direktiv 83/349/EEG skall

användas. Tillämpning av denna metod skall dock inte innebära att företagen i fråga omfattas av gruppbaserad tillsyn.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

5. När gruppbaserad tillsyn skall utövas enligt artikel 52.1 och 52.2 skall företag som tillhandahåller tjänster anknutna till bankverksamhet tas med i sammanställningen i de fall och i enlighet med de metoder som anges i punkt 1-4 i denna artikel.

Artikel 55 - Information som skall tillhandahållas av holdingföretag med blandad verksamhet och deras dotterföretag

1. I avvaktan på vidare samordning av metoderna för sammanställd redovisning, skall medlemsstaterna föreskriva att de behöriga myndigheter som har ansvar för auktorisation och tillsyn över ett eller flera kreditinstitut vars moderföretag är ett holdingföretag med blandad verksamhet, skall kräva att moderföretaget och dotterföretagen lämnar sådan information som kan vara av betydelse för tillsynen över dotterkreditinstituten. De behöriga myndigheterna kan inhämta informationen antingen direkt från moderföretaget och dotterföretagen eller via dotterkreditinstituten.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva att deras behöriga myndigheter antingen själva eller genom externa granskare, kan företa inspektion på platsen för att kontrollera de uppgifter som lämnats av holdingföretag med blandad verksamhet och deras dotterföretag. Om ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett av dess dotterföretag är ett försäkringsföretag, får också det förfarande som avses i artikel 56.4 användas. Om ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett av dess dotterföretag är beläget i en annan medlemsstat än dotterkreditinstitutet, skall kontroll av uppgifter företas på platsen i enlighet med det förfarande som avses i artikel 56.7.

Artikel 56 - Åtgärder för att underlätta den gruppbaseade tillsynen

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att det inte finns några rättsliga hinder för företag som omfattas av den gruppbaseade tillsynen, holdingföretag med blandad verksamhet och deras dotterföretag samt dotterföretag som avses i artikel 52.10 att sinsemellan utbyta information som är av betydelse för tillsyn i enlighet med artikel 52-55 och denna artikel.

2. När ett moderföretag och något av dess dotterkreditinstitut är belägna i olika medlemsstater skall de behöriga myndigheterna i de olika medlemsstaterna utbyta information som är av betydelse för att möjliggöra eller underlätta gruppbasead tillsyn. Om de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där moderföretaget är beläget inte själva utövar gruppbasead tillsyn enligt artikel 53, kan de anmodas av de behöriga myndigheter som har ansvar för sådan tillsyn att från moderföretaget begära information som är av betydelse för den

gruppbaseade tillsynen och att överföra informationen till myndigheterna i fråga.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

3. Medlemsstaterna skall tillåta sina behöriga myndigheter att utbyta sådan information som anges i punkt 2, varvid skall gälla att inhämtande av eller förfogande över information avseende finansiella holdingföretag, finansiella institut eller företag som tillhandahåller tjänster anknutna till bankverksamhet, inte på något sätt skall anses innebära att de behöriga myndigheterna har någon skyldighet att ha en tillsynsfunktion i förhållande till dessa enskilda institut eller företag. På liknande sätt skall medlemsstaterna tillåta sina behöriga myndigheter att utbyta sådan information som anges i artikel 55, varvid skall gälla att inhämtande av eller förfogande över information inte på något sätt skall anses innebära att de behöriga myndigheterna har någon tillsynsfunktion i förhållande till holdingföretag med blandad verksamhet och deras dotterföretag som inte är kreditinstitut eller till sådana dotterföretag som avses i artikel 52.10.

4. Om ett kreditinstitut, ett finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet kontrollerar ett eller flera dotterföretag som är försäkringsföretag eller andra företag som tillhandahåller investeringstjänster som fordrar auktorisation, skall de behöriga myndigheterna och de myndigheter som bemyndigats att utöva den offentliga tillsynen över försäkringsföretag eller över andra företag som tillhandahåller investeringstjänster ha ett nära samarbete. Utan att detta påverkar respektive myndighets ansvar skall dessa myndigheter förse varandra med all information som är ägnad att underlätta deras uppgift och tillåta tillsyn över verksamheten och den finansiella ställningen i de företag över vilka de utövar tillsyn.

5. Beträffande information som erhålls inom ramen för gruppbasead tillsyn och i synnerhet beträffande sådant utbyte av information mellan behöriga myndigheter som föreskrivs i detta direktiv skall tystnadsplikt gälla i enlighet med artikel 30.

6. De behöriga myndigheter som har ansvar för gruppbasead tillsyn skall upprätta förteckningar över sådana finansiella holdingföretag som anges i artikel 52.2. Dessa förteckningar skall överlämnas till de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater och till kommissionen.

7. Om de behöriga myndigheterna i en medlemsstat vid tillämpning av detta direktiv i ett särskilt fall önskar kontrollera uppgifter om ett kreditinstitut, ett finansiellt holdingföretag, ett finansiellt institut, ett företag som tillhandahåller tjänster anknutna till bankverksamhet, ett holdingföretag med blandad verksamhet, ett dotterföretag som avses i artikel 55 eller ett dotterföretag som avses i artikel 52.10 och institutet eller företaget är beläget i en annan medlemsstat, skall de hos de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten begära att sådan kontroll företas. De myndigheter som erhållit en sådan framställning skall inom ramen för sina befogenheter efterkomma denna, antingen genom att själva utföra kontrollen eller genom att tillåta att de

myndigheter som begärt kontrollen utför den, eller genom att tillåta en revisor eller expert att utföra den.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

8. Utan att detta påverkar tillämpningen av medlemsstaternas straffrättsliga bestämmelser skall medlemsstaterna se till att sanktioner eller andra åtgärder, som syftar till att stoppa konstaterade överträdelser eller avlägsna orsakerna till sådana överträdelser, kan vidtas mot finansiella holdingföretag och holdingföretag med blandad verksamhet eller mot deras ansvariga ledning för överträdelser av lagar eller andra författningar som antagits för genomförandet av artikel 52-55 och denna artikel. I vissa fall kan sådana åtgärder kräva domstolsprövning. De behöriga myndigheterna skall ha ett nära samarbete för att säkerställa att åtgärderna leder till önskat resultat, särskilt när den centrala förvaltningen eller den centrala ledningen i ett finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet inte är placerad vid företagets huvudkontor.

AVDELNING VI - RÅDGIVANDE BANKRÖRELSEKOMMITTÉ

Artikel 57 - Bankrörelsekommitténs sammansättning och funktion

1. En rådgivande bankrörelsekommitté för de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna skall inrättas vid sidan av kommissionen.
2. Den rådgivande bankrörelsekommittén skall ha till uppgift att biträda kommissionen i dess arbete att tillförsäkra ett korrekt genomförande av detta direktiv. Den skall vidare fullgöra andra uppgifter som föreskrivs i detta direktiv och bistå kommissionen vid förberedelse av nya förslag till rådet angående ytterligare samordning inom kreditinstitutens område.
3. Den rådgivande bankrörelsekommittén får inte befatta sig med konkreta problem som rör enskilda kreditinstitut.
4. I den rådgivande bankrörelsekommittén skall ingå högst tre representanter för varje medlemsstat och för kommissionen. Representanterna får, efter medgivande av kommittén för varje enskilt tillfälle, åtföljas av rådgivare. Kommittén får också inbjuda kvalificerade personer och experter att delta vid sammanträden. Sekretariat skall tillhandahållas av kommissionen.
5. Den rådgivande bankrörelsekommittén skall anta sin arbetsordning och utse en av medlemsstaternas representanter till ordförande. Kommittén skall sammanträda regelbundet och i övrigt så snart det är påkallat. Kommissionen får, om den bedömer att förhållandena kräver det, anmoda kommittén att hålla brådskande möten.
6. Vad som avhandlas och beslutas i den rådgivande bankrörelsekommittén skall vara underkastat sekretess, om kommittén inte beslutar annorlunda.

Artikel 58 - Granskning av auktorisationsvillkoren

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

Den rådgivande bankrörelsekommittén skall granska innehållet i de villkorsföreskrifter som behöriga myndigheter utformar i enlighet med artiklarna 5.1 och 6.1, andra villkor som gäller i medlemsstaterna samt den information som skall ingå i ovannämnda verksamhetsplan, och skall då det är påkallat lämna kommissionen förslag beträffande närmare samordning.

Artikel 59 - Beräkningsmetoder

1. I avvaktan på ytterligare samordning skall de behöriga myndigheterna, för uppföljande kontroll och när det i övrigt, utöver koefficienter som redan tillämpas av dem införa relationstal mellan kreditinstitutens olika tillgångar och/eller skulder, detta för att möjliggöra fortlöpande övervakning av institutens soliditet och likviditet samt andra omständigheter till skydd för sparmedel. För detta ändamål skall den rådgivande bankrörelsekommittén bestämma de olika faktorerna för sådana relationstal, som avses i första stycket, och fastställa metoden för beräkning av talen. Den rådgivande bankrörelsekommittén skall, då det bedöms lämpligt, inhämta ledning i tekniskt samråd mellan de myndigheter som utövar tillsyn över berörda kategorier av institut.

2. Relationstal som fastställts att gälla med stöd av punkt 1 skall beräknas minst var sjätte månad.

3. Den rådgivande bankrörelsekommittén skall studera resultaten av analyser som utifrån beräkningar enligt punkt 2, utförs av de tillsynsmyndigheter som avses i punkt 1 tredje stycket.

4. Den rådgivande bankrörelsekommittén får lämna förslag till kommissionen angående samordning av de koefficienter som används i medlemsstaterna.

AVDELNING VII - VERKSTÄLLANDE BEFOGENHETER

Artikel 60 - Tekniska anpassningar

1. Utan att det påverkar tillämpningen, vad gäller kapitalbasen, av den rapport som avses i artikel 34.3, andra stycket, skall tekniska anpassningar i följande avseenden antas i den ordning som föreskrivs i punkt 2:

- Förtydligande av definitionerna i syfte att, vid tillämpningen av detta direktiv, beakta utvecklingen på de finansiella marknaderna.

- Förtydligande av definitionen för att en enhetlig tillämpning inom hela gemenskapen av detta direktiv skall säkerställas.

- Anpassning av terminologin och definitionerna till senare rättsakter angående kreditinstitut och därmed sammanhängande frågor.

- Definitionen av zon A i artikel 1.14.

- Definitionen av multilaterala utvecklingsbanker i artikel 1.19.

- Ändringar av storleken på startkapital som anges i artikel 5, betingade av utvecklingen på de ekonomiska och monetära områdena.

- Utvidgning av innehållet i den förteckning som avses i artiklarna 18 och 19 och som är intagen i bilaga I, eller anpassningar av den terminologi som använts i förteckningen, allt i den mån detta är motiverat av utvecklingen inom de finansiella marknaderna.

- Områden inom vilka behöriga myndigheter skall utbyta information som uppges i artikel 28.

- Ändringar av definitioner av tillgångar uppräknade i artikel 43, för att utvecklingen inom kapitalmarknaderna skall kunna beaktas.

- Förteckningarna över och klassificeringen av poster utanför balansräkningen i bilagorna 2 och 4, samt behandlingen av dem vid beräkning av kapitaltäckningsgrad som uppges i artiklarna 42, 43 och 44 och i bilaga III.

- En tidsbegränsad minskning av den minsta kapitaltäckningsgrad som föreskrivs i artikel 47 eller av viktningar som föreskrivs i artikel 43, för att särskilda omständigheter skall kunna beaktas.

- Förtydligande av de undantag som föreskrivs i artikel 49.5-49.10.

2. Kommissionen skall biträdas av en kommitté. När det hänvisas till denna punkt, skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i beslutet. Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

AVDELNING VIII - ÖVERGÅNGS- OCH SLUTBESTÄMMELSER

KAPITEL 1 - ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 61 - Övergångsbestämmelser vad beträffar artikel 36

Danmark får medge hypotekskreditinstitut, som före den 1 januari 1990 var organiserade som kooperativa institut eller fonder och som har ombildats till aktiebolag, att fortsätta att i kapitalbasen med nedan angivna begränsningar, inräkna sådana solidariska förpliktelser från

medlemmar eller från låntagare som avses i artikel 36.1, när anspråk mot dem behandlas som solidariska förpliktelser:

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

a) Beräkningsunderlaget för låntagares solidariska förpliktelser skall utgöra summan av de poster som anges i artikel 34.2.1 och 34.2.2, med avdrag för de poster som anges i artikel 34.2.9, 34.2.10 och 34.2.11.

b) Beräkningsunderlaget den 1 januari 1991 eller, om ombildning sker senare, vid tidpunkten för ombildningen, skall utgöra det maximala beräkningsunderlaget. Beräkningsunderlaget får aldrig överstiga det maximala beräkningsunderlaget.

c) Det maximala beräkningsunderlaget skall från och med den 1 januari 1997 minskas med hälften av det nya kapital som inflyter vid nya emissioner och som är sådant kapital som avses i artikel 34.2.1 och har tecknats och inbetalats efter den dagen.

d) Det högsta belopp i kapitalbasen för förpliktelser med solidarisk ansvarighet får aldrig överstiga

50 % år 1991 och år 1992,

45 % år 1993 och år 1994,

40 % år 1995 och år 1996,

35 % år 1997,

30 % år 1998,

20 % år 1999,

10 % år 2000

och

0 % efter den 1 januari år 2001,

av beräkningsunderlaget.

Artikel 62 - Övergångsbestämmelser vad beträffar artikel 43

1. Till och med den 31 december 2006 får medlemsstaternas behöriga myndigheter tillåta sina kreditinstitut att tillämpa 50 % riskvikt i fråga om lån som enligt dessa myndigheters bedömning är fullt ut säkrade genom panträtt i kontorsbyggnader eller företagslokaler för olika ändamål belägna på de medlemsstaters territorier inom vilka 50 % riskvikt tillåts, under förutsättning av följande:

i) 50 % riskvikt skall tillämpas på den del av lånet som inte överstiger en gräns som beräknas enligt antingen a eller b nedan.

a) 50 % av ifrågavarande fastighets marknadsvärde. Fastighetens marknadsvärde skall beräknas av två oberoende värderingsmän som gör självständiga bedömningar vid tiden för lånets beviljande. Lånet skall baseras på det lägre av de båda värderingarna. Fastigheten skall omvärderas minst en gång om året av en värderingsman. För lån som inte överstiger 1 miljon euro och 5 % av kreditinstitutets kapitalbas skall fastigheten omvärderas av en värderingsman minst vart tredje år.

b) 50 % av fastighetens marknadsvärde eller 60 % av pantlånevärde beroende på vilket av dem som är lägst, i de medlemsstater som har infört strikta kriterier för bedömning av pantlånevärde genom lagar eller andra föreskrifter. Pantlånevärde skall definieras som fastighetens värde som det har fastställts av en värderingsman som gjort en försiktig bedömning av möjligheterna av en framtida försäljning av fastigheten genom att beakta långsiktigt hållbara aspekter på fastigheten, normala och lokala marknadsvillkor, nuvarande användning och annan lämplig användning av fastigheten. Spekulative faktorer skall inte tas med i bedömningen av pantlånevärde. Pantlånevärde skall dokumenteras på ett klart och tydligt sätt. Minst vart tredje år, eller om marknaden faller mer än 10 %, skall pantlånevärde och särskilt de underliggande antagandena om utvecklingen av den relevanta marknaden bedömas på nytt. I både fall a och fall b skall "marknadsvärde" definieras som det pris som fastigheten skulle kunna säljas till genom ett privaträttsligt kontrakt mellan en villig säljare och en i förhållande till honom oberoende köpare på värderingsdagen under antagandet att fastigheten kan bjudas ut till försäljning på den öppna marknaden, att marknadsförhållandena medger en överlåtelse i god ordning och att, med tanke på fastighetens beskaffenhet, en normal tidsperiod kan avsättas för att förhandla om försäljningen.

ii) 100 % riskvikt skall tillämpas på den del av lånet som överstiger de gränser som fastställts i i.

iii) Fastigheten måste antingen användas eller uthyras av ägaren. Det första stycket skall inte hindra en medlemsstats behöriga myndigheter som tillämpar en högre riskvikt inom sitt territorium att, på ovanstående villkor, tillåta att 50 % riskvikt tillämpas på detta slag av utlåning på de medlemsstaters territorier där 50 % riskvikt är tillåten. Medlemsstaternas behöriga myndigheter får tillåta sina kreditinstitut att tillämpa 50 % riskvikt på de lån som är utestående den 21 juli 2000 under förutsättning att villkoren i denna artikel är uppfyllda. I detta fall skall fastigheten värderas enligt ovan fastställda bedömningskriterier senast den 21 juli 2003. För lån som beviljas före den 31 december 2006 skall 50 % riskvikt tillämpas tills lånet löper ut om kreditinstitut är skyldigt att iaktta avtalsvillkoren. Till och med den 31 december 2006 får medlemsstaternas behöriga myndigheter även tillåta sina kreditinstitut att tillämpa 50 % riskvikt på den del av lånen som enligt dessa myndigheters bedömning är fullt ut säkrade genom aktier i finländska bostadsbolag vars verksamhet regleras av den finländska bostadsaktiebolagslagen från 1991 eller motsvarande lagstiftning som senare kan komma att antas, under förutsättning att villkoren i denna punkt är uppfyllda. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om hur de tillämpar denna punkt.

2. Medlemsstaterna får tillämpa 50 % riskvikt för transaktioner om leasing av fast egendom som ingås före den 31 december 2006 och gäller egendom som skall användas för näringsändamål i det land där huvudkontoret finns, och då tillämpliga lagar och andra författningar tillförsäkras leasegivaren full äganderätt till den uthyrda egendomen fram

till dess leasetagaren utnyttjar sin rätt att köpa den. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om hur de tillämpar denna punkt.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

3. Artikel 43.3 skall inte påverka de behöriga myndigheternas godkännande av bilaterala avtal om novation vilka har ingåtts vad beträffar

- Belgien, före den 23 april 1996
- Danmark, före den 1 juni 1996
- Tyskland, före den 30 oktober 1996
- Grekland, före den 27 mars 1997
- Spanien, före den 7 januari 1997
- Frankrike, före den 30 maj 1996
- Irland, före den 27 juni 1996
- Italien, före den 30 juli 1996
- Luxemburg, före den 29 maj 1996
- Nederländerna, före den 1 juli 1996
- Österrike, före den 30 december 1996
- Portugal, före den 15 januari 1997
- Finland, före den 21 augusti 1996
- Sverige, före den 1 juni 1996
- Förenade kungariket, före den 30 april 1996

Artikel 63 - Övergångsbestämmelser vad beträffar artikel 47

1. Ett kreditinstitut, vars lägsta kapitaltäckningsgrad den 1 januari 1991 inte nått upp till 8 % så som föreskrivs i artikel 47.1, skall göra en stegvis anpassning till den nivån. Innan detta mål har nåtts får institutet inte låta kapitaltäckningsgraden gå ned under redan uppnådd nivå. De variationer som likväl uppstår bör vara tillfälliga och de behöriga myndigheterna bör underrättas om orsakerna.

2. För en tid av högst fem år, räknat från den 1 januari 1993, får medlemsstaterna bestämma en vikt om 10 % för sådana obligationer som definieras i artikel 22.4 i direktiv 85/611/EEG, och tillämpa denna vikt för kreditinstitut när och om staterna anser det nödvändigt för att undvika

allvarliga störningar i sina marknader. Sådana undantag skall inrapporteras till kommissionen.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

3. För en tid av högst sju år räknat från den 1 januari 1993 skall artikel 47.1 inte gälla för "Agricultural Bank of Greece". Denna skall dock, med tillämpning av den metod som angivits i punkt 1, göra en stegvis anpassning till den nivå som föreskrivs i artikel 47.1.

Artikel 64 - Övergångsbestämmelser vad beträffar artikel 49

1. Har ett kreditinstitut den 5 februari 1993 redan gjort en eller flera exponeringar som antingen överstiger gränsvärdena för stora exponeringar eller för de sammanlagda stora exponeringar som fastställs i artikel 49, skall de behöriga myndigheterna kräva att kreditinstitutet vidtar åtgärder för att nedbringa exponeringarna så att de rymms inom de gränser som fastställs i artikel 49.

2. Det förfarande varigenom exponeringen eller exponeringarna på så sätt nedbringas skall utformas, antas, tillämpas och slutföras inom en tidsfrist som de behöriga myndigheterna finner vara förenlig med principen om sund förvaltning och rättvis konkurrens. De behöriga myndigheterna skall underrätta kommissionen och rådgivande bankrörelsekommittén om den tidsplan som bestämts för det allmänna förfarandet.

3. Ett kreditinstitut får inte vidta några åtgärder som skulle medföra att de exponeringar som avses i punkt 1 överskrider den nivå de hade den 5 februari 1993.

4. Den tidsfrist som är tillämplig enligt punkt 2 skall löpa ut senast den 31 december 2001. Exponeringar med längre löptid och för kreditinstitutet bindande avtalsvillkor får bibehållas till förfallodagen.

5. Till och med den 31 december 1998 får medlemsstaterna höja den gräns som fastställts i artikel 49.1 till 40 procent och den som fastställts i artikel 49.2 till 30 procent. I sådana fall skall, med förbehåll för vad som föreskrivs i punkt 1-4, tidsfristen för att reducera befintliga exponeringar vid slutet av denna period till de nivåer som föreskrivs i artikel 49 löpa ut den 31 december 2001.

6. I fråga om kreditinstitut vars kapitalbas inte överstiger 7 miljoner euro, och endast i fråga om dessa, får medlemsstaterna förlänga de tidsfrister som har fastställts i punkt 5 med fem år. Medlemsstater som utnyttjar denna möjlighet skall vidta åtgärder för att förhindra snedvridning av konkurrensen och underrätta kommissionen och rådgivande bankrörelsekommittén om detta.

7. I de fall som avses i punkterna 5 och 6 får ett engagemang anses som större exponering om dess värde uppgår till eller överstiger 15 procent av kapitalbasen.

8. Till och med 31 december 2001 får medlemsstaterna i stället för den rapportering som föreskrivs i artikel 48.2 andra strecksatsen föreskriva rapportering minst två gånger om året.

9. Medlemsstaterna får helt eller delvis avstå från att tillämpa artikel 49.1, 49.2 och 49.3 på exponeringar som utgörs av sådana lån säkrade genom panträtt som avses i artikel 62.1 och som har lämnats före den 12 januari 2002 samt på sådana avtal om leasing av fast egendom som avses i artikel 62.2 och som har ingåtts före den 1 januari 2002, i båda fallen upp till 50 procent av värdet av egendomen i fråga. Detsamma gäller lån som i enlighet med behöriga myndigheters godkännande är säkrade genom aktier i sådana finska bostadsaktiebolag som är verksamma enligt den finska lagen om bostadsaktiebolag av år 1991 eller senare antagna författningar med motsvarande innehåll, i fall då lånen liknar de lån mot panträtt i fast egendom som avses i första stycket.

Artikel 65 - Övergångsbestämmelser vad beträffar artikel 51

Kreditinstitut som den 1 januari 1993 överskred de i artikel 51.1 och 51.2 föreskrivna gränstalen skall senast den 1 januari 2003 anpassa sitt ägande till gränstalen.

KAPITEL 2 - SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 66 - Information till kommissionen

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de viktigaste lagar och andra författningar som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 67 - Upphävda direktiv

1. Direktiven 73/183/EEG, 77/780/EEG, 89/299/EEG, 89/646/EEG, 89/647/EEG, 92/30/EEG och 92/121/EEG, i deras genom direktiven i bilaga V, del A ändrade lydelse, upphävs utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser vad gäller de tidsfrister för genomförande som anges i bilaga V del B.

2. Hänvisningar till de upphävda direktiven skall tolkas som hänvisningar till detta direktiv och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VI.

Artikel 68 - Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 20 mars 2000.

På Europaparlamentets vägnar

N. Fontaine

Ordförande

På rådets vägnar

J. Gama

Ordförande

-----

(1) EGT C 157, 25.5.1998, s. 13.

(2) Europaparlamentets yttrande av den 18 januari 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT) och rådets beslut av den 13 mars 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT).

(3) EGT L 194, 16.7.1973, s. 1.

(4) EGT L 322, 17.12.1977, s. 30. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/33/EG (EGT L 204, 21.7.1998, s. 29).

(5) EGT L 124, 5.5.1989, s. 16. Direktivet senast ändrat genom direktiv 92/30/EEG (EGT L 110, 28.4.1992, s. 52).

(6) EGT L 386, 30.12.1989, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG (EGT L 168, 18.7.1995, s. 7).

(7) EGT L 386, 30.12.1989, s. 14. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/33/EG.

(8) EGT L 110, 28.4.1992, s. 52.

(9) EGT L 29, 5.2.1993, s. 1. Direktivet ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

(10) EGT L 372, 31.12.1986, s. 1.

(11) EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 90/605/EEG (EGT L 317, 16.11.1990, s. 60).

(12) EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

(13) Rådets direktiv 88/627/EEG av den 12 december 1988 om sådana uppgifter som skall offentliggöras vid förvärv eller avyttring av ett större innehav i ett börssnoterat bolag (EGT L 348, 17.12.1988, s. 62).

(14) Rådets åttonde direktiv 84/253/EEG av den 10 april 1984 grundat på artikel 44.2 g i fördraget, om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper (EGT L 126, 15.5.1984, s. 20).

(15) Rådets fjärde direktiv (78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (EGT L 222, 14.8.1978, s. 11). Direktivet senast ändrat genom direktiv 1999/60/EG (EGT L 62, 26.6.1999, s. 65).

(16) Rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för lokala investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EGT L 375,

31.12.1985, s. 3). Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG (EGT L 168, 18.7.1995, s. 7).

(17) Rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet (EGT L 141, 11.6.1993, s. 27). Direktivet senast ändrat genom direktiv 97/9/EG (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).

(18) Rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring (EGT L 228, 16.8.1973, s. 3.) Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG.

(19) Rådet första direktiv 79/267/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse (EGT L 63, 13.3.1979, s. 1.) Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG.

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHETER SOM SKALL VARA
FÖREMÅL FÖR ÖMSESIDIGT ERKÄNNANDE

1. Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel
2. Utlåning(1)
3. Finansiell leasing
4. Betalningsförmedling
5. Utställande och administration av betalningsmedel (t.ex. kreditkort, resecheckar och bankväxlar)
6. Garantiförbindelser och ställande av säkerhet
7. Handel för egen eller kunders räkning med
  - a) penningmarknadsinstrument (checkar, växlar, depåbevis m.m.),
  - b) utländsk valuta,
  - c) finansiella terminer och optioner,
  - d) valuta- och ränteinstrument,
  - e) överlåtbara värdepapper.
8. Medverkan i värdepappersemissioner och tillhandahållande av tjänster i samband därmed
9. Rådgivning till företag angående kapitalstruktur, industriell strategi och liknande angelägenheter samt tjänster knutna till fusioner och företagsförvärv
10. Penningmarknadsmäkling
11. Portföljförvaltning och -rådgivning
12. Förvaring och förvaltning av värdepapper
13. Kreditupplysningstjänster
14. Bankfackstjänster

(1) Omfattande bland annat

- konsumentkrediter,
- hypotekskrediter,
- factoring, med eller utan regress,
- finansiering av handelskrediter (inklusive "forfaiting").

BILAGA II

KLASSIFICERING AV POSTER UTANFÖR BALANSRÄKNINGEN

Högrisk:

- Garantier knutna till kreditgivning.
- Egna acceptor.
- Endosserade växlar, för vilka inget annat kreditinstitut bär växelansvar.
- Transaktioner med regress.
- Oåterkalleliga kreditlöften med karaktär av kreditsubstitut.
- Tillgångar som förvärvats genom rena terminskontrakt.
- Avtalad utlåning på termin (forward forward deposits).
- Obetald del av betalning för aktier och andra värdepapper.
- Andra poster av högrisktyp.

Medelrisk:

- Remburser, öppnade och bekräftade (se även medel-lågrisk).

- Garanti- och ansvarsförbindelser (däribland anbuds-, fullgörande-, tull- och skattegarantier) samt garantiförbindelser som inte har karaktär av kreditsubstitut.
- Sådana avtal om försäljning och återköp som definierats i artikel 12.3 och 12.5 direktiv 86/635/EEG.
- Oåterkalleliga kreditlöften som inte har karaktär av kreditsubstitut.
- Outnyttjade kreditmöjligheter (åtaganden att lämna kredit, att köpa värdepapper, eller att utfärda garantier eller accepter) med en ursprunglig giltighetstid av mer än ett år.
- note issuance facilities (NIF:s) och revolving underwriting facilities (RUF:s).
- Andra poster av medelrisktyp.

Medel-lågrisk:

- Remburser för vilka levererade varor utgör säkerhet samt andra självlikviderande transaktioner.
- Andra poster av medel-lågrisktyp.

Lågrisk:

- Outnyttjade kreditmöjligheter (åtaganden att lämna kredit, att köpa värdepapper eller att utfärda garantier eller accepter) med en ursprunglig giltighetstid av högst ett år, eller som när som helst kan återtas utan föregående avisering.
- Andra poster av lågrisktyp.

Medlemsstaterna förbinder sig att underrätta kommissionen så snart de har beslutat att hänföra en ny post utanför balansräkningen till någon av de sista grupperna i respektive riskklass. Sådana poster kommer att bli slutgiltigt klassificerade på gemenskapsnivå när det förfarande som föreskrivs i artikel 60 har slutförts.

BILAGA III

BEHANDLING AV POSTER UTANFÖR BALANSRÄKNINGEN

1. VAL AV METOD

För att mäta kreditriskerna i samband med de kontrakt som är uppräknade i punkterna 1 och 2 i bilaga IV får kreditinstituten, under förutsättning att de behöriga myndigheterna samtycker, välja en av de metoder som beskrivs nedan. Kreditinstitut som skall följa artikel 6.1 i direktiv 93/6/EEG(1) skall använda metod 1. För att mäta kreditriskerna i samband med de kontrakt som är uppräknade i punkt 3 i bilaga IV skall alla kreditinstitut använda metod 1.

2. METODER

Metod 1: "marknadsvärderings"-metoden

Steg a): Genom att åsätta gällande marknadsvärde (mark to market) till kontrakten erhålls de aktuella ersättningskostnaderna för alla kontrakt med positivt värde.

Steg b): För att erhålla ett tal för den möjliga framtida kreditrisken(2), multipliceras de nominella beloppen eller underliggande värdena med följande procenttal:

TABELL 1

>Plats för tabell>

För att mäta den eventuella framtida exponeringen i samband med steg b får de behöriga myndigheterna tillåta kreditinstituten att fram till och med den 31 december 2006 tillämpa följande procentsatser i stället för dem som förtecknas i tabell 1 förutsatt att instituten utnyttjar det alternativ som anges i artikel 11a i direktiv 93/6/EEG för kontrakt enligt punkt 3 b och 3 c i bilaga IV:

TABELL 1a

>Plats för tabell>

Steg c): Summan av den aktuella ersättningskostnaden och den möjliga framtida kreditrisken multipliceras med de riskvikttal som enligt artikel 43 gäller för respektive motpart.

Metod 2: "ursprungliga åtagande"-metoden

Steg a): Varje instruments nominella belopp multipliceras med följande procenttal:

TABELL 2

>Plats för tabell>

Steg b): De på så sätt erhållna talen för ursprungliga åtaganden multipliceras med de riskvikttal som enligt artikel 43 gäller för respektive motpart.

För metoderna 1 och 2 skall de behöriga myndigheterna säkerställa att de nominella belopp som skall beaktas är en lämplig måttstock för den risk kontraktet medför. Om kontraktet till exempel tillåter en multiplicering av betalningsflöden, skall det nominella beloppet anpassas för att beakta effekterna av multipliceringen på det kontraktets riskstruktur.

3. AVTALSNETTNING (AVTAL OM NOVATION OCH ANDRA NETTNINGSÖVERENSKOMMELSER)

a) Slag av nettning som de behöriga myndigheterna kan godkänna

I denna punkt 3 skall med motpart avses varje juridisk eller fysisk person som har rätt att ingå avtal om nettning.

De behöriga myndigheterna får som riskreducerande godkänna följande slag av avtal om nettning:

i) Bilateral avtal om novation mellan ett kreditinstitut och dess motpart enligt vilka avtal ömsesidiga fordringar och förpliktelser automatiskt avräknas på så sätt att det vid novation fastställs ett enda nettobelopp varje gång novation tillämpas, och det därvid skapas ett enda nytt juridiskt bindande avtal som ersätter tidigare avtal.

ii) Andra bilaterala nettningsöverenskommelser mellan ett kreditinstitut och dess motpart.

b) Villkor för godkännande

De behöriga myndigheterna får som riskreducerande endast godkänna avtal om nettning om följande villkor är uppfyllda:

i) Kreditinstitutet skall med sin motpart ha en överenskommelse om avtalsnettning som ger upphov till en enda juridisk förpliktelse och omfattar alla ingående transaktioner, så att, om en motpart inte fullgör sina skyldigheter på grund av försumlighet, konkurs, likvidation eller någon annan liknande omständighet, kreditinstitutet kan fordra eller har en förpliktelse att betala endast nettosumman av de positiva och negativa marknadsvärdena av de ingående individuella transaktionerna.

ii) Kreditinstitutet skall för den behöriga myndigheten hålla tillgängligt skriftliga och motiverade rättsutlåtanden med en sådan innebörd att de behöriga domstolarna och förvaltningsmyndigheterna vid en rättslig

prövning av de fall som avses i i, skulle anse att kreditinstitutets fordringar och förpliktelser begränsas till nettosumman, såsom anges i i, enligt

- gällande lag inom den jurisdiktion där motparten har sitt säte och, om det gäller en utländsk filial till ett företag, även enligt lagen inom den jurisdiktion där filialen är belägen,
- den lag som reglerar de individuella transaktioner som ingår, och
- den lag som reglerar varje avtal eller överenskommelse som är nödvändig för att genomföra avtalet om nettning.

iii) Kreditinstitutet skall ha antagit förfaranden för att säkerställa att det löpande kontrolleras, att dess avtal om nettning är rättsligt giltiga, mot bakgrund av möjliga lagändringar.

De behöriga myndigheterna skall, vid behov efter samråd med andra berörda behöriga myndigheter, försäkra sig om att avtalet om nettning är juridiskt giltigt enligt lagen i alla berörda jurisdiktioner. Om någon av de behöriga myndigheterna inte är nöjd med detta, skall avtalet om nettning inte godkännas som en metod för riskreducering för någon av parterna.

De behöriga myndigheterna får godta motiverade rättsutlåtanden upprättade med avseende på olika slag av avtal om nettning.

Avtal som innehåller bestämmelser om att en icke försumlig motpart endast behöver betala delvis eller inte alls till den försumliga partens bo, även om den försumliga parten är en nettofordringsägare (walkaway-klausul), skall inte godkännas som riskreducerande.

De behöriga myndigheterna får som riskreducerande nettningsöverenskommelser som omfattar valutakurskontrakt med en ursprunglig löptid på fjorton kalenderdagar eller mindre godkänna utställda optioner eller liknande poster utanför balansräkningen på vilken denna bilaga inte är tillämplig därför att den kreditrisk de för med sig är försumbar eller obefintlig. Om det förhållandet att dessa kontrakt medtas i en annan nettningsöverenskommelse kan leda till en ökning eller minskning av kapitalkraven, beroende på deras positiva eller negativa marknadsvärde, skall de behöriga myndigheterna ålägga sina kreditinstitut att behandla dem på ett konsekvent sätt.

c) Effekter av godkännande

i) Avtal om novation

De enskilda nettobeloppen, som fastställs genom avtal om novation, kan viktas i stället för bruttobeloppen. På så sätt kan med tillämpning av metod 1

- steg a): de aktuella ersättningskostnaderna, och

- steg b): de nominella beloppen eller underliggande värdena

erhållas genom att avtalet om novation beaktas. Vid tillämpningen av metod 2 för steg a kan det nominella beloppet beräknas med beaktande av avtalet om novation, varvid procentsatserna i tabell 2 skall användas.

ii) Andra nettningsöverenskommelser

Vid tillämpning av metod 1 kan i steg a de aktuella ersättningskostnaderna för de kontrakt som ingår i en nettningsöverenskommelse beräknas med beaktande av den faktiska hypotetiska nettoersättningskostnad som avtalet medför; om nettningen leder till en nettoskuld för det kreditinstitut som beräknar nettoersättningskostnaden, beräknas den aktuella ersättningskostnaden till "0",

i steg b talet för eventuell framtida exponering för kreditrisk för alla kontrakt som ingår i en nettningsöverenskommelse reduceras i enlighet med följande ekvation:

>Hänvisning till >

där

- PCE_{red}= Det reducerade talet för eventuell framtida exponering för kreditrisk för alla kontrakt med en given motpart som ingår i en rättsligt giltig bilateral nettningsöverenskommelse.

- PCE_{brutto}= Summan av talen för eventuell framtida exponering för kreditrisk för alla kontrakt med en given motpart som ingår i en rättsligt giltig bilateral nettningsöverenskommelse och som är beräknade genom att deras nominella kapitalbelopp multipliceras med de procenttal som fastställs i tabell 1.

- NGR= "Netto-bruttokvot": Enligt de behöriga myndigheternas val antingen

i) separat beräkning: kvoten mellan nettoersättningskostnaden för alla kontrakt som ingår i en rättsligt giltig bilateral nettningsöverenskommelse med en given motpart (täljare) och bruttoersättningskostnaden för alla kontrakt som ingår i en rättsligt giltig bilateral nettningsöverenskommelse med den motparten (nämnaren), eller

ii) aggregerad beräkning: kvoten av summan av den nettoersättningskostnad som beräknats på bilateral grund för alla motparter med beaktande av de kontrakt som ingår i rättsligt giltiga nettningsöverenskommelser (täljare) och bruttoersättningskostnader för alla kontrakt som ingår i rättsligt giltiga nettningsöverenskommelser (nämnare). Om en medlemsstat tillåter kreditinstitutet att välja metod, skall den valda metoden användas konsekvent.

För beräkning av den eventuella framtida exponering för kreditrisk enligt formeln ovan får kontrakt som tar ut varandra helt och hållet och ingår i nettningsöverenskommelsen beaktas som ett enda kontrakt med ett nominellt belopp som motsvarar nettointäkterna. Kontrakt som helt och hållet tar ut varandra är valutaterminer eller liknande kontrakt, för vilka det nominella beloppet är lika med betalningsflödena om de förfaller på samma förfalldag och helt eller delvis i samma valuta.

Vid tillämpning av metod 2 i steg a

- får kontrakt som helt tar ut varandra och ingår i nettningsöverenskommelsen beaktas som ett enda kontrakt med ett nominellt belopp som är lika med nettointäkterna. De nominella beloppen multipliceras med de procenttal som anges i tabell 2

- för alla andra kontrakt som ingår i en nettningsöverenskommelse, kan de tillämpliga procentsatserna minskas enligt tabell 3.

TABELL 3

>Plats för tabell>

(1) Rådets direktiv 93/6/EEG av den 15 mars 1993 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (EGT L 141, 11.6.1993, s. 1.) Direktivet ändrat genom direktiv 98/33/EG (EGT L 204, 21.7.1998, s. 29).

(2) Utom i fall av single-currency floating/floating interest rate swaps, då endast de aktuella ersättningskostnaderna beaktas.

BILAGA IV

TYPER AV POSTER UTANFÖR BALANSRÄKNINGEN

1. Räntebaserade kontrakt

- a) Ränteswappar i en valuta.
- b) Basswappar.
- c) Icke standardiserade ränteterminer.
- d) Standardiserade ränteterminer.
- e) Köpta ränteoptioner.
- f) Andra kontrakt av liknande slag.

2. Kontrakt som rör valuta eller guld

- a) Valutaränteswappar (ränteswappar i mer än en valuta).
  - b) Icke standardiserade valutaterminer.
  - c) Standardiserade valutaterminer.
  - d) Köpta valutaoptioner.
  - e) Andra kontrakt av liknande slag.
  - f) Kontrakt avseende guld av liknande slag som de i punkterna a-e.
- #### 3. Kontrakt liknande dem i punkterna 1 a-e och 2 a-d rörande andra referensposter eller index baserade på följande:
- a) Aktier.
  - b) Ädelmetaller utom guld.
  - c) Råvaror utom ädelmetaller.
  - d) Andra kontrakt av liknande slag.

BILAGA V

DEL A

UPPHÄVDA DIREKTIV, MED SENARE ÄNDRINGAR AV DESSA DIREKTIV

(hänvisningar i artikel 67)

Rådets direktiv 73/183/EEG

Rådets direktiv 77/780/EEG

Rådets direktiv 85/345/EEG

Rådets direktiv 86/137/EEG

Rådets direktiv 86/524/EEG

Rådets direktiv 89/646/EEG

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/26/EG

endast artikel 1 första strecksatsen; artikel 2.1 första strecksatsen; artikel 2.2 första strecksatsen; artikel 3.2; artikel 4.2, 4.3 och 4.4 vad beträffar hänvisningar till direktiv 77/780/EEG samt artikel 4.6 och artikel 5 första strecksatsen.

Rådets direktiv 96/13/EG

Europaparlamentets och rådets direktiv 98/33/EG (artikel 1)

Rådets direktiv 89/299/EEG

Rådets direktiv 91/633/EEG

Rådets direktiv 92/16/EEG

Rådets direktiv 92/30/EEG

Rådets direktiv 89/646/EEG

Rådets direktiv 92/30/EEG

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/26/EG
endast artikel 1 första strecksatsen
Rådets direktiv 89/647/EEG
Kommissionens direktiv 91/31/EEG
Rådets direktiv 92/30/EEG
Kommissionens direktiv 94/7/EG
Kommissionens direktiv 95/15/EG
Kommissionens direktiv 95/67/EG
Europaparlamentets och rådets direktiv 96/10/EG
Europaparlamentets och rådets direktiv 98/32/EG
Europaparlamentets och rådets direktiv 98/33/EG (artikel 2)
Rådets direktiv 92/30/EEG
Rådets direktiv 92/121/EEG

Prop. 2001/02:85
Bilaga 3

DEL B

TIDSGRÄNSER FÖR GENOMFÖRANDE I NATIONELL

LAGSTIFTNING

(hänvisningar i artikel 67)

>Plats för tabell>

BILAGA VI

JÄMFÖRELSETABELL

>Plats för tabell>

Remissinstanser som yttrat sig över Promemoria med förslag till Lag om utgivning av elektroniska pengar

Prop. 2001/02:85
Bilaga 4

Sveriges riksbank, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Insättningsgarantinämnden, Konkurrensverket, Konsumentverket, Datainspektionen, Rikspolisstyrelsen (finanspolisen), NUTEK, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens förening, Fondbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Svensk Handel, Företagarnas Riksorganisation, Svenska handelskammarförbundet och Petroleumhandelns riksförbund.

Förslag till lag om utgivning av elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om utgivning av elektroniska pengar.

För banker och kreditmarknadsföretag som ger ut elektroniska pengar skall endast bestämmelserna om säkerhet och kontroll i 4 kap. 2 § och om inlösen i 4 kap. 3 § tillämpas.

För utländska företags verksamhet genom filial i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag och i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Lagen gäller inte för verksamhet som bedrivs av Sveriges riksbank.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

elektroniska pengar: ett penningvärde som utgör en fordran på utgivaren och som lagrats på ett elektroniskt medium utan att finnas på ett individualiserat konto och som godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren,

institut för elektroniska pengar: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att ge ut elektroniska pengar,

kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning; eller ett utländskt företags etablering av flera driftsställen i Sverige,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

nära förbindelser: förbindelser mellan ett institut för elektroniska pengar och ett annat företag, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterbolag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,

2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller

3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en eller samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en fysisk person.

Nära förbindelser har även en fysisk person och ett institut för elektroniska pengar, om

1. den fysiska personen

- a) äger mer än 20 procent av kapitalet, eller
  - b) disponerar över mer än 20 procent av samtliga röster i institutet, eller
  - c) på annat sätt har sådant inflytande över institutet att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller
2. det finns en annan likartad förbindelse mellan denna person och institutet.

2 kap. Förutsättningar för tillstånd m.m.

Tillståndsplikt

1 § Elektroniska pengar får ges ut endast efter tillstånd av Finansinspektionen, om inte annat följer av denna lag. Tillstånd får ges till ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening och ett utländskt företag.

2 § Tillstånd att ge ut elektroniska pengar får ges till ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening endast om

1. bolagsordningen eller stadgarna stämmer överens med denna lag och andra författningar,

2. det finns skäl att tro att den planerade verksamheten kommer att ha en sund administration och redovisning som möjliggör tillräcklig intern kontroll,

3. det finns skäl att tro att den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i institutet inte kommer att motverka en sund utveckling av verksamheten i institutet och även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett institut,

4. den som skall ingå i institutets styrelse eller vara verkställande direktör eller dennes ställföreträdare har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett institut för elektroniska pengar och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. företaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Tillstånd att ge ut elektroniska pengar får inte ges om det finns skäl att tro att någon som i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kommer att ha ett kvalificerat innehav i institutet.

Om institutet kommer att ha nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges endast om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av institutet.

3 § En ansökan om tillstånd skall ges in till Finansinspektionen och innehålla en plan där systemet för elektroniska pengar och verksamheten beskrivs.

4 § Bolagsordning eller stadgar för ett institut för elektroniska pengar skall godkännas av Finansinspektionen i samband med att företaget får tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen eller stadgarna får inte registreras innan det har godkänts av inspektionen.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

Startkapital

5 § Ett institut för elektroniska pengar skall när verksamheten inleds ha ett startkapital som vid tidpunkten för beslutet om tillstånd motsvarar minst en miljon euro.

Undantag

6 § Finansinspektionen får medge att ett institut för elektroniska pengar undantas från lagens bestämmelser om det penningvärde som lagras på varje utgivet medium inte överstiger 150 euro, och om

1. den planerade verksamheten endast har sådan omfattning att utestående skulder hänförliga till utgivna elektroniska pengar normalt inte överstiger fem miljoner euro och aldrig överstiger sex miljoner euro, eller

2. de elektroniska pengar som skall ges ut endast används som betalningsmedel mellan institutet och

a) ett dotterbolag som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter med anknytning till elektroniska pengar som ges ut eller distribueras av institutet,

b) ett moderbolag till institutet, eller

c) ett annat dotterbolag till moderbolaget, eller

3. utgivna elektroniska pengar godkänns som betalningsmedel endast av ett begränsat antal företag

a) med verksamhet i samma lokaler eller inom ett annat begränsat område, eller

b) som står i ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till institutet.

Ett institut för elektroniska pengar som medgetts undantag från lagens bestämmelser skall årligen till Finansinspektionen lämna en redogörelse för verksamheten och en redovisning av utestående skulder hänförliga till de elektroniska pengar som getts ut.

Filialverksamhet i ett land utanför EES för ett institut för elektroniska pengar

7 § Ett institut för elektroniska pengar som planerar att inrätta en filial i ett land utanför EES skall ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Ett sådant tillstånd skall lämnas om det finns skäl att tro att den planerade rörelsen kommer att uppfylla kraven på en sund verksamhet.

En ansökan om tillstånd skall innehålla en plan för filialverksamheten med uppgifter om filialens organisation, ansvarig ledning, i vilket land filialen skall upprättas och filialens adress.

8 § Tillstånd för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES att ge ut sådana pengar från filial här i landet får ges endast om

1. företaget ger ut elektroniska pengar i det land där det har sitt säte och där står under tillsyn av en behörig myndighet, och
2. det finns skäl att tro att den planerade rörelsen kommer att uppfylla kravet på en sund verksamhet.

Styrelse och huvudkontor

9 § Ett institut för elektroniska pengar skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Institutet skall ha en verkställande direktör.

För varje institut för elektroniska pengar skall det finnas ett huvudkontor i Sverige.

Revisor

10 § En revisor i ett institut för elektroniska pengar skall vara auktoriserad eller godkänd revisor. Minst en av de revisorer som utses av institutets stämma skall vara auktoriserad.

3 kap. Kapitalkrav m.m.

Kapitalbas

1 § Ett institut för elektroniska pengar som bedriver verksamhet skall ha en kapitalbas som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stor. Kapitalbasen får aldrig understiga startkapitalet och inte heller ett belopp motsvarande två procent av det högsta värdet av utestående elektroniska pengar och det genomsnittliga värdet under de närmast föregående sex månaderna av utestående elektroniska pengar.

Krav som gäller tillgångarna

2 § Ett institut för elektroniska pengar skall vid varje tidpunkt ha tillgångar till ett värde som minst motsvarar värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

Tillgångarna får endast placeras i fordringsrätter med låg risk. Ränte- och valutakursanknutna finansiella instrument (derivatinstrument) får användas för att skydda tillgångarna mot marknadsrisk. Tillgångarna skall även i övrigt placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås och så att institutets betalningsberedskap är tillfredsställande.

Rapporteringsplikt

3 § Ett institut för elektroniska pengar skall två gånger per år göra beräkningar av kapitalbasen och förhållandet mellan tillgångar och skulder enligt 1 och 2 §§.

Institutet skall snarast därefter överlämna resultatet av dessa beräkningar och de uppgifter som legat till grund för beräkningarna till Finansinspektionen.

4 kap. Regler om verksamheten

Verksamheten

1 § Ett institut för elektroniska pengar får endast bedriva verksamhet som har anknytning till egen eller någon annans utgivning av elektroniska pengar och endast äga aktier eller andelar i företag som bedriver sådan verksamhet.

Säkerhet och kontroll

2 § Ett system för utgivning av elektroniska pengar skall vara utformat på ett sätt som garanterar hög säkerhet samt gör det möjligt att kontrollera och spåra transaktioner i systemet.

Inlösen

3 § På begäran av innehavaren skall utgivaren lösa in utestående elektroniska pengar i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto. Vid inlösen får institutet ta ut en avgift om det kan visas att kostnaden varit absolut nödvändig för att genomföra transaktionen.

Innehavarens rätt till inlösen gäller till och med ett år efter det att den avtalade giltighetstiden har gått ut för de elektroniska pengarna.

I avtalet mellan utgivaren och innehavaren skall villkoren för inlösen klart anges.

Tystnadsplikt

4 § Enskildas förhållanden till ett institut för elektroniska pengar får inte obehörigen röjas.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

5 kap. Marknadstillträde inom EES

Marknadstillträde till ett land inom EES för ett institut för elektroniska pengar

1 § Ett institut för elektroniska pengar får bedriva verksamhet i ett annat land inom EES genom att institutet inrättar en filial i det landet eller direkt erbjuder och tillhandahåller tjänster där.

Bestämmelserna i 2–5 §§ är inte tillämpliga på ett institut för elektroniska pengar om

- a) de medel som erhålls i utbyte mot utgivna elektroniska pengar understiger värdet på dessa, eller
- b) institutet har medgetts undantag från lagens bestämmelser enligt 2 kap. 6 §.

2 § Ett institut för elektroniska pengar som avser att inrätta en filial i ett annat land inom EES skall underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen skall innehålla en verksamhetsplan med den information som beskrivs i 2 kap. 7 § andra stycket.

Om det inte finns skäl att ifrågasätta institutets administrativa struktur eller finansiella situation, skall Finansinspektionen inom tre månader från det att underrättelsen togs emot vidarebefordra den till behörig myndighet i det land där filialen skall inrättas. Till underrättelsen skall inspektionen foga uppgift om storleken av institutets kapitalbas.

Inspektionen skall även underrätta institutet när den vidarebefordrar underrättelsen.

Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att vidarebefordra underrättelsen, skall inspektionen fatta beslut om det inom tre månader från det att underrättelsen togs emot.

3 § Verksamheten vid filialen får påbörjas två månader efter det att den behöriga myndigheten i det andra landet tog emot uppgifterna enligt 2 § första stycket. Verksamheten får påbörjas dessförinnan, om myndigheten medger det.

4 § Om något av de förhållanden som angetts i institutets underrättelse till Finansinspektionen enligt 2 § första stycket skall ändras efter det att filialen inrättats, skall institutet underrätta inspektionen och den behöriga myndigheten i det andra landet minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen anser att ändringen inte får göras, skall inspektionen fatta beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Den behöriga myndigheten i det andra landet skall genast underrättas om beslutet.

5 § Ett institut för elektroniska pengar som vill erbjuda sina tjänster i ett land inom EES utan att inrätta filial skall innan verksamheten påbörjas underrätta Finansinspektionen om i vilket land verksamheten skall bedrivas.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den till en behörig myndighet i det land där verksamheten skall bedrivas.

Marknadstillträde till Sverige för ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES

6 § Ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES och som har tillstånd i hemlandet att ge ut sådana pengar får bedriva verksamhet här i landet. Verksamheten får bedrivas genom att företaget

inrättar en filial här i landet eller direkt erbjuder och tillhandahåller tjänster här.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

7 § Ett utländskt företag som avses i 6 § får börja en filialverksamhet två månader efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i företagets hemland har fått en underrättelse med ett sådant innehåll som anges i 2 kap. 7 § andra stycket. Finansinspektionen kan dock medge att verksamheten får påbörjas dessförinnan.

Ett sådant företag får börja att direkt erbjuda och tillhandahålla tjänster utan att bedriva filialverksamhet så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i utgivarens hemland har fått en underrättelse med ett sådant innehåll som anges i 5 § första stycket.

6 kap. Tillsyn m.m.

Hur tillsynen över institut för elektroniska pengar skall bedrivas

1 § Ett institut för elektroniska pengar står under tillsyn av Finansinspektionen. Institutet skall lämna de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

Inspektionen får genomföra undersökning hos ett institut för elektroniska pengar när inspektionen anser det nödvändigt.

2 § Om ett institut för elektroniska pengar ingår i en koncern, skall andra företag i koncernen, även om de inte omfattas av Finansinspektionens tillsyn, lämna inspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet.

Ett institut för elektroniska pengar får ge koncernbidrag endast efter medgivande av Finansinspektionen.

3 § Finansinspektionen skall vid sin tillsyn över instituten för elektroniska pengar se till att en sund utveckling av verksamheten främjas.

4 § Om ett institut för elektroniska pengar är en ekonomisk förening, är styrelsen skyldig att genast upprätta en särskild balansräkning, om det finns skäl att tro att institutet inte kan uppfylla kravet på kapitalbas enligt 3 kap. 1 §. Balansräkningen skall granskas av institutets revisorer. Om granskningen visar att kraven inte är uppfyllda, skall institutets styrelse genast underrätta Finansinspektionen.

5 § Finansinspektionen får förordna en revisor som med övriga revisorer deltar i revisionen av ett institut för elektroniska pengar. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode från institutet för sitt arbete. Storleken på arvodet bestäms av inspektionen.

Finansinspektionen skall utfärda en instruktion för revisor som förordnats av inspektionen.

6 § När ett institut för elektroniska pengar har försatts i konkurs, skall Finansinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet

skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen (1987:672).

Det allmänna ombudet kan beträffande medelsförvaltare göra en sådan framställning som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av konkursboets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Bestämmelser i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare gäller också det allmänna ombudet.

Rapporteringskyldighet för revisor och särskild granskare

7 § En revisor skall omgående rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett institut för elektroniska pengar får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar institutets verksamhet,

2. kan påverka institutets fortsatta drift negativt, eller

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 10 kap. 30 eller 31 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Revisorn har en motsvarande rapporteringskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i ett instituts moderföretag eller ett dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med institutet.

Rapporteringskyldigheten gäller också sådan särskild granskare i ett institut för elektroniska pengar som har utsetts enligt 11 kap. 21 § aktiebolagslagen eller 8 kap. 17 § lagen om ekonomiska föreningar.

Särskilt om tillsynen över filialer i Sverige till utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES

8 § Finansinspektionen skall i samarbete med behörig hemlandsmyndighet utöva tillsyn över att likviditeten är tillfredsställande i en här i landet inrättad filial till ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES.

Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i ett annat land inom EES göra en undersökning hos en sådan filial som anges i första stycket.

9 § När ett sådant utländskt företag som avses i 8 § bedriver verksamhet i Sverige från filial eller genom att direkt tillhandahålla tjänster, skall Finansinspektionen lämna de uppgifter som behörig myndighet i företagets hemland behöver för sin tillsyn av företaget.

Ägarprövning

10 § Vad som föreskrivs om kreditmarknadsföretag i 5 kap. 11 – 15 b §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet skall tillämpas på institut för elektroniska pengar.

Ingripande mot institut för elektroniska pengar

11 § Om ett institut för elektroniska pengar har fattat ett beslut som strider mot denna lag eller någon annan författning som reglerar dess verksamhet, mot föreskrift som meddelats med stöd av sådan författning, mot bolagsordningen eller stadgarna eller villkor som förenats med tillståndet att ge ut elektroniska pengar, får Finansinspektionen förbjuda verkställighet av beslutet. Har beslutet redan verkställts får inspektionen förelägga institutet att göra rättelse, om det är möjligt.

12 § Finansinspektionen skall förelägga ett institut att vidta lämpliga åtgärder för att rätta till förhållandet om ett institut

1. har en kapitalbas som understiger det minsta belopp som krävs enligt 3 kap. 1 §, eller

2. har tillgångar till ett värde som understiger värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

13 § Ett tillstånd till ett institut att ge ut elektroniska pengar skall återkallas av Finansinspektionen om

1. institutet inom ett år efter det att tillstånd beviljades inte har börjat ge ut elektroniska pengar eller dessförinnan förklarat sig avstå från tillståndet,

2. institutet under en sammanhängande tid av ett år inte bedrivit utgivning av elektroniska pengar,

3. institutet genom att överträda en bestämmelse som avses i 11 § eller på annat sätt visat sig olämpligt att utöva sådan rörelse som tillståndet avser,

4. institutets kapitalbas understiger startkapitalet enligt 2 kap. 5 § och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för institutet,

5. någon som ingår i institutets styrelse eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 2 och 3 i stället för att återkalla tillståndet meddela varning. I de fall som avses i första stycket 4 får inspektionen medge förlängd tid för att bristen skall täckas, om det finns särskilda skäl. I de fall som avses i första stycket 5 får tillstånd återkallas bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader gått, fortfarande finns kvar på samma post.

Om tillståndet återkallas får inspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten skall ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

14 § Har Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat land inom EES underrättats om att ett institut för elektroniska pengar har överträtt föreskrifter som i det landet gäller för institutet, skall inspektionen vidta de i 11–13 §§ angivna åtgärderna mot institutet, om

någon omständighet motsvarande vad som där sägs föreligger. Inspektionen skall underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtagits.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

Ingrepan den mot utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land inom EES

15 § Finansinspektionen får förelägga ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte inom EES och som bedriver verksamhet i Sverige att göra rättelse, om företaget överträder en bestämmelse som avses i 11 § eller i övrigt visar sig olämpligt att bedriva sådan verksamhet.

Inspektionen skall underrätta behörig myndighet i företagets hemland om företaget inte följer föreläggandet.

Om företaget inte gör rättelse, får inspektionen förbjuda företaget att göra nya åtaganden här i landet. Inspektionen skall innan den meddelar ett förbud underrätta den behöriga myndigheten i företagets hemland. I brådskande fall får inspektionen meddela förbud utan att hemlandsmyndigheten har underrättats. Inspektionen skall i ett sådant fall underrätta myndigheten så snart det kan ske.

16 § Om ett utländskt företag som avses i 15 § har fått sitt verksamhetstillstånd återkallat i hemlandet, skall Finansinspektionen genast förbjuda företaget att göra nya åtaganden i Sverige.

Ingrepan den mot utländska företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES

17 § Om ett företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES som driver verksamhet från filial här i landet överträder en bestämmelse som avses i 11 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att ge ut elektroniska pengar, får Finansinspektionen återkalla filialtillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela varning.

Om filialtillståndet återkallas tillämpas 13 § tredje och fjärde styckena. Inspektionen skall underrätta behörig myndighet i det land där företaget har sitt säte om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Ingrepan den mot den som saknar tillstånd

18 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan att ha tillstånd till det, skall Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Inspektionen får besluta om hur avvecklingen av verksamheten skall ske.

Är det osäkert om lagen är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

I fråga om utländska företag får ett föreläggande enligt denna paragraf riktas mot såväl företaget som den som här i landet är verksam för dess räkning.

Avgifter till Finansinspektionen

19 § Institut för elektroniska pengar och utländska företag för elektroniska pengar med filial här i landet skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

Vite

20 § Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen också förelägga vite.

7 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 18 § andra stycket får inte överklagas.

Inspektionens beslut enligt 2 kap. 1 och 8 §§ samt 6 kap. 10, 13 och 17 §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut av inspektionen enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

2 § Om Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd enligt 2 kap. 1 § inte fattar beslut inom sex månader från det att ansökan gavs in till inspektionen, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Om Finansinspektionen inte har fattat beslut inom sex månader från det att en sådan förklaring avgetts, skall ansökan anses ha avslagits.

Om Finansinspektionen inte vidarebefordrar en underrättelse som avses i 5 kap. 2 § första stycket till behörig myndighet i utlandet inom tre månader från det att underrättelsen togs emot och inte heller inom samma tid fattar beslut enligt fjärde stycket samma paragraf, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Om underrättelsen inte har vidarebefordrats inom tre månader från det att en sådan förklaring avgetts, skall beslut enligt 5 kap. 2 § fjärde stycket anses ha fattats.

8 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela närmare föreskrifter om

1. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 5 §,
2. beräkning av storleken på kapitalbasen enligt 3 kap. 1 §,

3. beräkning av förhållandet mellan tillgångar och skulder, tillåtna tillgångsslag, värderings- och begränsningsregler samt användningen av derivatinstrument enligt 3 kap. 2 §.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om

1. innehållet i en sådan plan som krävs enligt 2 kap. 3 §,
2. den årliga redogörelse och redovisning som skall lämnas enligt 2 kap. 6 § andra stycket,
3. omfattningen av tillåten verksamhet enligt 4 kap. 1 §,
4. säkerhet och kontroll i system för utgivning av elektroniska pengar enligt 4 kap. 2 §,
5. vilka upplysningar som ett institut för elektroniska pengar skall lämna till inspektionen enligt 6 kap. 1 § första stycket.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.
2. Ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt företag för elektroniska pengar med säte i ett land utanför EES som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver verksamhet som omfattas av lagen får fortsätta att driva verksamheten till och med den 27 oktober 2002 eller, om ansökan om tillstånd inkommit till Finansinspektionen senast vid den tidpunkten, till dess ansökan har prövats slutligt.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 §, 5 kap. 4 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 § samt 9 kap. 1 § lagen (1995:1559) om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §³

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanks- och medlemsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), sådana finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet med stöd av punkterna 3–5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses ett svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanks- och medlemsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), sådana finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet med stöd av punkterna 3–5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, *institut för elektroniska pengar*, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses ett svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. skall tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är kreditinstitut eller värdepappersbolag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

---

³ Senaste lydelse 1997:454.

2 §²

När det i denna lag hänvisas till en bestämmelse i årsredovisningslagen (1995:1554) skall bestämmelsen tillämpas utan hinder av att den anges gälla för aktiebolag, om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska föreningar skall tillämpas på medlemsbanker *och* kreditmarknadsföreningar, om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska föreningar skall tillämpas på medlemsbanker, kreditmarknadsföreningar *och institut för elektroniska pengar som är ekonomiska föreningar*, om inte annat särskilt föreskrivs.

Om bestämmelsen i årsredovisningslagen hänvisar till en annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet, skall även hänvisningen tillämpas, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag.

2 kap.

1 §³

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut *och* värdepappersbolag skall en finansieringsanalys ingå i årsredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappersbolag *och institut för elektroniska pengar* skall en finansieringsanalys ingå i årsredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 2 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

I kreditinstitut och värdepappersbolag som omfattas av lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, skall även en kapitaltäckningsanalys ingå i årsredovisningen.

5 kap.

4 §⁴

Utöver vad som följer av 1 § skall följande uppgifter lämnas om skulder och eget kapital:

1. För varje efterställd skuld som uppgår till mer än tioprocent av samtliga efterställda skulder, skall uppgift lämnas som lånebelopp, lånevaluta, räntesats, förfallodag, omständigheter som kan medföra förtida återbetalning, efterställningsvillkoren samt förutsättningar och villkor för betalning på förfallodagen eller för konvertering. Vidare skall sammanfattande upplysningar lämnas om vilka regler som gäller för övriga efterställda skulder.

² Senaste lydelse 1999:1113.

³ Senaste lydelse 1999:1113.

⁴ Senaste lydelse 2000:43.

2. Större belopp i posten Övriga skulder (post 4) skall specificeras till sin storlek och art.

3. I bankaktiebolag och andra aktiebolag som omfattas av denna lag skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Aktiekapital, Överkursfond, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

4. I sparbank skall eget kapital delas upp i fonder och vinst eller förlust för räkenskapsåret. Med fonder avses Grundfond, Uppskrivningsfond, Reservfond, Fond för orealiserade vinster samt Garantifond. Benämningen fond får inte användas för annat belopp i balansräkningen. Förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragspost.

5. I medlemsbank *och i kreditmarknadsförening* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Insatskapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

5. I medlemsbank, kreditmarknadsförening *och i institut för elektroniska pengar som är en ekonomisk förening* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Insatskapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Fond för orealiserade vinster. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

6. Om en sparbank har bidrag till garantifonden i annan valuta än i redovisningsvalutan, skall dessa räknas om enligt växelkursen på balansdagen.

Skillnaden mellan det omräknade beloppet och motsvarande belopp vid räkenskapsårets ingång, skall föras mot andra fonder.

7 kap.

1 §⁴

Kreditinstitut och värdepappersbolag som är moderföretag och sådana finansiella holdingföretag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket skall för varje räkenskapsår upprätta koncernredovisning enligt denna lag, om inte annat följer av 5 §.

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappers-

I banker, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut, värdepappers-

⁴ Senaste lydelse 1999:1113.

bolag *och* finansiella holdingföretag skall en finansieringsanalys ingå i koncernredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 7 kap. 4 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

bolag, finansiella holdingföretag *och institut för elektroniska pengar* skall en finansieringsanalys ingå i koncernredovisningen. Detsamma skall gälla för övriga aktiebolag som omfattas av denna lag i fall som avses i 7 kap. 4 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554).

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt skall ha följande lydelse.

2 §¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i denna lag gäller företag som driver

1. bankrörelse och annan verksamhet som består i att från allmänheten låna upp medel och att lämna krediter,
2. livförsäkringsrörelse,
3. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 kap. 3 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
4. verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn och som huvudsakligen består i att utföra en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § 2–13 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
5. verksamhet som kräver anmälan till Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring, samt
6. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare.

7. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.

Lagen gäller endast sådan mot kunder inriktad verksamhet som avses i första stycket och som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för vissa andra företag finns i 9 a §.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

---

¹ Senaste lydelse 2000:952.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

Prop. 2001/02:85
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § samt 6 kap. 1 och 2 §§ lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag betyder

1. bank: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank,
2. kreditmarknadsföretag: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd att driva finansieringsverksamhet enligt lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsförening),
3. värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
4. kreditinstitut: bank, kreditmarknadsföretag och Svenska skeppshypotekskassan,
5. institut: kreditinstitut och värdepappersbolag,
6. finansiellt institut: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att
  - förvärva aktier eller andelar,
  - driva valutahandel,
  - driva värdepappersrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse, eller
  - driva en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § andra stycket 2–11 lagen om finansieringsverksamhet, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 2 § samma lag,
7. holdingföretag med finansiell verksamhet: ett finansiellt institut som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars dotterföretag även i övrigt uteslutande eller huvudsakligen utgörs av sådana företag eller finansiella institut,

6. finansiellt institut: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar*, eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att
  - förvärva aktier eller andelar,
  - driva valutahandel,
  - driva värdepappersrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse, eller
  - driva en eller flera av de verksamheter som anges i 3 kap. 1 § andra stycket 2–11 lagen om finansieringsverksamhet, utan att vara tillståndspliktigt enligt 1 kap. 2 § samma lag,
7. holdingföretag med finansiell verksamhet: ett finansiellt institut som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar*, eller motsvarande utländskt företag och vars dotterföretag även i övrigt uteslutande

8. holdingföretag med blandad verksamhet: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, motsvarande utländskt företag eller holdingföretag med finansiell verksamhet, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag,

9. anknutet företag: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva annan liknande verksamhet som har samband med ett eller flera kreditinstituts, värdepappersbolags, eller motsvarande utländska företags huvudsakliga verksamhet,

10. ägarintresse: ett direkt eller indirekt innehav av 20 % eller mer av rösterna eller kapitalet i ett företag.

eller huvudsakligen utgörs av sådana företag eller finansiella institut,

8. holdingföretag med blandad verksamhet: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländskt företag eller holdingföretag med finansiell verksamhet, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar* eller motsvarande utländskt företag,

9. anknutet företag: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva annan liknande verksamhet som har samband med ett eller flera kreditinstituts, värdepappersbolags, *instituts för elektroniska pengar* eller motsvarande utländska företags huvudsakliga verksamhet,

6 kap.

1 §

En finansiell företagsgrupp består av

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de dotterföretag som är institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, eller

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har ägarintresse i och som leds tillsammans med ett eller flera andra företag, om ägarnas ansvar är begränsat till den andel av kapitalet som dessa innehar, eller

En finansiell företagsgrupp består av

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de dotterföretag som är institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, eller

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har ägarintresse i och som leds tillsammans med ett eller flera andra företag, om ägarnas ansvar är begränsat till den andel av kapitalet som dessa innehar, eller

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och dotterföretag enligt 1 samt företag som det finns ägarintresse i enligt 2. När en finansiell företagsgrupp föreligger enligt första stycket, skall även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i ingå i gruppen.

2 §

Regeringen får föreskriva att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla även för

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det finns andra ägarintressen i än sådana som anges i 1 § första stycket 2,

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har andra former av kapitalbindningar till,

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget utövar ett väsentligt inflytande över, eller

4. två eller flera institut, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

Om regeringen enligt första stycket har föreskrivit att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla, skall även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i ingå i gruppen.

Regeringen får föreskriva att bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla även för

1. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut som det finns andra ägarintressen i än sådana som anges i 1 § första stycket 2,

2. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget har andra former av kapitalbindningar till,

3. ett institut eller ett holdingföretag med finansiell verksamhet och de institut, *institut för elektroniska pengar*, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det förstnämnda institutet eller holdingföretaget utövar ett väsentligt inflytande över, eller

---

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag skall ha följande lydelse.

2 §

Nuvarande lydelse

I denna lag avses med

1. försäkringsbolag: försäkringsaktiebolag och ömsesidigt försäkringsbolag som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. understödsförening: förening som avses i 1 kap. 1 § lagen (1972:262) om understödsföreningar,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap 1 § första stycket 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,

Föreslagen lydelse

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap 1 § första stycket 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet och institut för elektroniska pengar enligt 1 kap. 2 § lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar,

4. finansiellt företag: de företag som anges i punkterna 1–3 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 2 § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

b) fondbolag enligt 1 § första stycket 3 lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 § 1 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,

d) auktoriserad marknadsplats enligt 1 kap. 4 § 3 lagen om börs- och clearingverksamhet,

e) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 § 5 lagen om börs- och clearingverksamhet och

f) central värdepappersförvarare enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

5. finansiell företagsgrupp: grupp av företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag eller annan grupp av företag på vilka, enligt föreskrift meddelad med stöd av 6 kap. 2 § samma lag, bestämmelserna om finansiell företagsgrupp skall tillämpas och

6. koncern: detsamma som i 1 kap. 5 och 6 §§ aktiebolagslagen (1975:1385), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen (1987:1667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §[†]

När en medlem har avgått har han rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. Ett insatsbelopp i en kreditmarknadsförening får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna om kapitaltäckning i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersföretag.

När en medlem har avgått har han rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. Ett insatsbelopp i en kreditmarknadsförening får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna om kapitaltäckning i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersföretag. *Ett insatsbelopp i ett institut för elektroniska pengar får betalas ut endast när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i lagen (2002:000) om utgivning av elektroniska pengar.*

Den avgångne har vidare rätt att i samma ordning som övriga medlemmar få ut vad som belöper på honom av beslutad vinstutdelning.

Träder föreningen i likvidation inom sex månader från avgången eller meddelas inom samma tid beslut om att försätta föreningen i konkurs, skall den avgångnes rätt att få ut medlemsinsatser bedömas enligt grunderna för reglerna om skifte av föreningens tillgångar.

En medlems rätt enligt första–tredje styckena kan begränsas i stadgarna. Detta gäller dock inte i sådana fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket eller 12 kap. 4 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 27 april 2002.

[†] Senaste lydelse 1997:914.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-01-02

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 6 december 2001 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om utgivning av elektroniska pengar,
2. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
3. lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt,
4. lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
6. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Tord Gransbo.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om utgivning av elektroniska pengar

1 kap. 2 §

Paragrafen innehåller definitioner av vissa begrepp, däribland det för den nya lagen centrala begreppet elektroniska pengar. Med elektroniska pengar avses enligt förslaget "ett penningvärde som utgör en fordran på utgivaren och som lagrats på ett elektroniskt medium utan att finnas på ett individualiserat konto och som godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren". Denna definition har utformats med anknytning till den bestämning av begreppet elektroniska pengar som gjorts i direktivet 2000/46/EG.

Det valda uttryckssättet för att definiera elektroniska pengar framstår enligt Lagrådets mening inte som riktigt klargörande i rättsligt sammanhang, särskilt som det för vanligt språkbruk torde vara främmande att tala om att ett penningvärde utgör en fordran och om att ett penningvärde godkänns såsom betalningsmedel. Med hänsyn till direktivets lydelse i denna del lär dock den föreslagna definitionen i huvudsak få godtas. Lagrådet vill emellertid förorda en ändring när det gäller ordet "utgör". Direktivets svenska version använder här ordalagen "ett penningvärde i form av en fordran...". Inte heller detta uttryck synes riktigt bra. De engelska och franska versionerna av direktivet talar i stället om "monetary value as represented by a claim..." respektive "une valeur monétaire représentante une créance...". Med utgångspunkt i de båda sistnämnda språkversionerna förordar Lagrådet att definitionen utformas så att det föreslagna ordet "utgör" byts ut mot "representerar".

Härutöver bör enligt Lagrådets mening paragrafens lydelse jämkas redaktionellt i några hänseenden. På grund av det anförda lämnar Lagrådet följande förslag till utformning av paragrafen:

”I denna lag avses med

elektroniska pengar: ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren,

institut för elektroniska pengar: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att ge ut elektroniska pengar,

kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt företags etablering av flera driftsställen i Sverige anses som en enda filial,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vidare skall enligt denna lag ett institut för elektroniska pengar och ett annat företag anses ha nära förbindelser, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,
2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller
3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.

Nära förbindelser har även en fysisk person och ett institut för elektroniska pengar, om

1. den fysiska personen

- a) äger mer än 20 procent av kapitalet i institutet,
- b) disponerar över mer än 20 procent av samtliga röster i institutet, eller
- c) på annat sätt har sådant inflytande över institutet att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller

2. det finns en annan likartad förbindelse mellan denna person och institutet.”

2 kap. 6 §

Paragrafen ger Finansinspektionen möjlighet att under angivna förutsättningar medge undantag från de bestämmelser som i övrigt är intagna i lagen. Undantag skall enligt förslagets lydelse kunna medges ett institut för elektroniska pengar. Enligt definitionen i 1 kap. 2 § avses med institut för elektroniska pengar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt lagen att ge ut elektroniska pengar.

Eftersom ett medgivande till undantag avses omfatta också bestämmelserna i lagen om krav på tillstånd för att ge ut elektroniska pengar (ett uttalande i den allmänna motiveringen, avsnitt 8.3, som tyder på annat skall enligt vad som uppgetts vid lagrådsföredragningen inte beaktas), är det inte förenligt med den nämnda definitionen i 1 kap. 2 § att på sätt som skett i den föreslagna undantagsregleringen använda sig av uttrycket institut för elektroniska pengar eller en kortform därav.

Med de omformuleringar som Lagrådet finner motiverade av det sagda och med vissa andra ändringar av redaktionellt slag skulle förevarande paragraf kunna ges följande lydelse:

”Finansinspektionen får medge att ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som avser att ge ut elektroniska pengar undantas från lagens bestämmelser, om det penningvärde som skall lagras på varje särskilt medium inte överstiger 150 euro och om

1. den planerade verksamheten endast har sådan omfattning att utestående skulder hänförliga till utgivna elektroniska pengar normalt inte överstiger fem miljoner euro och aldrig överstiger sex miljoner euro, eller

2. de elektroniska pengar som skall ges ut endast används som betalningsmedel mellan utgivaren och

a) ett dotterföretag som utför operativa uppgifter eller andra uppgifter med anknytning till elektroniska pengar som utgivaren ger ut eller distribuerar,

b) ett moderföretag till utgivaren, eller

c) ett annat dotterföretag till moderföretaget, eller

3. de elektroniska pengar som skall ges ut godkänns som betalningsmedel endast av ett begränsat antal företag

a) med verksamhet i samma lokaler eller inom ett annat begränsat område eller

b) som står i ett nära finansiellt eller affärsmässigt förhållande till utgivaren.

Ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som medgetts undantag från lagens bestämmelser skall årligen till Finansinspektionen lämna en redogörelse för verksamheten och en redovisning av utestående skulder hänförliga till de elektroniska pengar som getts ut.”

3 kap. 1 §

I paragrafen anges vad som skall gälla för ett institut för elektroniska pengar i fråga om kapitalbasens storlek. Därvid uppställs bl.a. kravet att kapitalbasen inte får understiga ett belopp motsvarande minst två procent av det högsta av två angivna värden, nämligen värdet av utestående elektroniska pengar och det genomsnittliga värdet under de närmast föregående sex månaderna av utestående elektroniska pengar. Detta krav har samma innebörd som det krav som anges i artikel 4 punkt 2 i direktivet 2000/46/EG. I direktivet finns emellertid också i punkt 3 av samma artikel en särskild regel med avseende på ett institut för elektroniska pengar som ännu inte har varit verksamt i sex månader. För ett sådant

institut – som ju inte gärna kan redovisa något genomsnittsvärde för en sexmånadersperiod – skall det andra av de båda värden som skall jämföras när den undre gränsen för kapitalbasen beräknas i stället vara det totalbelopp som fastställts som mål efter sex månader för institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar.

Lagrådet konstaterar att remissens lagförslag inte upptar någon motsvarighet till direktivets nämnda särregel för institut som är i inledningskedet av sin verksamhet. Någon egentlig förklaring härtill kan inte utläsas av remissen, möjligen fränsett motivuttalandena där (avsnitt 8.4) om att bestämmelser om de grundläggande kraven för startkapital och kapitalbas bör tas in i lag och att Finansinspektionen genom bemyndigande bör ges möjlighet att lämna närmare föreskrifter beträffande dessa krav. Lagrådet finner för sin del att den generella regleringen i lag avseende den undre gränsen för kapitalbasen på motsvarande sätt som direktivets artikel 4 bör vara så pass fullständig, att den täcker också den situationen att ett institut ännu inte verkat i sex månader. Detta innebär samtidigt att Lagrådet bedömer att det här inte är fråga om ett sådant slag av precisering eller komplettering som bör ske genom föreskrifter som meddelas av Finansinspektionen efter bemyndigande.

Lagrådet föreslår således att lagförslagets bestämmelser under rubriken Kapitalbas kompletteras i enlighet med vad nu sagts.

4 kap. 3 §

Paragrafen reglerar utgivarens skyldighet att lösa in elektroniska pengar. Motsvarande bestämmelser finns i artikel 3 i direktivet. Den föreslagna svenska regleringen avviker från direktivet i två avseenden. Dels skall rätten till inlösen fortsätta att gälla under ett år efter den avtalade giltighetstiden. Enligt direktivet, däremot, kan en innehavare begära inlösen under giltighetsperioden. Dels finns ingen motsvarighet till direktivets bestämmelse om att det i avtalet mellan utgivaren och innehavaren får anges en minimitröskel för inlösen.

Lagrådsremissen bygger på uppfattningen att direktivet har karaktär av minimidirektiv och att det därför är tillåtet att i den nationella lagen införa bestämmelser som avviker från direktivet till förmån för innehavaren av elektroniska pengar. Till stöd för ståndpunkten har under föredragningen åberopats särskilt punkterna 4 och 16 i direktivets ingress, vilka har följande lydelse.

”4. Det tillvägagångssätt som valts är lämpligt för att uppnå den grundläggande harmonisering som är nödvändig och tillräcklig för att säkra ett ömsesidigt erkännande av auktorisationer för och tillsyn av institut för elektroniska pengar, vilket gör det möjligt att bevilja en enda auktorisation, som erkänns inom hela gemenskapen och som är avsedd att säkerställa innehavarnas förtroende, samt att tillämpa principen om tillsyn från hemlandet.”

”16. Antagande av detta direktiv är det lämpligaste sättet att uppnå de eftersträlvade målen. Detta direktiv begränsas till det minimum som krävs

för att uppnå dessa mål och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.”

Prop. 2001/02:85
Bilaga 6

Innebörden av vad som sägs i dessa punkter är att direktivet innehåller det minimum av regler som behövs för att få till stånd en eftersträvad harmonisering på området i fråga. Däremot finns ingen antydning om att den nationella rätten skulle få avvika från dessa minimiregler. Om detta hade varit avsikten med direktivet, borde det ha framgått tydligare. I de fall där det skall vara tillåtet att i något avseende ha strängare nationella regler än de som finns i ett direktiv, brukar det anges uttryckligen i direktivet. Så har också skett i direktiv 2000/12/EG, som är fogat till lagrådsremissen som bilaga 3 (se punkterna 12 och 54 i ingressen).

Lagrådet kan inte finna att direktivet om elektroniska pengar är utformat så att det skulle vara tillåtet att låta de nationella bestämmelserna om inlösen avvika från vad som föreskrivs i artikel 3. I enlighet härmed – och efter vissa redaktionella justeringar – kan 4 kap. 3 § ges förslagsvis följande lydelse.

”Utgivaren skall lösa in utestående elektroniska pengar i sedlar och mynt eller genom överföring till ett konto, om innehavaren begär det under den avtalade giltighetstiden. Vid inlösen får institutet ta ut en avgift, om det kan visas att den motsvarar en kostnad som har varit absolut nödvändig för att genomföra transaktionen.

Utgivaren och innehavaren får avtala om ett minsta belopp för inlösen. Beloppet får inte vara högre än tio euro.

I avtalet mellan utgivaren och innehavaren skall villkoren för inlösen klart anges.”

6 kap. 13 §

I paragrafen finns bestämmelser om när Finansinspektionen skall återkalla ett tillstånd för ett institut att ge ut elektroniska pengar. Som förebild har använts 5 kap. 17 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.

Enligt första stycket 5 skall tillståndet återkallas, om någon som ingår i institutets styrelse eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4. I andra stycket tredje meningen föreskrivs dock att tillståndet får återkallas bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader gått, fortfarande finns kvar på samma post. Det innebär att institutet kan undanröja risken för återkallelse genom att flytta den person som inte uppfyller kraven till någon annan av de nämnda posterna. I lagen om finansieringsverksamhet sägs i stället att tillståndet får återkallas, om personen i fråga fortfarande finns kvar i styrelsen eller är verkställande direktör eller dennes ställföreträdare. Denna bestäm-

melse kan läsas så att institutet inte kan undgå återkallelse av tillståndet genom att placera vederbörande på en annan av de ifrågavarande posterna.

Prop. 2001/02:85
Bilaga 6

Vid föredragningen har upplysts att någon skillnad i sak mellan de båda bestämmelserna inte är avsedd. Även Lagrådet anser att bestämmelserna bör ha samma sakliga innebörd i det nu diskuterade hänseendet och förordar att den nya paragrafen ges en lydelse som ansluter närmare till 5 kap. 17 § lagen om finansieringsverksamhet.

7 kap. 1 §

I föreslagen lydelse upptar paragrafens första stycke en bestämmelse om förbud mot överklagande av vissa av Finansinspektionens beslut. I andra och tredje styckena finns bestämmelser som främst anger att kammarrätten respektive länsrätten är fullföljdsinstans vid överklagande av andra slag av beslut som Finansinspektionen meddelar enligt lagen. I tredje stycket har som ett undantag från bestämmelsen om överklagande hos länsrätten förts in en bestämmelse av innebörd av Finansinspektionens beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223) – dvs. beslut om föreskrifter enligt 8 kap. regeringsformen – inte får överklagas.

Enligt Lagrådets åsikt skulle det vara att föredra om det i tredje stycket infogade överklagandeförbudet i stället togs in som en andra mening i första stycket, som ju redan upptar en regel om sådant förbud. Denna andra mening kunde i så fall ges följande lydelse: ”Detta gäller även beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).” Vad nu sagts om lämpligaste inplacering av förbudsbestämmelsen synes vara giltigt även med beaktande av att det i några av lagarna på bank- och försäkringsområdet finns överklagandebestämmelser som i berört hänseende är utformade på väsentligen motsvarande sätt som i lagrådsremissen.

8 kap.

Kapitlet består av två paragrafer som båda innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter i olika avseenden. Skälet till att bemyndigandena delats upp på två paragrafer är att enligt 1 § regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter medan enligt 2 § föreskrifter får meddelas.

Vid föredragningen har påpekats att en motsvarande uppdelning av bemyndiganden finns i 8 kap. lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Bemyndigandet i den föreslagna 8 kap. 1 § grundar sig på 8 kap. 7 och 11 §§ regeringsformen (RF). Enligt 8 kap. 7 § RF kan regeringen efter bemyndigande i lag genom förordning meddela föreskrifter i vissa ämnen, bl.a. kreditgivning och näringsverksamhet. Enligt 8 kap. 11 §

gäller att riksdagen, om den bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter, därvid kan medgiva att regeringen överlåter åt förvaltningsmyndighet eller kommun att meddela bestämmelser i ämnet. Som påpekats av Lagrådet i tidigare lagstiftningsärenden (se bl.a. prop. 1999/2000:99 s. 101 och Lavin, Lagrådet och den offentliga rätten 1999 – 2001 s. 98 f.) innehåller RF inte något uttryckligt stöd för att riksdagen får ålägga regeringen att meddela ett visst slags föreskrifter. I lagstiftning som rör införlivande av EG-direktiv har dock förfarandet accepterats. Lagrådet motsätter sig därför inte förslaget i denna del men förordar att ordet ”närmare” utgår ur lagtexten.

Såvitt gäller bemyndigandet i 8 kap. 2 § i lagförslaget kan det ifrågasättas om det i praktiken rör sig om något annat än verkställighetsföreskrifter. Något bemyndigande skall då inte ges i lag eftersom regeringens rätt att meddela verkställighetsföreskrifter grundar sig direkt på 8 kap. 13 § RF. Om det ändå anses finnas ett behov av upplysning om att sådana föreskrifter kan finnas bör bestämmelsen utformas som en informationsbestämmelse, lämpligen genom att den inleds med orden "Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar...." (jfr Lavin s. 88). I vart fall förordar Lagrådet att första stycket 5 utgår. I 6 kap. 1 § första stycket i lagförslaget har nämligen föreskrivits att ett institut skall lämna de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär. Det framstår inte som väl förenligt med denna bestämmelse att ge regeringen en möjlighet att meddela närmare föreskrifter om detta, eftersom sådana föreskrifter i praktiken måste innebära en inskränkning i den befogenhet som Finansinspektionen fått enligt bestämmelsen i 6 kap. 1 §.

Övergångsbestämmelserna

I punkt 2 av övergångsbestämmelserna ges en möjlighet för svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar samt utländska företag med säte i ett land utanför EES, som vid lagens ikraftträdande driver verksamhet som omfattas av lagen, att fortsätta att driva verksamheten under sex månader efter det att lagen träder i kraft, eller, om ansökan om tillstånd kommit in till Finansinspektionen dessförinnan, till dess ansökan har prövats slutligt. En motsvarande frist bör enligt Lagrådets mening finnas för de företag som enligt 2 kap. 6 § av Finansinspektionen får medges undantag från lagens bestämmelser. Detta kan lämpligen genomföras genom att i punkt 2 efter orden "ansökan om tillstånd" läggs till orden "eller om undantag".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Vid föredragningen har Lagrådet informerats om att en följdändring kommer att göras i 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 januari 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm,

Föredragande: statsrådet Ringholm

Regeringen beslutar proposition 2001/02:85 Utgivning av elektroniska pengar.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om utgivning av elektroniska pengar	8 kap. 1 och 2 §§	300L0028, 300L0046
Lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt		300L0046
Lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag		300L0028, 300L0046